

HORGAS BÉLA

ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEK

1

1961-1985

Liget

Horgas Béla

ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEK

1.

1961–1985

Kiadja a Liget Műhely Alapítvány, 2023.

Szerkesztette Levendel Júlia / Horgas Judit

A borítót René Margit tervezte.

Tördelés: Károlyné Ór Erzsébet

Olvasószerkesztő: Somogyi Anna

ISBN 978-615-5419-75-1

TARTALOM

Előszó	34
NEVETNI, SÍRNI	35
SÖTÉTSÉG PARTJÁN	36
AZOKRA GONDOLOK	36
FELHŐK, FÁK, ASSZONYOK	36
LEHUNYT ARCCAL	37
A ZÖLD HEGEDŰS	39
ELŐBB A NYÁR JÖN	39
HOGY GAZDAG LEGYEK	40
HUSZONNÉGY HARKÁLY	40
ESŐ, SZÉL	41
SÖTÉTSÉG PARTJÁN	41
ÖT NYOLCSOROS	42
SZABÁLYTALAN SZERELEM	44
SZÖKÖTT MADÁR	45
SZERELEM KÖNYVE	45
BOLDOG ESŐ	47
NÉGYSOROSOK	47
TAVASZI BESZÉD	50
VOLT EGYSZER APÁMNAK	51
KÉT SZÓLAMBAN	52
EGY CHAGALL-KÉPRE	54
TÉL MENEKÜLTJEI	56
HÉTSARKÚ TÜKÖR	57
TAVASZI BESZÉD	59
A TÖKÉLETESSÉG SZERSZÁMAI	61
HÁLÓ	65
TÖKÉLETES NYÁR	66
HŰ FOGLYOK	67
ELÉGIA	68
TÉLI TÁNC	70
A SÖTÉTSÉGEN ÁT	72
SZÁZEZER EMELET	73

ABLAKOK NYÍLNAK	75
GYÖNYÖRŰ KOROM	75
ESŐ	76
TÜNTETÉSEK	77
ARANYÁGÚ FA	78
KUTAK BESZÉDE	79
SZEMBEJÖVŐK	80
REQUIEM	81
FÖLIRAT	82
HOMÁLY	82
HÍVOGATÓ ÉNEK	83
ROKONAIMAT HÍVOGATOM	84
PILÓTÁK	86
VASÁRNAP	88
ELŐSZÓ	89
KÉPZELETÜNK FOGLEYA	91
UTÓSZÓ	94
ABLAKOK NYÍLNAK	97
DADOGÁS	98
MALOM	98
NAPOCSKA	99
FÜST ÉS FŰ	100
KARÁCSONY	102
VÁGTA	105
VALLÁSOS ÉNEK	106
FÖLD	107
TAVASZODIK	108
SZOMJÚSÁG	111
SZAKADJON MEG	112
DADOGÁS	113
ÓDA	116
ZÁSZLÓ	119
JÖN EGY MADÁR	119
ÉVSZAKOK	119
BOLDOG LEHET	120
EGY LÉPÉSRE	121
VÉKONY ÜVEGFAL	122
VÍZALATTI UTCÁN	123

HÓ AZ UTAKON	124
KÖZÉPEN	125
HA ROSSZABB	126
ARCOD	127
SZERELMÜNK MÁS	127
ZÁSZLÓ	128
CSILLAGAIM	129
TÁVOLSÁGOK	131
ZENGŐ SZÁRNYAK	132
MINDEN ARCOM	133
UTAK A PARKBAN	133
TÉLI VIRRADAT	134
MEGSZORULT VILÁG	135
ISTEN RÓZSAFÁI	135
DECEMBERI FELHŐK	136
HÉTRÉSZES ÉNEK	137
LOBOGÓKON TÚL	139
SZERELEM	140
HAJAD ZÚGÁSA	142
TAVASZI KONCERT	143
KORAI NYÁR	147
NAP, NAP	148
DÜBÖRGÉS	149
REGGEL	150
ELSŐ TÖPRENGÉS	151
MÁSODIK TÖPRENGÉS	152
FALAK	153
ŐSZ	153
SZOMORÚSÁG	154
A LENYÚZOTT FA	155
TÁVOLSÁGOK	156
IKONOK	159
ZAGORSZK	160
FRANZ KAFKA SÍRJÁNÁL	161
NÖVÉNYEK	161
MOZI A PARKBAN	162
KÖNNYŰ ARANYBAN	163

HAJNALI ABLAK	164
BESZÉLGETÉSEK	164
VIVALDI EMLÉKÉRE	168
HÁRSFA	169
ÉVSZAKOK, ÉVEK	170
MÁSODIK KONCERT	171
ÜDVÖZLET OROSZ JÁNOSNAK	174
CSILLAGKÉPEK	175
ÁLDOZATI ZENE	176
NAPTÁR	178
VELEM SZEMBEN	179
TŰZBE TEKINTŐ	179
CSILLAG ZUHAN ÍGY	179
IRAMA AZ ÉVNEK	180
LÉTEZETT MÁR	181
A VÉLETLEN IS	181
A TÖMZSI TÉGLAHÁZBAN	182
AZ UTCA VÉGÉN	182
SÁRGA SUJTÁSOK	183
SZEMED LÁTTÁRA	183
ZSÚFOLTABB A VÁROS	183
NAP LÁNYAI	184
BÁBEL TORNYA	184
NEGYVEN NAPIG	186
NAP NAP UTÁN	186
ADATOK	186
MERT MÁR ARCA SINCS	187
MINDEN NAP, MINDEN ÉJJEL	187
NYITOTT, HOSSZÚ ABLAK	188
TÖREDÉKEK	189
LEBONTOTT HAJJAL	190
VÉRBÜKKÖK	191
SZÜKSÉGE VAN	191
SOSEM VOLT HÁBORÚ	192
KUTYAVILÁG	193
E JÚNIUSI NAPON	193
KOMMUNIZMUS	194

SEMMI SE GÁTOL	195
PÓLUSOK	195
SZENTKÉPEK	196
NÉPDALOK	196
BÚVÖLŐ ÉS BÁJOLÓ	198
HOLDEMBEREK	202
NESSUS ÉS HERKULES	203
DON QUIJOTE	204
AMI JÖN	205
BIHARI SZÉL	205
TÜNDÉR	207
TÖRÉKENY ÁG	210
LÁTOMÁSOK	210
HIERONYMUS BOSCH TEREMTMÉNYEI	213
A BÁBELI KEZEK	217
PRÉSEK	218
FÖLIZZIK MAJD	221
PÜNKÖSDÖLŐ	221
NAPSÜTÉSSEN	221
HÚSVÉT	222
VIRÁGOK, VÁROSOK, KEZEK	223
ÜTKÖZET	224
ÁPRILISI FÁK	227
HANGOK	228
MADÁRSÍRÁSOS ÉJSZAKA	231
NAPTÁR	231
SÉTALOVAGLÁS	236
VAGY	237
HOMOKFELHŐ	238
KIRÁLY ÉS KIRÁLYNŐ	238
HÓ	240
ÖNARCKÉP	243
SZENT ANTAL IMÁJA A MEGKÍSÉRTÉS ELŐESTÉJÉN	243
EGY BRONZKORI EDÉNYRE	244
EZ AZ ÉJSZAKA	245
GAUGUIN	246
MEGIGÉZVE	247

SÉTALOVAGLÁS	247
ESTI KÉPEK	249
HOMOKFELHŐ	249
TÜSKEFA	251
KŐMÍVES KELEMENNÉ	253
ÉNEKHANG	254
HÍREK	254
AZ LESZ A LEGJOBB	255
HOMOKPADOK	255
MÁJUS KIRÁLYNŐ	256
SZÖGEK	258
HOLD ÉS NAP KÖZT	258
ABLAK	258
AJTÓ	259
ÁT	259
KÜLÖN	260
FÖL	260
MORAJLÁS	261
ESERNYŐ	262
HIDEGLELŐSEN	262
NÉGYSZEMKÖZT	263
FÉNYES GÖMB	263
GYÚJTOGATÓK	264
EZÜSTÖS EMBER	265
SZÖGEK	265
HÁROM ARCKÉP	268
JÓZSEF ATTILA	268
VAJDA LAJOS	268
BARTÓK BÉLA	269
FIGURÁK	270
A GYEREKKOR KÉPEI	270
FŰKIRÁLY	272
MESEBELI	274
DAL A MEGGYFA-MENYASSZONYHOZ	275
HÍRVIVŐK	276
A BÁBU TÁNCA	276
KUTYAFA	280

RONGYBABA	282
SZÉLORGONA	283
TÉLVITÉZ	284
NAPKAKAS	286
LÁNGOM, LÁNGOM	287
MESEKENYÉR	288
A FECSKE RÖPTE	293
LÁNGFORGÓ	294
KÉPESLAPOK	295
LASSÍTOTT FELVÉTELEK	297
A VÍZI ANGYAL KERTJE	298
FIGURÁK	299
VÁLTOZÁS	302
ELLENPONTOK	303
SORMINTÁK EGY REGÉNYBE	305
HIPPI-DALOK	306
HIPPI-VERSEK	306
A HIPPI SZERELME	308
A HIPPI LEVELE	310
A HIPPI DALA	310
A HIPPI ÁLMA	311
A LÓ ÉS A LOVAS	313
A DÖGÖK	313
SZÜRKE	314
GÓLEM	315
A VÉR EZÜST HÁZÁBAN	317
A LÓ ÉS A LOVAS	318
BARANGOLÁS A GYÖNYÖRÖK KERTJÉBEN	318
A TENGER HANGJAI	320
KŐMÍVES KELEMEN	322
A REPÜLŐ CSÉSZEALJAK	322
ARANYALMÁK	323
AZ ORSZÁG	324
TRAKL	324
A TIZENEGYEDIK CSAPÁS	326
AZ ELSŐ CSAPÁS	326
A MÁSODIK CSAPÁS	326

A HARMADIK CSAPÁS	327
A NEGYEDIK CSAPÁS	328
AZ ÖTÖDIK CSAPÁS	329
A HATODIK CSAPÁS	330
A HETEDIK CSAPÁS	331
A NYOLCADIK CSAPÁS	332
A KILENCEDIK CSAPÁS	334
A TIZEDIK CSAPÁS	335
A TIZENEGYEDIK CSAPÁS	337
TIPI-TUPA HERCEGNŐ	339
DALOK TIPI-TUPA HERCEGNŐNEK	340
KOROMORSZÁG	343
SZÉL	343
TÉL	344
ESTE	345
KRIKSZ ÉS KRAKSZ ÚR	346
RÉGI VÁGI VERS	348
KAPTAFÁ	349
SATRAFA	351
HÁROMFA	352
PAPRAMORGÓ	352
BŐREGÉR	353
SÁRPOGÁCSA	354
TUDOK EGY ERDŐT	355
HÍVOGATÓ	355
SÁRPOGÁCSA	355
HÁROM KAVICS	356
A DÁRIDÓK	357
BAGOLY-BESZÉD	358
A FEHÉR ELEFÁNT	359
SZAMÁRLÉTRA	360
EGÉSZ HÉTEN GYÖNGYVIRÁG	361
MÁLYVABALLADA	361
A SZARKA ÉS A SZARKALÁB	362
NÁRCISZ ÉS TÜKÖR	362
TÁTICA A TÓPARTON	363

A NAPRAFORGÓ MAGJAI	363
A PIPACS AZÉRT PIROS	363
ÖT FA	364
IDŐFA	365
ÁLOM-LIGETBEN	366
SZÉL	367
LAKODALMI SZERENÁD – VIRÁGOK NEVÉRE	367
ÁLOMSZUSZÉK	368
NYELVÖLTÖGETŐ	370
SZÓ, AMI SZÓ	371
TÉBLÁBOL	371
NYELVEMLÉK	374
A MAGÁNHANGZÓK ÉLETE	375
EGY MAGÁNYOS MAGÁNHANGZÓ	376
BOLDOGKŐVÁRALJA	376
KALAND	377
ÁLOMJÁTÉK	378
NYELVÖLTÖGETŐ	379
NYELVTANULÁS	382
SZÓFAC SARÓ	382
MEGSZÓLÍTÁS	384
A SZÓ NEM KENYEREM	385
NYELVTANODA	386
RAGRAPSZÓDIA	387
TÖRTÉNET	388
VÁLTOZATOK MELLÉKNÉVRE	389
ÁLOM AZ IGÉRŐL ÉS AZ IGEKÖTŐRŐL	390
A SÖTÉTSÉG LEGYŐZÉSE	392
PUSZTÁBA KIÁLTOTT SZÓ	393
VÁSÁRBAN	394
RÍMKEVERŐ	395
HÍVOGATÓ	396
MESEVÁROS	397
ŐNK ÉS ŐNK JÁTÉKAI	398
NÉGYKEZES	406
SZÁRAZFÖLD	407

NYOMOLVASÁS	407
SZÖVEG	415
REKVIEM A BELVÁROSI KÁVÉHÁZÉRT	415
CSÚSZTATÁS	417
NEGATÍV	419
JOBBIK ÉNÜNK	420
KERINGŐ A FÜRDŐKÁDBAN	421
EGY BORZ	422
HÁRMASOLTÁR	423
SZÁRAZFÖLD	423
A TEÁSKANÁL ÉS AZ ÁLMATLAN ÉJ	425
CSEND-ÉLET	429
GYÚRÓTÁBLA	430
ÉJIDŐ	431
TEST	432
TÁJKÉPEK EGY NŐI TESTRŐL	432
FOLYTATÁS	434
BIRTOKVISZONYOK	435
KERT	435
SZAVANNA	436
LIBALEGELŐ	438
KAJÚTABLAK	438
DOBSZERDA	440
VÁLTOZATOK TÍZ SZÓRA	441
MAMMUTFOGAK	448
KÉPALÁÍRÁSOK	449
OPERA	452
BUFFO	453
IDÉZETEK KONDOR BÉLA ALBUMÁBA	454
FELIRATOK SZENTENDRE NYOLCADIK TEMPLOMÁRA	455
LÉTRA	457
MÁJUS	464
HATSOROS	466
A NÉGY ÉVSZAK MEGKÜLÖNBÖZTETŐ JELEI	466
TRAPP-TARAPPBAN	470
HELYMEGHATÁROZÁS	472
MESTERSÉG	472

RÖPKE FOHÁSZ	473
KUKORÉKOLÁS	474
PÁLYAVÁLASZTÁS	476
TÉLI OLIMPIA	476
ÉVSZAK	477
KÉSEMET KÁSÁMAT	478
DALSZERŰ	478
DAL	479
BOLYONGÁS	480
BABÉRLEVELEK	482
MOTÍVUMOK	487
SEGESVÁR	487
IDŐPONTJÁTÉK	488
ÖTLET-DAL	489
SZÉNAGYŰJTŐ-DAL	490
ARS POETICA STEREOTIPIA	491
TÁRSALKODÁSOK	492
KÖNYÖRGÉS	493
A HAZATÉRŐ	494
DERŰS DALOK, GYEREKRAJZOK ÉS MÁS IDÉZETEK	
JÓZSEF ATTILA SZÜLETÉSNAPIJÁRA	495
A SÜLT ALMÁK ÜNNEPE	497
ÚJJÁSZÜLETÉS	498
ÁLLAT-ÉLET-KÉPEK	500
AZ ÉN CIRKUSZOM	504
KÉPZELNI LEHET	505
A BOHÓC	506
KERTI SZÉKEM	507
SZÁRNYAS TEHÉN	508
MONDÓKÁK	509
MESEKENYÉR	510
SZÜRET	512
NYÁRFA	513
DAL	513
FELHŐK	514
ÁDÁM ÁBRÁNDOZÁSAI	515

RAJZ	516
KÉZ A KÉZBEN	517
SZAMÁR-JÁTÉK	518
LEVÉLFÉLE FÜLESNEK	521
AZ ÉN CIRKUSZOM	523
MIFÉLE MULATSÁGOK	529
DÉLELŐTT (ELTÁVOLODÁS)	530
DÉL (MEGHATÁROZÁSOK)	531
DÉLUTÁN (KITÉRÉS ÉS KITÖLTÉS)	531
SÉTÁK A TÓPARTON	533
BESSENYEI ÉJSZAKÁJA	534
ÁLOM EGY VERSRŐL	536
ÍGY UDVAROL SZERELMÉNEK (1)	537
ÍGY UDVAROL SZERELMÉNEK (2)	538
ÍGY UDVAROL SZERELMÉNEK (3)	539
ISTÁLLÓ	540
HOSSZAN ÉS LEASSULVA	541
NIMFA ÉS PÁSZTOR	542
TERJESZKEDÉS	543
KÉTSOROS	544
IDILL-KELLÉKEK	544
IDILL-TANULMÁNYOK	545
DIOPTRIA	546
RÉSZLETEK	547
ÚJABB RÉSZLETEK	548
LEMERÜLÉS A RÉSZLETEKBE	550
LAKOMA	551
PLATÓN-PARAFRÁZIS	552
MÉRTANTÖREDÉK	553
KARÁCSONYI BUKOLIKA	554
FÖLJEGYZÉSEK KÖZBEN	555
ÉTASÉTA	556
JÁRÁS	558
A LEVEGŐRE RAJZOLT HÁZ	559
EZ	560
KÉT FÉRFI, KUTYÁVAL	561
A KÉPZELETBELI FOLYÓIRAT	562

LEV-LAP CSÓÓRI SÁNDORNAK	563
„LÉTESÜLÉS”: EGY FÜRJ SZÜLETÉSE	564
KAVALKÁD-SZINOPSZIS	565
RÖGTÖNZÉSEK EGY GYÖNGYÖSI PADON	566
MESTEREK SZÓLÍTÁSA EGY ZSIBVÁSÁRON	568
A KÓBOR CERUZA TÜNDÉRE ÉS A NÁDBUGAVADÁSZ	570
ÉDESFAGYÖKÉR	571
TEVE PÚPJA KAPITÁNY UTASAI	572
EGY VERS ÉS NÉHÁNY TARTOZÉKA:	
ELŐZETES FUTAMOK, UTÓLAGOS MUNKÁK	573
KOCKAJÁTÉK	577
LEPORELLÓ	579
A HETES AUTÓBUSZ	581
SUTTOGÁSOK ADY ENDRE ÉJSZAKÁJÁBAN	583
AMORF	584
OLLÓZÁS	585
TÜKRÖS	586
MAGÁNBESZÉD EGY HÖLGYHÖZ	587
RAPSZÓDIA	589
SÓHAJ	591
APÁM KERTJÉBEN	592
TÁJKÉP TEHENEKKEL	593
TÁJKÉP: „A KÁLMÁNCSAI ERDŐ”	594
TÁJKÉP SZERETŐKKEL	594
EGY SZEMÉLY JÁTSZIK	596
EGY MONDAT KÖVETKEZMÉNYEI	596
GYIA!	600
NAPLÓ	601
HASONLAT	602
KÉTEZERBEN	603
PÁR-SOR 1-6	604
ALKALMI VERS	605
CSELLÓZÓ ANGYALOK	607
ÉLSZ-E?	609
EGY FODRÁSZÜZLET ABLAKÁBÓL	610
LÉLEKVESZTŐ	612
PORVÉGTELEN	614

AGYAGSZÁRNYAK	616
MAGÁNSZFÉRÁM ABLAKÁBÓL	617
MONOLÓG SZOMSZÉDJÁHOZ	617
KÉP ÉS VERS: ERNŐNEK	618
GYŰRŰ	619
A FELTÁMADÁSRÓL, L. J.-NEK	620
AGYAGSZÁRNYAK	620
BÖKVERS	622
PANASZ A POKOLFAJZATOKRA	623
HELYRAJZ	624
KAFFOGÁS	624
VOLT	625
PÓLYA	625
TORNA	626
MIELŐTT	626
HOVA	626
FEJFORMA, ÁRNYFÉLÉVEL	626
TÍZ SOR A SZÉLRŐL, UTÓIRATTAL	627
KÉP A VAK ÓRIÁSRÓL	628
ALLEGÓRIA	628
ÉVRŐL ÉVRE	629
AGYAGOSZLOP	631
CSALÁD	631
NINCSTELENÜL	631
RÖGZÍTÉS	632
APÁM KEZÉRŐL	632
MITOLÓGIA	632
NYÁR-VÉG	633
OSZLOP	633
BOTOR VERSEK	635
EGYSZERI	635
PELYHEKKEL PRÓBÁLKOZIK	635
ABLAKNÁL	636
BEFELÉ	636
NYÍLVESSŐ	636
ÉJSZAKAI HALÁSZAT PICASSÓVAL	637
A KÁPRÁZAT EMLÉKEI	638

BOTOR-VERSEK	638
HÁROM JEGYZET, VERSBEN	640
SZÜLETÉSNAPI CAPRICCIO	641
ETŰDÖK TÉLIRE	645
ALBUM	646
TÁJ-KÉP	647
JÉG-KÁSA	648
SAJN-ÁLOM	648
JÉG, SZALMA, JÉG	648
ZSEBSZÍNHÁZ	649
ENNYI	650
EMBERSÍRÁS	651
BABITS-KÉPZETEK	651
SZÁJ	651
EMBERSÍRÁS	653
ZSÁK	653
NINCS	655
AZ ÉGŐ LEVÉLTÁR	655
ÍR	656
A KÖZÉPPONT KÖRÜL	656
TUDOM HOGY Ő	657
EGÉRÚT	658
OK	660
DALFÉLÉK	661
EGY NAP ALKATRÉSZEI	663
KÖTETBE NEM KERÜLT VERSEK	670
ÖRÖKSÉG	671
SZÜLETÉS	672
VERS	673
A KIVÁLASZTOTTAK	674
ÍGY ÉLSZ	674
KÖTÉL NÉLKÜL	675
MINT A MADÁR	676
RÓZSA VAGY FÉREG	677
CSÖNDESÍTŐ	678
FEKETE LÓ	679
HANGOS RÉTEKRE UTAZOM	680

CSILLAGOK HELYETT	681
PLAKÁT	681
CICERO ELSŐ MONDATA	683
CIPŐK	684
LÁNC	685
SZERELMI JELENETEK	687
ÁRNYKÉPEK	688
JUDITRÓL: MIELŐTT MEGSZÜLETETT	690

Betűrendes tartalom

A BÁBELI KEZEK	217
A BÁBU TÁNCA	276
A BOHÓC	506
A DÁRIDÓK	357
A DÖGÖK	313
A FECSKE RÖPTE	293
A FEHÉR ELEFÁNT	359
A FELTÁMADÁSRÓL, L. J.-NEK	620
A GYEREKKOR KÉPEI	270
A HARMADIK CSAPÁS	327
A HATODIK CSAPÁS	330
A HAZATÉRŐ	494
A HETEDIK CSAPÁS	331
A HETES AUTÓBUSZ	581
A HIPPI ÁLMA	311
A HIPPI DALA	310
A HIPPI LEVELE	310
A HIPPI SZERELME	308
A KÁPRÁZAT EMLÉKEI	638
A KÉPZELETBELI FOLYÓIRAT	562
A KILENCEDIK CSAPÁS	334
A KIVÁLASZTOTTAK	674
A KÓBOR CERUZA TÜNDÉRE ÉS A NÁDBUGAVADÁSZ	570
A KÖZÉPPONT KÖRÜL	656
A LENYÚZOTT FA	155
A LEVEGŐRE RAJZOLT HÁZ	559
A LÓ ÉS A LOVAS	318
A MAGÁNHANGZÓK ÉLETE	375
A MÁSODIK CSAPÁS	326
A NAPRAFORGÓ MAGJAI	363
A NÉGY ÉVSZAK MEGKÜLÖNBÖZTETŐ JELEI	466
A NEGYEDIK CSAPÁS	328
A NYOLCADIK CSAPÁS	332
A PIPACS AZÉRT PIROS	363
A REPÜLŐ CSÉSZEALJAK	322

A SÖTÉTSÉG LEGYŐZÉSE	392
A SÖTÉTSÉGEN ÁT	72
A SÜLT ALMÁK ÜNNEPE	497
A SZARKA ÉS A SZARKALÁB	362
A SZÓ NEM KENYEREM	385
A TEÁSKANÁL ÉS AZ ÁLMATLAN ÉJ	425
A TENGER HANGJAI	320
A TIZEDIK CSAPÁS	335
A TIZENEGYEDIK CSAPÁS	337
A TÖKÉLETESSÉG SZERSZÁMAI	61
A TÖMZSI TÉGLAHÁZBAN	182
A VÉLETLEN IS	181
A VÉR EZÜST HÁZÁBAN	317
A VÍZI ANGYAL KERTJE	298
A ZÖLD HEGEDŰS	39
ABLAK	258
ABLAKNÁL	636
ABLAKOK NYÍLNAK	97
ÁDÁM ÁBRÁNDOZÁSAI	515
ADATOK	186
AGYAGSZÁRNYAK	620
AJTÓ	259
ALBUM	646
ÁLDOZATI ZENE	176
ALKALMI VERS	605
ÁLLAT-ÉLET-KÉPEK	500
ALLEGÓRIA	628
ÁLOM AZ IGÉRŐL ÉS AZ IGEKÖTŐRŐL	390
ÁLOM EGY VERSRŐL	536
ÁLOMJÁTÉK	378
ÁLOM-LIGETBEN	366
ÁLOMSZUSZÉK	368
AMI JÖN	205
AMORF	584
APÁM KERTJÉBEN	592
APÁM KEZÉRŐL	632
ÁPRILISI FÁK	227
ARANYÁGÚ FA	78

ARANYALMÁK	323
ARCOD	127
ÁRNYKÉPEK	688
ARS POETICA STEREOTIPIA	491
ÁT	259
AZ ÉGŐ LEVÉLTÁR	655
AZ ELSŐ CSAPÁS	326
AZ ÉN CIRKUSZOM	523
AZ LESZ A LEGJOBB	255
AZ ORSZÁG	324
AZ ÖTÖDIK CSAPÁS	329
AZ UTCA VÉGÉN	182
AZOKRA GONDOLOK	36
BÁBEL TORNYA	184
BABÉRLEVELEK	482
BABITS-KÉPZETEK	651
BAGOLY-BESZÉD	358
BARANGOLÁS A GYÖNYÖRÖK KERTJÉBEN	318
BARTÓK BÉLA	269
BEFELÉ	636
BESSENYEI ÉJSZAKÁJA	534
BESZÉLGETÉSEK	164
BIHARI SZÉL	205
BIRTOKVISZONYOK	435
BOLDOG ESŐ	47
BOLDOG LEHET	120
BOLDOGKŐVÁRALJA	376
BOLYONGÁS	480
BOTOR-VERSEK	638
BÖKVERS	622
BŐREGÉR	353
BUFFO	453
BÚVÖLŐ ÉS BÁJOLÓ	198
CICERO ELSŐ MONDATA	683
CIPŐK	684

CSALÁD	631
CSELLÓZÓ ANGYALOK	607
CSEND-ÉLET	429
CSILLAG ZUHAN ÍGY	179
CSILLAGAIM	129
CSILLAGKÉPEK	175
CSILLAGOK HELYETT	681
CSÖNDESÍTŐ	678
CSÚSZTATÁS	417
DADOGÁS	113
DAL A MEGGYFA-MENYASSZONYHOZ	275
DAL	479
DAL	513
DALFÉLÉK	661
DALOK TIPI-TUPA HERCEGNŐNEK	340
DALSZERŰ	478
DECEMBERI FELHŐK	136
DÉL (MEGHATÁROZÁSOK)	531
DÉLELŐTT (ELTÁVOLODÁS)	530
DÉLUTÁN (KITÉRÉS ÉS KITÖLTÉS)	531
DERŰS DALOK, GYEREKRAJZOK ÉS MÁΣ IDÉZETEK	
JÓZSEF ATTILA SZÜLETÉSNAPIJÁRA	495
DIOPTRIA	546
DOBSZERDA	440
DON QUIJOTE	204
DÜBÖRGÉS	149
E JÚNIUSI NAPON	193
ÉDESFAGYÖKÉR	571
EGÉRÚT	658
EGÉΣZ HÉTEN GYÖNGYVIRÁG	361
EGY BORZ	422
EGY BRONZKORI EDÉNYRE	244
EGY CHAGALL-KÉPRE	54
EGY FODRÁSZŰZLET ABLAKÁBÓL	610
EGY LÉPÉSRE	121
EGY MAGÁNYOS MAGÁNHANGZÓ	376

EGY MONDAT KÖVETKEZMÉNYEI	596
EGY NAP ALKATRÉSZEI	663
EGY SZEMÉLY JÁTSZIK	596
EGY VERS ÉS NÉHÁNY TARTOZÉKA:	
ELŐZETES FUTAMOK, UTÓLAGOS MUNKÁK	573
EGYSZERI	635
ÉJIDŐ	431
ÉJSZAKAI HALÁSZAT PICASSÓVAL	637
ELÉGIA	68
ELLENPONTOK	303
ELŐBB A NYÁR JÖN	39
ELŐSZÓ	89
ELSŐ TÖPRENGÉS	151
ÉLSZ-E?	609
EMBERSÍRÁS	653
ÉNEKHANG	254
ENNYI	650
ESERNYŐ	262
ESŐ	76
ESŐ, SZÉL	41
ESTE	345
ESTI KÉPEK	249
ÉTASÉTA	556
ETŰDÖK TÉLIRE	645
ÉVRŐL ÉVRE	629
ÉVSZAK	477
ÉVSZAKOK	119
ÉVSZAKOK, ÉVEK	170
EZ AZ ÉJSZAKA	245
EZ	560
EZÜSTÖS EMBER	265
FALAK	153
FEJFORMA, ÁRNYFÉLÉVEL	626
FEKETE LÓ	679
FELHŐK	514
FELHŐK, FÁK, ASSZONYOK	36
FELÍRATOK SZENTENDRE NYOLCADIK TEMPLOMÁRA	455

FÉNYES GÖMB	263
FIGURÁK	299
FOLYTATÁS	434
FÖL	260
FÖLD	107
FÖLIRAT	82
FÖLIZZIK MAJD	221
FÖLJEGYZÉSEK KÖZBEN	555
FRANZ KAFKA SÍRJÁNÁL	161
FŰKIRÁLY	272
FÜST ÉS FŰ	100
GAUGUIN	246
GÓLEM	315
GYIA!	600
GYÖNYÖRŰ KOROM	75
GYÚJTOGATÓK	264
GYŰRÓTÁBLA	430
GYŰRŰ	619
HA ROSSZABB	126
HAJAD ZÚGÁSA	142
HAJNALI ABLAK	164
HÁLÓ	65
HANGOK	228
HANGOS RÉTEKRE UTAZOM	680
HÁRMASOLTÁR	423
HÁROM JEGYZET, VERSBEN	640
HÁROM KAVICS	356
HÁROMFA	352
HÁRSFA	169
HASONLAT	602
HATSOROS	466
HELYMEGHATÁROZÁS	472
HELYRAJZ	624
HÉTRÉSZES ÉNEK	137
HÉTSARKÚ TÜKÖR	57
HIDEGLELŐSEN	262

HIERONYMUS BOSCH TEREMTMÉNYEI	213
HIPPI-VERSEK	306
HÍREK	254
HÍRVIVŐK	276
HÍVOGATÓ ÉNEK	83
HÍVOGATÓ	355
HÍVOGATÓ	396
HÓ AZ UTAKON	124
HÓ	240
HOGY GAZDAG LEGYEK	40
HOLD ÉS NAP KÖZT	258
HOLDEMBEREK	202
HOMÁLY	82
HOMOKFELHŐ	249
HOMOKPADOK	255
HOSSZAN ÉS LELASSULVA	541
HOVA	626
HÚSVÉT	222
HUSZONNÉGY HARKÁLY	40
HŰ FOGLYOK	67
IDÉZETEK KONDOR BÉLA ALBUMÁBA	454
IDILL-KELLÉKEK	544
IDILL-TANULMÁNYOK	545
IDŐFA	365
IDŐPONTJÁTÉK	488
ÍGY ÉLSZ	674
ÍGY UDVAROL SZERELMÉNEK (1)	537
ÍGY UDVAROL SZERELMÉNEK (2)	538
ÍGY UDVAROL SZERELMÉNEK (3)	539
IKONOK	159
ÍR	656
IRAMA AZ ÉVNEK	180
ISTÁLLÓ	540
ISTEN RÓZSAFÁI	135
JÁRÁS	558
JÉG, SZALMA, JÉG	648

JÉG-KÁSA	648
JOBBIK ÉNÜNK	420
JÓZSEF ATTILA	268
JÖN EGY MADÁR	119
JUDITRÓL: MIELŐTT MEGSZÜLETETT	690
KAFFOGÁS	624
KAJÜTABLAK	438
KALAND	377
KAPTAFÁ	349
KARÁCSONY	102
KARÁCSONYI BUKOLIKA	554
KAVALKÁD-SZINOPSZIS	565
KÉP A VAK ÓRIÁSRÓL	628
KÉP ÉS VERS: ERNŐNEK	618
KÉPALÁÍRÁSOK	449
KÉPESLAPOK	295
KÉPZELETÜNK FOGLYA	91
KÉPZELNI LEHET	505
KERINGŐ A FÜRDŐKÁDBAN	421
KERT	435
KERTI SZÉKEM	507
KÉSEMET KÁSÁMAT	478
KÉT FÉRFI, KUTYÁVAL	561
KÉT SZÓLAMBAN	52
KÉTEZERBEN	603
KÉTSOROS	544
KÉZ A KÉZBEN	517
KIRÁLY ÉS KIRÁLYNŐ	238
KOCKAJÁTÉK	577
KOMMUNIZMUS	194
KORAI NYÁR	147
KOROMORSZÁG	343
KŐMÍVES KELEMEN	322
KŐMÍVES KELEMENNÉ	253
KÖNNYŰ ARANYBAN	163
KÖNYÖRGÉS	493
KÖTÉL NÉLKÜL	675

KÖZÉPEN	125
KRIKSZ ÉS KRAKSZ ÚR	346
KUKORÉKOLÁS	474
KUTAK BESZÉDE	79
KUTYAFA	280
KUTYAVILÁG	193
KÜLÖN	260
LAKODALMI SZERENÁD – VIRÁGOK NEVÉRE	367
LAKOMA	551
LÁNC	685
LÁNGFORGÓ	294
LÁNGOM, LÁNGOM	287
LASSÍTOTT FELVÉTELEK	297
LÁTOMÁSOK	210
LEBONTOTT HAJJAL	190
LEHUNYT ARCCAL	37
LÉLEKVESZTŐ	612
LEMERÜLÉS A RÉSZLETEKBE	550
LEPORELLÓ	579
„LÉTESÜLÉS”: EGY FÜRJ SZÜLETÉSE	564
LÉTEZETT MÁR	181
LÉTRA	457
LEVÉLFÉLE FÜLESNEK	521
LEV-LAP CSOÓRI SÁNDORNAK	563
LIBALEGELŐ	438
LOBOGÓKON TÚL	139
MADÁRSÍRÁSOS ÉJSZAKA	231
MAGÁNBESZÉD EGY HÖLGYHÖZ	587
MÁJUS KIRÁLYNŐ	256
MÁJUS	464
MALOM	98
MÁLYVABALLADA	361
MÁSODIK KONCERT	171
MÁSODIK TÖPRENGÉS	152
MEGIGÉZVE	247
MEGSZÓLÍTÁS	384

MEGSZORULT VILÁG	135
MERT MÁR ARCA SINCS	187
MÉRTANTÖREDÉK	553
MESEBELI	274
MESEKENYÉR	288
MESEKENYÉR	510
MESEVÁROS	397
MESTEREK SZÓLÍTÁSA EGY ZSIBVÁSÁRON	568
MESTERSÉG	472
MIELŐTT	626
MINDEN ARCOM	133
MINDEN NAP, MINDEN ÉJJEL	187
MINT A MADÁR	676
MITOLÓGIA	632
MONDÓKÁK	509
MONOLÓG SZOMSZÉDJÁHOZ	617
MORAJLÁS	261
MOTÍVUMOK	487
MOZI A PARKBAN	162
NAP LÁNYAI	184
NAP NAP UTÁN	186
NAP, NAP	148
NAPKAKAS	286
NAPLÓ	601
NAPOCSKA	99
NAPSÜTÉSSEN	221
NAPTÁR	231
NÁRCISZ ÉS TÜKÖR	362
NEGATÍV	419
NÉGYSOROSOK	47
NÉGYSZEMKÖZT	263
NEGYVEN NAPIG	186
NÉPDALOK	196
NESSUS ÉS HERKULES	203
NIMFA ÉS PÁSZTOR	542
NINCS	655
NINCSTELENÜL	631

NÖVÉNYEK	161
NYÁRFA	513
NYÁR-VÉG	633
NYELVEMLÉK	374
NYELVÖLTÖGETŐ	379
NYELVTANODA	386
NYELVTANULÁS	382
NYÍLVESSZŐ	636
NYITOTT, HOSSZÚ ABLAK	188
NYOMOLVASÁS	407
ÓDA	116
OK	660
OLLÓZÁS	585
OPERA	452
OSZLOP	633
ÖNARCKÉP	243
ÖNK ÉS ÖNK JÁTÉKAI	398
ÖRÖKSÉG	671
ŐSZ	153
ÖT FA	364
ÖT NYOLCSOROS	42
ÖTLET-DAL	489
PÁLYAVÁLASZTÁS	476
PANASZ A POKOLFAJZATOKRA	623
PAPRAMORGÓ	352
PELYHEKKEL PRÓBÁLKOZIK	635
PILÓTÁK	86
PLAKÁT	681
PLATÓN-PARAFRÁZIS	552
PÓLUSOK	195
PÓLYA	625
PORVÉGTELEN	614
PRÉSEK	218
PUSZTÁBA KIÁLTOTT SZÓ	393
PÜNKÖSDÖLŐ	221

RAGRAPSZÓDIA	387
RAJZ	516
RAPSZÓDIA	589
REGGEL	150
RÉGI VÁGI VERS	348
REKVIEM A BELVÁROSI KÁVÉHÁZÉRT	415
REQUIEM	81
RÉSZLETEK	547
RÍMKEVERŐ	395
ROKONAIMAT HÍVOGATOM	84
RONGYBABA	282
RÓZSA VAGY FÉREG	677
RÖGTÖNZÉSEK EGY GYÖNGYÖSI PADON	566
RÖGZÍTÉS	632
RÖPKE FOHÁSZ	473
SAJN-ÁLOM	648
SÁRGA SUJTÁSOK	183
SÁRPOGÁCSA	355
SATRAFA	351
SEGESVÁR	487
SEMMI SE GÁTOL	195
SÉTÁK A TÓPARTON	533
SÉTALOVAGLÁS	247
SÓHAJ	591
SORMINTÁK EGY REGÉNYBE	305
SOSEM VOLT HÁBORÚ	192
SÖTÉTSÉG PARTJÁN	41
SUTTOGÁSOK ADY ENDRE ÉJSZAKÁJÁBAN	583
SZABÁLYTALAN SZERELEM	44
SZÁJ	651
SZAKADJON MEG	112
SZAMÁR-JÁTÉK	518
SZAMÁRLÉTRA	360
SZÁRAZFÖLD	423
SZÁRNYAS TEHÉN	508

SZAVANNA	436
SZÁZEZER EMELET	73
SZÉL	343
SZÉL	367
SZÉLORGONA	283
SZEMBEJÖVŐK	80
SZEMED LÁTTÁRA	183
SZÉNAGYŰJTŐ-DAL	490
SZENT ANTAL IMÁJA A MEGKÍSÉRTÉS ELŐESTÉJÉN	243
SZENTKÉPEK	196
SZERELEM KÖNYVE	45
SZERELEM	140
SZERELMI JELENETEK	687
SZERELMŰNK MÁS	127
SZÓ, AMI SZÓ	371
SZÓFAC SARÓ	382
SZOMJÚSÁG	111
SZOMORÚSÁG	154
SZÖGEK	265
SZÖKÖTT MADÁR	45
SZÖVEG	415
SZÜKSÉGE VAN	191
SZÜLETÉS	672
SZÜLETÉSNAPI CAPRICCIO	641
SZÜRET	512
SZÜRKE	314
TÁJKÉP SZERETŐKKEL	594
TÁJKÉP TEHENEKKEL	593
TÁJ-KÉP	647
TÁJKÉP: „A KÁLMÁNCSAI ERDŐ”	594
TÁJKÉPEK EGY NŐI TESTRŐL	432
TÁRSALKODÁSOK	492
TÁTICA A TÓPARTON	363
TAVASZI BESZÉD	59
TAVASZI KONCERT	143
TAVASZODIK	108
TÁVOLSÁGOK	156

TÉBLÁBOL	371
TÉL MENEKÜLTJEI	56
TÉL	344
TÉLI OLIMPIA	476
TÉLI TÁNC	70
TÉLI VIRRADAT	134
TÉLVITÉZ	284
TERJESZKEDÉS	543
TEST	432
TEVE PÚPJA KAPITÁNY UTASAI	572
TÍZ SOR A SZÉLRŐL, UTÓIRATTAL	627
TORNA	626
TÖKÉLETES NYÁR	66
TÖREDÉKEK	189
TÖRÉKENY ÁG	210
TÖRTÉNET	388
TRAKL	324
TRAPP-TARAPPBAN	470
TUDOK EGY ERDŐT	355
TUDOM HOGY Ő	657
TÜKRÖS	586
TÜNDÉR	207
TÜNTETÉSEK	77
TÜSKEFA	251
TŰZBE TEKINTŐ	179
ÚJABB RÉSZLETEK	548
ÚJJÁSZÜLETÉS	498
UTAK A PARKBAN	133
UTÓSZÓ	94
ÜDVÖZLET OROSZ JÁNOSNAK	174
ÜTKÖZET	224
VÁGTA	105
VAGY	237
VAJDA LAJOS	268
VALLÁSOS ÉNEK	106
VÁLTOZÁS	302

VÁLTOZATOK MELLÉKNÉVRE	389
VÁLTOZATOK TÍZ SZÓRA	441
VÁSÁRBAN	394
VASÁRNAP	88
VÉKONY ÜVEGFAL	122
VELEM SZEMBEN	179
VÉRBÜKKÖK	191
VERS	673
VIRÁGOK, VÁROSOK, KEZEK	223
VIVALDI EMLÉKÉRE	168
VÍZALATTI UTCÁN	123
VOLT EGYSZER APÁMNAK	51
VOLT	625
ZAGORSZK	160
ZÁSZLÓ	128
ZENGŐ SZÁRNYAK	132
ZSÁK	653
ZSEBSZÍNHÁZ	649
ZSÚFOLTABB A VÁROS	183

Előszó

1996-ban jelent meg az *Új vers régi* című, az újak mellett válogatást is tartalmazó Horgas Béla-kötet (2018-ban e-könyv formában a javított-bővített második kiadása). A költő ezredvégi válogatása nem törekedett a pályáiv rögzítésére – az első négy kötetből alig több mint két tucat verset emelt be.

Az *Ősszegyűjtött versek* 1. kötetében igyekeztünk valamennyi, 1985-ig nyomtatott formában megjelent verset elérhetővé tenni – de nem kerültek be a rádióban, televízióban, hanglemezen, színházban, filmen hallható (Sebő Ferenc, Döme Zsolt, Lendvay Kamilló, Darvas Ferenc vagy Cseh Tamás által megzenésített) dalszövegek.

Néhány vers két nyomtatott kötetben is szerepel. A *Sétalovaglás* pár darabja jól illeszkedett a *Tipi-Tupa hercegnő*, illetve a *Sárpogácsa* című gyerekvers kötetekbe, át- és összekötő szerkesztési elgondolás szerint a *Mammutfogak* záródarabja, az *Újjászületés* lett a *Miféle mulatságok* nyitóverse – ebben az e-könyvben minden költemény egyszer, a korábbi megjelenés helyén olvasható.

1974-ben a Magvető Kiadó igazgatója javasolta Horgas Bélának egy válogatott kötet összeállítását (a költő – Bálint Endre eredeti rajzaival – be is adta a kéziratot, de könyv nem lett belőle, az alkotók vissza sem kapták művüket) – az akkori előkészítés során a nyomtatott kötetekben tett kézírásos változtatásokat – húzás, szavak, sorok cseréje – a költő szándéka szerint figyelembe vettük.

Javítottuk a ritmikát nem érintő helyesírási és nyomdai hibákat, modernizáltuk és egységesítettük az írásmódot.

A kötet egyes darabjai hangos versként is meghallgathatóak az alábbi linken: soundcloud.com/liget

a szerkesztők

NEVETNI, SÍRNI

Magvető, 1965

SÖTÉTSÉG PARTJÁN

AZOKRA GONDOLOK

Azokra gondolok, akik elmaradtak tőlem,
és most már soha nem látják meg az ismeretlen réteket.
Lefeküdtek az utcán a lámpaoszlop mellé,
és nem vették le szemüket az égről.

Azokra gondolok, akik még inkább meghaltak,
a magány kattogó centrifugái
kivetették őket a feszes délkörökre.

És azokra, akik hozzám hasonlók,
zárt ajtók mögött hallgatóznak, mint kisgyerekek,
kezükbe veszik a rézből kovácsolt holdat,
nézik, nézik, és várják, hogy megreped,
futnának a dombra, de nem értik még
az esőtől súlyos akácok fehérét,
ablakuk alatt térdre rogyant mozdony áll;
körös, köröz a forrósodó égen,
de nem száll le még a madár.

FELHŐK, FÁK, ASSZONYOK

A nyár sárga kévái elégték alattad,
éltünk,
de a többiek halált kiáltottak,
és te nem tudtál néma maradni.

A tél,
s ötezer év fedezékéből nézlek,
háтам mögött vannak már sokan.
Felhők, fák, asszonyok lépnek
a képzelet mocsaraiban.

Bibliai kenyér lehattél volna,
s nem maradt belőled egyetlen morzsa
mire este lett.

Most huzatos árokparton ülök,
kezemben pléhedény csörömpöl.
Szörnyű tornyokat építék a csöndből,
míg surrova felröppen az ég
s nem marad más,
csak báméskodó csillagok.

Szakadatlanul vonulnak:
felhők, fák, asszonyok.

LEHUNYT ARCCAL

1

Csupa láb vagyunk, csupa kar,
közös oszlophoz odakötte,
összefényképezett egyiptomi arc,
két dimenzióban kiterítve;
soha se szembe, nyitott mellel,
csak lehunyt arccal, találgatva,
sohasem az olajfák hegyén,
csak deszka bódében, káromkodva,

sohasem a megváltás jön,
a legvégső kín nyugalma,
csak a pőre, korbácsolt szégyen,
csak bukácsolunk meggörnyedve,
egymás szánalmas holttestével.

2

Vékony zászlókkal jön az ősz,
és horpadt trombitákkal,
nőekkel, ágyúkkal, vonító kutyákkal;
csörtetve vonul egész éjjel
a zsákarcú kormos sereg;
nézlek s nem értem félelmedet,
nézlek s nem pattannak belőled
apró lángok, hogy kifényesedj;
csak hánykódunk, míg tart az átváltozás,
féreg és rózsa emeli bennünk
követelőző homlokát.

3

(Futok hozzád szomorú-szépem,
jégesős, nyári égzengésben,
bibliai, hétnapos sötétben;
futok, mint a bódult állatok,
feltartott fejjel, nyöszörögve,
szörnyű isteneimmel együtt
szemed fényszóróiba vetve.)

A ZÖLD HEGEDŰS

A földre feküdni hanyatt,
álomban érezni, hogy dobog,
látni, hogyan sodródnak velem
narancsszemhéjú, vékony angyalok,
tudni, hogy városok felett
képzeletem hajlong, a zöld hegedűs,
tudni, hogy az özönvíz után
mégiscsak hozzám menekülsz –
ebben hittem kezdettől fogva,
s most, hogy visszalöktél a homokba,
titkos részeim hiába értik
a szénlevelű fák miséit,
mészköszentek közt megalázva
hiába térdelek a szélben,
rám kövesedik a száanalom
e határtalan ismeretlenségben.

ELŐBB A NYÁR JÖN

Bizonytalan gyerekrajz ez a ház,
önvédelemből emelt ketrec.
Roskadt hátán belevert szögek,
kémények merednek.

Előbb az eszeveszett nyár jön,
örömében majdnem szétszakít,
aztán a tél, és minden ünnep
csonttá egyszerűsödik.

HOGY GAZDAG LEGYEK

Menjetek vissza inkább a mézskőbarlangokba,
ha nem érzitek evéskor az otthoni domb fanyar ízét,
vagy magányotok más égitestre von.

A megsemmisülés gyönyörei ellen
én csak a kukoricaföldek dísztelen bánatát
és az akácerdők önkívületét idézhetem fel magamban,
csak apám bölcsességére gondolhatok.

Átmegyek a kötélből vert hidakon,
látom a többiek tekintetét a tornyokon,
lehajlok a víz színére, hogy érintsem az eget

s elvegyülve a föld morajló kórusában,
mondom én is az éneket:
vágom a földet, gyűjtöm a nappalokat,
hogy gazdag legyek, de egyszerű,
ha létezésem rejtett formája befogad.

HUSZONNÉGY HARKÁLY

Ha kopár lesz a föld, mint az arcunk:
gördülnek a folyó felett lágy üzenetek,
ha tél lesz és az emlékezés hegycsúcsai
tartják csak az ólmozott eget:
futó kerítések után kapaszkodsz,
de elránt tőlük a vonatablak,
s megindulnak lassan körbe:
a kukoricaföldek, kazlak,

hártyásodó tavaival a perzselt bundájú rét –
tested körül szelíden gyűrűzve
csapkodni kezd a messzeség.

Utazz el akkor!

Az utcán üres bútorszállító kocsik,
és teherautók vonulnak,
a kertben huszonnégy harkály kopácsol.

Állj föl akkor,
és félrehajtott fejjel menj ki a szobából!

ESŐ, SZÉL

Kinn meg az eső.
Ki hinné, nyár van.
Cszapzott veréb az üvegen.
Vacog halálra váltan.

Fölkelnék, beengedném.
Nyitnám az ablakot, elrepül.
Nézzük egymást gyanakodva
és embertelenül.

SÖTÉTSÉG PARTJÁN

sötétség partján deszkaházban
lakom egy csillag árnyékában
zizeg a sötét érett rozsvetés
némává tett a kétségbeesés

beszéd helyett csak mutogathatok
értik a gépek felhők angyalok
keressük egymást tapogatva
csillagtól házig vándorolva
fű voltam virág voltam kő leszek
beteg vagyok ki látogat meg engemet
kezem feltartom nincs fegyverem
hozzatok ásót baltát nekem
hallom, hogy az üvegfák zenéje
felrepül a bátortalan szélbe
városok, mint göröngy a göröngynek
gyanakodva félszegen köszönnek
sötétség partján deszkaházban
lakom egy csillag árnyékában

ÖT NYOLCSOROS

l

Egy nagy tál szélén futkosunk
fehér, fehér a mélység,
szemem világa kialudna,
ha egyszer belenéznék.
Zsombékos, sötét réteken
szénakazlak égnek,
csillapodj, ne félj, ne remegj,
még nincs vége az éjnek.

2

Másokkal én csak úgy törődöm,
ha hosszan nézem magamat,
míg mozdul a víz és belefojtja
a hullámokba arcomat.

Másokkal én csak úgy törődöm,
ha tükrüknek arc, arcuknak tükör vagyok.
Ne bántsatok, ha tévedésből
a virágnak férget mutatok.

3

Az ember előbb vészharangot kondít:
futkos, jajgat, hogy ég a ház,
s az égbekiáltó panasz közben
elfelejti menteni magát.

Gyalogoltam hónapos esőkben,
álltam én is kopár tereken,
és nem volt elég a kiabálás
tizenkét hegy ült mellemen.

4

Tizenkét hegy ült mellemen,
huszonnégy köröm szorított vacogva,
fegyveresen jött a szerelem,
vasat lökve ujjongó torkomba.
Feküdtem, vártam, kiterítve,
bogár futott át kezemen.
Zörgött a fű, szúrós volt
és éles – hátam meztelen.

Ezért barlang nekem a tested,
 ezért óvsz te magam ellen is,
 ezért vagy, mint az ősi tűz,
 védelmezőm és foglyom is.
 Ezért vagyok én, mint a barlang,
 s őrizlek – féltett tüzet –,
 kinn az erdőn gyilkol a szél,
 fölhasadnak a vadvizek.

SZABÁLYTALAN SZERELEM

Öltözhetnék csupa vasba,
 az is lehullna rólam,
 annyira részed lettem,
 annyira foglyod lettem
 e szabálytalan szerelemben,
 már-már győztesnek képzelem magam.

Öltözhetnél csupa vasba,
 az is lehullana előttem,
 annyira részem lettél,
 múltban és jövőben,
 annyira foglyom vagy nekem,
 hogy néha már-már azt hiszem,
 győztes is hiába lettem,
 – nem választhatom el magam
 e szabálytalan szerelemben.

SZÖKÖTT MADÁR

Vörösréz lovakkal, csillaghomlokú sötéttel
itt van a nyár.

Lassan csörtet a szagos fűben,
s egy suhintással lekaszál.

Nem a haláltól félek én,
sötétebb az éhség,
tömött kamrákban tehetetlen,
megkötött szegénység.

Istenben sem hiszek én,
nem változik kenyérré a testem,
te szaladsz, mint hangos hírnök,
a buborékos szürkületben.

Szerelmünk más, mint fák, folyók –
csak el ne tévedj a nagy kiáltozásban.
Vacogok érted: szökött madár,
a csapdák sötétzöld városában.

SZERELEM KÖNYVE

1

Tavaszi ágak érverése
a te lélegzeted gyönyörűm,
olyan vagy, mint a völgyek lilioma,
és nagyon-piros tüzek állnak körül
a réten, ha elalszol.

Felkel a szél, és idáig fújja most
hajad suhogó sötétjét –

ha itt volnál, ha nagyon félnél,
fenyőházba vinnélek,
hét nap, hét éjjel néznélek,
zászló lenne fölöttünk a szerelem.

2

Megrepedtek álomban a bronzharangok,
láttam a földbe merült házakat,
láttam a hazatérők szemében
az iszonyú áhítatot,
és hozzád menekültem.
A szomorúság elmúlt,
a félelem elmúlt, elment,
de korán esteledik a hegyek alján,
és az ismeretlen rétekről
lovak indulnak értem.
Látom őket a hegygerincen,
jönnek elnyújtott lassú sorban,
madárszárny-köpenyük
csattog, suhog a magosban.

3

Szólítsatok meg estefelé,
és vigyetek föl a hegyre engem,
szólítsatok és itassatok,
táncoljatok és vigadjatok,
aztán hagyjatok a fák közt fekve,
én megvárom, míg rám talál a gyönyörű,
ingemet kigombolja,
félelmem elriasztja,
ha nőni kezd a hold,
eltakar engem.

BOLDOG ESŐ

Megfeszülnek az eső cérnaszálai,
lejjebb ereszkedik az ég.
Érzem a vékony suhogásban
a vizek barbár örömét.

A város szélén feltartott tenyérrel
vedlett fák hadosztályai,
ruhátlan állat fut a ködben,
nem mer egyedül felkiáltani.

Kivetett magából engem is a föld,
bűnössé tett első születésem,
rám szakad most a beismerés
az eső kényszerű hűségében.

Kikapott isten kezéből
kékszárnyú ritkás huzat,
repül velem boldog esőben,
felszakadozott ég alatt.

NÉGYSOROSOK

Mennyi az ember élete...

Mennyi az ember élete?
A csillagokig ha lát,
és elsatnyul, ha elveszíti
a síráshoz való jogát.

Éjszaka

Koromkék mélység az éjszaka,
leugorna az ember, ha merne.
Himbálózom az égbolt közepén,
mint egy bronzharang súlyos nyelve.

Sírásod, nevetésed foglya

Sírásod, nevetésed foglya,
kétéltű teremtmény vagyok:
hazajáró félelmeimben boldog,
diadalomban kiszolgáltatott.

Ablak a falban

Ablak a falban: nézz ki rajta!
Mire vagy kíváncsi?
Jaj, mit mondtál – te boldogtalan –
s mertél megkívánni!

Nosztalgia

Sötétedik. Gyerekzsivaj a levegőben;
görgeti, viszi lassú szél.
A régi kép belém döbben:
apám kezében kés, kenyér.

Vízbe, levegőbe

Fa, de nincs gyökere,
gyökér, de nincs földje,
föld, de széjjelszórták
vízbe, levegőbe.

Nevetni, sírni

Nevetni, sírni fölé hajolj,
ne félj, ne félj a szarvaitól,
ha dédelget, cibál vagy kútba lök,
ha üldöződ, ha üldözöd.

TAVASZI BESZÉD

MONDÓKA

Ez az enyém, ezt elejtem,
ez a másik, elfelejtem,
s hogy meglegyen mind a három,
a feketét kitalálom.

Gyöngy, gyöngy, fületlen gomb,
döngő vasfazék,
várj, várj, kiszámolom:
hol a maradék?

Apád, anyád hívd ide,
kinek vagy a gyereke?

Milyen tükör van kezvedben,
kik ugrálnak a szemedben,
merre van a földed, házad,
mi lesz veled, ha elásnak,
mit érzel a föld gyomrában,
ha nem köp ki, mint a cethal,
mit beszélgetsz majd magaddal,
homokevő, szelíd remete?

Nem kopik-e el a lábad,
míg a hármát megtalálod,
s milyen lesz az, tiszta fekete?

Ez az enyém, ezt elejtem,
ez a másik, elfelejtem,
s hogy meglegyen mind a három,
a feketét kitalálom.

VOLT EGYSZER APÁMNAK

Volt egyszer apámnak két tehene
foltos az egyik fehér fekete

mint szikkadt dombhát sovány a másik
két szarvuk mészkő idáig világít

vasútpart volt a rét égett legelő
felmorajlott lábra kelt az erdő

esténként az úton körmeik alatt
szikrázott a kő mint gyúlékony anyag

mentek mentek mentek s többet meg sem álltak
karám helyett neki a kitárt halálnak

az egyiket gránát ökle ütötte le
tölcséres gödörbe hullt koppanva feje

törzse futott csak borzongva tovább
betörte a kerítés ajtaját

másikat hosszúkörmű éhhalál
ragadta meg vékony szarvainál

és keringőzött hat héten át vele

hogy összeszáradt a táncban mindene

most ott legelhet mind a kettő
hol nincs háború s kék az erdő

a vasútpart meg nyúlkórót virágzik
két szarvuk mézskő idáig világít

két szarvuk csontkürt karos gyertyatartó
bőgésük sziklából vizeket fakasztó

foltos az egyik fehér fekete
volt egyszer apámnak két tehene

KÉT SZÓLAMBAN

Repüljön csak a repülő,
a tűztollú madár,
merüljön le a merülő,
a hínáros hínár,
hasadjon meg a hasadó,
a vinnyogó, a vonító –
jöjjön a varázslat.

Elbűvöllek,
megöllelek,
vasgolyóba zárlak,
földoblak a levegőbe,
lefekszem a kocsútra,
összetiport csillagokra –
ez lesz a varázslat.

Apámnak volt két tehene,
nagyapámnak egy ködmöne,
a ködmönnel takaróztam,
kiszaladt a föld alólam,
bombavetőik fémfüzére
szállt a végső ünnepélyre,
tehén bőgött, táncolt, forgott,
megvadultak a harangok,
szénaboglya kontya égett,
beleptek a fényes gépek,
anyám kezét elvesztettem,
légcsvár vert a fejemben –
erre nincs varázslat?

Bűvölő és bájoló
sárga vizű, lassú tó,
merülj föl!
Sárga tóban sárga fák,
vízbe esett a világ,
emeld föl!
Gereblyézd át a vizet,
csukd be jól a szemedet,
s mondd el, mit találtál!

Homokgödrök és a ház,
anyám kifakult köténye,
a repülő, a repülő,
ráragasztva ujjaim hegyére.
Dörög a táj, a fák hegyén
rokkant vonatok pöfögnek,
tízen lakunk egy szobában:
összerágják hajunkat a tetvek.

Dráva fölött éjszaka
tulipános tűz virágzik,
lobognak a kis szerb faluk,
szélben halott karikázik.

Emlékezz most a többiekre,
haláltalan égre,
hogyan süttött az esti erdőn
a nyírfák gyöngye térde,
merre mentek a szénáskocsik:
lassan, lassan, lassan,
porból rajzolva jeleket
a higgadt alkonyatban.

A többiekre én nem emlékszem,
kihulltak, mint kötélhálón
zöld ebihalak,
homlokom árnyán elrejtőztek,
s nem is tudnám, hogy voltak, éltek,
de álmomban néha úgy beszélnek,
úgy szorítják dübörgő fejem,
mintha megvadult állatcsorda
közeledne kifent éleken.

EGY CHAGALL-KÉPRE

Ne csábíts engem, te mélybe merülő, vízbe zuhant,
ne virágozz pirosan, kéken, sárgán,
ne ringatózz úgy homokágyán,

ne legyél olyan biztos-egyenes habjaiban,
ne feküdj olyan vízszintesen,
lazán, lustán, betegen,
ne heverj úgy a tengeren,
kövek nedveit kortyolgatva.

Szép az a táj, a vízalatti suhanás
összemosódó, lassú vidéke,
szép az a táj, színtelen és színes
növények szivárvány-világa,
homokba ásott torony,
halcsontváz és kettévált hajó
élettelen türelmű ölelése,
meg a tátogó szájak barlanghomálya,
pislogó szemek szemaforja,
a pókok és csigák ezüstös szakállán
kapaszkodó sok foszforbokájú bogár,
indák gubanca,
ráfonódva rozsdás torpedókra:
céljukat veszelve
vesztegelnek itt, és boldogok,
hogy lett belőlük halak odúja,
hínárcsapatok kikötője.

Szép az a táj, a mályvaszínű árnyak
kiolthatatlan, áttetsző vidéke;
kék állatfejek árnya kaptat
szelíd kapaszkodókon, zajtalan menetben,
egy rózsaszínbe hajló halántékú visszafordul,
eldől, lezuhan
a mélybe merülő mellé,
ringatja úszószárnyaival,

és a többiekre nem figyel többet, engedi őket
tovább lépdelni hajlott háttal,
szembe röpdülő nyilak ellen.

Szép az a táj, mert a felszín
rugalmas bőrén átvilágít,
és roppant fényszóró-fényességgel
odavetíti hajók és szekerek rajzát,
a szárazföldi lét felvételeit,
odavetíti, sugarazza, ontja a nap;
szép az a táj, de te ne csábíts engem
mélybe merülő, hangtalan virág,
ne biztass engem, elindulni oda,
én nem vágyakozom utánad,
te mindannyiónk nővére, anyja, társa,
te vízalatti, szagos fáklya:
mélybe merülő –
és ha vágyakozom is, én csak nézlek.

TÉL MENEKÜLTJEI

Szólítsatok meg estefelé
tél menekültjei,
kipirult arcú esztelenek,
az utazás ideje jött el,
szerelemé és ámulásé.

Csodatevő bátorságot
én nem kaptam senkitől örökbe,
de ágyamig hajoltak a fák,

s most hozzám ütődik madár-testtel
a képzeletben szerkesztett világ.

Nem jövendölés kell nekem,
szemmel verés vagy ráolvasás
az éhség és a szomjúság ellen,
csak a hozzám hasonlók szövetsége,
ebben a gyönyörű küzdelemben;
nem akarom arcomat elrejtteni,
ha megszólítanak estefelé
a tél tűzre váró menekültjei.

HÉTSARKÚ TÜKÖR

Én többet kaptam, mint szántak nekem,
s mikor elakadt lélegzetem,
ide jutottam – látod –,
mert nem akartam magyarázni
a hozzám szelídült világot,
mert bizonygatni elfeledtem:
korán esteledett, amikor születtem:
vékonyak voltak anyám ujjai,
nem tudták arcom lecsöndesíteni:
láttam, hogy a megriadt földrészek
sisakos díszben, lassan készülődnek:
motorbiciklis, acélfejű katonák
robogtak csörömpölve udvarunkon át,
jártak a vonatok föl-le szakadatlan,
zavaros lett a víz a mély kutakban;
jöttek a répaföldek, bódék, tűzfalak,
szétszóródtak, lefeküdtek, lángjuk lelohadt;

jöttek meg-megújuló, elnyújtott ütemben,
előre tartva batyujukat a kezükben,
jött a menekültek sötét-habos árja,
a simongáti szabó, s három lánya,
jöttek soványan, kopaszra nyírva,
megálltak, és csak néztek, mint a birka,
– ha látom zuhanni ércsötét hajad,
fölsimerem már benne a kopasz lányokat,
így változol át – oldódsz, kötődsz –
megjelenve emlékeimben is,
míg a végső azonosulás
vágya beteljesülve leterít,
(egyenrangú leszel majd velem:
legközelebbi ismerősöm,
tükörképem és ellenfelem)
s magyarázat nélkül is megérted,
mit tart fogva bennem
az őseimtől örökölt szemérem;
olyan csak, ha meg nem nevezem,
mint a díszleteit villogtató,
meddőségre ítélt szerelem.
Nekem a világ sohasem volt,
mint egy pohár víz, olyan egyszerű,
sötét testükkel fölém magasodtak,
hogy befödjenek: a kő, a fa, a fű,
s az arcok, akiket szerettem,
tovább úsztak az átlátszó vizekben.
A folyóparti, süppedős talajban
zöld kardokkal hadakozott fölöttem a sás,
csak darabokban ért el hozzám
a rácsok élén fönnakadt világ,
nem tudtam, hogy a védtelenség

csak eszköz, mellyel az emberi öröklét,
a test érthető közelébe jut,
(a reményhez nyitva utat és kaput)
nem tudtam és még most is félek,
fák lombosodnak néha a fejemben,
s eszmék, szerelmek szövetén is
hányszor átüt az érthetetlen.

Te vagy még csak itt végleges,
e kőlabakból összerakott táncban,
le-lemerülésben, föl-fölbukkanásban,
te kinyílt arcú, szép és csalhatatlan,
s ha te nem lennél, én se mernék
bízni ilyen merészen magamban.
Korai tél zománca villog, pattogzik rám,
minden csupa csont, minden csupa vas,
de jelenléted hétsarkú tükör,
fölfed, összegyűjt, befogad.
Csak állok, mint a parti fák,
előre dőlve nézem magam benned,
hogyan arcom, ez a fiatal nap,
arcodba hullva ússzon, sisteregjen.

TAVASZI BESZÉD

Mint a tüdőbeteg,
ki gyógyultan is hordozza magában
az alattomos hegeket,
bizonytalanul és gyanakvóan
nézem arcképeket
a hívőkben és elalvókban.

Engem bátornak szültek az ősök,
de a félelem hozzám szegődött,
és kivert állatként jött velem,
elejtett az anyaöl
s megjelölt, hogy lássák messziről,
milyen bűn és milyen szerelem
kényszerétől sorvadok –
tiltakoztam és védekeztem,
nem tudtam, hogy ahol állok,
vasútpart s a házfalak között,
csillogó hátú kis örömök
fodrozzák a vizet
s fűszálak fogannak az elragadtatásban,
nem tudtam,
hogymajd a többiek,
s a fenyegető, sáros éjszakában
be kell vallanom szerelmeimet,
nem tudtam,
hogymajd kérnek belőlem
s nem választhatom el tőlük magam –
körülállnak s néznek mindannyian.
Én nem tudtam,
hogymajd az értéktöbblet
apám szegénységének oka,
bombatölcsérek fölött keringett
gyerekkorom gyöngynyakú madara,
álmaimat kimérve kaptam;
nem érzek áhítatot
a félig kimondott szavakban,
kiütközött rajtam a halál,
mit anyám testéből magamhoz vettem,
kiütközött barátságban és szerelemben,

s nem válthatott meg:
csak ez az új születés,
csak ez a fényes utazás –
ujjaimban érzem a gyökerek
égbenyúló diadalát.

Könyörgés

Naptól pirosodik a felhő,
széltől hólyagosak a vizek,
nyissátok ki,
nyissátok ki elkékült öklömet,
találkozunk az örömben,
mint éhezők a közös tulajdonban,
összehegedt szánk jegét
óvatosan olvasztgassa
lángjaival a szél.

A TÖKÉLETESSÉG SZERSZÁMAI

1

A beláthatatlan deszkafal mögött
nem fúj a szél, nem süt a nap.
Betört mellel feküsznek a földön
embermúltú hősök: bogarak.

Irgalmatlan kis vonatok köröznek,
meggörnyedsz, a bánat nem segít.
Vagonszám viszik fölötted
a vigyázatlanok apró tetemeit.

Mehettél volna gazdagabb vidékre,
hol cifrább öltönyben jön a halál –
megbűvölt az eső nevetése,
ledóltél a bőség lábainál.

Lehettél volna ismeretlen
kővel, fűvel összekeveredve,
élhettél volna zöld hegyekben,
befalazva nehéz fenyvesekben,

de hogyan sírjon, ki csalni nem tud,
hol aludjon, ha nincs többé háza?
Esteledik, hűs csillag fut,
elvegyül a lassú tolongásban.

2

Meddig bénít az ártatlanság,
rám kövül-e félelmetes árnya?
Ha estefelé nevémet kimondják,
mért kerülök a föld gyomrába?

Nincs időm hosszú kérelemre,
gyűlnek az évek kék csordába,
rátelepszik lehajtott fejemre
a futás por-víz koronája.

Emlékeim csak villanások:
sárga cserép, pattogó homok.
Tölcséres fák közt álldogálok,
a házak ajtaja nyikorog.

A várakozás, mint nagy bűnök,
tornyokat rombol, épít bennem,
a gyerekkor ága lezörög,
kövek lapulnak tenyeremben.

Éjszakánként a hideg falról
sötét fényképek szeme rám ragyog,
nem alhatom a halottaktól –
szobámban folyó kanyarog.

3

Most jött el az ideje
régén tiltott, hangos utazásnak,
virít egy rózsza torz feje,
félelmeim visszatartanáknak.

Minden, amit szemem látott,
sötét aranyfüst, oly kevés.
Emeltek az okos láncok,
de lerántott a szenvedés.

Nem igaz, hogy a kín nagyobb
s az öröm csak ajándék,
fogynak az ártó csillagok,
a vad hold mire vár még?

Én mindent tudni akarok,
lakóhelyül a földet választottam,
orgonaerdő kavarog,
lemerülök a jó szagú habokban.

Én mindig éhes maradok
s nem merek többet elaludni,
jöhetnek hozzám szörnyek, angyalok,
nem tudom a szememet becsukni.

4

Lehet, hogy nincsen igazam
s torkomból csak a gyávaság süvít,
de hogyan értessem meg magam
ha nem láthatom a hegyek szobrait?

Érik karomban felhalmozva
sok visszafogott mozdulat,
leskelődöm a piros halakra,
hártyásodó, vak vizek alatt.

Ha tavasz végén a meleg eső
félős-boldogan elered,
röptess fel, mint nyárfaerdő
a szomjas madársereget.

A ház, ahol majd együtt laksz velem,
őrzi a partok napos oldalát,
ablakából a völgyre lát szemem,
nyugtatóják: vizek, földek, bodzafák;

nyár lesz, a föld sarkig nyitva,
volt egyszer egy világ!
Beszélj, beszélj, de ne nézz vissza,
meglát a hold és rád kiált.

Fényes lemezrakáson ülök,
 bömböl rám a kora nyári nap.
 Sárga mezben csenevész bokrok
 ámulnak a kerítés alatt.

Minden forog!
 Sörényes gépek, körbe, körbe!
 A tökéletesség szerszámai
 villognak közelemben.

HÁLÓ

Simul lecsiszolt idomainkra, simul a hús hajlatához,
 lágyan, szelíden simul, nem ereszt el a háló.
 Égboltméretű, hajlékony rács ez a háló,
 nyálkás kötelei sötétzöld árnyakat vetnek,
 fölosztják az érintetlenek, vigyázatlanok testét,
 bekerítik polipkarokkal, magas feszültségű, szöges huzalokkal,
 mint a tengeralatti, földalatti kábelek
 fémes kígyóáradata keríti körül, lyukasztja át a földet,
 bekerítik, és húzzák, vonják, cipelik,
 sötét dorongokkal terelgetik
 a felhőnagyságú halcsapatokat, csendesítik
 a villogó hasú ficánkolót, ki elkalandozott,
 riasztják a nagybajszú lustát, ki elszenderedett,
 és lökik vissza az elszántat,
 ki támadásra lendül,
 kitörne a bolyból, föllázadna, rugaszkodna tőle,
 lökik vissza, taszítják a bokrosabb mélységbe,
 ahol töprengeni, méricskélgni van elég idő,

ahol elaludtak a lámpák
s csak a mélyvízi homály zöldes foszforderengése
árad és világít,
mintha nem is lenne háló a világon,
mintha nem mi vonszolnánk magunkkal,
karunkat tekerve a síkos kötelekre,
fogunkat akasztva az átázott göbökbe,
derékig gázolva sóba, vízbe,
beláthatatlan karéjban, előre dőlve,
arccal a part felé;
mintha nem mi vonszolnánk magunkat,
hálóba akadt életünket,
biztatgatva a másikat:
húzd csak, húzd csak a hálót csatakostérdű,
egyszerre csak: hó-rukk! csak ne engedd el,
csak ne hidd el, hogy téged húz a háló,
égboltméretű rács,
(minden négyszög, halványkéssel befalazott ablak)
csak ne hidd el, hogy ott guggolsz mögötte,
s ha ott is guggolsz, a rácsot ne engedd el:
önmagad zsákmánya vagy – önkéntes áldozat.
Körülfog a tenger.

TÖKÉLETES NYÁR

Tökéletes nyár!
A táj termékeny közönyét
hibátlan villogás szakítja szét:
– kő mozdul, lomb szárnyal,
palotákat épít a csöppnyi rovar –
de összhangot tart a törvény

a részletek kínzó látomásaival,
és hűségre tanít,
hogy kiválaszthassam magamnak
az engedelmesség parancsait,
és meghalljam a tolongás zajában:
milyen szerelem kényszerít élni,
mit terem a kő, ha irgalmaznak néki,
meddig forognak önsúlyuktól
a félelem hideg kerekei?

Tökéletes nyár!
Szeszélyeiben is pontos szerkezet!
A keserűség kívánsága belepett,
mint kék zománc a felhőtlen eget,
nem voltam gyáva, de érzem,
pazarlás volt sírós tétlenségem
s bűn lenne tovább
tagadni a bőség csodálatát –
minden gyanakvás szükségtelen.

HŰ FOGLEK

(Télen se fáznak, nyáron se félnek,
hű foglyai az emlékezésnek,
aszály is, köd is jöhet értük,
mondogatják: zöld gyepen,
csillagokon és vízen éltünk.)

szaladtál szálltál visszánéztél
elhagytalak, de megelőztél

eper parázslott szagos fűben
hajad leesett összetűztem

láttalak a hegyek vállán
anyáskodó édes bálvány

sötét madár szárnyverése
sötét szemed fényessége

vízben villan két aranyhal
úsztass úsztass vállaiddal

fordul a tó szűk az ágya
kicsap arcunk hullámozása

hol vagy hol vagy s én hol vagyok
fák ezek vagy füstangyalok

hová csattog ez a kerék
érezem a föld lélegzetét

(Aszály is, köd is jöhet értük,
mondogatják: zöld gyepen,
csillagokon és vízen éltünk.
Télen se fáznak, nyáron se félnek,
hű foglyai az emlékezésnek.)

ELÉGIA

1

Ülök a parton,

az őszi nap vacogó fogsora között;
ülök a parton
s nézem, hogyan imbolyog egy templom
és egy nyárfa sárga tornya,
mintha megfeledkezve a vízbe kívánkozna.
Szemben a sziget,
távolról tömzsi, meghökkent hegyek
alacsony homloka látszik,
– csend van, csak a képzelet cikázik.

2

Otthon ilyenkor
nyikorgó szekerek vonulnak,
lyukas zsákokból rózsakrumpli potyog,
a lomha kányák fölrepülnek,
estefelé nehéz vagonok
tetejére szállnak,
hangjuk sötét, rekedt:
köhögnek, mint az öregemberek,
és csapatostól járnak a határt,
hol egész éjszaka fújtat a mozdony,
és a szén forró pernyéje száll.

3

Emeljétek meg, micsoda teher,
amit nyakamba véve vinni kell!

Mert gyerekkorom is oly nehéz!
Hoztam eddig, könnyű volt,
de ragyogni kezdett, mint a hold,
cipelem most már, hasztalan,

minden darabnak súlya van,
cipelem most már holtomig,
és utódaim majd fölveszik,
és nyakukba véve cipelik,
és nem tudják, mi a sok, mi a kevés,
nyomja őket az emlékezés
és a kényszer,
futniuk kell az emberiség örökével!

4

Esteledik.

A szeptemberi sötétség kékes-barna fája
korán elhalt leveleket hullat a tájra,
takargatja a folyót.

TÉLI TÁNC

1

Tenyérnyi tavak jege beroppan,
botladozunk éles csillagokban,
dől a porhó kemény sziporkája:

csillagszilánk, jégstilánk,
homlokomig ér a láng,
meg vagyok én régen babonázva.

Sötét házamon áttetsző üveg,
élesítik csorba körmeiket
a madarak, szárnyuk fagyos ág,

értő csillagok sorakoznak,
lassan utamhoz igazodnak,
hó fújja be a tankok nyomát.

Forgószél kerekedik,
homlokod fényesedik,
vigyázz, vigyázz, mögötted a verem,

suhognak sörényes vizek,
elsodorják gyöngö ökleidet,
mezítláb fussunk havas réteken.

2

Meggyfabokrok fehér gyászban,
sodródnak a szélfújásban:

karácsonyi angyal szárnya,
üvegdombok lassú tánca,
hóból rakott tutajok,

úsznak, futnak, meg-megállnak,
forgószélben ezüstszalma kavarog,

lovak jönnek a sötétben,
szelíd mozdony áll az égen,
minden ablak tűz-torok,

megy az ember, háta hajlik,
térde roppan, földre dől,
fut a tutaj, fut a mozdony,
kék fütty hallik messziről.

A SÖTÉTSÉGEN ÁT

El akarom mondani, hogyan éltem,
gyanakvásom betonból öntött bunkerében,
hogy most se volna jobb,
ha elengednék
széttárt karom a hamvas alkonyok,
ha itt oltaná ki testem póreségét
az érintetlen, titkolózó bőség,
itt, ahol a parázsevő, fekete lovak
egész éjjel trappolnak az ablakok alatt,
a tükörbőrű Duna meg világít,
nyújtózkodik: csillagot virágozik.

El akarom mondani, hogyan éltem,
hogy ne féljete a nyári jégverésben,
a keserűség is segít,
lekaparja
arcotokról a közöny rétegeit;
futhattok, hogy mire a reggel partjára értek,
a nyárfák énekét megértsétek –
a higgadt folyóval párhuzamosan,
a víz tetején egy autó suhan,
mintha fényes köves úton menne,
s belefut a méretlen egekbe.

El akarom mondani, hogyan éltem,
hogy el ne fáradjatok a derengésben,
ha lesüllyedtek a hóban, integessetek,
hátha lesz még,
aki érti a fellobbanó, néma jeleket,
és kivilágítja háza ablakát,

hogy a fehérlepű sötétségen át,
magányotok botolgó lován odataláljatok,
asztalról egyetek, pohárból igyatok,
és haragotok jéggel kivert vértje
fölolvadjon a tűzhelyek karmos melegében.

SZÁZEZER EMELET

Csak akik szépen szeretkeznek,
az ég ajtaján bezörögnek,
ruhátlanul ülnek a napban,
de póreségük láthatatlan,

akik úgy járnak a házak hátán,
csillagokba kapaszkodva,
hogy nem szédülnek le üvöltve
a cérnavékony folyamokba,

kiket a mélység, ami alattuk lebeg,
ötven-, hatvan-, vagy százezer emelet,
csönddel, titokkal hiába csábít,
s ha meg is kívánták, eloltják magukban
a megsemmisülés korai csodáit,

tekintetüket nem sütik le,
lárva-arcoktól nem remegnek,
megfordulnak és felemelnek,
felemelnek és úgy suhannak,
s ha nem suhanok, mehtagadnak,

azok halljanak engem,
azok értsenek engem,
s legyenek itt a közelemben,

magányos ember mit sem ér,
eltörik, mint a pengeél,
pengeél a vashátú hegyen –
fekszik a földön: holtan, szelíden.

ABLAKOK NYÍLNAK

GYÖNYÖRŰ KOROM

Tiszta beszédű, gyönyörű korom: férfikor,
közelíts a kapkodóhoz lassan, óvatosan,
érintsd meg a szemöldökfát, hogy megmaradjon,
ha házaink közt estefelé az angyal átsuhan;
közelíts hozzá távoli mennydörgés tündöklő sínen,
borulj le rá fenyőfarobajjal, úsztasd a vízen:

vizeken, melyek túlcsordulnak völgyteknők fokán
vizeken, melyek összefolynak, sörényük lobog,
mint a lovak hajába tűzött ágak, szalagok,
és a síkságra érve homlokukkal tovább görgetik
a hegyekből hozott mészkövek forró darabjait,
míg a kő lassan kisimul, és lerakódik, mint a gyöngy,
vizeken, melyek átlépnek a füstös délkörökön,
és átlátszóak, hogy a halak, kavicsok
a tükrös égre fölszikkázva úgy ragyognak,
mint a csillagok:

úsztasd, mosogasd, vedd gyöngéden a szádba,
ne emeld, csak a füvek és a hantok magasába,
engedd még egyszer elvágódni a sötét gyöppben,
sósát enni, vizet inni mohón, fölhevülten;
engedd futni klottgatyában, mezítláb a porban,
harangkötélen himbálózni denevéres, kőhűvös toronyban,
légy vele elnéző, türelmes, te házakat emelő folyam;
gyönyörű korom, férfikor, közelíts hozzá lassan, óvatosan.

ESŐ

Szakadj csak, eső, országos eső,
ázzon a föld, az ország földje,
van itt elég rohadni való:
szalmabábu, lukas bádögbögre;
terepszínű, álcázott piszok
s nyakunkban a tél kolonca –
kirakatok előtt állok
csodálkozva és felindulva,
de gépek horkannak mögöttem
szügyig érő zavaros ködökben
s bugyborékolva leroskadnak,
sikongva, sírva panaszkodnak,
kezem harapdálják.

Semmit se értek, mindent értek,
hódolok csak az esőzésnek,
áldozom az áradatnak,
éjből kibúvó virradatnak,
fölemelem arcomat,
kiszáradt, sovány arcomat,
és megkérdezem tőletek:
itt van az eső, megeredt,
rohantok-e, beszéltek-e, jöttök-e,
agyagos úton, csatakos ruhában?

Szakad az eső, országos eső,
ázik a föld, az ország földje,
készül a szívem, készül a szívem
gyermeki, tiszta örömökre.
Ruhám elhagytam valahol,

süpped a lábam meleg sárba,
letérdelek és megmártózom
a termékenység kovászában,
őseim testében, testem anyagában,
s öltök magamra nehezebb ruhát,
hogy ne legyek majd készületlen,
ha ideértek a réteken át.

TÜNTETÉSEK

Nyugodalmas a tavasz,
de ti ne higgyétek,
hogy elmúltak már a tüntetések,
mert a kardlapok és a kövek
háborúját viselő tömeg
örökbe hagyta ránk
befejezetlen dolgait;
ne higgyétek,
ti velem egyidős faágak,
visszacsapódók, hajthatatlanok,
hogy a húsvéti nyuszik mosolya,
és a kirakatok
tökéletes pompája közben
csak az évszak feszülése:
virágok dühe,
füvek forradalma
ragad bennünket heveskedve
és hangoskodva –
ne higgyétek,
hogy az egymást
pusztító-élesztő napok

váltakozása fölgyorsulva
nem a ti homlokotokon forog,
hogy nem ti tartjátok
izzadó zsonglórként
az elképzelt világot –
ne higgyétek,
hogy ez a remegés,
ez a vacogás,
ez a szédület,
nem tüntetés,
csak a tavasz álruhája,
cirkuszi mutatvány –
ne higgyétek,
mert akkor jobb lett volna
meg se szólalni inkább,
s a tájat, ahol zöldküllőjű fák
forognak, hívogatnak:
messze elkerülni!

ARANYÁGÚ FA

Reggelente én már félős áhítattal,
ébredek mindennap arany ágaidal,
szélfújás hajaddal,
tisza víz arcoddal,
tested minden dombjával, völgyével –
minden madarával.

Segíts nekem, te aranyágú fa,
mert én nem védem magam,
kívül a világ majdnem megbolondul,

öröme olyan határtalan,
félelme olyan egyszerű,
förtelmes is, meg gyönyörű:

menekülök a végletekbe,
szerelemből szerelembe,
kitalálok ijedelmeket,
mozgatni gyáva testrészeimet,
de minden változás szíven üt,
egymással s velem összefügg,

mint te, aranyágú fa,
nyugvópont e bőséges özönben,
honnan magányom sarkait
már meg is rendítettem
s minden reggel úgy indulok el,
úgy érkezem vissza,
mint harcos, aki tudja jól,
életének mi az ára, titka,
s nem hord sisakot, bajonettet.

KUTAK BESZÉDE

szakállamon a fodrász kése kicsorbul
körmeimet még nem is mutattam
szakállamat elrejttem eztán
de az is lehet hogy felhőt hordok
dédélgetek az állam alatt

hátha gyerekének fogad
ez a feledhetetlen földi táj

fenyvesek szagát kutak beszédét
hátha megérthetem
és ti is jobban ráismertek erőszakos
zokogásokra ha panaszodom

SZEMBEJÖVŐK

A földet kellene nézmem,
mikor az utcát nézem,
s félrehajtott fejjel engedem,
hogy átsuhanjatok, szembejövők,
megfeszítve a testemen,
s tovább lebegjetez
feledhetetlen arckifejezéssel,
tovább a kő, beton
és üvegkarámok zegzugain,
orgonáskertek hűvösében,
idegen házak udvarára,
hol nem találok rátok.
El kellene fordulnom,
lakatlan városokba mennem,
hogy ne lássalak benneteket,
ne lássatok engem:
kifordult kezű szerencsétlenek,
félénk tétovázók,
sötétzöld kapualjak
visszhangos torkában,
elkerített perifériákon!
Szorul a torkom szembejövők
– falhoz sodortok,
szégyenkezve állok –

bocsássátok meg hűtlenségem,
hogy nem tartozom már hozzátok:
elszakadni úgysem tudok
végleg tőletek;
előbb-utóbb visszatorpan,
akit ti megkötöztetek,
és dühöng, átkozódik,
falhoz verdesi magát,
mikor örömeim átsugárzik
a szemetekben lakó szomorúság,
harapja öklét, káromkodik:
ti vakok, süketek, bénák,
tehetetlenek egy seregben,
indítsatok már hadjáratot
ólomtérdű szörnyeitek ellen!

REQUIEM

takard le arcát megvakul
takard le irgalmatlanul

hajtsd le villámló fejedet
ne lásson ilyen tüzeket

könnyebb lesz úgy a távozás
nem látja hogy az orgonák

a kutyatej a kankalin
átütnek vékony csontjain

árnyéka hosszan szabadon
imbolyog fehér falakon

karját kitarja elsuhan
nézünk utána messze van

FÖLIRAT

gödrök virággal telerakva
hallom elásott harang hangját
nyílik a föld mint tömött aknák
nem változom még hallgataggá

„gödrök medre majd kivirágzik
ismerjük egymás sírját arcát”
hallgattuk öreg jószok hangját
Magyarország jaj Magyarország

suhanunk fekszünk egymás mellett
völgyeket dombok völgyek váltják
hallom elásott harang hangját
ismerjük egymás sírját arcát

HOMÁLY

A vízen paraszas hajó –
terjed a homály.
Lábunkat csendben mosogatja,
kotyog a házak falainál.

Ülünk a tátott kapuk előtt,
zörög a konyhán, koccan az edény.
Csavarodik az inda,
pereg a vadszőlőlevél.

Hallgatunk.
Fejünkben ablak,
az ablakban kis lámpa.
Hová lett, társak,
hová lett
arcunk mennyországa?

HÍVOGATÓ ÉNEK

Nekem több volt ez a tél
fehér szikrájú, egyenletes gyásznál,
s több lesz majd a tavasz is,
ha találkozunk a föltámadásnál,
nem templomi ájtatosság,
haranglárma közben,
de ahogy apám is találkozott
anyámmal negyvenötben;
a falu szélén kimért házhelyen
még bamba ágyúroncs sötétlett,
melyet ujjongva vertek át
a pihent talajból sarjadó növények,
hogy kúsza, futva, fuldokolva,
de megéljenek valahogy,
és maguk felé fordítsák
az ég földjében keltetett napot,
maguk felé, és arcunk felé,
képe örökre megjelöljön,
s emlékeztessen sebhelyével,
ha férfikorunk virradata eljön:
töltényhüvelyek közt kutató
gyerekkori társaim,

lövészárkokban nyargalászó kisfiúk,
sisakban sárpogácsát sütő lányok,
a megjelölt arcok mozaikpadlóján,
az ország szobáiban,
a régi házhelyek dűlőinél –
nem lehet, hogy nyomtalanul
eltűntetek volna,
idegen földbe temetkezve,
híg porrá omolva!

ROKONAIMAT HÍVOGATOM

Sárcsapzott úton,
hószagú szélben sietnek,
és a fordulóknál,
életveszélyes kanyaroknál
találkoznak majd velem:
arcuk szép lesz,
komoly és dísztelen,
fájdalomtól ékes,
s olyan fölhevült mozdulattal,
olyan iszonyú áhítattal
kapnak a másik tárt kezéhez,
gyűrűző, tág körökben
annyian villámlanak fel körülöttem,
hogy szégyenkezésem elvetem
s kaput nyitok az áradatnak
megfutamodó testemen!

Sárcsapzott úton,
hószagú szélben,

csak jöjjenek már,
csak érjenek ide,
hogy ne legyünk többé olyanok,
mint a régi rombolók serege:
s olyanok se,
hogy szétszóródjunk
magányos kis lakomáin
a kimért élvezeteknek;
ajtók sarkait feszegetve
vagy csillagokkal keringőzve,
sakktábla-folyosók sivatagján,
vagy bérházak, gyárak homlokzatján,
de jöjjetek már,
de jöjjetek már,
a mutatványosok
papírbódéit szétdobálni!

Sárcsapzott úton,
hószagú szélben
rokonaimat hívogatom, várom,
sűrűsödik pontos parancsszóvá
elragadtatott kívánságom.
A beteljesülés útvesztői
tekergőznek,
ágaskodnak, lezuhannak bennem,
sovány arcomat megfürösztöm
a hű tekintetekben;
elindulok, s míg körülöttem
a tavaszi fák pergőtüze villan,
már megérkezésem célpontjait
fürkészem magamban!

PILÓTÁK

le-lecsapnak a madarak
kicsi vagy mint a lárvák
vidámságod az évszakok
lassan fölزابálják
beregülöd az eget
fagyos páncél sziporkázik pattog
nézzük nyaktörő mutatványod
szólnak a harangok
nézzük gyönyörű bukfenceid
kicsavart nyakkal fordulunk utánad
röpülésed fémgűrű
mit kínlódva a földre kalapáltak
fémgűrű a föld fején fejünkön
kicsavart nyakkal mondogatjuk
le ne zuhanjon el ne feketüljön
 így kellene mindnyájunknak
 jégrózsákat jégköröket írva
 ilyen esztelen zuhanással
 vágódni az égi jégpapírra
 egymás egére ilyen kegyetlen
 ilyen váratlan indulattal
 bálványainkat felöklelve
 hosszú kezekkel kőinakkal
 hogy fölragyogjon a híradás
 mennek röpülnek egyre többen
 hátracsapott karral dörögve
 a vékony
 naptól átlátszó halántékon
 és a mellen átdübörög

a mozgás közben felgyorsult rögök
a vér neszezése moraja hangja
így kellene csapatostól
vadméhraj-dünnögéssel
odvas odúkból kiszállni
elfoglalni még egyszer a földet
mert csikorgó füttyös gépeink
lassan megelőznek
így kellene a lábpraállítás
a fáról leereszkedés
az első szerszám a tűz és
a víz bűvöletét most megidézni
mert suhanhatsz az égi pályán
míg lábad nyoma sziporkázik pattog
szólhatnak a fákra kötött
hangszórók harangok
kicsi vagy mint a lárvák
vidámságod az évszakok
lassan fölزابálják
le-lecsapnak a madarak
elfárad merev nyakizmunk is
ahogy figyeljük mutatványodat
ha nem tudunk előbb fölrepülni
egymás országát berepülni
ha itt maradunk észrevétlen
szóródunk a forgószélben
félszárnyú ágak félmerészek
nincs értelme az egésznek
míg az éhhalál zörgő drótkeze
tintasötét árnya
görbült derékkal rávetődik
a csillaglovagló halvány pilótákra

míg szárnyá változni karunk nem mer
csak reszketünk a ház tövében
kimeresztett vérekes szemekkel

VASÁRNAP

Ülök itt veletek szépségeim,
életem jobbá tevői, hajlékony rostokkal
hozzám kötözöttek: ülök itt csöndben,
a sárgás villanyfényben,
arcotok közelében;
ülök és hallgatom, hogy a vasárnap
milyen morajokkal,
földből kiásott harangokkal
altatja magát;
ülök és arra gondolok,
hogy kivilágított ablakokban,
szerelmesük mellére dőlve,
hányan hallgatják, ugyanígy, velem,
akik hánykódtak, míg megtalálták
életük sóvárgó hiányát
valakiben és valamiben,
hogy a világ ne legyen többet
csak hívatlan, kurta döbbenet
s ülnek most, mint én ülök itt,
életem jobbá tevői, veletek,
s próbálnak a dolgok szikláí közt
töprengve-dühöngve előre haladni,
hogy félelmeink huzatos tárháza
távolodjon tőlünk, hagyjon el,
és mi nyugodtan útra keljünk

a csillagok, gépek felhőivel
vasárnap lassú morájában;
ülnek, aztán kihajolnak az ablakon,
meghajtják testük zászlaját
a buborékos, alkonyi levegőben,
fölnéznek az égre, ahol
vörös, barna és sötétkék halak
úszkálnak piszkos nagyítók alatt,
fölnéznek és mondják:
ősz lesz, sötét lesz nemsokára;
elfeketedik, csöndes a ház –
fejük fénylik az ablakokban,
mint a szentjánosbogár.

ELŐSZÓ

És megint az eső zuhanása?
Beismerés és félelem
két lélegzetvételi süvöltése közt?
Megint az összetapadó rögök
riadt menekülése,
szél és víz bokrai,
megint a feszes inak,
a futás kényszere, bűne, erénye,
megint a megbocsáthatatlan,
amint zümmögve készülődik
halványsárgára mázolt tűzfalakban,
homályos hárttyák védelmében,
krumpliszagú földben,
kivirult csíra-bujaságban;

megint merénylet,
ágak szögesdrótja,
megejtő, tavaszi csapda,
megint fölázott agyaggödrök,
homokbástyák horpadt melle,
hogy csak táguló orrlíakkal,
mint megvadult ló, sebes aggyal,
bámulhatunk tükörképeinkre?
Megint szikla-zuhanás,
hanyatt vetődő, vak ugrás
a torony ablakából,
mely visszatér, mint az évszakok
és az erdőtüzek
a holdas éjszakából,
hosszabb a többenél,
olyan hosszú,
hogy a földnek akár végleges lehet?
Első-e, vagy csak önmagát
ismétli, bambán sokszorozza,
rákényszerítve teremtőit
a leggonoszabbra,
mely véletlen bűn,
de megszerkesztett halál is lehet?
Elméje bilincset lehányva,
mintha szívében lenne koponyája,
ki érti ezt,
és aki érti, tud-e fölmutatni
olyan magányt és vad szomorúságot,
amit fölázdozva közelebb kerülhet
a tudatunkban hasadó világhoz,
és két karját szárnyként kiterjesztve,
mindennapi dolgaiban

keresztre feszítve
hidat áll az eltorzult arányok
távolodó pillére között,
szűkül az égre s vicsorog,
de tartja magát?
Van-e ilyen, és ha van valahol,
keresi-e párját a tolongó babák
kiáradt tömegében,
hogy dialektikánk feszülő állkapcsa
szét ne repedjen,
össze ne csukódjon?
Ó, titokzatos – otthonos
végletek feszes rendszere,
fordítsd felénk az arcát,
szólaltasd meg a hangját,
jelöld meg sárral, ragyogással,
ha van ilyen,
mert egyre gyorsabb az iram
s mi fogvacogva reszketünk
a vonzás-taszítás nyíló karmaiban!

KÉPZELETÜNK FOGLYA

Gyermekem születése elé

A tél gödrei fölött még becsukló inakkal
ugrik át ez a vékonyszárnyú angyal,
a megszabadított képzelet,
de a járdaszélen ágaskodó véznácska füvek
már elégedetten nézik arcképüket
a hóléfolyamok deltáiban,

és boldogok, hogy a földalatti tolongás győzteseként
elsőnek buktak föl, és ütöttek a célba.

Hazafelé, a Városmajoron át,
újra tanulom tőlük a bőség csodálatát,
s míg a faágak zöld fonálkeresztje
rávetíti tekintetem a tavaszi egekre,
míg az ég cserépedénye
a tócsák darabjaiból összeáll
s téli zománca, tömör burka megreped,
elrejtőzöm, és beszélgetek veled.

Kitalálhatnék furcsa szavakat is,
sosem hallott jelek rendszerét,
beszélhetnék a fák nyelvén is,
mert azt is megértenéd,
de mindent tudó magányod,
és rám nehezedő hatalmad
biztonsága kényszerít,
hogy dicséretedet abbahagyjam,
s mondjam csak a magam gondjait,
jelenléted örömét,
mely egyre eszeveszettebb s bonyolultabb,
egyre vakmerőbb áhítattal
oldoz, kötöz és marasztal –
emel a világhoz,
s minden paránya, pormozgása,
minden veszélyes villanása
csillagszédítő magasba száll,
felém fordul és döngve eltalál!

A bizalomhoz én cérnaszállal,
papírövvel voltam odakötve,
a képzelet vak hóbertjának
kamráiban túszként megkötözve;
gyerekkorom színes templomablak,
kockaház a dörgő vasútparton,
gyerekkorom halványkék bivalyfej,
bolyhos éjjel, piros szemű mozdony,
gyerekkorom átüt az időn is,
mint szegénység, mint vér vastag kötésen,
gyerekkorom a díszletek közt
erdőtűz a hosszú sötétségben,
a még hosszabb homályban,
de most világít csak igazán,
hogy boldogságomban újra megkívántam,
s tehernek, biztatónak magamra vettem:
megérzed majd te is súlyát
e megbonthatatlan szerkezetnek,

megérzed, mert érkezésed híre
olyan hullámokat vetett itt közöttünk,
hogy képzeletünk kerítőhálóját
köréd feszítettük:
a tökéletesség bátrabb akarását,
és magányosságunk végső elmúlását,
hogy a termékenység lassú bonyodalma
ne rejtőzzön el szemérmesen
a kimondhatatlanban,
de nyíljon ki, mint a tavaszi vizek,
mint a Városmajor házai, fáai,
s engedje roppant műveit
követni, csodálni!

Mindannyian,
akiket ismersz vagy nem ismersz,
meg nem született győzelmünket
reméljük a te születéseddel:
fogságba ejtünk jó előre,
beleírunk egy sima kőbe,
a sima követ dobjuk mély folyóba,
ülünk a partján s mondogatjuk,
hogy gyere ki alóla!

Követelésünk kíméletlen,
állunk előtted nagy seregben,
állok előtted én is imbolyogva,
míg sírásod éles jeladása
át nem billent a férfikorba.

UTÓSZÓ

(A fiatal költők pécsi találkozója után, 1963)

Tologassuk el bútorainkat,
és a látszat összerepedt héját
fejtsük le a szégyentelenségig,
mondjuk el most: ő is, te is, én is,
mit tettünk, hogy az új világ
ne lásson bennünk preparált csodát,
s arcképünket mi is fölismerjük,
ha tükreit az asztalunkra tesszük.

Az eltologatott bútorok helyén,
hol a fal régi színe látszik,

hol a minta épen megmaradt,
hol egészségtelen kis csúszómászók
szövögették pókhálóikat,
milyen berendezéseket akarunk elhelyezni,
hogy a lélegzetvétel egyre könnyebb,
az álom hosszú, majdnem értelmes legyen,
hogy ébredve reggel, így beszéljünk:
bukfencet hánytam szagos réteken,
s ne úgy: gyermekem, anyám
égő házakban maradt,
és kivégezték a Duna-parton barátaimat.

Ő azt mondta, hogy a szobák falát
színesre festjük, ez most a divat,
s különben is, nem emlékezhet,
milyen volt a régi vakolat,
gyerekkora már messze táncol,
szívében csak a „van” világol,
esik az eső, nő a fű,
olcsó, ami egyszerű.

Te azt mondtad, hogy a föld
és a gyár megszerzése után,
az elegendő étel és ital birtokában,
szelíd szóval, ünnepi ruhában,
hazavezetjük majd a „lelkeket”,
hogy templom helyett hangversenyterembe,
múzeumokba s más intézetekbe
járunk mindannyian.

Ő ezt mondta, te azt mondtad,
s mások is mondtak, szónokoltak,

fölesküdték és hitet tettek,
megfordultak és hazamentek,
s hogy kamráikba belenéztek,
el is feledték az egészet,
vagy ha nem feledték,
s amit elmondtak, meg is tették,
kinek, mi haszna lett belőle?

Én nem tudom,
ti hogy vagytok vele,
de engem úgy megfogott
a bőség igézete,
hogy nem tudok tőle aludni éjjel,
fölkelek, és a fejem szorongatom,
koromlábakon neszez a szél,
botladozik a kertben, azt hallgatom,
és amit ő mondott,
és amit te mondtál,
fölidézem, de ez se, az se használ,
nagyobb a világ, bonyolultabb,
közelléte félelmetesebb,
választani kell, mit használjunk
a belül rothadó fogalmak helyett.

Komoly szavakat mondogatunk:
össztulajdon, szabadság, közösség,
de elnémít okos féltékenységünk,
a sok kitalált mentség;
nyitott ajtóknál állunk felelhajtva,
mutatványokra nézünk csodálkozva
s én is, aki köztetek élek,

és csak úgy lehetek bűnös vagy erényes,
ha akaratotok az én akaratom,
társalgásotok bókjait
kétségbeesve hallgatom!

ABLAKOK NYÍLNAK

ritkás levegő kék vitorla
testem ágboga mind kibontva
bukdácsolva és fuldokolva
lassan fordul a szó komolyra

jöjjetek hozzám fecskeszárnyon
kezetek hozzám eltaláljon
magányotok az én magányom
miattatok kell álldogálnom

ablakok nyílnak becsukódnak
bunkerek gödrök leomolnak
ideértek még ma vagy holnap
fák hegyén szelek lovagolnak

ami volt én azt elfelejtem
ami volt az már felnőtt bennem
kínlődásban és szerelemben
könnyű legyen az érthetetlen

szóljatok rám ne fuss várj még
maradnék is meg föl is szállnék
nem véletlen és nem ajándék
ha gyorsabban ver a halánték

DADOGÁS

MALOM

Szétterpesztett lábaim,
kivirágzó kezeim,
a testem, csak a testem
feszíthetném elétek keresztben
ti bámészkodók a zöld lánckosarakban,
szél, víz, lomb és az arcok tömegében,
tanácstalanul s véletlenül,
kiszámíthatatlan ívben bukva át,
mint a vízcsepp, tengelyeken és lapátokon;
csak a testem szögezhetném föl
újmodi keresztfára, de minek az,
ki venné azt észre, ki köszönne vissza
egyszer is a karra hajló fejnek,
ki bólintana,
ki hallaná meg az összeácsolt
gerendák eresztékeinek nyikorgását,
ki merne olyan csendben maradni,
mikor szél, víz, lomb és az arcok
elkeveredve zuhognak, mint a búza,
mikor a mancsok árnyékában
föl-le, föl-le, vagy körbe, körbe,
úgy duruzsol, dűnnyög a malom,
hogyan elkábítva, mint a vízcsepp
buknak át az érdes lapátokon,
szél, víz, lomb és az arcok;
virágzó kezeim akkor kinek adjam,

milyen halált vagy életet
válasszak akkor köztetek,
ti báméskodók a zöld lánckosarakban,
forgó malomkövek bütykei között:
emelkedjete föl, kapaszkodjatok meg,
vegyétek le a kendőt szemetekről,
mert a báméskodásra nincs idő,
mert a föltartott kéz kivirágzik
és földbe gyökeredik a láb,
a test, mint eleven keresztfa,
de minek az,
ha nem bólint vissza egyszer is
a karra hajló fejnek valaki,
csak a malom duruzsol: szél, víz, lomb és az arcok
zuhognak, úsznak elkeveredve
föl-le, föl-le vagy körbe, körbe.

NAPOCSKA

Elevenekre, halottakra, kerítésen a fazekakra,
fazekakon a zománcozott, égetett virágra,
napocska süss a világ homlokára;
napocska, te aranyszájú, isten kemencéje,
kötném szúrós vesszeidet hajlékony kérébe,
bújnék tüske szakálladba, kék ember-bogár,
tekeredne hajad szála, mennyei fonál,
úgy rejtenél, hogy megmutatnál,
szádba vehetnél, úgy lobognál,
napocska, te elevenek és holtak ismerője,
te marék parázs az ég fateknőjében,
te lámpa, te mindenkinek égő,

hűségesen elutazó, félve visszatérő,
mindennapos énekes, ne hagyj el minket,
ne hagyd becsukódni fáradt szemeinket,
ha házak süllyednek s lassan emelkedik
a köd: csatornák fodros, bűzös gőzölgése;
ne hagyj egyedül, vakon szédelegni
huzatos utcák vascső éjjelében,
mozdulj meg már, szólj már, ints már;
mi vagy te, hogy csak jársz ott egymagadban,
mért nem állít meg valaki egyhangú utadban,
napocska, te nap, mit is tudsz te rólunk,
mikor acsarkodva, kérve forgolódnak,
mit akarsz, mire vagy olyan fényes-büszke,
húlsz már, zsugorodsz már s ha tüzed üszke,
pernyevirága lehervad az égről,
nem idéz meg senki akkor idők mélységéből,
ha nem lesz a szegények kenyere, méze,
te nap, napocska, isten kemencéje,
mozdulj meg már, szólj már, ints már,
ne hagyj el, ha sötétedik, minket,
ne hagyd becsukódni fáradt szemeinket.

FÜST ÉS FŰ

1

Második virágzás: füst és fű szaga.
Kering, kering a levegőben
egy ezüstpapír, egy szakadt fólia;
vakondtúrások púposodnak,
völgyteknők lassan zakatolnak,
völgyteknőket a köd belepte,

hűvös kutakba néz a medve,
bokrokon piros bogyók nyílnak,
házakon ajtók nyikorognak,
forog a szél kőrisfa-lapátja,
(ne gondoldj még a téli turbinákra)
párásodnak az ablakok,
ablakokban a korsók,
korsókban a tej;
mi lesz itt velünk?
szólj vagy ints, felelj;
orrumba füst és fű szaga,
kering, kering a levegőben
egy újságpapír, egy fólia,
egy írásos lelet,
vakondtúrások, kutak, medvék
és pirosbogyójú fák felett;
gyülekeznek és elrepülnek,
ékalakban futnak egyre többen,
csönd van, aztán sietősen
egy vadászpuska dörren.

2

Egy vadászpuska dörren,
aztán újra, újra csend.
Mozdulatlan folyók partján
fű nem mozdul,
füst nem látszik,
fénylik a kezem.
Azoknak volna jobb?
Rozsdásodik szívükben a sörét.
Vigyázatlanok, koránindulók,

milyen az esős feketeség:
mélyén a téli turbina
s a csonttá vedlett
piros bogyók bokra,
a kikerülhetetlen
már mindegy volna
s egyszerű, mint a ház,
akár szikla, akár vakondtúrás?

3

Akár szikla, akár vakondtúrás,
forog a szél kőrisfa-lapátja,
száll a füst és a fű szaga,
egy ezüstpapír, egy újságpapír,
egy szakadt, írásos fólia;
medvék mohos odúkba néznek,
örülnek piros bogyónak,
sárga méznek;
akik elmennek, nincs igazuk,
de többen lesznek, egyre, egyre többen.
Csönd van, aztán sietősen
egy vadászpuska dörren.

KARÁCSONY

Barmokat, hogy beleheljék,
nem hajthatok a szobádba, fiam,
de forrók lesznek a fűtőtestek,
ágyad körül lassan csönd lesz,
látogatók jönnek majd az ácshez,

megállnak a küszöbön,
és azt mondják: karácsony!

Leteszem akkor majd
a vagdalkozásba elfáradt szekercét,
kifésülöm a forgácsokat bozontos hajamból,
hogy a vendégeket illőn fogadhassam,
s mikor elmennek, odaülök melléd,
kezdődik az ünnep:
ágyad körül lassan, lassan csönd lesz,
csak a hangtalan darazsak
özönlének égi fészkeikből,
csak az ijesztő fehérség növekszik,
a fák szárnycsontja hajlik egyre lejjebb.

Beszélgetünk.

Anyád dúdolgat, mosolyog,
én meg egyre jobban szédülök előtted,
átváltozom, szarvaim kinőnek,
merre halad a világ, mit tettem én,
faragott-e, és mit faragott a szekerce,
kit feszítettek legutóbb keresztre,
meg kell-e még halni;
egyre nehezebben tudok válaszolni,
körülöttünk egyre nagyobb csend lesz,
ezerfokos forróságban
izzanak a fehér fűtőtestek;
föltérdelsz az ágyban, felém hajolsz,
mint idegen az ágazó úton,
de én csak rázom a fejem
s szólok: nem tudom,
nem láttam, én sem ismerem,

ne haragudj érte –
bonyolódik az életem,
növekszik, mint a táj havas fehérsége,
mint egy óriásfa sötét lombja,
törzse, mely a föld szívébe nyomta
karmos gyökereit, úgy táplálkozik; telhetetlen:
madarai ricoltoznak, csivitelnek a fejemben,
elrepülnek, kikezdi a napot,
hoznak csőrükben aranyfonalat,
terítik a fára,
zeng a torkukból szakadt szálak
összevisszasága!
Az ember ágál, hadonászik,
terelgeti magánéletét,
dugná fejét a homokba,
de a szent család rejtett tűzhelyét
fölrobbantja egy kóbor lövedék,
a ponyvába takart gépek
álmukban félrebeszélnek,
derékszögű mértékrendszerek fegyelme
szögez le sivár fekhelyemre,
nyomdafesték szaga van az éjnek –
szabályozzák álmaimat
a nemzetközi egyezmények!

Szél fúj! Hallod?
Elfújja a csendet.
Hajnal felé majd kihűlnek
a forró fűtőttestek.

Később megvirrad.

Láthatod az ablakon át a házakat
fehérre meszelve.
Villog az ég,
mint a sarokba állított szekerce.

VÁGTA

Micsoda vágta! Suhannak, forognak előre a testek:
végtag nélküli orsók, márvánnyá merevült, eleven
oszlopok, rendre;
a társak gyönyörű arca elmosódik, hosszúkásra torzul;
egyre meredekebb lejtők, szélesebb ölü sugárutak
rohannak szembe reflektorokkal, épülettömbökkel,
lehúzott redőnyű acél-, üveg- és betonvárosokkal;
meglódukt, duplafedelű autóárnyak nesztelen hadosztályai
futnak; lüktet a bőr; kipirosodik, sistereg, füstöl;
sípól a gőz, torkok rozsdás billentyűi nyílnak,
erdők bütykös lakatai hullnak,
fölpattannak a csapdák, reteszek, záruk,
mint fölpattan a száj, a félénk, tétovázó,
fölpattan és a hátra hanyatló fej hosszúkás feltját
átszeli vékony, széttöri sötét, boldog üvöltés:
vágta, vágta, vágta! Gyorsul az inak irama:
itt hagyni, elfeledni, szétdobálni mindent,
utolérni, megelőzni, fölkatatni mindent;
gyorsul a pályák élén kaptatók
látomásai, hajtogatásai közben, hogy közel az idő,
közel a táj, hol a mértékrendszerek feszülése föloldódik,
közel az a tér! Te csak tarts ki, hosszúkás arcú,
végtag nélküli orsó, ne kapkodj tekintetteddel,
ne bámuld a farkasfogcsipkés levelek rajzát,

ne időzz erecskéik halványzöld térképeinél,
te csak szorítsd a másikat, markolj a sörényébe,
izzik alattad, hullámszik alattad, forró a homok,
ne feküdj bele széttárt karral, nyitott szájjal,
ne hajtsd le fejedet az érzékeny bőrű földre,
jobb a sereggel suhanni, forogni, rohamozni,
mint felhúzott térdel, fekve hallgatni halkuló robaját!

VALLÁSOS ÉNEK

Néha már elszántabb vagyok:
mindegyikötök halálát kitalálom,
lefekszem az utcák kereszteződésénél,
és verem a földet deszkával bélelt tenyeremmel;
néha már a kirakatokat szeretném beverni,
hogya a csörömpölésre fölfigyeljeteK:
mit akartok itt ilyen ábrázattal?
nézzéteK a halálotokat, amit kitaláltam,
nézzéteK a halálotokat, ki sem kell találni,
a halálotokat nézzéteK legalább,
botoljatok meg a testemben, ti kőlabúak,
rázkódjatok össze, szoruljatok tárt karral a falhoz;
néha már bunkósbottal verném szét házaitokat,
és műveiteK csordáit leöldösném:
jöjjön a tűz, és égessen el mindent,
jöjjön a víz, és rohasszon el mindent,
felejtsem el a mozivásznak ábrándos kurváit
és a múzeumok, gyárok, intézetek transzmissziói
ne pörgessék csattogó szíjakon a fejemet tovább,
néha csak ezt kívánom,

néha meg elszántabb vagyok:
mindegyikőtök halálát kitalálom,
lefekszem vele az utcák kereszteződésénél,
hogy a lábatokat átöleljem, testeteket cirógassam,
ti kőlabúak, nehézkesek: szegénykéim!

Néha csak csókolgatnálak benneteket, ti hősök,
ti megnyomorítottak, ti glóriások Jákob létrája fokául
simítsa le szemeteket szelíden jószág, szeretet,

mert nem lehet a festményeket elégetni többé,
nem lehet a szobrok szemét se kivájni többé,
gyárakat és múzeumokat odadobni: égjenek!
rozstáblát, könyvet, vászoninget: rohadjon!

karcolatlan barlangfalak nincsenek,
megölheted magad, de nem tudsz felejteni,
ragyognak a kis jelzőlámpák,
forognak, mint a ligetben az óriáskerék,

a költő sír, hüppög kisgyerekszokogással,
szemei előtt piros, sárga karikák,
s a karikákon át jön tolongva,
árad a világ.

FÖLD

Föld, föld, fekete, agyagos, ragacsos föld,
nehézkes hullám,
föld a köveken, a kövek között,
föld a koponyákon, a fülekben,
sár, víz, fekete, agyagos, ragacsos föld,
laza kőzet, puha vas, omló ólom,
dagadó, emelkedő áradat: folyékony föld;
szikrázó föld, lebegő föld: felhő,

homokszemek vonulása a levegőben
és a gyökerek ujjai között,
föld az ujjaim között,
a fülemben, a számban,
rágom a földet, lenyelem a földet,
lenyelem, kihányom,
sulykolom a földet, a gödröt,
erős leszek tőle,
ez az én menedékem,
ez az én váram, a házam,
belőle élek, benne élek,
őt gyalázom és őt imádom,
a rút, ragacsos földet,
múló múltamat, jövő jövőmet,
ezt a földkereki, földszagú,
kövekkel megrakott, földszínű kocsit,
földlábú lovakkal a földutakon!

TAVASZODIK

Tavaszdik: lány buborékok,
pirosak, sárgák utazgatnak
itt az ablakom előtt,
távolabb meg a házak,
és a leszegett homlokú hegy –
távolabb,
minden távolabb,
a kiáradt ég kacskaringós partján.
Fekszem hanyatt, fölhúzott térddel –
ablakhoz koccan a fejem.

Utazgatnak a buborékok,
be-benézek az üvegen.

(Ember? Bábu?
Ki fekszik itt,
üvegházba zárva?
Nem szomjazik,
nem éhezik,
nem fél egymagában?
Szeme nyitva,
szája nyitva,
lába begörbítve.
Hanyatt fekszik,
bennünket néz,
táncunkra meredve.
Nézd csak: mozdul!
Dehogy: alszik!
Csönd van. Semmi
sem hallatszik.
Ragyog az üvegház.)

Ujjam hegyére száll a por,
fekszem itt hanyatt,
s nem vagyok azért bábu még,
hogy begörbítettem lábamat.
Nem étlen, szomjan, kisémmizve,
csak türelmetlenül fekszem itt,
kívül táncoló buborékok
lepik a ház ablakait.
Tavaszdodik, de elsötétül,
párás, aztán mocskos az üveg,

fölkelek, s mint a faltörő kos
belevágom a fejemet.
Utazgatok, kis buborékok,
hát nincsen elég fájdalom?
Tavaszodik és madár trilláz,
ugrabugrál az ágakon?
A nap kerek, és jókat döndül,
rézhordó fényes ülepe,
verjük csapra, hadd bugyogjon,
mint must, a szőlő híg leve?
Virágos ág, mi földre rogygan,
csipkébe takart lány hús a világ?
S hazudik, aki körhintákon
nem émelyíti visongva magát?

(Valaki van itt,
lobog a haja,
fénylik a szeme,
kő a homloka.
Valaki van itt,
mit akar,
csapkolódó kis
szárnyaival?
Törött ablakon kihajol,
hosszan integet,
s eloszlik,
mint a csöppnyi gőz
a jéghegyek felett.)

SZOMJÚSÁG

Hát zavarosfejű vagyok,
holnap vagy holnapután már
értelmetlen kis hörgéseket,
buborékokat egymáshoz ragasztó,
elfehérült szemeimmel
idegen térségben röpködő bolond?

Ti nem ébredtek fel éjszakánként
zsibogó térddel, dagadt szájjal,
és ha fölébredtek,
nem szaladtok végig az utcán,
beverni a bambák rolós ablakait,
nem üvöltitek: gyere, gyere,
te vak, te süket, te béna?

(Ezek a gyerekkorukban is ellenségeim,
ezek a gyerekkorukban társaim,
ezek a majdnem rám hasonlók,
ezek a legveszélyesebbek,
a keresztutak géppuskafészszeiben
lapuló, szentté avatott szerencsétlenek,
ezek az alkalomtól mocskosak
belepik az ablakok üvegét
s dönögnek, dönögnek nagyon –)

Mi lesz a világ „gyémánttengelyével”,
ha ti csak lefeküsztek este;
fiaink, a most születettek,
meg az eztán születők,
ha majd felnövekedtek, találgatják,

hogy milyen gyávaság igazott le minket,
találgatják, és nem értik sehogy sem,
hogy ez a nyitott kapukban
tétovázó, dicsekvő sereg
tétlenségére milyen mentséget talált?

Nem vagyok vidám se, szomorú se,
csak a gyomrom ég, a torkom lüktet,
a szomjúság gyötör utánatok:
szeretnék lenni ordító,
leszek talán csak motyogó,
s rázogatva sóvárgástól meggömbült fejem,
járok köztetek ártalmatlanul, szelíden.

SZAKADJON MEG

Szakadjon meg ez a milliógyökerű,
(ujjai kitárt kosarát emelve
az elérhetetlenre)
szakadjon meg ez a lombosfejű,
vágyakozó és reménykedő bennem,
ez a szépen beszélő, illedelmes,
fejet lehajtó, engedelmes,
szakadjon meg, szakadjon meg
a bárgyú napvilágban,
hibátlan sziromban,
döngicsélő, aranyos időben,
szakadjon meg, ha megszakítottatott,
omoljon el, ha leromboltatott,
ivódjon a zajtalan homokba,
mint a gyanútlan, nyári zápor,

és csak harsogjon a térzene,
csak ragyogjon a sárgaréz,
csak viruljon a torkokból kipattant
kilenclevelű, cukros pálmaág,
ragyogjon a naiv bajnokok
kövérkés nyakán;
majd én is megváltozom,
majd járok körbe-körbe,
majd tapsolok és táncolok,
a küszöbökre fekszem,
csak várjatok kicsit,
csak forduljatok félre,
csak addig, amíg megszakad,
a másik közelít már,
irtóztató ceremóniával,
dübörgő mosolygással közelít,
csak várjatok még, várjatok kicsit.

DADOGÁS

Jakovits Józsefnek

Nem, nem ezt! nem akartam!
Elegem van: csak versek, versek, versek
és szavak, hogy arcom, kezem, a testem,
mikor a testem nem a testem, arcom nem az arcom,
de a lomb se lomb, a kő se kő, se vér, se sár,
megyek át a parkon, és reflektorcsóvák
szédelegnek a fatörzsek között, és nem fúj a szél,
és bizsereg a tenyerem, a nyelvem, vastag a szám:
százemeletes kutak medrében vágatok,

térdig iszapban, nyakig iszapban,
hiába világít a tűzfal este kilenckor,
csak szédelegnek a reflektorok csóvái, és az autók
jelzőlámpái csak távolodnak és ágaskodnak,
föl, a vicsorgó reklámokig, a háztetők fölé;
ilyen a város, nem érdekel a város, mit mondhatok én róla,
ismerem az apámat, emlékszem a bombázókra,
hét füstoszlopra, bamba füstszoborra az erdő fölött,
vízre, forró kavicsra, kátrányra, földre,
a kátrányra emlékszem ragacsos ujjaimon,
kátrányra, homokra, vízre, füstre,
azt kellene hajtogatni: kátrány, víz, homok,
és füst, füst, füst az erdő fölött, a házban,
térdelek a házban, nagymama sárgaréz gyertyatartói égnek,
homály és sötétség, hold az asztalon,
és isten, isten, hol az isten,
én nem akartam, nem tudom:
kátrány, víz, homok, és füst, füst,
és szobrok a füstben,
anyám, mondd: ne féljek,
ugye nem jönnek, nem jönnek,
én nem félek,
csak tömd be a fületem,
várd ki a szememet,
sulykolj be a földbe;
majd ez is elmúlik,
ez is elmúlt, visszatért, de elmúlt,
csak az eső kezdett esni, növekedni,
füvek, fák, csillagok növekedni, távolodni tőlem,
hangszórók üvöltöttek, forogtak körbe-körbe,
teleördítették a világot, míg ide jutottam,
teleüvöltötték a fejemet, és most jó volna

kitalálni, letagadni valamit, tagadni, tagadni,
tiltakozni, ellenkezni: nem, nem akartam,
nem akarom tudni, nem tehetek róla,
versek, versek, versek és szavak,
de csak: lomb, füst, sár, víz, de az se,
de ha az se, akkor hogyan mondjam,
én hiszek benne, én hiszem: mégis, mégis,
este kilenckor, keresztül a parkon, hazafelé,
isten nélküli ég alatt, kaparászva az ajtót:
te alvó, ne aludj! te fekvő, ne feküdj!
te tétovázó, ne tétovázz!
nem kéz a kezed, nem arc az arcod,
de van még valami,
ahol el lehet mégis kezdeni,
drótkerítésen áthajolni,
görnyedten, akár négykézláb is,
mondani, csak mondani, csak mondani,
hogy mégis csak itt, hogy így valahogy,
én is csak olyan állat vagyok,
szomjas vagyok, éhes vagyok,
megszagoltam, most szimatolok,
megízleltem, most vicsorítok,
arcom, kezem, de lomb is, kő is,
vastag száj az omló arcon,
este kilenckor, hazafelé, a parkon át,
öklendezve és hadakozva,
mert nem igaz, hogy nem igaz,
nem igaz, hogy elveszett.

ÓDA

Hiszem, hogy az ellenkezés érvei,
mint a bádogcsatornák jégcsap-nyelve,
kicsordulnak forrósodó szánkából,
és a mélyben úszó hajszálgyökerek
fölkapják majd lehorgasztott,
fátylas fejüket,
hanyatt dőlnek és isszák, isszák
a jégből fakasztott vizet,
és kövérek lesznek, vastagok,
és a földet megrepesztik,
és fékezhetetlen szökőkutak
visongását hallgatjuk napestig;

hiszem, hogy a tagadás tövisei
megrohadnak, és a földet
termékenyítve, tenyerükbe többet
nem döfődnek;

hiszem, de addig – higgyétek el –
még gyöngé az ember, másképp énekel,
még eszét uszítja szíve ellen,
még elhiszi, hogy van lehetetlen,
szándékosan vagy öntudatlanul
csonka világok határára hull;
ó kiabáljatok érte!

Dobáljátok el házaitokat,
és a fúrfangos gépek fejéből
lopjátok ki a kulcsot,
menjete ki a legtömöttebb

rétek közepére,
és amikor senki se beszél,
csak hallgat, hallgat és rátok figyel,
szólaljatok meg fölemelt arccal,
százezer szempár kereszttüzeiben,
haragosotok színe előtt:
barátomat én elárultam,
hol többen voltak, arra mentem,
aki megütött, azt követtem,
fogadjatok be mégis engem!

Ó fölérhetetlen homlokúak!

Bújjatok be a föld alá,
százemeletes torony mélységébe,
találjatok ki durva szavakat,
mondjátok az undorítónak:
harangbura az én lakásom,
mondjátok az utálkozóknak:
faágakat akarok enni sárral,
üljete le a folyóvizek mellé,
mikor naptól, árnyéktól, haltól virágosak,
és vinnyogjatok gyászénekeket,
horkanjatok, mint vértől vadult lovak,
és üljete le akkor is,
ha a zörgő-szikrázó, kénköves homok,
és a meder, mint poros csontváz,
olyan kopár és reménytelen,
üljete le és csókolgassátok,
simogassátok egymást,
és mondogassátok átszemléltetve:
micsoda bőség; micsoda folyam!

Ó boldogtalanok, boldogságosak!

Villamosok, ha lassan nyikorognak,
utcasarkon már tigrisek mozdulnak,
a jótékony, meghitt alkonyat,
minden zajt elhisz, befogad,
és erről a képesújságok nem beszélnek!

Ó lánghajúak: szépségeim!

Ó boldogtalanok, boldogságosak:

villamos karmában, zörgő folyóparton!

Ó fölérhetetlen homlokúak!

ZÁSZLÓ

JÖN EGY MADÁR

dünyögnek mérges méhrajok
fejemben fa nő hallgatok

jön egy madár a fára száll
reggeltől estig kiabál

torka meggyullad füstölög
csőre elreped szédülök

körme letörik mit tegyek
öleljétek át fejemet

jön egy madár a fára száll
zuhan a csőre eltalál

fölujjong leng az ágakon
fejemben fa nő hallgatom

ÉVSZAKOK

előbb az aranyeső bokrai
kezdték kiáltva szállani

majd egy szélvédett barackfa
robbant a habos magasba

majd a nyár gátlástalansága
szakadt a növényi világra

tölgyfák mint a kürtök minden este
felbődültek vízért az egekre

de a homokba égett testek árnya
elindult már a lombos éjszakába

futottunk szálltunk visszhangos fasorban
szentek égtek a templomablakokban

egy szakállas fej barna törzs
nem szabadulhatsz meggyötör

habos magasból szelíden
szállongó csöndes félelem

mire belep mire elmúlik
az újra kiáltó bokrokig

a robbanás már nem olyan
futsz velünk döngő zöld folyam

BOLDOG LEHET

boldog lehet az
aki ilyen korban
boldog lehet az
ülhet a földön
és nézheti

testeden át
madarak simogatnak
tollukon zajtalanul siklik a nap
egy kis halványzöld szerkezet
várd meg amíg elhallgattatom
a vízparton
a harmadik kőnél
már csak az erőtlén lemezkék
együgyű kis zuhanása
a körbeforgó lendkerék zavar
majd megállítom
egy marok homokot hoztam
nincs más örökkévaló
most már csak téged fosztogatlak
egész életedben te gazdag
míg a szád széléből is kifut a vér
olyan szegény vagyok én
olyan boldog
hogy ilyen korban
az erdő az erdő az erdő
az összekuszált erdő
a növényomladék alatt is
nincs már örökkévaló

EGY LÉPÉSRE

ütések az alvó érzékeny arcán
megy a vonat
idáig hallatszol idáig sugárzol
mozdonyzokatolással

repülőbúgással
tavaszodik
a köves út fekete sár
lovak dombok tehenek háta
egy lépésre vagy innen
füst tekereg lapul a földre
hatvannégy vonatablak
nyírfák oldalán léket vág a fejsze
szalmaszálon nádszálon
csorog az édes hús lé
az alvó szája tátva
kotyog a torka
térdéhez koccan homloka
motyog rendezkedik
a lovak a dombok a vonat
a visszhangos templom
én vétkem én vétkem
én igen nagy vétkem
repülőbúgással
mozdonyzakatolással
tóba zuhanó visongással
én voltam én voltam
beismerem már én voltam
hatvannégy vonatablakra meredve
egy lépésre vagy innen

VÉKONY ÜVEGFAL

vékony üvegfal választ el tőletek
csapatosan vagy magányosan
hold alakú ívbe hajlított testtel

úszkáltok előttem
akármerre fordulok
összeütődtek
tovább suhantok egymásba mártva
egy hullám elszakít
de árnyékokot még visszanyúl
simogat fojtogat
földülja még
a homokba vájt fülkék
kivilágított könyvtárak magányát
szólok hozzátok válaszoltok
az üvegre tapadva figyelitek
erőszakos erőlködésemet
hamar elfáradok
a víz szorít
ki tudja hány emelet
és az üveg is
csak azt üthetném át legalább
hold alakú ívbe hajlított testtel

VÍZALATTI UTCÁN

lejöttem ide veled
most tapogassunk négy tenyerünkkel
számlálhatatlan ujjainkkal
ez sima ez szögletes
ez alaktalan fekete
most az árok a kút
az oldalsó bejárat
csak lakatold le
csak tapaszt be hajaddal

olyan átlátszóak lehetünk
lábujjadtól a hajadig
végig a kacskaringó
vízalatti utcán
olyan átlátszóak lehetünk
ömlött a fényes víz
zuhogott szádon át
fényes szalag testen átsugárzó
nyílegyenes kiáltás szívbe ütött
mégse mégse reménytelen
négy tenyerünkkel
csontjaink ákom-bákomával
végig a kacskaringós
vízalatti utcán

HÓ AZ UTAKON

hó az utakon hó
a csöndben
leülnék itt
hó mögöttem
fúj a szél fönn fönn hajladozik
lezuhan fölkel ágaskodik
hó az utakon
hó mögöttem
kerekek karok fejek vállak
ne adj engem a halálnak
kerekek karok hó mögöttem
szél fújdogál a ködben csöndben
leülnék itt
fejek vállak

kerekek jönnek megtalálnak
te mondtad
hogy a hó elolvad
kerekek karok
holnap holnap
hó az utakon hó
a csöndben
nem férnek el már mögöttem
te mondtad
holnap holnap holnap
kerekek karok zakatolnak
leülnék itt karok csöndben
hó az utakon
hó mögöttem
tudom én mégis kivirágzik
meredek éjjel kősziklái
kivirágzik összeomlik
kerekek karok fölmorajlik
te mondtad holnap
egyre többen
hó az utakon
hó mögöttem

KÖZÉPEN

a völgyből ködből hirtelen
összefoltozva megjelen

mint vízalatti fűzkosár
álmom dagadó vánkosán

homlokcsont alatt süppedő
mocsaras sötét legelő

honnán agyagos mély utak
vonszolják félve magukat

mennek hol a száj legöbbed
neki a vad meredeknek

áll alatt zúgó szakadék
rejti a test hú szégyenét

a halántékra kétfelől
fehér reflektor fénye dől

s közepén
hol a két tű találkozik
támadják egymást hajnalig

HA ROSSZABB

Ha rosszabb, se rosszabb, ha jobb, se jobb,
ülök a földön, hallgatok.

Kívül van minden, ami van,
ezért tapasztom belülről magam,

türelmetlenül vékony ujjaim
ezért keresik ujjaid,
hogy mindig ölelkezzenek,
markolva néhány csipkés levelet

időnk lombjából: ha jobb, ha rosszabb.
Ülök a földön, forognak

velem: föld, erdő, csillagok s a rét:
látom körötted fényleni
elragadtatott ujjaim hegyét.

ARCOD

Arcod az arcom, arcunk a kettőnk arca,
arcoddal az idő arcom letakarta.

Most már tűz, se kés, se éles fűrész, balta,
olyan szerszám nincs, mi arcod elválassza,

most már arcomon, mint a cserepek máza,
ragyog a te arcod, tested sugárzása,

már nem mosolygok, csak a te mosolyoddal,
már nem haragszom, csak a te haragoddal,

arcod az arcom, arcunk a kettőnk arca,
arcoddal az idő arcom letakarta.

SZERELMÜNK MÁS

Szerelmünk más, de nincsen mása,
nincs árnyéka, sem elmúlása.

Láng, ami ég, láng nem fog rajta,
alvilágnak nincs rá hatalma.

Szerelmünk más, de nincsen mása:
hajadban lombok lobogása,

ágbogaid föl-fölsejlenek –
lábaddban szél és tenger siet.

ZÁSZLÓ

Világtalan kövek hidege, vaksága:
 hó hull, hó hull a koponyákra.
 Áttetsző kocka belsejében
többet már te sem maradhatsz észrevétlen,

megfulladnál a zsákból varrott maszknál.
 Sorsukat a partra vont halak,
 csigák is könnyen elkiáltják,
többet már te sem hallgathatsz, mint a lárvák,

üvegfal mögött, a nézők hű szemében:
 vesd föl magad, te szerencsétlen!
 Kegyetlenkedni vannak sokan:
csak égni magányuk, testük lombjaiban,

csak sütkérezni lángok hűvösében:
 ilyen együgyű keringésbe
 nem foghatsz, vár arcom ketrece.
Kövek hullnak, koponyák vékony fedele

zeng, mint vas háztető nyári jégesőben,
 ki merné mondani: felőlem!
 Miféle eltévedt, vad vakond!
Isten csillagos öklén eltörrik a csont,

sebébe a magányos lassan belehal,
elvékonyodó fogaival
roggyant malomként őrli magát:
jajongó szomjúságot a szomorúság.

Lélegzem. Csuklómban az ütőér dobog.
Kiabálhatják: nem nagy dolog,
ezt tudja minden fű, fa, állat;
én nem adok önként enni a halálnak,

én a halál testéből önként nem eszem,
s hogy ilyen vagyok, nem érdemem,
az ember így is tehetetlen,
de választhat: hol, és miféle menetben

röpteti zászlaját, test botjára kötve,
hályogos torkú, szűk völgyekbe,
naptól virágzó vizekre tart –
árnyékos mosolyával, szerszámaival.

CSILLAGAIM

csillagaim fák tornyok ágán megsegítsetek
kavicsok közt a vízmosáson elvezesetek

ösvények fokán átjárókon vadcsapásokon
hajnal felé a nyughatatlan állat átoston

haját viszi szél övét vonják lengő gyökerek
csillagaim az ágbogak közt megsegítsetek

csillagaim csillagaim az ember földre hull
szeme fárad a villogástól lassan megvakul

csillagaim a fejem kő hol forró hol hideg
süti a nap éri a szél már mindent elhiszek

karomat fonnám homlokomra hátha eltakar
döngés ijeszt álmaimban kék vaskürt rám rivall

csillagaim én nem akartam sóvárgás csúfít
elfogyaszt mint a karmos szél a bokrok lombjait

mégis mégis megmaradni tovább ragyogjatok
süssetek rám hogy kibírjam zajtalan csillagok

pályátok követve-lesve futottam forogtam
s feküdtem is mint fadarab elnyúlva a porban

csillagaim a hegy magas a kőfal meredek
áll a konok nézi nézi és vére elered

csillagaim már fölrepedezett tenyeremmel
jövök elétek leszegett állú fegyelemmel

mindannyiónk nevében újra alázatosan
száraz torkomon átzuhog a kiáradt folyam

TÁVOLSÁGOK

Magvető, 1967

*Úgy érzem, hogy múlik az idő, hogy bonyolultabb
örömök várnak reám és egyszerűbb,
de nem dísztelenebb szomorúság, mint a multak,
melyeknek lágy s erős szövődéke most kiterült.*

(József Attila)

ZENGŐ SZÁRNYAK

Veszélyes ösvények, zengő szárnyak, most nyílnátok,
csupa ég, csupa ég minden;
hold előtt kaszaboló sugarak, tört mozdulatok,
most fényesednétek!

Tavaszi, nyári múlik hirtelen,
madarak, fák vedlenek az idő orozzlántorkában -
osztokodnak velem az elmúlásban.

Csak túl korán ne legyen.

Nem hasonlítok senkire, és senki nincs,
aki törődne velem,
aki volna ellenfelem:
vissza ne forduljon ez a kéz,
magába ne vakuljon ez a szem.

Sem szomorúság, sem indulat, szavak cselvetése,
kellene már az alkalom minden ékessége,
a látható, a fogható, az eleven, egyetlen,
hogy körmeimet a bőre alatt is megfüröszsem.

Hallgatnám dühét, visítását, állnám döféseit,
csak ne ezt a nagy teret,
mert a távolság fölfal, megszegyenít,
ne azt a repülőhangár éjszakát,
ne ezt a mosolygást a köveken,
ne ezt a megtűrő türelmet -
nézem a holdat: hangyák viszik,
mint cukrozott gerezedet.

MINDEN ARCOM

Minden arcom: nyitva-tárva,
rálátsz a tükrök zöld falára,
 megemésztetlen kövekre,
minden gyötrelmemre,
legbelső szobám lakóira,
egyetlen zug sem marad rejtve.

Jöhetsz és kifoszthatsz,
lángolhatsz, loboghatsz
s el is mehetsz tőlem,
 akárki vagy –
ha hívtalak,
 arra ne gondolj,
hátrálj meg, hátrálj homlokomtól,
 és fuss előlem,
míg meg nem gyullad a hajad,
míg tüzet nem gyújtok hátadon.

Vigasztalnálak, nincs mivel,
feloldoználak, nem lehet,
kezemben inged, fegyvered –
hogyan óvjalak meg,
hogyan védjelek?

UTAK A PARKBAN

Bólint, megfordul, lassan szárnyra kap,
egyedül van, egyedül, maga,
útra kel a zavaros éjszaka;
könnyű füst száll a levegőben.

Utak a parkban. Nedvesség a köveken.
Tülköl az ég, küld csípős szeleket,
falevél hull a sekély tóba,
és megmered;
jég fölé tartja apró ökleit.
Jön a szél, ráfúj, eltörik.

Ilyen vagyok, így hallgatok,
így szorít a víz, a fagy,
fejemenél felhők,
lábamnál halak,
kövek,
földből kiálló gyökerek:
rokonságban velem,
és egymással haragban.
Könyörgök értük
a tornyos virradatban.

TÉLI VIRRADAT

A sóhajtásnak keze, lába van,
jön magától, és meg-megszorít.
Recsegnek az összeláncolt törzsek:
téli virradat oszlopai.

Köd settenkedik, megáll, szétterül,
gomolyog a széles tűzfalon.
Sárgás füstöt lenget az ég
a madártollakkal tűzdelt kapukon.

MEGSZORULT VILÁG

A feszes vidéken jött egy ember –
elhaltak hangos léptei.
A világ egyhangú jajgatását
akkor kezdtem csak érteni.

Apró tócsákon lassan lépdelt,
törték a hártvás üvegek.
A repedésen felbuggyant lé
befogta csupasz öklömet.

A kociút fölé hajoltam,
fölszippantani bakancsa nyomát.
Fülsiketítő hangon cincogott
a jéglapokban megszorult világ.

ISTEN RÓZSAFÁI

1

Megsanyargat a tél.
Hátamról hull a vakolat,
az évszakok
lassan összekeverednek:
hideg omlaszt vagy tűz aszal?

2

Vizenyős tenyereiddel,
kóró-szárú ökleiddel
ne uralkodj rajtam,
bocsáss el engem:

föl kell buknom,
tűzbe temetkezнем.
Ülök négyszögletes, kopár asztal mellett,
a tárgyak hegycsúcsai zöldesen derengenek,
köztük néhány drága arc világít,
lobog, mint az isten rózsafái!

3

Árad az éj.
Hullámra hullám.
A földalatti istállókban
sötét lovak szügyén szerszám feszül,
vékony nevetés száll:
csipkés hab. Hajnalodik.

DECEMBERI FELHŐK

decemberi felhők az ágon
hajam lány sötét
hajam lány sötét
földig érnek lábaim
a házfal beleszendül
most oldódom el
most végleg mindenestül
és áldom a te gyönyörű kezed
előbb a kő volt a víz
hát ezért
és így
a póznák árnyékában
irgalom

járok fejemtől meggörbülve
kegyelem
téríts meg téríts szerelem
hajam lágý sötét
ki tudja meddig ér a lábam
bokáig homokban futok
hányan vagytok még
fekete pontok társaim
számolgtalak az ujjaimon

HÉTRÉSZES ÉNEK

1

Zöld ág nyílt ki hirtelen,
megöleltelek, kedvesem.
Zöld ág hegyén a csillagok,
szemedben három nap ragyog,
három nap: sárga, zöld szirom,
csukott szárnyakkal, arcomon.

2

A száj megnyílik hirtelen,
a zuhogó víz egyszer csak elfárad,
csupasz vállakkal támaszkodsz
a földi kőszikláknak.
Szövetkeztem a szerelemmel,
kiáltottam kagylókürtbe reggel,
s nem tudnék most hova lenni
nálad nélkül, kifosztott kezemmel.

3

A sárga fűben, a szürke vízben,
mint fészekalja kismadár,
meztelen háttal hemperegnek
a hideg, fenséges égitestek;
fekete széken, bazalt széken
ülök köztük a hóesésben,
szám szélén olvad a világ.

4

Rendül érces fogaimon,
csendül zöld ágbogaimon
 napfényes zene –
ujjaim hús acélujjak,
hű őrzői derekadnak;
 így fohászkodom:
te eleven edény, sorsom háza,
mélysége és magassága!

5

Tavaszi egem, zöldleves ágam,
jobbik felem a vad zenebonában,
 várj még,
nehéz ütések alatt fölizzik
 a halovány halánték,
és a váltak csúcsain
 a só kivirágzik,
csak maradj –
tavaszi egem, zöldleves ágam
a nehéz ütések alatt,
 várj még.

6

Fölnéztem rád az esti ég alatt,
hol hegyek és házak
sárga füstben szálltak,
vörösarna gömböket
hajtott a hold utánam, utánad.
A város előtt százlábú sötétség,
finom homok, üvegpor a szélben,
s a borostás, gyűrött dombokon
imbolyogva elindult az ének.

7

Két téglá közül a nyugodt fenyők
lándsái felé nyújtja ujjait,
csillagoknak fordítja a kis földi tűz
erőtlen füst-agancsait.
Lábszáraidon kúszik fölfelé,
bolydítja térded, combod, hasad;
összeszűkül meg elágazik
a csípő fölött, a mell alatt.

LOBOGÓKON TÚL

Szél duruzsol,
– forró víz a vasfedő alatt –
rezgetet csukott ablakokat,
dönget zöld üveget –
nyakadon az álom bolyha,
ujjam ahogy cirógatja,
fölborzolódik, megmered.

Lehet, a szél is én vagyok,
kocogtatom az ablakot,
járkálok hosszú lábakon,
mint éjszaka jár a fájdalom.
Körülölellek, rád fonódom,
kardokon és lobogókon
túl te vagy egyedül.

SZERELEM

1. fekete vízre hajló

Összehajló kézfejek
s a tehetetlen térdek vad nyugalma.

Hiszek benned, szerelem,
mint férfi hisz a kiolthatatlanban:
esőben, füstben, kőben;
hiszek a szeretőmben,
fekete vízre hajtó zöld ág vagyok,
csillognak leveleim.

2. ingem amíg ellobog

A földbe teknőt vájtam,
belefeküdtem, vártam:

nem kellett volna.
Biztatni vékony lábam,
futni halálra váltan,
ingem amíg ellobog,
amíg kopogtathatok:
nem kellett volna?

3. *ág ujjja, szél ujjja*

Kicsi vagy, a csuklómban dobogsz,
egy fűszálon is elférnél;

ág ujjja,
szél ujjja

hajlítgatja derekad –

csak nézlek,
csak kérlek,

csak fordulj meg, nézz rám –

elsötétült odakinn,

dörög az ég alja.

4. *nagy madár szárnya*

A tárgyak, az erdők csendben vannak,
nincs más dolgom, csak altatgatlak:

sötét van,
tél van,

dombok nőnek a szakadéokban,

átgurulunk a dombokon,

így, így,

leborulunk a réteken,

úgy, úgy –

nagy madár szárnya letakar.

5. *fákon a kéreg*

A parkban a fák, a fákon a kéreg,

a pillantásod,

a jelenléted,

a falba vágott sárga ábra,

ablakok, székek koccanása,

kinyújtott láb,
asztal síkja,
arcom, arcodhoz igazítva,
előre hajló melled –
mikor lenn a földben
kis patakocskák
zuhognak, sietnek.

6. három napja

A szél bejön az ablakon,
megáll, a székre térdel.
Már három napja így vagyunk.
Szemben a sötétséggel.

Hallgatok.

Én nem tudom, én nem tudom –
én hiszem, hogy föltámad:
szerelmünkhöz a világ
világnak.

HAJAD ZÚGÁSA

Elmegy majd ez a tél is,
fölcseperedik tavaszom.
A fasorok közt végig, végig,
hajad zúgását hallgatom.

TAVASZI KONCERT

I.

húsvét

Régi tavaszok, szalagos holdak,
bátortalan erdők;
borosüveg a májuszák ujjai közt,
borosüveg és piros, sárga, kék papírrózsák,
húsvéti harangszó,
és sár az utakon,
húsvéti harangszó a völgyben,
lányok a völgyben,
harangos, fehérvirágos szoknyák,
gyerekkori tavaszok a völgyben,
a völgyben!

kenyér és tej

Sötét fű. Kavicsok ropognak
a lépő léptei alatt,
orgonaág reccsen.
Sötétség, surranás, suttogás.
Árnyék ugrabugrál meszelt házfalon –
hol vagy?
Vonatok, vonatok zakatolnak.
Zörög a kútlánc.
Ki hajlong ott a holdsütésben,
harmatos, széttárt ablakoknál?
Almafák zúgnak,
hullámzik a szél.

Vadbükköny és nyúlkóró szaga száll,
elalszik a lámpa.
Bádogsajtár az asztalon.
Kenyér és tej volt vacsorára.

zászlók a szélben

vonatok dübörögnek tavaszok dübörögnek
vonatok tavaszok városok
 meglátod anyám-apám
városok morajlanak
hajamban piros sárga papírrózsák
régi tavaszok fehérvirágos szoknyák
 városok a város
 holdról legöngyölt szalag
 holdról lesiklott tekintetek
meglátod anyám-apám
almafák zúgnak vonatok zúgnak
 dübörögnek zúgnak
 vonatok oda-vissza
párhuzamos utcák
 alagutak a szélben
zászlók a szélben piros madarak
 ének
zászlók táblák vonatok ének
 föl föl föl
 meglátod anyám-apám
vonatok dübörögnek tavaszok dübörögnek
megtelik a völgy szép vonulókkal
 nagy piros madarak
szárnyalnak fölöttünk
elfoglaljuk a dombokat

megkötözzük
a holdról legöngyölt szalagokkal
örökre egymást

1956

Sovány vagyok. Sétálok naponta.
Falak, falak, falak.
Láthatáron a hegyek hátrahanyatlanak.
Megy a vonat, megy, nem dübörög.
Összefirkált ablakok előtt ülök, ülök.
Könyvek.

Néptelen völgyek.
Madárnélküli ég.
Torkomban selymek,
nehéz brokátok, bársonyok – zászlók.
Könyvek.

Elém kerülnek, rám köszönnek.
Falak.
Ismerőseim hátra hanyatlanak.
Sovány vagyok, élek. Megy a vonat.
Nézem az összefirkált ablakokat.

Judit

talán a szerelem majd a szerelem
márciusban vagy áprilisban
eljön talán majd meglátogat
májusban majd májusban

trombiták nyakán piros sárga
piros sárga kék papírrózsák

hová lettek hát hová lettek
a májusfák a májusfák

ténfergek erre támolygok arra
nem gondolni csak másra többre
hol van a szalag mi kezünk ágát
a domb tetején már megkötözte

II.

Hetedhét ország

Hetedhétország, Magyarország – félelmek, remények!
Meg kell keresnem, ki voltam, hol éltem.
Be kell zárkóznom, tengermélyre esnem,
hetedhétország tornyai szorítják a mellem,
jöjjetek sorba, vasszögek, fogam elpattanhat,
nem hiszek többet, lezuhantak, zászlós madaraknak.

szerelem

Te lettél legelőbb Hetedhétországom,
harmatfű kertecském, szerelmes lakásom.
Féltettelek, féltetek, félek, félek, félek,
neked adom – adhatom-e – szegény szegénységem.
Neked adom, tőled kaptam,
éhes vagyok, éhségem te vedd el,
úgy kötözz meg
holdról szakadt szalag-kezeiddel.

ilyenkor tavasszal

ilyenkor tavasszal búg a harangokban
ilyenkor tavasszal nem vagyok magamban

ilyenkor tavasszal visszajön az ének
ilyenkor tavasszal egyre jobban félek
nem kellene lásd tétováznom
nem kellene a szélbe állnom
nem kellene még sikoltani
csöndességemet kioltani

ilyenkor tavasszal borosüveg nélkül
ilyenkor tavasszal gyöngye menedékül
ilyenkor tavasszal engedjetelek mégis
ilyenkor tavasszal én is én is én is

beteg voltam nem vagyok beteg
beteg voltam beteg köztetek
beteg voltam de mi lesz velem
ki gyógyulna meg velem velem

ilyenkor tavasszal föl föl egyre mondom
ilyenkor tavasszal tornyaimat bontom
ilyenkor tavasszal ha öröm ha bánat
ilyenkor tavasszal égetem ruhámat
ilyenkor tavasszal orgonafa reccsen
ilyenkor tavasszal ott vagyok a kertben
ilyenkor tavasszal néptelen völgyekben
kiáltozom és sírok önfeledten

KORAI NYÁR

Mártának és Miklósnek

Tűz a hegyoldal házaiban, hajnali tűz,
nyersvörös az ablakok zománca.
Boldog a nap, a hajnali nap,
hogyan arcom itt találja.

Állok hófehér köveken,
zsugorodik, elfogy hosszú árnyam:
alig kapok levegőt
a déli ragyogásban.

Korai nyár...
Ez a világosság még minek!
A hajnali napot akarom,
régi félelmemet,
sötét udvart,
ahol szénakazlak púposodnak égis,
s a gyerekkori istállók és ólak fala
tompán fölfehérlik.

Ragyog a nap...
Minden koponya,
minden fűszál,
minden ajtó: – ábra!

Látom:
túléli a világ megaláztatásom,
nem érzi tette szégyenét:
se életemét, se halálomét.

NAP, NAP

Nap, Nap, tavaszi Nap,
én is, mint a szél, mint a füst, mint a por,
én is, mint a bokrok közé lezuhant kövek.

Éjszaka harmat, hold és harmat,
éjszaka hosszúkás árnyék, ólomzöld törzsek,

éjszaka árnyék, összezárt,
éjszaka füst, dobogás,
mint a bokrok közé lezuhant kövek.

Én is. Keresztben az ágyon, fejjel a falban,
mocsokban, csöndben, tompa zajban,
csak ujjaimmal ütve át:

ujjaimon harmat,
hold és harmat, tavaszi dobogás.

Mint a szél, mint a füst, mint a por.

Ólomzöld éjszaka
vékony, csikorgó üvegen.

Könnyű leheletek, felhők.
Gránitlovas ólomzöld árnya: füst, dobogás.

Én is. Nap, Nap, tavaszi Nap,
csikorgó üvegeken csak ujjaimmal ütve át.
Nap, Nap, tavaszi Nap, mint a füst, mint a por,
mint a bokrok közé lezuhant kövek.

DÜBÖRGÉS

Föl a magasba? Hátra hanyatló felhők mellé?

Föl, ahol a fű éle villan,
széttörhetetlen mozdulattal, föl, csapatosan
és egyedül?

Tompa kövek a homokban, lassú ütések.
A bőrömmön érzem őket, a hátamra veszem őket.
Hajam zöld túskebokrokba gubancolva úszik a vízen.

Dübörgés.

Dübörgés közelít, hallom, dübörgés. Lassan az egekig ér.

A gyerekkori homokgödröktől gomolyog idáig,

tankok és lovak elnyújtott lábdobogása –

megérkezik apám

zörget az ajtón, nem alszom éjjel, egész éjjel,

nem alszom, ugatnak a kutyák, zörget az ajtón.

Hallom idáig. Lovak, tankok. Nem alszom éjjel.

Föl a magasba.

Zöld tüskebokrokot tenyészték a bőromön,

nem alszom éjjel,

a tompa kövek és lassú ütések

fogva tartanak.

És néha minden visszajön. A lakatlan terek

benépesülnek, magával ránt a sokaság,

és cipel, cipel, míg jajgatok.

Dübörgés közelít, hallom, dübörgés.

Szorul körém az éj.

Hullámszik, csapkod egyenletesen, ostromol.

A tüskebokrok most a legnagyobbak.

REGGEL

A cifra ostornyelet nem tisztetem,

hajamba szalagot nem kötök,

a tenyeremet nem ütöm össze.

Az ablakon túl esik a hó, csöndesen esik,

a reggel, mint keskeny üvegphár.

Majd fölkelek, és a számra szorítom.

ELSŐ TÖPRENGÉS

1. zakatolj csak

Ha elmondanám most, mit gondolok –
de nem gondolok erre.

Mint rozsdás ajtózár rácsikordul
az ész a képzeletre.

Hát így vagyunk.

Hosszúkás kavics,
zakatolj csak a fogaim mögött!

2. tűnődöm rajta

Nekem azért így igazam van,
tisztességtelen nem vagyok.
Csak félek, nem jó tisztesség ez,
mi igazságomon átragyog.
Tűnődöm rajta éjjel-nappal,
plakátot látok szállani:
elhagynak lassan, mind elhagynak
magányosságom árnyai.

3. jönnek sokan

Nem kellene ezt feszegetnem,
de nézd csak: a vége mi lehet?

Elveszíttem, mi sohasem volt,
fölérhetetlen helyemet.

Jönnek sokan, a szemük villog;
hozzám tartoznak, igaz-e?

Miben higgyen, ki hinni készül,
s letörve ága, levele?

MÁSODIK TÖPRENGÉS

1. csontos jégeső

Néha megcsörren az ég,
inog a házfal;
azonos vagyok
a bűnnel, szabadsággal.

Nem tudom, hogyan volna jobb,
s ha tudnám, megtenném-e,
az ember mindig csapdába jut:

csontos jégesőbe,
csúszós gödör mellé –
kisebbit lép vagy nagyobbat lép,
mint ahogy szeretné.

Hallgatózom.

A tagadásból már elegendem van.
Kicsorbulnak jó szerszámaim
a bálványos talajban:

most mit tegyek?

Áldjam meg ezt a szabadságot,
vagy átkozzam el a vétkeimet?

2. szabadság ága

Bűnösök vagyunk,
mentség erre nincsen,
ha nem is büntet
vad haraggal sem ember, sem isten:
öljük mi magunkat –
nincs kímélet.

Kegyetlenebb az összetartozás,
mint az utolsó ítélet;

hol a magány, mi megvédene?
Ha hull a szabadság ága:
 nem enyém –
már a mindnyájunk bűne.

3. ami kívül van

Aki nem érti, azt hihetné,
könnyebb így: a bánat elkerül,
ami kívül van, nem enyém az,
 nem fáj legbelül.
Fejem lehajtom megadóan,
íme: a hős milyen gyáva!
Betöri térdem könnyedén
a mások bűne, boldogsága.

FALAK

A könnyen hasadó babarózsákat ne feledjem.
Megszakadok a növekvő, földi szürkületben.

Növények zöld szakálla combom, térdem verje.
Hajszáldrótok csavarodnak bokámra, kezemre.

A kövek ökle, a vizek szája, az irgalmas falak.
Ki őrzi, ha én elhagyom, csúfos nyugalمامat.

ŐSZ

Ősz a hegyeken, ősz
a hegyek alatt, ősz
a kövek árnyékában,

ősz, ősz, ősz – amerre látok.
Cseresznyefák virulnak,
hó hullámszik
vagy nyár trombitál,
csak ősz,
szerelem kezdete, vége, csak ősz,
a hegyeken, a hegyek alatt,
a kövek árnyékában.
Kisfiúk születnek,
öregemberek hanyatlanak,
ősz,
kezünk, arcunk, tekintetünk a földre hull.
Élünk egymás mellett.
Ülünk a fényképalbumok előtt,
fekszünk a gyűretlen ágyakon,
újságot olvasunk: ősz!
A síneken, a párkányokon, az éleken.
Az ablakdeszkára szögelt bádogon.
Perceg a fában, lüktet a vasban,
égi magasban,
földi mélyben,
tenyérrel kapart mélyedésben. Ősz.
Hó hullámszik vagy nyár trombitál.
A hegyeken, a hegyek alatt, a kövek árnyékában.

SZOMORÚSÁG

Ritkás facsoportok közt tévelyeg,
tüskés ágon fennakad,
ide-oda csapkod a tavaszi nap.

Hajam is bozontos,
bőröm is gyűrött,
kimegyek a házból.
A tavaszi nap az ágak közül
szemembe világít,
füstös lánggal lángol.

Üresek az utcák.
Tiszta kövek, zümmögő falak.
A házak egymásnak hátat fordítanak.

Autó villan.
Kerítés mögött lábdobaj.
Leteper a város mozdulataival.

Nyúlnak az utak.
Viszem a kormos huzalok közt
kismadár arcodat.
Kiáltok, intek.
Benzines hordók égnek.
Megérkeznek kifulladt szerelvényei
a tavaszi napnak,
tavaszi égnek.

A LENYÚZOTT FA

A lenyúzott fa zöld húsát
az idő mielőtt belepi,
elátkozzák a favágókat
levelei és ágai.

A lenyúzott fa kiáltása,
mint sötét kő hull a vakvilágba –
tenyerem nyújtom, elkapom.
Szűköl a kő, mint hosszú szőrű,
csatakos mellű fájdalom.

TÁVOLSÁGOK

Kifut alólam, dűl mögöttem, bozótokba surran;
szétszakad,

mint a gránát-ütötte szobrok –
hajszálerecskék dróthálózata tartja csak
a súlyos tömböket össze.

Növekednek a távolságok révedezve.

Tornyos ház ugrik éjszaka,

ökleit kinyújtja,

indul lobogó ablakaival vándorútra.

Alusznak a kis játékszobák,

alumíniumrácsok, gumiszobák,

rügyektől bütykös ujjakkal,

fák dédelgetik a holdat,

gyökereik közt botladozva

térdek, karok és arcok zakatolnak.

Tavaszdodik.

Jön felém a felhő, jön; távolodik.

Nézem összegubancolódott testüket

ott a fák tövében, a csupa homok, por, kavics

és holdfénytől ropogó parkban,

s ámulok, mintha már téged ölelnék.

Boldog boldogok!

Vágtatnak a sötétpiros padokon,

és a szájukon, a mellükön, a combjaikon át
természetes pompában áramlik ide-oda
az összefüggő, teljes világ.

Csak kimondják, hívják: akarom!,
csak tenyerüket, arcukat emelik fel érte,
s rájuk szakad a képzelet
vak bűbája, süket égzengése.

Nézem összegubancolódtott testüket.

Mint súlyos tömböket, tartom tagjaim,
és tartom a hajszálerecskék dróthálózatát is,
a távolságok ellenében.

Lüktet a föld.

Növekednek a távolságok.

Varangyos kő vágyik karcos csillagokba,
szökken az acél füsttel lombosodva,
minden csupa füst.

A hajszálerecskék anyaga ezüst,
meg vas, meg réz, meg ólom,
hajszálerecskék tartják a hidat
testeken, folyókon.

Végigszalad ujjaimban,
széttérül nyüzsgő városaimban,
szemekből zizzen más szemekbe,
hegyek viselik nyakukra fűzve,
kötve.

Nap nem éri, hold nem látja,
madár, ha füttyent, neki áldoz,
nem tépik, csak a távolságok.

Távolságok a fa kérge, húsa között,
távolságok a vagonütközők között,
távolságok két összetapadt száj között.

Ezer mérföldek összedűlnek,
fényévek sorra, mind kihűlnek,
tejútrendszerek zuhannak át
két összetapadt száj között.
Távolságok, melyen a szem elindul,
de nem tér vissza,
belevakul a mohón megnyíló arányokba,
két összetapadt száj között.
Boldog boldogok.
Vakok, süketek, öntudatlanok.
Éjfél felé majd hazamennek;
mint a gránátütötte szobrok,
álmuk düledeznek.
Hajszálerecskék dróthálózata tartja
súlyos tömbjeit össze.
Indulok én is. Fejemtől a mellemig,
mellemtől a holdig,
a láthatatlanul suhanó, hűvös felvonókig,
fejemtől, mellemtől odáig
a távolságok oroszlántorka ásít.
Elszakadok, félek, elszakadok,
tartom őket, de sorsuk nem én vagyok.
Csúcsockra, ágakra, éles szögletekre,
hajszálerecskéimet gombolyítva,
kötözném a vad tömböket össze.
Szeszélyeiket kiszolgálom, meghajolva hordom:
egyik sem enyém,
egyik sincs nélkülem.
Megértem, aztán elviselem.

IKONOK

1

Te meg itt hagytál, istenem,
magammal összezárva,
hiányod kétes győzelem,
vak fény a koronámra,
cifraságom tükre, hű hóhéra,
általa vagyok egyszerű
s romlott, mint a rózsza!

2

Golyvásnyakú Krisztusom,
szelíd, szomorú isten,
nézlek, nézlek, s nem tudom,
hová vigyelek innen;
úgy a nyakamba kapaszkodtál,
vállammal úgy megtámaszkodtál,
állad hegye lukasztja hátam –
viszlek vásári tolongásban,
újságpapírral letakarva,
ujjaid hegyét csókolgatva:
golyvásnyakú Krisztusom,
szelíd, szomorú isten,
viszlek, viszlek, s nem tudom,
hová vigyelek innen.

3

A szemek alatt a bőr puhább,
a pórusok sűrűbbek.
Távolabb halmok: csontok púpja, göbje,

fönn a bérc –
koptatja éles köveivel,
koptatja vékony folyóival,
beárnyékolja madaraival
a szakadék,
halántékok völgye.
Hallgatsz. Fogaid összecusukva,
zárva,
mintha lakatlan lenne
visszhangos szobája
toroknak és szájnak,
hol a levegő könnyű nyilai
éjjel-nappal ki-be, ki-be járnak.
Nézlek.
Szemem alatt a bőr puhább
s egyre feketébb lesz.

ZAGORSZK

Áttetsző, zöld szemeivel, átlátszó, kék szemeivel, bronzfekete
szakállával, fekete szárnyaival, pillecsápjával, rózsaszínű
halántékával a szerzetes,

hagymakupolák torkában a szerzetes,
rohadó szenteltvíz árnyékában a szerzetes,
az áhítat fullasztó tömjén-tornya alatt,
ott, elöl, az oltár erkélyén,
a mindentudó ikonok mosolyának sátrai alatt,
a kőkoporsók hűvösében, a kőtáblák közelében,
ott, a fából faragott oszlopok fénytelen erdejében,
a fal előtt, az isten szájára tapadva;

tejfehér hab a testén, párzó lovakon a tajték,
fekete selyem a testén, táncosnőkön a harisnya,
félíg nő, félíg férfi: áttetsző, zöld szemével, bronzfekete
szakállával a szerzetes!

FRANZ KAFKA SÍRJÁNÁL

Esik az eső, és beborít minket,
téged a közös sírban,
engem a közös földön;
esik – letagadni nem lehet többé –
csöpög, csöpög a langyos, ízetlen víz
a fák ujjahegyéről;
körben az arcok és körben a kövek
cseh, német és zsidó jelmondatai;
engedelmesen fekszel –
várunk – hátha megtörténik: majd,
valamikor.

NÖVÉNYEK

Hajnal csöngettyűi fönn meginognak,
nekiütődnek holdnak, csillagoknak,
de hűvösek, csöndesek, türelmesek,
s mint a növények, nagyon messze vannak.

*

A bejáratnál egy bábu üldögél,
növény: azon túl,
ember: azon innen.

Piros fagyökerek úsznak szemeimben,
az álmatlanság térképei:
kanyargó folyók, hegyek, városok.

MOZI A PARKBAN

Galambok, levelek, felhők –
este mozi: térdek és arcok a parkban,
este mozi: ágyúk és táncosnők lángja
csapkod a lombok hasadékán.

Távolabb házak,
keskeny agyag- és téglaszerkezetek
a körüljárhatatlan sötétben.
A sötétség dobog, mint az istállók földje,
lüktet és zihál, hogy önmagát betöltse,
fél.

Sütkérezik a hold egy szeretkező lány melleinél,
a lány nevet,
forognak az égen abroncsos kerek,
egyre nagyobb este van,
ágyúk és tankok vonulnak morogva.
Egy eltévedt autó reflektorai.
Egy sörtől berúgott öregember.
Egy kisfiú, amint fütyörészik,
– félni nem mer.

Lecsonkolt fák, öngyújtók lángja, kattogása,
kesernyés füstszag.
Érdes dohánylevelek simogatnak;
hallgatok, nézem a mozit:
a mások élete ránk nehezedik;

a dülöngélő öregember,
a fűtyörésző kisfiú,
a holdmellű lány
láthatatlan szálakkal kötözi egymást és magát,
– jajgass csak, kiáltozz! –
hozzátartozik az éjszakához.
És ragyognak a szálak.
Húvös holdfényben áznak,
elfogynak a napban,
hosszúságuk és erejük kiszámíthatatlan.
Elszakadnak meg összenőnek,
megroggyannak és megfeszülnek,
akkora kévék, kötegek, mint a folyam,
százezer szál,
s szemben velük egy-egy tétova ökörnyál,
egy-egy tű-villanás:
bujtogatók és kíváncsiak a szövevényben,
a vászon mögött, a vetítőlámpák sugarában.
Távolabb házak. Távolabb, közelebb.
Kivilágított és elsötétített kövek:
ott a park mögött s itt a széllebegtette vászon
hátán: a város!
Dohogó felhőivel, nem szűnő morajával.

KÖNNYŰ ARANYBAN

Erőtlen, télvégi napban,
kisfiúk futnak könnyű aranyban.
Fák ágbogán, mint a mézcsepp,
léggömbjei a felejtésnek:
sírásnak, tűznek, ölelésnek.

A levegőben halk surrogás,
egy-egy váratlan madárfüttty
villan át,
egy-egy toll repül –
pára s füstfelhőcske repdes.

Hajlítom arcomat
forró kezedhez.

HAJNALI ABLAK

Homályos, hajnali ablak.
Felhő ereszkedik a dombra,
előre tartott homlokomra –
lélegzetedet hallgatom.
Lábdobogás a kertben.
Nehéz testek zuhannak
a bokrok közé, mint éles kövek.
Madarak füttye: váratlan tör! –
Üres a kert.
Megzörgeti ablakunkat a fagy
fiúcska-körmeivel.

BESZÉLGETÉSEK

I.

a világ közélről mutatja magát
részleteit és arányait
nő a hiány ahogy növekedik

tigrisek halak ficánkolnak bennem
nem érek rá hogy táncukat figyeljem
megvalósul a boldogság
 bennem is megvalósul
halvány tűz ég a csillagokban

II.

a kisiú és az öregember most találkozik
szemmel tartanak míg elbarangolok
 ők az erősebbek
mint őrtüzek lobognak a sötétben
a kisiú mosolygása röpte
az öregember szomorú keze válla
fényességem az ő fényességük tükre
beszédem az ő párbeszédük emléke zúgás
 szavak amiket elraboltam
megértettem és továbbadtam –

III.

múlik az idő gömbformájú tereket izzad
árnyékom és a fák árnyéka önfeledten dőzsöl
 nem tud róla
 ezt a morajlást
ezt a füstként felcsapó lármát itt nem érti
 hatalmam van
nem élem túl a köveket de a kő közömbös
 nem tud róla
nem élem túl a szeleket de a szél átlátszó
 nem tud róla
a kövek fölött a szelek fölött így uralkodom
 ötszáz évig is elélek majd

négy ujjam lesz és kétszer ekkora fejem
hatalmam van
élni pusztulni segít

IV.

ütések a holdon
csupa kongás-bongás csupa mély hang
 állatok patája
völgyben élek
kétfelől hegyek falak
combjaid melege melleid bodzavirága
 az együgyű szél világít csak
a sötét és mély hangok völgyében
 a szél és szemeid
szemeid fényében ázom

V.

a viaszolvasztó nap fölöttem vigyáz
felhő száll a szemközti domb fáira
 hajunk fölborzolódik repül –
térek csak mindig hozzád
gyönyörűségem épülete vagy te vagy
 keskeny téglaház
kiáltás amely le nem omlik
 ragyog a levegő oszlopsorai közt
nem fél a naptól

VI.

félrefordultak lemaradtak
kiszorultak vállaink közül
üzennek hívnak jelen vannak a hiányukkal

míg csörtetek de csörtetek-e még
miféle nap ez és miféle vidék
miféle fák
feszes a dobok bőre
trombitákon a ragyogás elhomályosul
recsegnek
kiszorultak de jelen vannak
míg csörtetek de csörtetek-e még
és a fák
és a dobok

VII.

falakat építünk mi
a holdig a napig a csillagokig
és szikrák pattannak hajunkból
és nő a fal
és világít a csontja ki belepusztul
világít a falban Kőműves Kelemenné
tégglákat szorít gyöngye tenyerébe
és visszatérünk mindannyian
sistergő mézben ázó
fehérre ázott lábai elé

VIII.

fordulok körbe és fölismerem
eső homok és tűz
és kavicsok
szép kavicsok simák fényesek alig mozdulók
szép kavicsok halványszürke kék erezettel
szép kavicsok szavak a folyó szájában
a kisleány és az öregember szavai

ülnek a folyóparton
ülnek a sötétségben
az eső a homok a tűz közelében

IX.

a hiszékenység adományát őrizzétek
akik még őrizhetitek
meg kell maradni valamiképpen
a kétkedésben
a kíváncsiság tizenkét élű fegyverében
férfiak dühe nők ijedelme
hajnali pirosság száll a szívetekre

X.

fuvolaszó meg zongoraszó
nevetés ömlik nyitott ablakokból
ömlik zuhog a bólogató kertre
suhanó fáit virágait hogy megfürösse
boldog a kert
éjszaka is még beleborzong
bugyborékolást hallani
próbálgatják a zongoraszót
virágai és ágai

1965 május-június

VIVALDI EMLÉKÉRE

A bolyhos nap melege – most, hogy a szél,
a hegy lélegzete hallgat – idetűz;
és nehéz gyümölcsök csöndje, szaga száll
a kékkockás levegőben.

Ragyog egy tányér, kés sikongat, lángol az üveg –
terhével mintha táncolna az asztal,
kitáncolna a tér közepére.

Múlnak a kalandok.

Kézfogásokra emlékezem,
arcokra, mozdulatokra:
jön felém az utcán, jön, elúszik,
eltűnik, mire intenék.

Táncol az asztal.

Súlyos gyümölcsösökben lépkedünk,
présházak, pincék hűvöse lobban;
almák aranya, körték zöldje
a fehérből kihajló nő nyakán.

Sugaras margaréták félszegen,

fájdalom nélkül

és törékenyen, mint a katedrálisok.

Gyermeki táj. Szalagok, csókok, házfal,

le-föl hullámzó béke

a kerekék, a táncosok alatt;

távoli mennydörgések, csillagképek:

nyugtalanító föld.

HÁRSFA

Hársfa, hársfa, te hársfa,
isten növénye, inge, leánykája,
te felhő,

te jóreménység foka, te illat,
te borítsd be gőgös álmainkat,
homlokot, haját, tüzes kezeket,
te mondd meg: ugye nem, ugye nem,

ugye nem lehet,
hogy az ember
teljen csak bűnnel, félelemmel;
hársfa, hársfa, te hársfa,
szerelmünk felhője, patyolat-ruhája,
 méz-forró levelű,
 tündöklő gyökerű,
 gyönyörű lányka,
 sugarat onts,
te sugarat onts az éjjeli világba;
falakról a méz ne pattogjon,
halántékomon ne tapodjon,
ne táncoljon a másik lába;
 hallod-e, te:
hársfa, hársfa, te hársfa,
röpülve a hold meg a nap meg a szél
 zivatarába?

ÉVSZAKOK, ÉVEK

A mélyhangú, vontatott sötétben
 megcsendül a lámpa:
bőröm, fogam, és szemem villanása –
megcsendül és zeng tovább,
évszakok, évek éjszakáin át.
 Téglafalakba ütközik,
vaslemezeken csilingel,
 lassan szétterül,
s megtelepszik az ujjaitokban
 észrevétlenül.

Megrohadnak a tölgyfadobogók,
elhervad a trombiták szirma,
nem marad, csak a letagadhatatlan,
a szívetek közepében.
Türelmetlenül s szomorúan várom,
nem vagyok becstelen, sem ostoba:
lehet, hogy nem érem meg,
s nem hiszem, hogy nem jön el soha.
Az égbe hanyatló hegyek felől
fúj a szél néha,
lábam alatt üvölt a sárga gyep –
inog a házakon a kémény,
törik az ablaküveg.

MÁSODIK KONCERT

I.

Nincs olyan rost a tehetetlen, halványzöld meggyfalevelekben,
nincs olyan kő a hús-ruhátlan, fenséges hegyek homlokában,
nincs olyan porszem, kvarcsemecske, iszapba fúrva, temetkezve,
nincs olyan szírom; piros, sárga; ékszer a virág zöld hajában,
nincs olyan gyökér, gyöngye csíra, átlátszó füst a csillagokban,
nincs olyan, aki válaszolna,
felelne: nyugodj meg! félelmeidben csöndesedj meg!
nincs olyan!
Zöld ár borítja be a hegyeket,
a súlyos vízben kőalkatrészek úsznak,
de nincs olyan,
pikkelyes nyárfák tárt tenyérrel,
nincs olyan,
szétfoszló rongyok árnya,

nincsen –

csak a levelek mozognak. Leveleket sodor a víz.

Súrlódnak a homokon, kerülgetik egymást,

peregnek alá: mélyebbre még.

Talán szájára vesz egy semmiség?

Talán kiáltott valaki? Levelek, szírom, rostok, porszem?

Kiálthatott a tengerekben.

Panasz, ha hullna, hova hullna?

Üveglapokra, tengertúlra?

Tenger: pohárral leborítva.

Levelek.

Csillogó állatpikkelyek.

Buborékok.

Kiröppennek egy hasadékon.

Elmúlnak aztán azok is.

Halcsontvázat ringat a víz.

II.

Seregek gyűlnek ide: sziklatömbök

és fölrepedt szájú árvizek oroszlánkörozzel,

jeges vértben Észak és Dél fürgetegei,

seregek: földcsuszamlások, dübörgések

kísérik sárga porfelhőben, növényi zivatarban

az öntudatlan hadakat –

vissza!

Rogynak egymásra szétszakadva,

de nincs pihenő: horpadt vértéken, tört körmökön,

növényi, ásványi hulladékon át

jönnek új hadak, hoznak szörnyű trombitát,

topognak tompa kőlábakon, ülnek könyeregben;

hiába!

Rétegeit szaporítja, púpozza csak a halál,
nem kíméli, ki ellene lázad,

Az orrába rozsdás karikákat,
terít rá köpenyt zöld penészből:

szobrok, fekete szobrok vágatnak örökös esőben,
lovak, kétlábú lovak legelnek vaksi kutak partján,
bokrok, hősüveges bokrok araszolva másznak, mint
a hernyó,

hegyek, viselős hegyek zuhannak mocskos tengerekbe
csontok, fűrészcsontok fálják fel a fűrészcsontot:

lázad a kő, de ez a sorsa,
lázad a csont, de ez a sorsa,
bokrok és lovak fuldokolva,
ha mennyországba is, pokolba;

csenevész bokor, hová másznál,
vaksi kút partján mit csinálnál,
fekete szobor, miért vágatsz,
viselős hegyek fölzálnak,
fatrombiták, csak túlköljétek:
halál! halál! és: élet! élet!
túlköljétek csak: vissza! vissza!
szakad a föld a csillagokra.

III.

Kerítésajtó nyílik, pántja üveg.

Ki mer belépni rajta?

Kampós szög ül a hideg falban.

Csupa hó a föld,

minden csillagnál kisebb; törik a csillagok szárnya.

Forgolódik egy sejt a tojánhéj-éjszakában,

szarvaival dörömböl, hangosan ásít.

Fölvetődnek meg leragadnak a kövek szempillái.

Állj! Vigyázz! Mi ez?

Foszforbányák lobogtatják vézna ökleiket,

mágneses hegyek melle mordul hosszan, nehézkesen.

Só és pára. Gőz és kristály.

Zavaros vízen hold-hal úszkál,

mint hóesés, dől az ikra.

Most indul: félve, imbolyogva.

Egy kőhalom mögött föláll,

egy vesszőt fog kezébe,

egy jelet ír a falra.

Van háza, vesszeje, hatalma –

lépked.

Hűl a föld. Ajtók nyílnak, csukódnak-nyílnak,

üvegpántokról hull a fényes rozsdá:

ajtók, ablakok, szájak fölszakadva.

Egy kőhalom mögött föláll,

egy vesszőt fog kezébe,

egy jelet ír a falra,

összesült égitestek közt indul botladozva,

lépked.

Erőlködik, hogy ide érjen.

ÜDVÖZLET OROSZ JÁNOSNAK

török a tér tojánhéj-fala fehérre és zöldre

paradicsomi arcunk színét halványra sebezze

évig ér föl a recsegés ropogás

magasságos ég de közel értünk hozzád

de messze vagyunk tőled

pókháló szegi be aranyos cipőnket
testünkéből toll és levél nő zokogva
viszi a szél az égett hús szagát

CSILLAGKÉPEK

Babits Mihály halálának 25. évfordulóján

A céda-ölű alkalom meg a lelkifurdalás
téged is, elhozott hát téged is;
voltál, amint most én vagyok: te is;
 hogy fiatalabban kezdem el,
 hogy a cinkosság előbb megkísértett,
előnyöm ennyi csak –
 ki tudja, mire viszem és hogyan végzem,
lenni erő és idő mennyi marad,
 mit enged a világ:
csapda-állító csillagképek, falak,
puskacsövek, borzongásaim-zavaraim,
a látható és a láthatatlan –
válaszolnál, szigorú száj
a neked iszonyú, nekem szomorú pillanatban,
válaszolnál, ha kérdeznék –
 mi közöm hozzád, mért kutatlak,
 haláloddhoz ma mért beszélek,
mire vagy példa: vén társ, jó ellenség,
miért hallgatnék jobban, ha te szólnál,
 mint szólnak
azok, akik szavuk szerint mondhatnának
 testvérnek, rokonnak –
 mi lett velünk,

magunkkal mit tettünk,
hogy nem nyugodnak, egyre többet falnak
a ninivei halálos hatalmak?
Beszélek én, egyre mondom, bár félek,
s kételkedem a szavak és a költők erejében,
a jogos erőszak igazában
– a Mérték el ne vesszen! –,
de nem tudva jobbat, rá szavazok:
gyöngéden bánjon, szépen kényszerítsen.

ÁLDOZATI ZENE

J. S. Bach hallgatása közben

Én inkább némasággal csorbítom
szám és homlokom,
mintsem a dicsőség aranykürtjét
elkiáltsam,
én inkább leborulok és jajgatok.

Míg az Áldozati Zene füsterdejében
kúsznak az élő és a holt gerillák,
kúsznak a földalatti utakon,
feküsznek a mocsárban nádszálla nőve,
táncolnak a bombázók gyík-hasa alatt,
én inkább hallgatok és jajgatok.

Ha a Rettenetes Gépekre
bambuszrudak gyűlölete céloz,
én a hősokeket nem keresem,

én nem találom,

én csak a mártírok
élettelen gyémántlobogóit
és az Áldozati Zenét hallgatom;
az évszázados összhangzattan
olyan csúc síveket és boltokat emel,
hogy belerokkan, aki él;
s aki gondol *rájuk*,
nem tudja, mit cselekedjék:
csak szakadna meg a zene,
csak roppanna sípok és húrok épülete,
füsterdejéből csak egyszer kitalálnánk;

Sebastian Bach iszonyú keze dirigál.

NAPTÁR

Magvető, 1968

Feleségemnek

VELEM SZEMBEN

Néha csak velem szemben ülsz –
s bár az ablakkeretbe szakadt háztetők,
falak és ágak karcán, jobbról,
a nappali hold sáslevelének dőlve
füstöl, vékony és sárga szalagot húz egy kémény,
nem érzem, hogy veszélyben vagyok.
A szürke égen egymásra dobált
tengelyek, láncok, tört rugók,
s valami poros növényi zöld – és mégsem.
Máskor meg piszkos, sötétkék üveglapok,
vastag rongyok, gerendavégek úsznak a vízen,
és később, mikor megfagy a víz, a jeges ércből
hökkentőn kiállnak. Velem szemben ülsz.
Kezedben könyv, kicsit előre hajlik derekad,
a szorítástól elfehérednek ujjaid.

TŰZBE TEKINTŐ

Mikor a hajad homályából
álmom szirtje rám szakad,
nem néz rám olyan sürgetően
a homlokáig tűzbe tekintő ember:
gyújtánám föl én is már magam.

CSILLAG ZUHAN ÍGY

Csillag zuhan így, önmaga mosolyába zavarodva,
de én nem voltam csillag nélküled,

s amit gyűjtöttem, túl a tél öblein,
(mint csavaros kürt, függött a tél,
fagytól homályos kagylóin virág)
túl a sós csipkék, drótok bozótjain,
az nem volt, csak a Nagy Villogás,
(az évszakok barlangját bejárta
s kockát vetett reám)

az nem volt, csak gyerekkorom,
az nem volt, csak fekete szalagos,
mésztől illatozó kilométerkő,
az nem volt, az nem volt,
tél öblein túl nem volt;
ezt hoztad el? ezt látom én?
ez lüktet a gyümölcsök bőre alatt?
Indulnék vissza, s félrevezet a nyom;
szem, fül, ujj sohasem értheti?
Csúfondárosan csak ők ragyognak:
konok túszként, a jelei.

IRAMA AZ ÉVNEK

Van arcom, mert te vagy,
ha hold, ha nap lovai viszik
a kétkerekű éjszakát;
ülünk a szálkás kocsideszkán
összefeszült térddel, fölcsapott könyökkel,
és én arra gondolok:
szerelmünk születését az Angyal nem jelezte,
de a homokban mélyebb csillagot

hagyott a madarak körme,
szálltak alacsonyabban,
fölgyorsult irama az évnek,
évszakok és szeretkezések ritmusának,
fölgyorsult a naptár csapásai alatt.

LÉTEZETT MÁR

Létezett már s még sehol se volt,
a Kettő nem volt – az, mi összeköt.
Nem ő, nem én – a Rémület, mi összegyúr.
A Másik, hogy viselje minden moccnásunk,
s mi elviseljük mind az ő nevét,
ne legyünk magunk: ő vagy én, külön és külön.
Akkor jött, mégis csak jött az Angyal,
s mi fogadtuk őt, jó mentségünket,
pazaroltunk mi boldogan,
rontottuk mi a sík hatalmát: kétdimenziós isteneit,
a kiterített, fekete-fehér lovakat,
a préselt sárkánykígyót;
elindultunk, mint nyújtott kéz felé.

A VÉLETLEN IS

A véletlen is kezemre játszott.
Most holdas és mohos tetők, erkélyek között támaszkodnék,
a tűzfal előtt, hol fölhólyagzik a vakolat,
vagy a betonúton térdelnék este
és az ágak árnyát, vastag erek rajzát betűzgetném.

Köröskörül csapkodna túlvilági térség,
és egy zászló, vékony, mint az ostor.
Azért jöttél, hogy meghatározz.

A TÖMZSI TÉGLAHÁZBAN

A tömzsi téglaházban, hol lakom,
narancsvörös a vászon ablakomon,
és fenn, a lépcsőház magasában,
falrepedés evickél egymagában;
bőrödnek tört-szalma és zöldrozs szaga van,
és én egyre jobban félem a napot,
amikor már csak bennük bízhatom.

AZ UTCA VÉGÉN

Az utca végén a hold
most bújik ki vörös barlangjából;
combjaid úgy világítanak,
úgy lebegnek az egymásba nőtt koponyák,
harapófogó-állkapcsok fölött,
olyan meleget ígérnek,
hogy jegeces fejem rájuk hajtom,
s szállok alá a világba,
alá a hold üres barlangja mellett,
zárak, reteszek közé,
az esendőséghez.

SÁRGA SUJTÁSOK

Bong a világ sötét isten-odva,
öltözöl-vetkezel sárga sujtásokba.
Holdas-kő-, fehér-rózsa-térded
világít rám az ugató sötétben.
Hátamon felhő, bokámon ostor,
kiszáradok a szélről, kővé fogyok a naptól.
Az idő eltelik, lezuhog ütése,
törött koponya villog a megsüketült égre.
Meleg combjaiddal a lakhatatlan földet,
tömd el a szememet, torkomat, tüdőmet.

SZEMED LÁTTÁRA

Ha nem lenne más, leülnénk itt a parkban.
Néznéd, ahogy a szél a durva homokba kap
és a lefűrészelt tetejű fákra szórja.
Én a törzsek közt kalandoznék
vagy a pad sörényét simogatnám.
Szemed láttára kövesedne a kezem.

ZSÚFOLTABB A VÁROS

Lecsontozott arc: kínzottan, sötéten,
a cirkuszi nap özönében.
Ezüsthangú, te, talpig vörösben,
galambon, lovon vágatsz.
Nyitott szemmel rohanunk
a füstös karikáknak:

évszakok, hajak égnek.
Elígérkezünk könnyelműen
a másik ezredévnék.
Nézem a vállad: csupa kő.
Nézem a kezem: véres.
Elígérkezünk –
Akkor lehetek hatvanhárom éves.

NAP LÁNYAI

Nap lányai: te meg az anyám –
öletek égitest, köztetek bolyongok,
sávokban rám törő nyárban,
vízözönök és erdőtűzek ábráival a bőrömön,
az iszap és a hamu nyugalmával;
öletek égitest: te meg az anyám.

BÁBEL TORNYA

Üvegpháron átlátszó kezed –
nem vetem föl a szemeimet.
Látlak napom, te nappalom –
zengés felhőz be, hallgatom,
fillér, ha hullna nyurga fáról –
én is csak úgy a te orcádról.
Virágének, ha fölhangzanék –
keserű föld s te nyomorú ég.
Minek is – mégis – minek is van,
mért bujkál szél a te hajadban?
Minek nekünk a szél rózsája,

szélrózsa négyes útja, ága?
Mire gondolsz és hova nézel,
szemben az esős sötétséggel?
Vernek hajadban tüzek, szárnyak,
tollak repülnek, szirmok szállnak.
Kopácsolás és vascsikorgás: rozsdá –
térkép alvad a hősi kalandokra.
Fodros ingmellben, meszelt arccal –
a taps, a taps talán megvigasztal?
Ajtók csapódtak s nem hittem el,
az iszonyatot én nem hittem el.
Nyírfák zuhogtak s gyöngye fejszék,
az ártatlan ércet bevérezték.
Ki kérdez, kérdem, ki válaszol –
béget, béget a birkaakol.
Tódul a füst, zöld könnyű siratja,
tartjuk csak egymást leroskadva.
Lassú csípőnek csillag-öble,
Bábel szunnyad a te öledben.
Hozok virágot, hullok arcra,
mint szentélyre, a te szent hasadra.
Karolom karod, gyertyatartót –
melled fehérből és aranyból.
Fonódok rád én folyondárként,
ölel a láb, a szem, halánték.
Ront a világ, majd fölém hajol,
Bábel, a tested tornyaiból.

NEGYVEN NAPIG

Most permetező fűrészpör
hull majd negyven napig,
az ízek, szagok és színek összeáznak.
Halott katona ivódik a földbe.
Barnáslila foltok, zöld tavacskák
züllesztik az éleket, szögleteket –
a mi házunk is,
a hús és a sugár épülete, vacog.

NAP NAP UTÁN

Látom nap nap után:
a városon egy férfi átgyalogol,
kezet fog valakivel –
leválik tőből a karja.
Sietősen nyugszik a nap,
ujjai elvékonyodnak hirtelen,
csak a sugárzás-marta csontok árnya látszik.
Megtörténhet akármi.

ADATOK

Mert vasreszeléket eszel reggelente
és ujjaid a kilúgozott levegőbe mártod,
mert a sótelen füvek
és fertőtlenített vályúk előtt
döglük már az állat,
mert a hullaszállító kocsik

percről percre járnak,
mert szétrágnak az adatok,
mert a sár is, amit szobámba hozol: vértelen.

MERT MÁR ARCA SINCS

Mert ellenfelünk a Láthatatlan Sátán,
mert már arca sincs a gyapjasfejű dögnek,
hát nem hiszek neked: szemem,
nem hiszek többet: kíváncsi ujj;
megelégedtél annyival, csak annyival: Tamás?
Zene indul az ól felől,
az ól fala világít,
körülveszik arcomat a szelek szempillái,
körülveszi arcomat a Hang, de még nem értem,
ragyog az ól a zöldes holdsütésben.
Mert ellenfelünk a Láthatatlan Sátán,
mert már arca sincs a gyapjasfejű dögnek,
nem lenne más,
csak bizonyossága ujjnak és a szemnek,
szájban elomló tűz: vér és zamat?
Jön a zene és körülveszi – szerelmem –
arcodat.

MINDEN NAP, MINDEN ÉJJEL

Torkom hasítaná
a gyomor mélyéből fölkúszó kéz,
a hátgerincen föllopakodó.
Durva, kezdetleges szavak,

tükörképüket figyelő biccentések
mindenütt; nélkülük kell elintézniem őt.
Jön a repülő gépeken,
melyek már nem a madarat –
a pókot, krokodilt utánozzák,
jön a szerencsétlenek
púpjain lovagolva,
füstöt fú orrlíkain,
jön az ürülékszagú sárban,
a ragály sárga zászlócskái alatt,
küld marhavagonokat és légiókat,
fölbújik a föld meleg repedésein
minden nap, minden éjjel,
minden pillanatban.
Gyapjas fejét hordja közöttünk magasan.

NYITOTT, HOSSZÚ ABLAK

Az ég mint nyitott, hosszú ablak.
Fájdalmaink ma fölszakadnak.
A nyugodt füstbe hanyatló ház,
az ősz koszorújába
hervadó fa drót-bordázata,
melyet a női hajak szűkölve befognak,
a gép ormain világló olajcsöpp,
ha dörrenve hull a fekete-fehér kövezetre.
Hasad a deszka, néz a madár,
csontváz-gyerekek közül,
cementízű romok közül,
újság-képről néz rám a madár.
Aprócska tisztáson áll,

a bábeli törmelékdomb alján –
az ég mint nyitott, hosszú ablak.

TÖREDÉKEK

Ne szánjuk őt, az elesettet, ne öltöztessük föl
a sírás halotti ingnél hidegebb öltönyébe,
mely bebalzsamozza, hogy semmi dolgunk ne legyen
vele többé, ne zokogjunk, ne ordítozzunk,
mert elhalkul az ő hangja, elfagynak könnyei, sebei,
a bombaütötte rések eltömődnek törékeny testén,
ne tegyük jóvá halálát a mi bánatunkkal,
kisgyerek-haragunkkal, ne temessük el őt,
közöttünk maradjon, ránk tekintsen, érezzük
húsa szagát, kezünkben az ütőér végső rebbenését,
koccanást, mikor széthull a csontok szötte ábra;
legalább ne temessük el, barátaim, ha nem is
intéztünk semmit, semmit a világon, ha nem is
intéztük el; engedjük sírni, ordítani őt, mert ez
senki másé, csak övé, megszolgált; legalább ne temessük el.

*

És nem ment föl sem a meddő mártíromság émelygő
lilioma, sem a kiáltás, mely csak megállapít.

*

Megszökhetsz-e előlük
a harmadik évezred csavaros házai közé,
kijátszhatod-e őket, elmúlt életüket
te jelenlévő, ki egy földön laktál velük,
ámíthatod-e őket az utódok szerelmével,

kibékítheted-e halálukat, ha rád hengeredik;
de gyöngék vagyunk nélkülük, milyen elhagyottak,
égeti talpunkat a föld, mióta nem járnak rajta,
mióta tenyereikkel dübörögnek csak föl ide,
hogyan megreped az asztalon a tányér, a pohár.

*

Súlyosak, nagyon súlyosak, nagyon mozdulatlanok,
a föllendülő gép lábaiba kapaszkodnak;
nyög a pilóta, fullad, húzza le tízezer kéz,
hajába markol mind, és ő lát magában ritka csillagot
derengeni, gyerekkori pillét a káposztasövény fölött;
súlyosak, mint a buchenwaldi erdő,
mint a fákat seprűző szél, mely a hold ajtaján
most hirtelen kilép; nem válaszolnak, súlyosak;
hajunkba markol tízezer kéz.

LEBONTOTT HAJJAL

Állat csörtet vöröslő bozót szélén,
s a kígyószagú levegőben
fényesen, mint a tű foka,
áthúz egy szegény repülőgépet.
Szárak, fekete ág roppan,
föltartott fejű mozdonyok bögnék –
lebontott hajjal, veszélyesen
megyünk neki az esztendőnek.
Lábikrákon és kézfejekon
a fogak nyoma
most színeződik át sötétre,
vélünk, miként az ősz kívánja:

sárgára, kékre, feketére –
lobog a hajam, lüktet a kezem.
Én istenem. Én istenem.

VÉRBÜKKÖK

Imbolygó tornyait az ősz elküldi rám,
ragaszt bőrömre csipkés cédulákat.
A világ füstölgő tekervényeit
vérbükkök és satnya bokrok
ugrálják ilyenkor körül –
vérbükkök és csipkés cédulák
röpülnek a zsvajgó huzatban
északnak, délnek.
Jönnek keserű angyalok
roncsolt hajjal és félrebiggyent szájjal,
jönnek a bűgő holdsütésben
egy szál repülőgépen.
A föld alól émelyítő hőtömegek ragyognak,
és a hajnali kakaskukorékolás helyén
most csattan föl a kutya hangja.

SZÜKSÉGE VAN

Szüksége van ránk a világnak,
mert a világ meg akar halni.

SOSEM VOLT HÁBORÚ

Szobánkat a homály le nem igázza,
combod, mint a váza,
melyben álomi fű és sötét szél terem;
le nem igázza.

Nyugtatnak:

csak a fölösleges ágazatok törnek le kétoldalt,
ha mozdulsz, ha készülsz, jární kívánczol.

Üvegtálakban könnyű, sárga bor,
a takarónk is csupa madárszöttes,
elég erős vagy minden fényességhez;

nyugtatnak:

csak a fölösleges ágazatok törnek,
csak a görbe kacsok, idéetlen rügyek
és a nagybátorságú vágyakozások

– már mint bábos lárva –

hullanak a földgolyó mézes ragacsába,

csak ami fölösleges cirógatás

és kalickába csálhatatlan, kőfehér mosoly,

tűzbe-vízbe hajló, oktalan;

csak a hebehurgya ágazatok,

az illetlenek, az önfényükbe vakulók,

a makrancosak és eltéphetetlenek,

e sosem volt háború szégyenei és reménységei –

csak ők, csak azok.

KUTYAVILÁG

E megzavarodott állatok is,
akik most a Duna szobái helyett
a sivatagi dombok felé igyekeznek,
és zihálva a kátrányos páncél alatt,
korcs végtagjaikkal,
ormótlan úszómozdulatokkal
ellenkező irányban vonszolják magukat,
ezek is, milyen ismerősek.

E JÚNIUSI NAPON

Hátrakoppan meggyötört fejünk,
neki a lombik fölrepedt hasának.
Füttyent az ördög,
homokot kavar vastag lába –
állók csikorgó, betört koponyákon.
Vásznak a fogak, örölve a kvarcot,
fordulnak felém néma vigyorral
betemetett szájak.
Ízetlen, púpos gaz nő e júniusi napon,
magányos hősök dörömbölnek a földben,
magányos tömegek a földön,
ugyanaz a hűség ránt oda s vissza,
e júniusi napon.

KOMMUNIZMUS

Szólítom nevét,
mert a világ most olyan.
Veszélyesen a kétélű pengék
megsokasodtak itt e háborúban.
A föld alatt és a föld felett,
a fejekben-szívekben,
mint farönkök, dong
a tehető és a lehetetlen.
Homloktól lábujjig összeégve-érve,
ennyire együtt és külön még soha,
szerelmes összeborulások kiszolgáltatta így
nem voltak soha,
ilyen szégyentelenül, ilyen hatalmasan
és természetesen, nap-éj-ellenesen
nem nőtt a szervek közé
a század még soha,
ilyen testi gyönyör és szenvedés sosem volt,
ilyen magánügy, titkos szív
és rebellis-rejtett gondolat;
ilyen közel a csillagokhoz,
s reménytelenül ennyire.
Homloktól lábujjig összeégve-érve
– itt ötvenezer, ott háromezrezer –
gyűlölöm, aki mást ért, mást felel,
most, hogy a világ ilyen.
Szólítom nevén.

SEMMI SE GÁTOL

Hajolj ki bármi ablakon,
ott a síkság: Po völgye,
Rajna völgye, Duna–Tisza köze,
ott a téglavetőők és a tégláégetők.
Ott a kemencék.
(Jertek, építsünk magunknak várost,
jertek, építsünk magunknak tornyot,
teteje az egeket érje,
és szerezzünk magunknak nevet.)
Ott a tégláégető kemencék
és az égető kemencék.
Hogy emlékezzenek ránk a földön.
Mert mi vagyunk az egynyelvű nép,
mert az egész földnek egy nyelve
és egyféle beszéde van.
Ott a téglakő gyanánt,
ott a téglakemence gyanánt.
Semmi se gátol,
hogy véghez ne vigyük.

PÓLUSOK

Kirakatban izzó nárciszok,
szivárgó falrepedések,
megrontói és angyalai a repülésnek,
köztetek él, aki él itt, a földön,
veletek számol –
hozzátok kívánczik a tolongásból,
ti legvégső pólusok,

ti legsötétebb gyönyörűség!
(Tolongjatok, csak tolongjatok,
a szagos szél majd hajatok összefűjja.
Üveg alatt nárcisz, falakon repedés.)

SZENTKÉPEK

Forró darazsak,
indigó-kék pillék
a mézcsorgató cserfákra jártak
gyerekkoromban,
volt a nyár titokzatos,
és mégis érthető:
szentképeivel,
állataival,
gazdátlan csillagaival,
melyek fölgyújtották
az összeszáradt mezőket;
fiatal fenyveserdők
lángoltak egész éjszaka,
sercegtek, mint a zsír;
sohase hallom többet,
sohase látom többet:
szentképeit a nyárnak.

NÉPDALOK

Csimbókos hajfonatomat,
bakancsszíjamat elhagytam,
hej túskefa, túskefa.

Finom ruhákban járkálok,
szobai szelek szárogatnak,
papírkígyók öltögetik a nyelvüket rám,
hej túskefa, túskefa.

Holnapra visszaváltozom,
zsebeimet kövekkel tömöm meg,
a folyópartra lemegyek,
hej túskefa, túskefa.

Durrognak kanócos-füstös puskák,
jönnek maskarában,
jönnek a hajdani, gyertyaszemű társak,
fejük helyén kivájt marhatökök hoznak,
imbolyognak és vigyorognak,
hej túskefa, túskefa.

Szólok nekik, de meg se hallják,
gumikeréken hajtanak a mennybe,
itt hagynak veled egyedül,
hej túskefa, túskefa.

*

Napom, te napom, te piros madaram,
bezárom rád a tölgykerítés ajtót.
A ledöngölt udvarra, letaposott gyöpre,
szőlővirágok édes dombja alá
a ruhátlan lovakat kieresztem.
Nem jöhet el a halál hozzánk.

*

Magas az ég,
de nem olyan magas mégsem.

*

Ötágú folyón utazunk
asztán,
öt pózna mellett suhanunk
asztán,
öt esztendeig robogunk
asztán.
A folyó halványsárga is
lehet,
a pózna holdsugárból is
lehet,
az esztendő öt évig is
tarthat.
A folyó ötödik ága
száraz,
a pózna ötödik csúcsa
üres,
az ötödik esztendőt nem
látom.

BŰVÖLŐ ÉS BÁJOLÓ

1

Bűvölő és bájoló:
sárga vízen kék hajó.
Kék hajón a zöld zsiráf,
elmetszette a – haját.

Zöld zsiráfnak homloka,
kopasz most a korona.
Alóla úgy kandikál,
hátha volna még egy szál.

Látod, látod, zöld zsiráf,
lenyírták a koronát.
Hordhatsz, koma, kalapot,
féltheted a kobakod.

2

Bűvölő és bájoló:
essen eső, essen hó.
Fújjon szél és ne fújjon,
csillag rongya szakadjon.

Holdból rózsza kinőjön,
hízzon meg a felhőkön.
Falból madár kilépjen,
valakivel cseréljen.

Röfögjenek szarvasok,
velük én nem tarthatok.
Ólomerdő recsegjen,
sugár van a kezemben.

3

Bűvölő és bájoló:
kivirult a fajankó.
Vett magára abroncsot,
lerúgta a bakancsot.

Vett magára üveget,
lesi csak a sült eget.
Tegnap volt még nyakigláb,
nyakadra lép most a láb.

Vásárosok ámulnak,
gyönyörködni akarnak.
Fölvágják az arcukat,
kimulatják magukat.

4

Bűvölő és bájoló:
kilukadt a fahordó.
Éjfél kong az esztendő,
nem divat a kerengő.

Sárga bor a pohárban,
ember iszik magában.
Mire fölnéz, kereplő,
gajdol az új esztendő.

Rojtosak a trombiták,
tombolnak a paripák.
Horkannak a fejekben,
mi lesz velünk, szerelmem?

5

Bűvölő és bájoló:
maszkabálba ez való.
Papírkígyók repülnek,
inged alá merülnek.

Zsíros bádóg, fakanál,
hipp-hupp, áll a maszkabál.

Ökörfejek mellényben,
kurvák fönn a szekéren.

Hold és nap a cintányér,
megveszek a babámér'.
Ide, ide, zenészek,
adják, veszik az évet.

6

Bűvölő és bájoló:
egy arany a hintaló.
Egy arany egy körforgás,
aki forog, többet lát.

Ülj fel, cicám, ne féljél,
messze van még az éjfél.
Ha fölültél, fönn vagy már,
más leszel, ha forogtál.

Vattacukor kazalban,
kivel lennénk haragban?
Bábos néni, ne nézz rám,
csaló van a körhintán.

7

Bűvölő és bájoló:
kiáradt az öt folyó.
Öt folyóban öt madár,
hal-hangokon kiabál.

Csuka pajtás, barátom,
de meghíztál a nyáron.
Üvegszemed véreres,
jó lehetett a leves.

Szádat, szegény, kítátod,
nem férek át gigádon.
Ott ülök a torkodban,
te is, én is, magadban.

8

Bűvölő és bájoló:
jaj, de könnyű, jaj, de jó.
Édes is, meg cifra is,
aki adja, kapja is.

Alsószoknyák suhognak,
feje nő a mancsoknak.
Nikkelrugó nyikorog,
párzanak az angyalok.

Ágyú pukkan, szaladnak,
halál jó a vadaknak.
Ezer kutya, nagy a kör,
jönnek, jönnek messziről.

HOLDEMBEREK

Tántorognak a holdemberek: fölpántlikázott borozók,
verejtékes halántékúak, véletlen-részegek;
dőlnek rám minden oldalról, akárhol vagyok,
aprócska szemük fekete, hátuk közepe nyirkos,

ruhájuk merő papírból; szél fújja, lobogtatja
nagy kötényeiket, mikor belegázolnak a levegőbe
és esznek, isznak; dőlnek rám, mint a halottak,
húznak a vagonpallók felé, ahol hangosabb
a tengelyek ugatása, mérgezőbb a kásásra
tiport hulladékból felcsapó gáz és ürülékszag;
nyomnak a holdemberek, a varacskos bőrűek,
a gyíkoktól átluggatottak; hideg kráterek szűkülnek
az összeszabdalt arcon: megannyi huhogó száj,
jégvártyás barlang süvöltése, szómoraj;
látom: a koponya-odúban, a mellkas-börtön
kínzócsarnokában minden bútor készen áll,
a pirosra fröcskölt falaktól elrugaszkozik,
hogy a holdemberek gombostűszeme fényesebben
ragyogjon a kövér serpenyőkben;
hova legyek a holdemberektől, szakálluk
átnő rajtam, mint a törhetetlen fű, magtalan szél;
tépem a szakállukat, szaggatom a rostjaikat,
szurkálom őket csorba késsel, de mind kibírják;
a tükrök szólnak, vissza nem ütnek,
átlépek rajtuk, de ők összeállnak; mögém kerülnek,
elém jönnek, sorakoznak az oldalamnál; ágyam, szobám,
szemem, hallásom telezsúfolják ím, a holdemberek –
elszaporodtak, elszaporodtak.

NESSUS ÉS HERKULES

Az az ing,
az a régi,
az a szép,
az a véres

nincs sehol sem,
az a tűzbe
itatott vászon –
csak ez a másik,
ez a csupa nyál,
ez a fulladásos,
fénytelen halál;
fogatlan kentaurok,
teste-sincs szörnyek
erdejében
vagdalkozik Herkules,
a meszelt homlokú –
senki se kérdi,
senki se bánja,
kivel mérkőzik,
mit aggat magára.

DON QUIJOTE

Itt ülök fagyos-rojtos ingben,
és semmim sincsen,
amit ne adnék oda ingyen,
ami enyém,
csak megépüljön a költemény,
csak kimondhassam, csak szerethessem;
(legyek a sikoltozók, a vasforrók királya)
mikor a számhoz indul szája,
mint őt, úgy kívánom;
csillagos, havas ingben
rikoltozik a kedvem,

utcákat vág a történelmi csendbe,
piacos zsvogásba –
aszfalton lépked a vasforrók királya,
tudja, szélmalmok ellen.

AMI JÖN

Tíz óra múlt. Esőtől zörög kinn a bádóg.
Mindenhol csak a síkos kövek,
sehol a füttyös tágasságok.
Mindenhol csak a jéghegyek;
ami jön, hétnyolcada vízben.
A külső táj lassan elmerül,
de átdereng még a lenticében.
Esélyt, esélyt adj, és időt.
Szerencse soha ne alázzon.
Eltűnhet-e a félelem,
mint vízalatti lányom?

BIHARI SZÉL

Ágaikkal, gyökereikkel,
jönnek, jönnek a villansütötte fák;
előlépnek a sötétségből.
Az ablakon túl, a domboldalakon
szivacsos testű köd nehezedik
vetésre, kukoricásra;
csontkúpok alatt vasfejű cinke üldögél.
A faágak, mint a gyökerek.
Pókhálólábak lengenek,

tartják a törzset,
kapaszkodnak, hogy el ne dőljenek.
Az éjszaka züllött otthonából,
jégszalmás hajából,
istállók, tanyák, üzemek
epés árnyékából
a gyökereikkel fölbolydult fák
most egyszerre kilépnek,
munkát adnak a bihari szélnek,
a reflektorok sárga hold-szemének,
kibontják görcsös ökleiket
a fejekben,
meglendítik a nyírfa kozmikus haját.
A tornyot, a kezet,
a keserű-bolyhos téli ruhákat
viszi, hordja, csattogtatja
a bihari szél,
levágja a sárba,
fölkapja az égbe;
a sós-havas síkságon
üvegport, gyerekhangokat söpör,
és a kapuk előtt vígan fölpúpozza.
A történelem gyönyöre, mocska,
vértolulásos királyai,
aranytányért, ezüstöt rágó istenei,
és a deres halántékú kis parasztlóvak
nyihogása keveredik
a mostani zsvajjba,
mostani szélbe –
erőlködik a táj,
hogy múltját megeméssze;

izzadnak szűk üregeikben
a halottak, a kövek, az élők:
isznak, esznek, nótáznak ingyen,
kezeikkel betépi az ingem.

TÜNDÉR

Aludj el, tündér, aludj el, most a világba
áthajlik szerelmünk tízlevelű ága;
első homlokodtól, hajadtól sugaras,
második borítja tüskés pilláimat,
harmadik dajkálja forró kézfejemet,
negyedik átjárja minden életemet,
ötödik csengőkkel, kövekkel ékesen,
repdes a hatodik, villog szélesebesen,
hetedik zöld pille, fehér pille szárnya,
rézpénz a nyolcadik, csontpersely hasába',
kilencedik eső, szenes, szurkos folyam,
most nő a tizedik; ősz mocsaraiban,
kék lámpák ködében, vasban és párában;
aludj el, tündér, aludj el, most a világban
mélyülnek a völgyek, telnek az árkok,
ágyadnál mint a kőszent, álldogálok,
aludj el, a leölt állatok bűdös szarván, bőrén
táncolnak a dobverők pogányul és pőrén,
síkosodik a határ, kékkőben ázik,
pattannak a buborékok sovány lovacskái,
sötét lé fröccsen irkára, ingre, házra,
tombol a kétfejű, fuldoklik az árva,
piros páncélban füvek, bogarak,
égre rúgott lábbal fekszenek, hanyatt;

tűnődöm itt, e kétséges határon,
míg mellemre nem hengerül az álom
érméssel kirakott, történelmi köve;
királyok skalpjja, csizmája fekete,
királyok fejdíszje, sarkantyúja, vére
összeolvad hirtelen tiszta feketére,
ragyog a tányéron, csorba üvegtálon,
fogaim eltöröm, nyitját nem találom,
most szólj, most szólj, te tündér,
te mit kérdeznél, te mit felelnél,
te hova lennél a karókkal tűzdelt tájon,
hogy ha fáj is, ennyire ne fájjon;
gyere, évgyűrűin és lánggyűrűin átviszlek,
tornácaira, kamráiba én elviszlek,
akácos, kutyaugatásos éjszakáiba,
émelygő holdsütésben a házfalhoz, haza,
el egészen a templom rücskös ajtajához,
pajtásom szeméhez, anyámhoz, apámhoz,
gyere, tündér, lavornyitó az ország,
mosakodj bele, mosd sebesre orcád,
reped a szivárvány csuda selyme, vászna,
kerül az ólaknak csimbókos sarába,
emberevő pajtásokhoz szájtörlő ruhának,
kerül aztán, kerül a kutyáknak;
megyünk, megyünk már, nővünk, tündér,
ott imbolyog fejem a te melleidnél,
cséphadarók és kaszák szólnak,
trombiták, zászlók bujdokolnak,
reccsen a paraszt húsa, nyikkan a csontja,
sarkával fölkalimpál tüzesen a holdba,
fordított Krisztus: függ le az égről;

szomorú vagy, tündér, piros a vértől,
sápadt a szótól; futnak szénaboglyák,
kastélyok ablakát lánggal beroppantják,
futnak a huszárok, kajla gyalogosok,
görbe lábuk, papírcsizmájuk dobog
a fagyos lódögökön; Európa huzatos terein
égnek, égetnek megint:
a Donnál, Nagybajomnál keverednek a holtak,
tetű rágja göndör haját magyarnak, orosznak,
távoznak fekete-sárga füstbe,
távoznak egyedül, szentté keskenyedve;
hej, tündér, nézd: hova jutottunk,
nem elég a mi múltunk, a jussunk,
nem elég a tányéron, a csorba üvegtálon;
álmodsz? csak álmodd: a világon
ilyen agyarak sohase nőttek,
Spanyolország falvai le se dőltek,
börtön a börtön, ez csak festmény,
ne reszkess, tündér, mért reszketnél,
szemétdombon te mit kutatnál,
törött gömböket találhatnál;
ez a füst, ez a kilenclábú barna bárány,
ez a város, ez az ablakarcú úri bálvány,
markában fekete körmű fáival,
gépmadaraival és kenderkóc-fiaival,
gomblyukában a vacogó, vérpajzsos ággal,
ide-dübörgő sírva-vigadással,
hogyan is lenne, hogyan is lenne;
tündér, ne bízz többé a szemeidre,
a szerveidre soha, semmi munkát,
e hűtlen társak nappalod becsapják,
hoznak eléd tonnányi omladékot,

küldenek kúthoz, szakadékhoz,
hogy beletekints; ne sírj, te drága,
ez a látomások kénköves hazája,
sárga falú palota; rőfögés, ricsaj
csapkod a hold ezüst szárnyaival
minden éjszaka, minden éjszaka;
megérkeztünk, tündér, eljöttünk haza,
süppedhetsz derékig, süppedhetsz a földbe,
kenheted a véres trágyát szemedre, cipődre –

TÖRÉKENY ÁG

Sok ázalék-szagú csöndbe most
kézbe temetett koponya hajlik,
az ujjak már homokba,
marnak a hajba; kinn fúj a szél:
pattog, törékeny ághoz csapódik az ág.
Búgnak a tárgyak, elrongyolódom,
kisfiam álma rézgombos templom,
sávokat szakít az égre;
elejt engem az idő törvetése,
lappangó, drága nyavalyáim;
felüti halvány kis fejét,
kinyílik a csontokon a jázmin.

LÁTOMÁSOK

Úsznak lobogva, zúg az árok,
jönnek a dögök, látomások.

Gombemberek, ha fölragyognak,
elhalványul a száj, a csillag.

Elhalványul az arc lámpása,
tündöklő Krisztus körszakállá.

Állig csukódó zöld latyakban,
falábúak az alkonyatban.

Kontyod kigyullad, siseg, füstöl,
eléghezsz szegény, mindenestől.

Úsznak lobogva, égre rúgva,
egyiknek mintha szaga volna.

Megakad ágban, tört tetőben,
fürdik a rengő fateknőben.

Ez volt a szavak százszorszépe,
itt rohad most a temetőben.

Ez volt a szívem aranyháza,
levizelve, most lebombázva.

Itt virágozik, zöldell üszke,
ifjúságom sok száműzöttje.

Úsznak, lobogva, mind forognak;
rémüldöznek vagy elhallgassak?

Nem a félelem, van bár bőven,
sikolt a néma énbőlőlem.

Földem, hazám, ha érzi, tudja,
mért nem borul a csillagokra?

Kit átkozzak vagy kit riasszak?
Rémisztgessenek vagy elhallgassak?

Ki tapad számra alvadt vérrel?
Ki gyilkol füsttel, merengéssel?

Úsznak megint és újra úsznak,
bezárt kapuk ma fölnyihognak.

Lezsavart lámpa bűze erjed,
patákkal rózsák szeretkeznek.

Legalul, lenn, a zöld alomban,
nyüzösög a világ alattomban.

Nem hús-szörnyek, csak kis rágcsálók,
szőrszálak romlott lepkeszárnyon.

Nem az összes, csak egyre többen,
földdel az ég most összezsörren.

Úsznak lobogva, úsznak zászlók,
sérülten a szív igazától.

Kiért, kiért? Én ki nevében?
Láthatom-e az országszélen?

Mondhatom-e most, amit mondok?
Vakok ezek vagy mind bolondok?

Hajam ott repül; ki kérdezte?
Nem bízhatom a többiekre.

Úszom lobogva, zúg az árok,
nem múlnak el a látomások.

Ezüst kalitka, kék madárral.
Barátkozzam a másvilággal?

Gügyög a madár, cserreg, csattog,
vért szívnek csupasz vadgalambok.

Undorom, gőgöm, szívfájdalmam:
ami van, minden láthatatlan.

Eltömődnek a végső rések,
országja jó a szenvedésnek.

Napja eljő, már eget látom,
dereng a pírja rongy ruhámon.

HIERONYMUS BOSCH TEREMTMÉNYEI

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei
és megfenyegetik az élő koponyáját ezüst csákányokkal.
Kivilágított ablaktáblák előtt karmolásznak a fák;
ahogy kinézek: kék ágakra drótszálú hajak tekerednek,
és az üvöltő, másvilági parkban hanyatt fektetett,
csupaszra sikált nő: nemiszervén páncélfekete bogár.

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei,
szalagot húznak a fülcimpán, orrlukon keresztül,
becsapkodják és kihuzigálják az íróasztal fiókjait
a rafináltak, ahonnan kalaplengetve másznak elő
a gyerekkori kísértetek, a paradicsomi férgék,
összeroncsolt ruhában: meztelenül, meztelenül, meztelenül.

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei,
rózsaszínű, paraffinozott testek zsúfolódnak a szobába;
kopasz fejekből gomolygó sárga füst fojtogat,
egymásnak nyerítgető arcok üteme ijeszt, míg a távol-
fekete erődítményeken fényszórók és tüzek csokrai;
vér-torkolata földalatti ágyúknak az űrbe rikolt.

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei;
kibújnak a téglák közül, akiket oda zártak, lóra ülnek,
kardot fognak, bőrmaszkot borítanak az állatok pofájára;
akárhova is fordulnál, gerenda feszül nyílásra, résre,
és az ártatlan kis tegnapi egerek is megindulnak a hegyről,
megindulnak a sáskák lefelé; lábujjad között avas tyúkszar.

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei,
telepötytyözik a sötétséget cserkész-tüzekkel-máglyákkal,
telepötytyözik a homlokom mögött sugárzó lankákat,
fölvisznek a Mátyás templom csúcsára és megmutatják
a gyümölcsből faragott tornyokat, tömjének kését,
édességét, hatalom babonáját, hogy megingassanak.

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei;
ezüstlapokkal kivert zsiráf nyújtózkodik a zöld almák
és medvék, madarak, halak hímezte dombok alján,
de eljönnek szutykos vadszamarakon a csápos szerzetesek,

és bíbor botjaik végén úgy villognak az acéltüskék,
mint harapós csillag; betörnek a roppanékony halántékokat.

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei,
kibújnak az egyetemes középkor piacára a mindenkori
ringyók; elhanyagoltnak; vörös ember repül a hárfa húrjain,
mely a templomnak döntve áll; öreg koldus vizez mögötte,
védi őt is a szentkereszttség, véd minden nyomorékot,
ki fordítja esendő arcát az öregisten karszéke felé.

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei
mégis, átlovagolnak a XX. század főhajójának mennyei,
összelövöldözött, fölfüstölt boltjai alatt, az imapadokat
rágcsáló tömeg fölött, meg azok fölött is, akik a szúvas fát
a márványpallóra köpik, és hányingeres arccal úsznak
a selyem és bársony szomjúságban, örülten,

mint a szentek szobrai.

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei,
szaladnak, mint csirkék a poros udvaron; lefejezett
katonák futnak így rohamra munkásnegyedek ellen;
lepattogzik lábuk alatt a föld, mint kés nyomán a férfibőr;
mi jöhet még a gázkamrák után, a japánok után, a velő
miféle mutatványai egyetlen cérnaszálon?

Feltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei,
démonai szívnek, agynak és történelemnek; démonai
annak, ami volt s ami lehet még; – befejezhetetlen
fajtám koronája, te, kísértésbe hajtó, nyughatatlan szellem,
formátlan fönség a test ocsmány kertjei, vásárai felett,
hát fújd a pokolbeli harsonákat, ne legyen mentség,

támadjanak föl Hieronymus Bosch teremtményei,
pörögjön az üreges égitest, fogjon engem fényes agancsába,
és jöjjenek a meztelenek, a paradicsomi őspőreség angyalai;
semmit se fogadtam, nem ígértem, őrizkedtem soha, lehet:
ez is, az is,
amit pletykáznak, igaz; mert meg vagyok égetve, nyúzva, beavatva;
mi jöhet még a japán halászok esete után, ami meglepő?

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei?
Kikelnek a föltálat tojásból, barátom zsebéből, testem
nyílásaiból? Kiperdülnek a sarkantyús amazonok és a
gyomromból a gaz kinő, torkomra lombosodik zölden,
hogy végül azt higgyétek: növény vagyok vagy állat,
és gyíkot, kolibrit, pókot fészkeltek a számban én is?

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei,
és elindulnak a lábszáramon fölfelé, és ráülnek az ingemre,
és lefognak, mikor a pohár víz közelébe érek?
Drótkalitkába zárnak, adnak kezembe csorba fedőt és kanalat,
hogy párbajozzam azzal, aki vasban-kardban odakinn virul?
Elém hozzák azt, aki vagyok az ő gombostű-szemükben?

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei?
Föltámadnak a próféták sötét ágyékából? Sába királynő
fényes combjain lejtenek tovább, tovább; hasa felé és
melle felé, mely, mint a nap, mint a tükrös-édes báb,
úgy kísért? Lerontanak rám zűrzavaramban, gőgöm,
dühöm aranytornyába zárnak? Kötnék rám forró madzagot?

Föltámadnak Hieronymus Bosch teremtményei?
Megmutatják a tejút mögött vonulót, a kézzel, lábbal földíszített

arcot, amint kilép a sugárzás közeiből, a téglafal-rések
pincemélyéről s szétterül, mint a Veronika-kendő?
Jöjjenek el, csak jöjjenek el, csak próbálkozzanak újra.
Lesz, aki retteg s aki Hieronymus Bosch teremtményeinek
majd ellenáll.

A BÁBELI KEZEK

A bábeli kezek mocskos üzemei felett
nem kerepel aranytorkú nap,
nem villámlik tejszagú csillag,
csak a barna füstök, sisegő gőzoszlopok
és az alattomos, láthatatlan vonítások
csapódnak föl az ég lucskaira,
szurtos tetők, kémények
és drótok gubancain át, hogy legyen eső,
kimosni fejünkből a bűvös hajakat;
földből az örökzöldet.
Hallom, amint éjjel-nappal dohognak
az erődítmények, gyártmányaikat látom,
nyakamba kötve viselem;
minden mozdulatomra kong-bong a vaskolomp.

*

A bábeli kezek nem könyörögnek,
de jelen vannak, de hömpölyögnek;
a látomástól megszállottak,
a kínlódástól megtöröttek,
mind velem élnek,
nappal hallgatnak, nem beszélnek,

nappal nem, de éjszaka szólnak,
keze-lába kinő a holdnak,
végignyújtóznak ágyam szélén,
megpihennek az asztalomnál,
öklük rázzák a homlokomnál,
dobog a palló, egy se lusta,
készülnek mind az egy-toronyba,
engem biztatnak, engem löknek,
látó szemükkel megkötöznek,
ha múlik az éj, én ne aludjak,
hunyó arcukkal el ne múljak,
ha lámpa rebben, én meg ne szökjek,
nappal is, mégis, én: feleljek.

PRÉSEK

Én nem akarok szenvedni,
én nem akarok hallgatni.
Zöld kesztyűket hiába húztál,
hajamba miért kapaszkodtál,
vége most már,
mindörökre vége,
nem árt nekem az isten aranytérde.
Szegényebb ennél nem lehetek,
ékszereimet elveheted,
állíthatsz minden piactérre,
vakoghatsz, tilthatsz: hallgass!,
nem leszel te soha diadalmas.
Én nem akarok szenvedni,
én nem akarok hallgatni.
Vörös erdőkkel, földbástyákkal

keringőztem álmomban,
városaim ott csörögtek, csöngettyűztek
nyakamban.
Leszállok most az álom tornácáról,
elrántom mindkét vállamat
a keresztbe tett fától.
A lábamat nekem nem kell csókolgatni,
a sebeimet ne sirassa senki,
az én oldalamon űrt ne üssön
keselyű vagy lándzsa,
ne lüktessen a vér a hold halántékára,
a bábeli dög,
a selyemkendőket nyelő Sátán
ne etessen homokkal engem
ronda arénáján.
Én nem akarok szenvedni,
én nem akarok hallgatni.
A hártvás, téli sárból,
a cinóberpiros ördög-okádékból,
a szeszekkel ápolat cédrusok tövéből,
tüzes nyíl ugrik fel a földről,
átböki a levegő határát,
villogtatja gyönggyel kivert ünnepi ruháját.
Őseimre gondolok, akik makogtak hajdan,
s daloltak később szutykos rózsá-nótát;
ütött csontokra
záporozott az alkonyi sugárzás,
bálványként vöröslő, görcsös szégyenfára,
sugárzott szegény baka-nagyapámra,
leölt elődeimre,
sugárzik most az emlékműveikre,

a holdas kőlapok és pokolbeli bronzok
tömegére faluk, városok főterein;
birkóznak a sárkánnyal, az oroszlánnal,
fonódnak a kerekekre olyan hősiezen,
hogy elnehezül, ki-kihagy a szívem.
Én nem akarok szenvedni,
én nem akarok hallgatni.
A cinóberpiros sárból,
behorpadt faluk mocskos udvarából,
a keresztfák tövéből,
tüzes nyilak indulnak a földről.
Lángol a szalmatető történelem,
úri sötétbe világít,
tüze is, füstje is fölszakítja
gyöngye szempilláim.
Évek dübögnek, fölvonulnak
múlt királyok, eljövő vitézek,
szorítják az élt forró, nehéz prések.
Zenél a tűz, nyers részeket harapva,
épül, ami omlik: két lábra áll,
orgonahangon muzsikál.
Elkéült kezek hallgatóznak,
jegyesei titkon a holdnak,
nem látszik rajtuk a sietség,
világlanak az ujjak, mint az oltáriszentség.
Én nem akarok szenvedni,
én nem akarok hallgatni.
Vakoghatsz, tilthatsz: hallgass!
Nem leszel te soha diadalmas.

FÖLIZZIK MAJD

Fölizzik majd az alvó kőzene.
Eltéphetetlen hajad Ariadne-fonalát
a zezugos világokon át,
ujjaim közé szorítva – viszem.

PÜNKÖSDÖLŐ

Mert nem akarom, hogy nyűgeivel ma kössön akármí,
megtanultam a jégen, a vason fejtetőre állni.
Mert fölkészültem magamban a fölzsabadulásra,
megadhatná az istenem, hogy ne legyek ilyen árva.
Mert virágok és kövek közül kitalálok még, azt remélem,
meg nem mozdítom homlokom se tüskének, se dicsőségnek.
Mert csörömpölés és villogás halántékomat összeszorította,
megvan a jogom fölvidulni pünkösödölő, illatos napokra.
Mert leszakadtak a szalagok paradicsomi tigrisről, madárról,
megkapaszodom, nem válok el a világ kapujától.

NAPSÜTÉSBEN

Megjön az évek reggele, nagy világossága,
menekülnek a falragaszok, úsznak a homályba,
csontom a drága napsütésben fázik, összerezzen.
Fák jönnek, fák, nyers ízei növénynek, kőnek,
és megint és újra jön a nap fényes szeretőnek,
csöndnek jön, iszapnak, hogy szemeimet
ifjúságom híreivel ma elárassza:
tömjénszagú házakkal, vadkörtefás dombbal,

felhőkkel és Sötétséggel a mennyezeten,
remegő földekkkel, szétrepesztett országutakkal;
hajlong a nap: tájakat mutat, zöld sípokat zendít.

HÚSVÉT

Kitavasodtunk,
papírfalú csontjaink
az évszakot kibírták,
nem rokkant bele
madárka-vállad,
nem pattant el hajszalér
a zengő szervezetben,
meztelen halántékodnál
orgonarügy bókol;
üvegcserepek, rongyok
és kövek társaságában,
a tavalyi fű szúrós
pamacsai között,
üldögélünk a világ
drótkerítése alján,
mi túlélők, mi megszabadultak,
dédelgetve és melengetve a boltos szájban,
a dísztelen torokban jó reményeinket.
Mert nem lehet titkolni tovább.
Vet a nap hajadból sötétvörös csóvát,
ad rám gyöngypatkókkal megtaposott inget,
megveri, megveri riadt szemünket.
A mézskőbe vágott kéz, mint élő zászló,
kiszabadul a lombok tömegéből,

az összeszorított száj, mint vas-szalag,
beszáguldja arcodat, csípődöt.

Mert nem lehet.

Mert szükséges, hogy a szájbán vacogó kövek
sorsukat most újra szétfeszítsék,
mert szükséges, hogy ékköves ruhád fodraiba
meríthessem le homlokomat; legyen idő
hallgatni s nézni: hogyan bomlik az orgonalevél.

VIRÁGOK, VÁROSOK, KEZEK

Cseng-bong sok játékszere a szűkszájú időnek,
virágok, városok a fejem körül lassan keringőznek.

Tavaszodik, az ország nedvei kifakadnak,
ökörszemű házacskák merengenek; ablak,

ajtó széthasad, pokoli udvarokra csattan,
felhördülnek a rongy-kutyák a vérszomjas tavaszban.

Határok szörnyű krétarajza vet nyakamba pányvát,
nemzenek élek, szögletek, petéznek az ábrák

dübörögve és kéjesen, sár fröccsen a szemeim közé;
nincs más igazság, dadogom, csak a tömegeké,

a történelemé; nyelvem és lábam összezavarodik:
mi ez az éjszakákon is átcsapó hangos szó-zsivaj itt,

ez a halvány zsonglőr, aki vagyok, hát ki ez?
Hol vannak a világforgató szájak, tekintetek?

Virágok, városok: álomi körforgásom, rövidke múltam,
amíg épek a szemeim, ki mondhatja, hogy megvakultam?

Fölbolydult műszer, ifjúság, most ölelj te, lángom,
egyetlen fű a fogakon, szél a koponyákon.

Tavaszi levél, táncoló, páncélos zöld az éjben,
hova ragadtok ujjaim, dühöm, szívverésem?

Virágok, városok, kezek, homályból fölvetődők,
ti voltatok, csak ti lehettek a munkások, a győzők,

ti esendők, szépek, fehéringesek minden tolongásban —
ülök szél-rágta trónomon, mázsás koronában.

ÜTKÖZET

A füttyögő tavaszban
ledobhatom ingemet, tó legyen az utcán,
föltarthatom arcomat, kör-körös céltáblát,
ülhetek a háztetőkre széll-el-fával,
szemeimben fölfeszülő szivárvánnyal,
lógó lábbal, tüzes hajjal zöld sípokat fújni;

tehetem;
az álom a szóhoz szelídül,
az álom szavakat szül és gallért, cipőt a szóra –
zsibonganak
a rongyokba alvadt ringyó szavak.

Sokágú vasbog, vértől cifra kötönk a világ,
egy harapással nem tudom lenyelni.

Össze vagyunk nyomódva a falakkal, a fákkal,
a múlt idő kutyafogatos metszeteivel,
össze vagyunk nyomódva a teremtményeinkkel.

Úgy látszik, nem lehet takargatni tovább.
Sem a dördülő, páncélos bokákat,
sem a vékony vállpercet, a kajla térdeket,
sem a szűk mell égbekiáltó sípolását;
farsangi, böjti díszek egyként lerohadnak.

Megyek jól bevált, szomorú maszkjaimban,
megyek át a parkon, semmit se sejtve,
megyek a pokoli-sárga utakon,
a délelőtti nyugalom csomós aranyában,
és rám szakad a kívánság:
mindent kimondani.

Füstölögnek a korai fű harmatos ágai,
nap, hold belecsendül,
tülkölnék a csontok riadtan, veszettül.

Régi kőkezek föltámadnak,
hajamat cibálják, löknek erre, arra,
otromba ábrándból halálos zavarba.

Lángfejű ördög rugdalózik bőrömbbe varrva,
kínjában a füveket számmal megharapja;
nincs mód hallgatni,
nincs beszélni,
komor virágba most borulnak,
most vonítják a szűzi holdat
a szív igéi.

Kétértelmű folyosókon csapkod a két kéz,
gyullad a száj meg elhalványul,
vacog.
Szaporodnak a fölösleges áldozatok.

Állok az ország közepén könnyű homokszirten,
jön a csatakos történelem, hogy leterítsen.

Szalonnásodik, gáncsot vet a föld,
lealjasul az ütközet;
mit kell megérnem, megértenem.

Jönnek a szörnyű legyőzöttek, görögnek tompa zajjal,
szívük alatt nehezedik az angyal
agyagteste,
viszi őket a holt kolonc, hozza ellenemre,
rám se ismernek többé,
leszünk egymást rontó ős-ellenfelekké,
züllik a csapat,
csattognak riadt kiáltások:
ki az? ki az? ki vagy?

Sokágú vasbog, vértől cifra kötönk a világ,
ágaskodj szemem, ágaskodj: kiláss.

Kapaszkodj, kezem, állj meg, lábam,
füttyös tavaszban, zöld hazában.

Tüzesedj, hajam, tüzesedj, figyelj,
feldübörög az ütközet
vak tankjaival, csorba kürtjeivel.

ÁPRILISI FÁK

Gyönyörűek a fák,
most virágosak őszintén,
ágaik közt a fecskenyilalló tavasz
napot és holdat hurkol,
világító bogokat kötöz.

Nyers még a föld, mezsgyéi zöldek;
áthajol a tárgyakon a komoly körteíz,
fölfénylik lassan szájpadrásomon,
míg nézem s hallgatom – virág.

Megmarkol alma, barack.
Az örvösgalamb
szalagot vesz torkára, kiált,
építenek a gyümölcsösök
sokablakú zenegalaktikát,
sokágú kezet,
átlépdelik éjszakánként az éjjeleket.

Sehol árnyék. Az erős világosság
majd megköhögtet, pendül minden pihe,
borul az érces ég a kertek melleire.

Nem szégyen ez a pőreség.
Lesüti arcát, porba, homályba
hátrál, ki ahhoz szokott.
Torokszakadásig nyílnak itt a körték
és nárciszok.

HANGOK

Hangok hazája, zöld homály,
vörösén csak a nap torka lüktet,
kinőnek apró lábai a mágnes arcú hegynek.
Kő csattan: aprócska villám –
 lehull a törött égbe,
bőrömről lágyan fölrepül
 a vashold hűvössége.

*

Kő, kő. Kétoldalt nyugodt nyúlványok, tavak.
Deszkakerítés mögött sárguló fák, gépek;
előlép egy-egy házsarok. A többi kő.
Összegyűjtöm egy női arcba minden reménységem
és nézem ezt az arcot, nézem én.

*

Üveg törik – csillámló víz a völgyben.
 Oda se nézel harminc évig.
Torkodra dől sötétén, akkor fölfigyelsz.
A lenti cserepekben vörösén csak a nap,
 csak a kőhold tükröződik.

*

Egyszerű táj, a karcokat kemény csomópont
 tartja: itt is, ott is megköti.
Hallom e szálak bonyodalját,
 arcok és tárgyak füstgyökerei találkoznak
a mély-mély szövetségben,
 a párbaj bizonytalan ütközeteiben,
lenn, a tűz alatt, az alsó rétegekben.

*

Villószik láb, szem, ég, föld, homlok –
a homlok följjajdul, tornyot így emel;
hova látsz?

Országok, népek, pántlikák,
egész erdő a sötét ragacsosban,
embering, fehér. A vigasztalan torony alján,
a vinnyogó szélben, lobog.

*

Reggel besüt az ablakon, meghajolsz a fényes,
forró árban, híz a víz szaga.
Micsoda gyűrődései lángolnak fel a szájnak,
és nyugszanak el; fölvirágzott ház a hársfa.
Benn, a kőketrec homállyal bélelt mélyén
kisfiúkéz verdes anyja hajában: illatos levél.
Dombok mögött ordasok, puskák, férfiak.

*

Üvegúra borul a szálkás délelőttre,
autók dőcögnek összevissza, lakkos bogarak,
porszem csikordul fogaimon,
fölüvöltenék: nyílj ki már!
jőjj már közelebb! szakadj!
Elúszik tőlem a világ, el, sértetlenül.

*

Hangok. Kétoldalt megint, mint a nyárfák,
dübögő országutakon, éles lámpafényben.
Te, meg te, meg te is: hova lettél?
Ti zuhogtok csak felém, ti, akik lehettetek
volna,

ti görnyedtek csak föl a boltos éjszakában,
ti futjátok az oda-vissza pályákat
 rendületlenül;
te, meg te, meg te is: mivé lettél?

*

Nyúlványokba tévedünk, füled a falra tapad.
 Jár itt valaki?
Gazdátlan ajtók csapódnak, fönny a reklámok
színes őrtüzei, hogy végleg megvakulj.
Mondj egy helyet, egy szót mondj,
 mutass egy pontot most nekem.
Nem érted? Hallod? Mondj egy szót nekem.

*

Mindegy: akartad, nem akartad.
 Fölgyújtja vállaid a nap.
Hátrább zöld szemek világítanak,
hátrább megint a mancs, a fog lapul,
 akartad, nem akartad,
fölül te nem vagy, s nem is vagy alul,
 mindegy, azt hiszem,
ahol vagy: nem vagy. Mondj egy szót nekem.

*

És zeng a fal, és eleven bokor nő ma rajta.
Bozótjaival múltunk eltakarja.
Vizet fakaszt a jó tavasz a lépcsőházi kőből,
itt van, itt van, ki kérdezi:
 miért? tévedésből?

MADÁRSÍRÁSOS ÉJSZAKA

a sötétség üregeiben madarak sírnak
föl-fölhüppögnek álmukban rekedten
mekkora ez a madársírásos éjszaka
boltozatait hogy kivájta
továbsodorta szikláit a szél
hol alszanak a madarak
hol kapaszkodnak fásult körmeik
vízben a lombok összecsattannak sárgán
egyik üreg a másik után
egymásba nyíló hajlatok
sok görbe fal lebeg
se nekidőlni se lerontani
se szöveget verni a falba
madársírásos éjszaka
olyan elszánt vagyok szívem
és nyugodt is talán
hol kapaszkodnak körmeink
hallatszik-e még indulója
fergeteges sürgése-forgása a kéznek
dobáját veszett munkakedvét
küldi-e még a föld

NAPTÁR

I

Csillagot, Halat összezagyvál,
megégeti kezéd a Naptár.
Rúgtat a Ló a Skorpióhoz,
Mérleg is át a Zöld Disznóhoz,

nagymellű Dáma – mit szemérem –
forog az ollós Rák ölében.

Ember, Madár, és Puska, Bomba,
dőlnék a roppant úrlapokra.

Vízöntő kopasz feje fénylik,
szállnak évszakok tollpíhéi,
fogy is, nő is, nem fél a Naptár,
könyököl karcos csillagoknál;
ágyadba lép, nyakamra térdel,
megszül, megöl, pázrik a térrel.

Egy rikoltás: száz esztendő.

Nincs ölelés: elegendő.

Meghalunk mi, ő el se kezdte –
bogár mászik a kézfejemre.

Meghalunk rútul, nyomorultul,
ledönt a Naptár, szembe, orvul.

Meghalunk szépen, zöld virággal,
nem bírhatunk a szörnyű párral.

Nevet a Göncöl, Kaszás, Medve,
bíznak minket a Végtelenre,
habzik a szánk, de ők nem érzik,
vacogunk mi, de ők nem értik.

II

Zöld virággal vagy rongyos ággal,
megmérkőzni a másvilággal,
kinyílván – mégis – sarkig tárva,
nem bízva – mégis – senki másra;
vakogj Oroszlán, dúlj Vízöntő,
egy esztendő vagy száz esztendő,
nem mindegy – mégis –: ez az ország

mi lesz, mikor lesz Magyarország;
zuhog a Naptár, lapja sárga,
elhull a béna, hull a sárba,
haját skorpió rágja össze,
mellét bezúzza égi medve;
zöld virággal vagy rongyos ággal,
nem mindegy, hogy a másvilággal
ez a világ itt hogy mérkőzik;
szállnak évszakok tollpíhéi,
fogy is, nő is, nem fél a Naptár,
Csillagot, Halat összezagyvál.

III

Dobog a palló, áll a torna,
Naptárát minden föltornyozza.
Birodalmak itt egymás mellett,
külön is együtt énekelnek.
Ugat a szekfű, száll a rózsa,
dermednek rá az ablakomra.
Almafa, szarván kék füzérrel,
locsolkodik a hold tüzével.
Ringnak a házak, tornyos babák,
föld alá néztek-e dáliák?
Kő nem moccan, hasa fénylik,
jéghúvösre levetkőzik.
Dudál a lomb, fújja felhő,
zöldell a bűn, fűzfavessző.
Gőzök, savak és hártvás gépek
furulyáznak a messzeségnek.
Százlábú város mászik lomhán,
isten ott ül az aranyalmán.

IV

Dünnyög a férfi, mosolyog a nő,
most bimbózik az esztendő;
haja lebontva, sarka a porban,
magának Naptárt csinál.

V

Én a zöld-eres, csípős levegőben
egy porszemet szépen letöröltem;
ki tudja, mennyit veszthetek.
Csillagok, Halak hunyorognak,
síró tengelybe akaszkodnak,
bodor füstöt nyelnek a kutyák.
Fagyon kopognak, úsznak a sárban,
megvan helyük az alvilágban,
tutulnak mindig indulót.
Marnak a holdba, mellük véres,
csaholnak megint, esedékes,
feni fogát a kutyaság.
Forgatom fejem, lovam érti,
szakadnak vizek jégcsipkéi,
alvó városon átme gyünk.
Kormos tölgyek, ha szarvuk volna,
támadnának az ordasokra,
fülelnek csonkán, süketen.
Kutya vagy farkas, ki se tudja,
futni se kéne, megszakadva,
lehetne szembe, talán együtt,
főlfal a Naptár velük együtt,
halak habzsolnak csillagot –

keményen, mint az órazengés
fölc sillámlik a részvétlenség.

VI

Január, kénes fák, összemeszelt házak,
képeskönyvek, kardok, tudatlan alázat.
Február, felhőkben, nincs és nem is látszik,
asztalok, edények, fejek árnya játszik.
Március, megmozdul, szemközt jön a széllel,
hófehér papírlap kezem alá térdel.
Április, zöld torok, sorok rendeződnek,
fázunk még, félünk még, nincs vége a télnek.
Május sereggel, orgonazúgással,
olyan szép, mintha már ott ülnél a házban.
Június, tű foka, feszül az ing selyme,
porszemek tapadnak hajadra, szemedre.
Július, Július, nincs, mi visszatartson,
kiáltoznak, integetnek túl, a másik parton.
Augusztus, magamban, nincs kibúvó többé,
enyém vagy, övé vagy, mindenkor, örökké.
Szeptember, akkor is, csattognak a szíjak,
tudom én, hallom én: kibírjad, kibírjam.
Október, kerekék, hozzák, viszik, hozzák,
kiviláglik, elsötétül, bort iszik az ország.
November, most leszek huszonkilenc éves,
fölnéz a szerzetes, tér vissza könyvéhez.
December, széncukor, ki-becsattant zárok,
zöld torok, kibírjam, összemeszelt házak.

SÉTALOVAGLÁS

Magvető, 1969

VAGY

Behunyom a szemem,
az utcákon mindenki elfér:
hangok, virágok, vörös portölcserék.

Indulhatok, ha tetszik,
lovagolva egy ólomkarikán;
kétoldalt a zsalugáterek
sötétzöldje kerepel.

Vagy hó esik.
Vagy rácsok óvnak, jégcsapok.
Sörényes kerti szék egy züllött kirakatban.

Indulhatok, istenem,
van lovam, pikulám.

A többi csak vér, velő.

HOMOKFELHŐ

KIRÁLY ÉS KIRÁLYNŐ

Henry Moore kiállítása után

Övék e domb, a lágyan hajló földvonulat
moráját ők megértik, ezért ülhetnek ott,
a gőgös csillagok alatt,
s szemben a vízzel – övék.

Nem elől, nem a táj peremén ülnek,
nem középen, nem, sohasem,
de nem történhet, amit ők nem akarnak,
de nem lehet, miről ne tudnának,
jó helyen ülnek: király és királynő.

Estefelé, ha csörren a szél
és üregeiből a menny vak lovait kiereszti,
és lomha testek hengerednek a porban,
ha mászik a tank és keselyűk szállnak,
félhetnek ők, meghalhatnak,
merülhetnek a földbe,
mely volt az övék –
nélkülük akkor olyan más lesz, zsvajgás lesz
a hangok helyén:

csillagpor-király, csillagpor-királynő.

Övék e domb.

Ők isszák meg a bort, a krumplit ők kapálják,
eljöhetsz majd az udvarukba,
otthonod lesz a barlangmélyi csöndesség.

Látod, ahogy esznek.

Leheverednek a lombok alá, erős tűzben,
medencecsontjaik a tengert is megtartják,
a romhalmazt is lerázzák, megőrlik; teremnek
és uralkodnak,
mert nem lehet, hogy náluk nagyobb úr legyen:
király és királynő.

Szomorúak néha meg vidámak, keservesen
a száj visszahátrál máskor ólmos némaságba;
vannak sokan, akik a katakombák
fülkéiben fekszenek és nem ébrednek meg,
mikor lefújják a légiriadókat és a vaskakasok,
sárkányok helyén újra madár kukorékol;
van, akinek száját az éhség elfeketíti,
nagy lukak ütnek át a testén hirtelen,
míg ocsúdik s figyel –
megérti: őt is szenvedni királynő, király.

Nagy a szél. Nagy a csillag.
Földrészek, hangok nyomakodnak
e lágyan hajló földvonulathoz, eléjük jönnek
összekaszabolt látomásaink, gyarlóságaink.
Melle kosarát léghajóhoz köti a férfi,
meggyötört, gyönyörű térdét nyitja a nő.

Ülnek, amíg élnek, bízhat a föld.
Láncos tömegeit, paradicsomi fáit, elküldheti
mesebeli teremtményeit köréjük a távol,
ők átragyognak
a templomos felhők falain, a rongyon és a véren,
mert nem lehet, hogy náluk nagyobb úr legyen.

HÓ

Megjön a hó,
lángoló hidege
a házfalakon,
rápörkölődik
meztelen
nyakadra
ékszer-villogása,
megjön a
januári nap
árvasága,
vörösben úszó
ezüstagyar,
megjön
kiáltó királyaival,
ág-bogainkat
letarolja,
megjön a
kígyók éjszakája,
léket vág a
koronás sziszegés,
feltüremlik
a föld
újszülött-arca elé
lapos és háromszögletű
pofája,
kétágú nyelve,
megjön az északi,
megjön fenekedve,
hüllők talpa huppan
a homályban,

zöldes hóesésben,
és a lehúzott
redőnyök mögött
nem lesz béke
többé,
a huzatos ház
repedésein
elfolyik a
lámpafény,
kihűl,
a ritkás
sötétségben
megdagad a térd,
elhull a haj,
ajtónk előtt
meddő méztozásokat
tornyoz a szél,
üvölt
az évszak
kisikált
nyakörve,
futkosunk
és uszályainkba
marnak
a kutyák,
futkosunk,
és nem lesz már
idő,
megjön a hó,
a kiáltó
király,
üveg-por-felhő

söpör át
a bélelt
hálószobán,
sós jég horpad
tündöklő mellre,
álom-parkra,
bádog-tölcsérek
forognak sikoltva,
és végigcsúsznak
a nyálás
hurka-testek
a homokon,
és benedvesítik
a vászonterítőt,
és megfagy
a terítő,
és fölpúposodik;
megjön a hó
és nem lesz
idő,
és nem lesz
idő,
megjön a hó,
szerencsétlenek,
megjön a hó,
és nem lesz
idő!

ÖNARCKÉP

Dobog a hátam, lapos kő a földön,
fürdik a hajam évmillió szélben,
úgy élek, mint a népmesékben,
pogácsát eszem vasalmával, bort iszom,
este, reggel csillagaimat kérdezem.

SZENT ANTAL IMÁJA A MEGKÍSÉRTÉS ELŐESTÉJÉN

Ostoros szél,
homályban izzó öreg álom-törzsek.
Ne add meg nékem istenem,
ha ütnek, meggyötörnek,
selyemsárga mosolygásba löknek is,
hogy beérjem a mindennapi csonttal;
ha majd eljönnek, ne add meg,
kihűlt homokkal ne büntess meg,
édes nők húsával,
ne kecsgettes
falon nyíló salétrom-virággal;
narancsvörösben a morgó világrészek
magtalan szelet ne fújjanak rám;
ne add meg,
hogy lemondjak majd a folytatásról.
Dögszagot
és cincogást, morajlást hoz ide,
a völgyi város hunyorgó jeleit, az éj,
már sűrűsödik a füst.
A hatalom tiéd –
de ujjhegyeimben

ágaskodik a vér,
zuhog fölfelé,
és leragyog rám
halántékom hava.

EGY BRONZKORI EDÉNYRE

A repedezett és bamba ujj, a sártól
fekete, előbb még
nedves csontot tört a heverő köveken;
most békében van, pihen.

A tigrisvér már zörgő hártaként pereg,
a letaposott és újra kihajtó növényeken
már nyoma sincs az üvöltő éjszakának;
süt a nap, langyos eső volt,
furcsa ábrákat húz a félhold,
a derékig érő fűben nagyfejű madár ugrál.
Tétovázik az ujj, tűnődik,
agyagot gyömköd, elidőz.

Csöndes a bozót, gyík hasa fénylik sárgán,
gömbölyödik a szent edény,
az ujjak sose voltak még ilyen boldogok,
sose vívtak még, mint most, ilyen ütközetet.

Nagy a világ – mekkora, ki tudja? –
tele van üstökössel, mély huhogással,
mégis, ma az összetapadó agyag s ez az ujj,
ez a repedezett és vértől fekete, ez a legszebb.

Kell az edény. Élőnek,
halottnak; kell a meghódolt agyag.
Kellenek az együgyű karcok, szavai

az előbb még csonttörő ujjnak,
kell a remény.

Esteledik, láng ég meztelen kövön,
körberohanó, hosszú árnyak közt ül az ember,
parázson a hús, az agyag.
Kívül a tenger, és az álmukban is horkanó vadak,
a holnapi társak, elődeim, bámulni az üdvözült
ujjak közt létrejövőnek;
kívül a bronzkori éj.

EZ AZ ÉJSZAKA

Nagy kezüket arcukat ez az éjszaka
hozza közelebb
belecsöndül a város belesajdul a csont
Jaj de megvénültek fölmagasodtak
testük súlyát a bővizű izmokat
de átjárta megtaposta futtában a gonosz szél

Irigykednek-e rám Álmaikban már
a selyemsárga gyökerek ligeteiben úszva
irigykednek-e sajnálkoznak-e
Omlik a múltam száll a falum ők nem is élnek

Nem sírok értük
nagy kezük arcuk most nyomul még közelebb
a jázminfelhős éjben üldögélnek
grófi kocsisok forró summáslányok
Még láttam őket még látom őket
ovális barna képek megsárgult csipkék

kaucsukgallérok hevernek szerteszéjjel
nagyapám lovai röpítik a mázas hintót
lombos utakra rongyos háborúkba

GAUGUIN

„Bonjour Monsieur Gauguin” – lám, hiába,
ott is csak az az ég süt, bár teltebb és erősebb virága,
az az ég, ez a föld; a kígyózó vörös ágak
előtekerednek a homályból, megfojtják Gauguint.

Érdemes azért, nincs mód másként, mint
kitörni sincs, csak aki meggyilkolja magát,
átüti fejével a fölemelkedő tenger fodros mellét,
méregzöldjét, és oda tekint, és vak már szegény,
és azt se látja, sértetlenek a vízfal zöld figurái.

Nincs mód másként – bár úgy sem lehet –,
Tahiti földje, kékje, pirosa mégis az egyetlen út.
Tehura aranyhasa foszforeszkál a sötétben és néha,
alkonyattájt kivált, a tengerpart lovainak órájában
a görcsös száj is kisimul; jól van, ami van: béke, béke.

Zizeg a homok és a vastag húsú fű beérik,
fekszünk hanyatt, testünket a lombon átsütő nap,
a szél öltözteti ugráló fénybe, örökmozgó árnyba,
összeér homlokunk, bokánk vad szomorúsága;
megjön ma még a barbár eső, meglásd, megjön ma még;
heverünk a forró földön, mi vasbetűk, mi örök írásjelek,
nincs más, csak a homok és hogy itt vagyok veled

félelmeimben, a halottak töprengő szellemei közt is élő
test, őszintén a Piros felhők alatt.

Nincs más. Monsieur Gauguin facipőben vagy mezítláb,
zöld sapkával a fején, melyen ezüstcsat ragyog,
Tahitibe hajózik, bár hiába, ott is csak az az ég süt,
az az ég, ez a föld, kígyózó vörös ágak.

MEGIGÉZVE

Ahol az oszlop fölmagasodik,
fénykévéket villázva az üres sötétségbe,
ott élek öleddel együtt, megigézve.

Álmomban egy szál mályvavörös sárkány
száll a tompa égre,
fonalát hajadba fonom,
sárral megtapasztom,

selyemsár hajad,
melled, szád, szavad
gyöngy, már csupa gyöngy nekem.

SÉTALOVAGLÁS

Anna Margitnak, szeretettel

Megkezdődnek a sétalovaglások.
A tenger gömbjei földobódnak,
dördül a parti szikla,

indul a ló a téren át,
keresztben halad.
Csak a ház sarka látszik.
Mögötte hegy és hold;
fügefák, a kacskaringós
teraszok négyszögébe ütve;
visszahulló tenger roncsai.
Némán jár a ló,
vizes rongyra, döglött homokra lép,
keresztben halad,
utadat elvágja, menekülő.
A földre lámpafény esik.
Mélyebben még, a ház mögött,
(csak a sarka látszik)
barlangjában dühöng a rák,
és azon is túl, a vízalatti
kráterekben fekete sünök élnek.
Keresztben halad.
A tenger gömbjei földobódnak,
az évad hirtelen öblösödik,
megkezdődnek a sétalovaglások.
Nincs ebben semmi titokzatos.
A ház mögött zöld az ég,
az ablakon át jégpálya közelít.
Táncolunk, lassan táncolunk,
egy csukló, kalap, egy arc, mindig fehérben.
Fanyar cellában élsz, de egy napon!
Hátával felém, előre kaptat a ló,
tajtékoznak tengeri virágok
és arcomat hab lepi, röptí – látok.
Megkezdődnek a sétalovaglások.

ESTI KÉPEK

Növényevő lovaimat szél sodorja,
lesikált utakon lelkük imbolyog.

Üveg pohár bűg, keskeny pánt az ujjad,
kockacukrok úsznak fölfelé.

Vállad, akár a jávorszarvasé,
a mezőkre világít tompa, ritka kört.

Az északi sark sárkutyái fölva kantanak,
nincs titkolnivalójuk. Neked se, nekem se.

Szálkás farudakon lobog az este:
hosszú selyem, torkomra tekeredő.

A régi kis utca, a lámpa, a rózsa,
a galambok a porban, a méhes.

Növényevő lovaimat a szélnek,
patáik dobaját a csontjaimnak adom.

Fölfújt batárok fön n, a domboldalon –
a völgybe szállnak hirtelen.

HOMOKFELHŐ

Nem vagyunk biztonságban.
Elhalkulnak a tánczenék,
a hangszóróban surrog a homály.

Zsírítottok libegnek a strand vizén.
Egy öreg fa, gyökerestől, át a szobán.
Képeskönyvek, a földre szórva.
Pattog a bútor, fűtenek.
Egy-egy részlet, fölnagyítva.
Dőlj hanyatt.
Feléd fordulok, mint a növények,
ledobom ezt a magház-meleget, sötétet.
Derekad az én mentőövem.
A kert lámpái semmit se gyújtanak föl.
Vizes folt a falon, a múltam.
Különös óra, hangok ideje.
A piactéren lezajlott parádé.
Kézfejem, mint az óra sétálója.
Hull rám a hó a vak szemekből.
Csákányt, lapátot – kiáltod.
Ostort – üvöltöm, aztán mégsem.
A könyvek mohos téglák.
Botladozunk a vízmosásban.
Lila ruhádban orsózva röpülsz föl.
Surrog a homály, fejemen átcsap.
Hajadba nőnek az ágak.
Kutyát láttam, szakállá térdét verte.
Tündérország kapujában a szárnyet nem leled.
Különös óra, hó és homokfelhő.
Néptelenek a piacterek.
Zsúfoltak a páholyok, lelátók,
a közönség vérszagot érez.
Feléd fordulok, mint a növények.

TÜSKEFA

Ez a történelem sohasem volt aranyalmafa.
Ágain a meszelt képű akasztottak
tűnődve fürkészik a Kárpát-medence csipkéit,
selyemszél forgatja törzsüket, csigolyáik zörögnek.
Ez a történelem sohasem volt aranyalmafa,
inkább volt holtakkal megrakott vörös túskefa,
bőrömet beszakította, csak megálltam alatta.
Fölnézek az ágbogak és fagyöngyök tornyába,
táltosok torkába, királyok fejébe s megindul velem,
vizz magával, kering a mézgas történelem.

Körben az arcok és az évek elmozdulnak,
szűzmáriás lobogó leng csúcsíves ólak ormán,
és az oroslános emlékművek átbújnak a nők
gyászharisnyás lába között; istenért és szabadságért;
esik az eső, a hó, páncélosok ugatnak oldalt.

Hová forogsz, te fa, velem, alsó ágadon ülve
mi lesz velem, te túskefa; fölnyársalnál,
pörögnék, mint lakkos papírforgó,
a bábosok és a sátorosok szakállas arca
előtt kalimpálnék, borbúzos leheletük
hajtana, mély röhögésük az alkonyatban,
vinne a sötét ólomhinta ittasan,
imbolyognék a vizeletszagú éjben,
eldobált és meggyalázott arcképek között.

Mit akarsz tőlem, túskefa-forgó sátor,
én szögesdrót csontvázad át nem lépem soha,
akasztott angyalaidat bőrömbbe varrva bújtatom,

én fekszem a fogcsikorgató szél lepedői,
az éjszaka bedőlt futóárkai alatt vacogva
és lázrózsásan, én tördellek, cibállak, te fa.

A levegőben a lövedékek vörös madárfogak.
Forgatják a homokórát szőrös hadvezérek.
Parádés kocsis nagyapám hat fehér lovat hajt,
katona nagyapám lecsúszik az ágyú torkán,
egy szál nyári öltözékben, kitüntetés nélkül.
Sustorgó repülő k lepik el a szent egetek.
A szederlila szájú fiú hátrál, csak hátrál,
a betonfal tövében térdre hull, gazt eszik.

Zsebkést szúrok a kezedbe, lábadba, túskefa,
hogyan jajgass, hogyan halljam a hangodat, élsz-e.
Az ágon lengő akasztott angyalok, a dög-idők
felhője átitatja szagával a ruhákat, hajakat,
betöri a kis cincogó papírdobozok enyves falát,
a lélegzet lesz nehezebb éjszaka, föltérdelsz:
hallod? mi bűg, mi zűg az ablakunk alatt?
Kik ezek a hősikla arcúak, mire biztatnak, mit akarnak?

A zöld-ezüst tükrök vizén suster gő koponya
rekeszeiben milyen képek élnek, tűztrónok,
verejték sóbányáiban úszó megvilágosodások?

Ez a történelem sohasem volt aranyalmafa.
A beharapott szájú halottak tenyere elszáll,
fejüket színes üveggömbbé nem preparálhatod.
Földben a hősök, hallgatnak az áldozatok,
szájukat az évtizedek kinyitják, újra betapasztják,
kövér fű nő szemekre, öklükre, hajukba fonódik.
Ágaddal megfogtál, bőrömbe akadtál, túskefa.

KŐMÍVES KELEMENNÉ

Bádogcsatornán
álom-eső-víz csorog.
Fölfordulva egy szalmaszék
a hószobában.
Az ágyon felhő gördül át.

Vasból vagyok és bolyongásból.
A falban ki dörömböl?
Csontjait a mészről
ki venné ma vissza?
Fogai zománcát az
összefirkált faltól?

Elfognak bútoraim.
Féllábon már az asztal.
Hátrál, ketté nyílik,
púpokat növeszt.

Ki sétál az ólomcsövek mentén?
Tenyerében az áram
fonalait ki sodorgatja
szórakozottan?
Haja szálanként sziszeg,
zsilipeket nyitogat a melle,
meglazulnak a téglák.

Terjeszkedik a tél.
Elhullik a tenger szőre,
villogása,

ez a vázák rothadása:
virágok vinnyognak,
úsznak széleseben.

Fölfordulva egy szalmaszék
a hószobában.

ÉNEKHANG

Az északi sark vörhenyes odúiban
egy szál énekhang inog, uraim;
ólomsötétzöld palackok állnak oldalt,
a fülkékben nehéz szerelemszag-felhők.

Papírszeletkéék, almahéjak, sörkupakok és alsóneműk
a drága padlózatán; térdig érő avar.
Nyikorog a dal,
mint rossz kerék, öreg sár-síp; ki-kihagy.

Állandóan alkonyodik, a téleleji homály
termein, az asztalok és tükrök mentén
sárkányfogat siklik lassan át.
Meztelen nő vonzol egy piros harmonikát.

Üldögélünk, fejjel a híg mennyezetre nőve.

HÍREK

Hó következik,
cinkék csontlába vacog
a hiénaszagú nyárban.

Búgnak a telefondrótok,
a férfiak
revolvergolyó-nyakláncot viselnek,
a nők zümmögő
gyémántkas-medencéje fölborul.

AZ LESZ A LEGJOBB

Bűzös halfejekkel rakom ki magam,
az lesz a legjobb,
fületem homokba,
szememet az éjszakába ásom,
az lesz a legjobb,
és agyvelőmet,
ezt a megértésre hajlamos anyagot
az űrbe kiröpítem,
hogy ott keringjen,
mert az lesz a legjobb.

HOMOKPADOK

Hosszú folyosó a tél,
de én kibírom;
fekszem a forró homokpadokon –
hasad, mint a Veronika-kendő.

MÁJUS KIRÁLYNŐ

Májusfáktól világos éjszaka.
Törékeny palack a hold,
izzó, fekete ágra kötve.
Papírszalagok röpködnek nagy dobokon,
közeleg hozzám Május Királynő.
Elmentem érte a tó vörös partjára,
időztem a szent liget fáin alatt,
mályvabor kéklett csontpoharakban:
egészségedre, Május Királynő!
Zörögnek a kavicsok, akkora szél van.
Fölpattogzik a bőröm, akkora forróság van.
Mentsd meg a várost, Királynő,
jázmin-melledre szoríts, rezeda-öledre.
Kábultan, vékony nyírfa táncol.
Űzd el a porlovasokat a te
lomb-lovaiddal, hús-vér paripákkal;
csípőd a kocsmák küszöbén átlegben,
a lámpákat eloltja, huss, ki a zöldbe.
Vadszőlő indái nem fonódnak így,
tűz nem lobban így derekadra,
szalmaszoknyában, máglya fölött;
mélybe vetett követ így tenger nem ölel.
Vezesd a körmenetet, Május Királynő!
Vérezz össze ma éjjel, részegséggem!
Dobog a hegy, még hallom, a barlang
tigrisei bőgnek, táncolnak trombitára
ezüstlovak a falu főterén,
a templomkert százéves tölgyei alatt.
Sípok szólnak, a petárdákat fekete kos
lábai rúgják az égre, nézd, Május Királynő!

Vízről a felhőmadár elszáll, szétoszlik, fönn
csak a körmök nyoma, csillagok vasa fénylik
és kiált, mikor eljössz, Május Királynő!

SZÖGEK

HOLD ÉS NAP KÖZT

Rohadt játék, az arcom egyre vásik,
ritkul, mint a régi nadrág térde –
átlátok a fal nélküli térbe
ügyetlen csontjaim közén.

Ki, ha nem én?
Testtelen, zajtalan?

Vasdarab úszik szelek habjaiban,
hold és nap közt
működik bűvös szervezetem:
beszívom a levegőt, aztán kiengedem.

ABLAK

Ha benézhetnék az ablakán.

Kőrakás hever talán
a mennyezetről lógó villanykörte
sárga sugarában.

Krumplirakás dermed talán,
vagy leplezetlen női öl,
egymásra téve bárd és rózsaszál.

Mögöttele! Benne! Még, még távolabb!
Házát így föl nem gyújthatom.

Csak ő, csak az kell szüntelen –
lopódzom volt-nincs ablakához.

AJTÓ

Ajtó nyílik
százkarátos térbe,
átellenben a fekete lyukkal.

Húz-vonz mindkettő.

Csönd, csönd, kezem,
szemem éhe,

ne lüktess úgy,
koponyacsontom,

segítsetek: szám,
ujjaim.

ÁT

Azon is át
és túl
– mögé!

Fénybőr alá,
éretlen
parázshoz,

Isten
elásott érc-
kopoltyújához.

KÜLÖN

A koponya felől,
az ablakon,
kilépek

és visszanézek
rá,
aki vagyok.

Megszült engem –
őt már
én szülöm.

Nem nélküle,
de külön.

FÖL

Kő hátára,
Napnál magasabbra.

Átellenben
őrölnek a társadalom polcai.

Por méhéből,
tűz-kocsonyából.

Köreikben
elvászik, újra megnő a köröm.

Nélkülem?

Áttörhetetlen?
Zsibbadó fém
a tejutak közti havazásban?

MORAJLÁS

A csontkocka résein
kinézek.

Billegnek a sárga-fényes
életlen lapok.

A kávéház
sikolyait szálazom;

a kocka táncol sarkain,
a falak között
ellenkező irányba lököm.

Szerencsejáték?

A poharak fölött zúgó szélben
morajlás hullámszik át hirtelen.

ESERNYŐ

Tű hegye izzad,
a burkolatot átböki
lenn és fenn.

Vércsöpp,
esernyő;

nyelébe én kapaszkodom,
hajszálaimmal tenyeremet
én feszítem a szélnek,
én vagyok.

Toronyiránt,
a falánk gömb üregeiben.

HIDEGLELŐSEN

Süket szél fészkel ott
halálra válva.

A kopasz tojás
hideg homokban forog.

Itt lucsokban áll térdig
a tulipán, de kihajt,

itt elfeketül a nő,
szája hideglelősen ég,
de megfogán.

Hadd aludjam ma éjjel
nyugodtan,

míg a ház résein átjön,
s áthúz a lesüllyedt szobán a szél.

NÉGYSZEMKÖZT

A sugárzás résein a sárga füst
ki-kicsap,
mintha rétre –
de az nem nekünk való,
mi nem arra születünk,
kiáltozásra inkább celláinkban,
a hús és
a hó konok ívén,
hasra fordulva éppen,
négy szemközt.
Fogam az égett liliomszál törzsét,
a kelyhet
mióta marcangolja már.

FÉNYES GÖMB

Fényes gömb szájában élek; sugár a menny,
a föld és a falak.
Nekitámasztom ujjaimat.
Párzik a zene: az egyenes, a kör.
Hústömegek dübögnek lentről, messziről.

GYÚJTOGATÓK

A virágfa és a kőfa között,
a hasadékon át –
porondra gyűjtogatók.
De mit gyűjtök föl én?

*

Kanyarog az Arno,
jön a föld alól, száll a folyam,
combjaid a partok:
Fiesolében, szerelem-tanyán.

*

A palás tenger dombjai.
A térkép színe változása.
Ablakon kihajló zászló szavai:
narancsfák virága.

*

Hanyatt fordulva, sokáig,
ahogyan a fű nő, mag építkezik.
Egy isten van,
a víz-suhogás.

*

Ez itt a Spanyol lépcső.
Ez itt a hajad. A kezem.
Óriás-vízcsöpp belsejében
szalmát eszik a gyűjtogató.

EZÜSTÖS EMBER

Az édes és fekete fák tövében
ezüstös ember üldögél.

Néz le a földbe,
keze fejére kék esővíz
csöppen.

Világvárosok hunyorognak
a csontos szürkületben:
meginognak
hiányos bordák között.

Az ember köhög,
az édes és fekete fák tövében
föltápászkodik.

Csöpög a víz,
a tátott földbe hull.

Irgalmas isten,
ne verj ilyen vadul.

SZÖGEK

Dörmögő csillag alatt éltem,
régen volt,
tűnődni akkor szégyen volt,
tej folyt a széttört kukoricaszárból,
nem bújt el a világ – tökmag – kezemben,

és ha elbújt, elvetettem, virágzott,
tündököltek, lobogtak a világok.

*

Látom azért,
fekete kutya képében,
habosan,
nagyon fehérén.

Horpaszát nézem,
ki-be jár,
elröppen,
vissza sose száll –

csapkod előttem.

*

Se hal, se fű nem él meg, se más,
megnyomorít a várakozás.

Összevagdalt kézzel kódorgok ma itt,
a szétszakadt ég roncsait,
e házat,
fakó színünk fölé
ma én illesztgetem,
dadogok,
a félelemtől megsárgul a fejem:
se hal, se fű.

*

Nincs vigaszom,
több szavam,

előre se hátra,
ver az ember szögeket
önmaga talpába,

és oda se néz,
ha lerúgja
végső lábbelijét.

*

Elmegy, elmegy,
a résen átcsúszik,
a hasadékon kiröppen,

füst, füst –
hova kapkodsz,
mit markolászol?

Képzeltük tündérnek,
leborított lúgkővel.

Gondoltuk istennek,
nyelvet öltött.

Megölném –
nincsen.

Feledném –
hiányzik.

Kiveri halántékomat,
hátamat
az izzadság.

HÁROM ARCKÉP

JÓZSEF ATTILA

Együnk sarat. Zöldet, sárgát.
Költők kisfiús csontjai
hulló madártollak a télben.

Csak hányingert hoz a reggel.
A sarokban összecsuklott nadrág,
fölfújt ing és vad papírkabát.

Nem kellene a mutatványok.
Különbet tudok én: a sár
és az álom kancsal pontjait.

Köröskörül megalvadt barátok.
Ne mondja senki: mire vitte?
Kéményben alszik, küszöbön ül.

VAJDA LAJOS

A torony és a tányér között
a szárnyverdesők csontjai átvezetnek,
de aztán –

Kíméletlen valamennyi ős:
tüzet gyújt körém, rám zárja az erdőt,
a kulcsot szájába veszi, lemerül.

Maroknyi város az égen, fejjel lefelé:
Szentendre cserepei.
Gombostű-fejekből összezsúfolt nap az enyém.

Az átjáró boltjával fejemen
semmit se hagytam el, csupa rom a háttér:
ehetetlen kövei a jövőt bekerítik.

BARTÓK BÉLA

Talpam a küszöbön, a szemöldökfán hajam.
Tüskeöv tart, tömegek vörös szempillái
nyilaznak körül, míg arcom arcában kering.

Térkép a határt nem mutatja.
Számokat ír szeme a sötétre.
Gyémántfeje ott úszik a vihar ablakában.

Ősz gyűrűin át vakogva érkezem
erdőtűz forgó korongjára – ess, eső, ess!
Kristálykockát ropogtatok a tájban.

Egy sarok fölmerül, egy száj lobogna:
fölfújt ing, összecuklott nadrág.
Kondulj meg, éjféli nap, a sejtjeimben.

FIGURÁK

A GYEREKKOR KÉPEI

Tüskevörös erdő, szurok-gyökerek.

A szederfa vére bevarasodik.

Cserfák,

vállukon a mennyei

éggel.

Világló homok, átkozott sövény,

és érthetetlen zokogásunk

az istálló mögött.

*

A görcsös meggyfát nem

felejtem.

Bodzák zöld puskacsöve.

Vasfazékban hársfaillat fő,

zománcos tálba méz csorog,

a szénakazlat

forgósziel

öli

szigonnyal.

Szökött mozdony vág böggve át

a dohányföldeken.

*

Fölszállnak a gyerekkor képei:

szakállas isten,

lepörzsölt vasútpart –

és a kerítésen áthömpölygő

petúniák kéje:
hideglelős száj, éjszaka.

*

Fölszállnak, visszahullnak.
Borzong a lucernás.
Denevérek hanyattszorító estje jön,
rézkilincs ugrál,
vihar kopog.
Selyemlány fehérlik kövér vad-gyöpön,
vörös holdudvarban.

*

Mind itt vannak, mind itt élnek.
Tenyeremet
átböki az őszirózsa,
ruhám nehéz
vérrel alvad.
Padláson lábdobaj. Keserű hold
világít a kútból
fekete lombokra.

*

Erősek a gyerekkor képei,
hiába meszelsz ajtót
és falat.
A süketnéma minták
mögött a tenger,
lábadban tenger, anyám haja
tenger,
mikor még fiatal volt.

FŰKIRÁLY

Porváros csontjain
 átnő,
 a pici szarvak
sárga csíra képében
 előtolakodnak,
 a kő
 birodalmát,
a homoktölcséreket
 mind
 bekeríti,
 a nap alá,
mint porondra,
 kiáll,
elküldi seregeit,
 fölkel a földből
 Fűkirály.
 Só csillog
zöld kardok élén,
 a hajakat
 borítja
aranyzöld csákó,
 és lenn,
 a föld alatt,
gyökérlovak úsznak
 alvilági vértben.
Követeit elküldi
 hozzám,
 siseg
a barna éjszakában,
 így üzen értem,

csónakot épít,
árbocain
feketemagú pipacsok,
margaréták
égnek.
Márványok ellen,
szalmabábut eltemetni,
tűzbe,
vízbe
zárni pünkösdi
napján, ő segít,
ő
küldi nyihogó lovait,
szekerét,
a sár fővárosába, ő.
Üdvözlégy, Fűkirály,
vasvesszővel hatalmas,
a vörös és kopasz
hegy alatt
összetalálkozunk.
Dobhat rám
fényes drótot is
az év,
akaszthat sziklát a
nyakamba,
cifrázhat,
álcázhat,
összetalálkozunk.
Leshet a szarvasbogár,
övén a fejsze vérre
éhes,
a lilium-húsú nő,

a sugár-csontú férfi
Fűkirály elé megérkezett.

MESEBELI

Pipacsos a föld, a léggömb föld,
száll csillag-mezőben,
egy szál cérna se tartja,
ma senki se szomorú, a kék háttér
előtt ma len-szél fúj,
ma napbaba selyemhaja leng.

Ődöngő lovaink szájába nem akad vasdrót.
Fűlábú házunk nem esik térdre.
Nem isznak hüllők piros tenyeredből.

Pipacsos a föld, és járkálunk rajta,
gőz-fák indáznak itt-ott,
érik az ágakon, villog
elénk sok forró ezüstdió és zöldalma,
de te oda se nézel,
heverve fehér kőrísa öblén.

Hatlábú lovamnak hat szárnya megrebben.
Ébredek öledben, elfújom a felhőt.
Hatlábú lovamnak nem kell nyereg, kantár.

DAL A MEGGYFA-MENYASSZONYHOZ

Már éjjel-nappal
táncolnak a meggyfa-menyasszonyok,
övék a kert, az évszak.

Mosolyognak a sötétségben,
pihéznek a nap-utcában,
zöld árnyékot szőnek,
ezüst szelet fújnak,
nincsenek.

Aki nem ismer,
nyihog rám,
szarvat mutat,
sajnál,
s míg nyersvörös lesz a tavasz:
krétával húz hátamra keresztet,
vigyázat.

Én átgyalogok a parkon,
a játékszerek pántjai csikorognak,
a poharak alján keserű szalag,
és jaj a részegesnek –

HÍRVIVŐK

Szebb napok jönnek,
homokkal, virággal szám, szemem megtelik.

A hegyoldalon kisfiúkéz csöndje
és fenyőfák, holdbuborékok;
a mesebeli műúton, lenn, fékcsikorgás.

Még mélyebben részegek,
gyémánthajóból okádnak a fekete vízbe.

Aztán iszap és föld,
a föld másik fele, hajó, hegyoldal.

Szebb napok jönnek –
a hírvivők szemében homok és virág.

A BÁBU TÁNCA

Kukorica-csuhé, csutka,
kukorica-szár.

Őszi pajta, lánc, sötétség.

Tökhéj-arcban gyertya
pislog, elalszik.

Hold – vasa éles.
Mordul a jászol.

Játszhatsz,
üres,
üres már a nézőtér.

*

Indul a bábu,
készülődik.

Üvegcserép, kövér gyöpben.
Éhes a vérre,
villog a holdra,
csak ha suhannál,
angyal-lábad
a földre se lépne,
vízre se szállna
– megmenekülnél.

Kövér gyöpben.
Indul a bábu.

Nincs veszélyben,
nem féltém.

*

Ez a kócgömbök éjszakája.
Omlik a pajta,
zöld a pálya.

Íme: a színpad.

Ez az éjszaka vissza nem tér.
Mutatványai:
soha többé.

*

Indul a bábu, próbálgatja.
Kopog a padlás, zúg a pajta.

Hátul az ősök, láda-éjben,
falovak, banyák kötőféken.

Hátul a csúcsos selyemsapkák,
sárkánytarajok, aranyszablyák,

medvekörmök, tölgyfakirályok.
Hátul az ősök. Papírlángok.

*

Spárgavilág.
Babhüvely-házak, rongy tavak.

Szilvafa-tüske ég tenyeremben.

*

Ólomhegyen, félálomban: virág nő.
Ilyen a bábu tánca.

*

A tér tündér-szobái.
Ajtók helyén nevetés,
napfüggöny.

Előjelek csatái.
Piros almahéj-kígyó,
ezüstkésen.

*

Városom, városom!
fehérfalú istállónk tövében
agyag-tornyom, lapulevél-sajkám!
Illeg előtted, kapudat
szoknyája szele ostromolja.

*

Ez is tánc, az is tánc,
koromkutyán ezürtlánc,

tökálarcon árnyék –
ez is tánc, de játék:

csengettyű!

*

Nem irigylem a bábu táncát.
Nem tépem le zöld szakállát.
Kabátján gombot nem gombolok.
Vizet iszom, kőt gondolok.

*

Gyerekek, gyertek! csuhét gyűjtsünk,
szárt a szárhoz, hegedű lesz az,
bodzabogyóból, cserfakoromból
készül a festék, gyerekek, gyertek!

KUTYAFA

A kutyafán kutya nem terem,
csak ugatás.
Ólak fölött a suhanás,
a télidő
ma holdakat és hót terel –
nem énekel,
tutul csak vad selyemkutyám,
s a hangjegyek
úgy lengenek,
mint lomb lebeg
az álombéli kutyafán.

*

Téli kertben
angyal járkál,
kutyafa jajgat,
jönnek,
mennek
vénecske varjak,
őzek
bőgnek;
kutyafa ágán,
szél szakállán
jégcsap dermed.

*

Hull a szőre
kék kutyafának,

zöld nyakörve
nincs kisikálva,

óla, körme
letörik, horpad –

nézi, nézi
télen a holdat.

*

Este elindulnak,
reggel megérkeznek,
kutyafa-erdők a
tengerpartra mennek.

Vízben megfürödnek,
szőrüket áztatják,
homokot nyeldesnek,
hasukat csapdossák.

*

Haj, kutyafa, kutyafa,
miért vagy te ekkora?

Nem vagyok én akkora,
a nevem se kutyafa,

ágaimon ugatás,
lombfekete suhanás.

RONGYBABA

1

Rongybaba áll kinn, téli mezőben,
varjúcska károg,
farkaska nyávog,
szeme se rebben hős Rongybabának!

2

Ha nincs más, hát ott a Rongybaba.
Elég magas a homloka,
nem kár, nem kár, igazán, érte.

3

Farkas koma kerekedik
varjú mama öltözködik.

Farkas koma bunkót kötött,
varjú mama csőre fényes.

Farkas koma gyomros, bundás,
varjú mama szemre gondol.

Farkas koma, hej, előre,
varjú mama ül a vállán.

4

Rongybaba áll kinn, téli mezőben,
szeme se rezzen hős Rongybabának.

SZÉLORGONA

Szélorgona szól, fiúk, tél-hangszer,
port kavar.

Bikahangon beszél a réseken,
bort nyakal.

Részeg toroknak ez se drága,
rám talál.

Szörnyű hólyagok fújtatója,
mit kíván?

Szélorgona, tél-hangszer, bikaszó –
de boldog vagy, barlangban aluvó.

*

Szélorgona, nem tréfa,
sikongás a taréja.

Ólomcső a két karja,
sor kerül rá hajnalra.

Sárga selyem arcában
ördög táncol patában.

Szélorgona hangszárnya
besurran a tél-bálba.

Keringőt jár, vihorog,
üvegorra fintorog.

Borba mártja üstökét,
fél a mama, fél a pék.

Két mellén a hangsípok,
rajta, koma, fújhatod.

TÉLVITÉZ

Tél karcsú jégvitéze
 álom-ligetben
 lovagol, trappol,
gőz-szakálla, hóbajsza,
jobb kezében vasbalta,
bal kezében kantárszár:
 tél vitéze,
 hóbajnok,
mellvértjén a sárkánnyal.

*

Télvitéz,
szél- és hold-sisakban,
jösz-e már?

Télvitéz,
talpig jéggyöngyben, jaj,
hallod-e?

Télvitéz,
álom-kék vitézem,
hol késel?

*

Fölragyognak majd
Télvitéz
erős fegyverei,

fölindulnak majd
csillagos
virág-seregei.

Meghátrálnak majd
Télhomály
szalma-rost csápjai,

összetörnek majd
kínpatkós
csizmájú lábai.

*

Parkon át,
hegyen át,
göröngy-váron,
ólom-vízen át,
Télvitézem,
Télvitézem
hozz egy furulyát!

Furulyát,
favesszőt,
kardot acélból –

kopogtass,
suhogtass,
szólj egy szót nekem,

vitézem,
vitézem,
szép egyetlenem.

NAPKAKAS

De Napkakas és Vasgyúró András
a halcsontvázat,
a hold-hal-házat,
a rongykarámot fölgyújtotta már!

*

Zsúpszalma,
kőalma,
öreg ördög tajtéka –
vidd el tőlünk, Vasgyúró!

Ákom, bákóm,
szánom, bánom,
béka lett a párom –
ments meg minket, Vasgyúró!

Itt huhog,
ott suhog,
bagoly torka susterog –
sújtsd le szárnyát, Vasgyúró!

*

Napkakas eljön.
Vas a körme,
tűz koronája,

láng szakálla,
szívárvány
a ruhája.

Napkakas ébred.
Nyílik a torna,
omlik a porba
hold-hal háza.

Napkakas fölszáll.
Izzik a zöld lenn,
forr a sárga,
dől a délhegy
a tájra:
vadszőlőre,
pincebogárra.

LÁNGOM, LÁNGOM

Ablaktalan éjbe:
gömbötétbe,
kőágyba,
ruhátlan láng,
fekszik szegény
magába,
fázik a keze,
láng-lába,
keresztbe és
hosszába,
mért feküdtél
kőágyba?

Voltál lángom,
szép
parazsacskám,
voltál nyáron
királynő –
tűzteremben,
fényhegyen álltál,
sohase féltél,
sohase fáztál,
mért feküdtél
kőágyba?

Lángom, lángom,
tükröm titka,
pattanj szikra,
ropogj, táncolj,
odúd omlik –
voltál lángom,
mért ne lennél,
mért vacognál,
mért felednél,
mért feküdnél
kőágyba?

MESEKENYÉR

1

Messze-mese,
mesekenyér:
még egy karéj,
még egy karéj.

Piros huszár,
zöld lovacska,
huszár sírva,
ló nyihogva,

ott repülnek,
vas-vásárban,
ott ülnek a
banya-házban,

huszár sírva,
zöld lovacska,
elszáradt a
vasdiófa,

elporzott a
ló, a szekér,
mesekenyér,
mesekenyér.

2

Hova, merre,
szép vitézem,
aranyajtóm,
láng-legényem,

hova ékes
madár-király,
ne menj, ne hívj,
ne még, megállj.

Hova csákóm,
homok-hajam,
szél, a tölgyes
habjaiban,

papír-puskám,
nyilam, kocsim,
zöld verebek,
víg napjaim.

Hova, merre?
Ne szólj, ne félj:
mesekenyér,
mesekenyér.

3

Jönnek, mennek
arcok, felhők,
mind lobognak,
mind kerengők,

sál a fákon,
tél, topognak,
vasvonalok
gőzt huhognak,

szikrát köpnek,
hó az álmom,
röpít a hold
nyárfa-szánon,

két fekete
szárnyas húzza,
csillag lép a
kocsiútra,

csillag-lámpa,
csillag-tenyér:
mesekenyér,
mesekenyér.

4

Kék aranyfán
holdbarackok,
jön egy kutya,
nyelve csattog.

Foga gyémánt,
szőre kormos,
szájpadrólásán
parazsat hoz.

Zöld nyakörve
tükrök álma,
sötétség a
kutya háza.

Holdat enne,
holdbarackot,
egész éjjel
tutul, kaffog,

égi testhez
nem jut szegény,
mesekenyér,
mesekenyér.

5

Aranyökrök,
tölgyfahordók,
szurokerdőn
gyöngyharang szól.

Tüskejárom
száll nyakadra,
erdőben jutsz
egymagadra.

Mozdul a lomb,
égbe hajlik,
réseken át
zene zajlik.

Kék a lába,
zöld a szárnya,
nincsen többé
maradása,

messze-mese,
mesekenyér:
még egy karéj,
még egy karéj.

A FECSKE RÖPTE

Gömböt, kockát nem árulok,
megtartom magamnak.
Előveszem éjszaka, nézegetem.

A szél mindent kimozdít.
Sarokba, csontba eljut a por.
Még jó lehet, jó ez: nézegetem.

*

Egy-egy üvegtányér az asztalon,
pörög a holdsugárban,
csönd, suhintok hátra,
csönd legyen.

*

Ég a hársfa,
kihajlok, hajamat odatartom.

*

Fuvola-ágak, sörényes virágok.
Végig a nyírfák folyosóján,
szalmacipőben, kard nélkül.

*

Szülővárosomat, a giz-gazok csontjait,
a fecske röptét összekuszáltam.

LÁNGFORGÓ

Ősalakzatok. A rostokhoz közel.

Jobbról, egy hajszálrepedés, jobbról.

Balról, egy égitest szíve, balról.

Mocorognak a nyúlványok,

támadnak kart a karba öltve.

Sovány vagyok. Beállok a körbe.

Izgatott térkép. Hosszmetszetben a táj,

a rostokhoz közel.

Kút, mely magába ránt.

Áttetsző, égi vízcsepp: falánk,

zöldszarvú állat.

Tüske-hegyek. Kerítés a láthatáron

vörösből, kékből, feketéből.

Szelíd vagyok és vérszomjas az égtől,

csitítgatlak alvóm, kedvesem.

Egész éjjel a folyosókon

és kinn a földeken,

és kinn a senki földjén.

Katona vagyok, nem keresztény.

Hosszmetszetben a múltam.

Vaskolomp a kövér ökör nyakán.

Nedves üregbe hátrál a délután,

folyékony a hold, iszom.

Keringőzünk a kígyó-kavicsokon.

Király vagyok. Papírméntémen,
vascsákómon lombok zöldje.

Kétoldalt vernek – csak egy libbenés:
nem emlékszel a mutatványaimra?

Pincékben járunk éjszaka.
Benyitunk ide, benyitunk oda.

Dobognak fönn a talpak, hallgatózunk.
Nevetsz. Hatalmas vagyok,
le a rostokig és vissza,
és a szívedig, és zárva krétakörbe.

Nyírfa menetel ritkás hajjal
az őszben, csontja vacog, mint madár
csontja, összeverődik.

KÉPESLAPOK

Vörös felhőhajadon
átúsztam akkor,
így jutottam eléd.
Völgyben feküdtél,
és én combjaidra –
partra vonszolódtam.

*

Rongyaimat, jelvényeimet,
a félelmek zörejét, ízét
hogyan is merhetném elhagyni –
fölrobbant dögök,

kristály-kísértetek közt
csúszva, közeledve?

*

A szikrázóan száraz
kőmeder mélyén megtalállak;
látom, a peremen áthajol körben
sok vastaglevelű növény,
nagyfülű, szélszemű teremtmény.
Éhen halhatnék, szomjan veszhetnék,
ha csont és hús kapcsolna csak össze.

*

Sirálynakú hold csap a vízre,
csőrében elroncsolódnak pikkelyeid,
barlangból fölbukó hal.

*

Nyár partján kockajáték,
a nádas rád sípol, megállsz.
Fönn üvegtestű hegy,
lenn megalvadt iszap.
Nézem, aprócska nap-gyík ugrál
nyitott szemed alján.

*

Az ernyők csukva, ázottan-soványan.
Fölborult nádszékek csontjai.
A lécek közén szalagot húz a szél.
Nyugágyak, becsuklott inakkal,
sárban patanyomok –

a víz és az ég fehér cérnaszálat,
ellenkező partot ostromol.

*

Opálpalló a vízen.
Csillagok nyála száll
a tompa tábla előtt, hol állunk,
tücsköktől bizsereg a fű.

LASSÍTOTT FELVÉTELEK

Mindenütt a nyár megpöndörödő levelei.
Kés. Kicsorbul a dombok ízetlen porában.
Arc. Elrongyolódik a sárga bútorok sarkain.

A nagyítóüveg alatt fagyos ürülék,
gipszbaba, törött kerítések a parkban,
mínium, kötél. Állat árnyéka púposodik.
Megállsz, figyelsz a parkban. Lábad szétteszed.

*

Széklábak éjszakája, harcosok hajnala.
Gőzölög a padló, vinnyog a szemét,
és a talpak, mert talpak, fölvonulnak.
Mámorító, hogy ropog a millió tojáshéj.

*

Lámpafény – a kutyanyál megdermed,
és a szőnyegeken, arcokon át
a mosatlan tányérok karikázva és
füttyörészve elindulnak a szabadba.

A sötétség bundás anyahajó,
brummogva vizek a hullámzó egekbe,
meztelen nő tétovázik a partján,
szeret, nem szeret, fekszik a vízbe hanyatt –
hold és hajó öle öblébe lát.

Mosatlan tányérok járnak csapatosan.
Benéznek a bokrok alá,
hol tudvalevőleg ilyenkor költ a kukac.

A VÍZI ANGYAL KERTJE

Szél viszi, nap láncolja e kertet,
mely szám széléhez, hajamhoz úgy odanőtt;
éjszaka is járkálnak bennem hétpúpú fái:
ezüstcsőrök a csontra odacsapnak.

Ökölnyi gömb a tél,
függ az almák között fényesen,
néha hold, már nyüszítenék.
De gyöngyöz a kert,
halait fölveti úri vidámság.

Füveket látok,
vízi angyal békalencsés ingét,
boszorkánykövet.
Tátognak rám sárga tulipánok.

FIGURÁK

A rostokon a zene átszűrődik.
Elszenesedett halak húznak égi serpenyőt.
A nap meztelen, zöld hátadra csattan,
körülfognak csontkarók a dombon,
kezed csupa víz, arcod csupa kék.
Állkapcsod és állkapcsuk szétfeszíthetetlen.

*

Kitisztul egy-egy, lentről indul el.
Fa törzsét, alma házát,
vígágod tulipánjait belülről rohamozza,
vaskesztyűvel suhint, gyöngyeid morzsolja,
ezüstszalag fut szád szélétől talpadig.

*

Sárkányfogakból rendjelek ragyognak,
két szarv közén, izzó drótkötélen
alvadt vörös nő sikong.
Kezében szürke napernyő, lábán karikák.

*

Lányok öle, melle kígyófényes,
leszállnak rá vörös madarak.
A falra fröccsentve erőszakos
ábrái kínnak, szerelemnek.

Tovább, az indigókék figurák erdejében.
A homlok és a has lebenyeiben,
gőzölgő belekből felhőznek elméleteim.

*

Sárga ló poroszkál sivatag útján.
Kétoldalt a szederfák varas kérge zörög.
Lebillennek zsúptetős, fehér falú házak.
Trágyaillat száll a virágoskertekből.

*

Ólomgőzben a vizes városok,
a behavazott park pincéi elindulnak
alattomos útjaikra, te táncolsz,
rogyasztó szél, fogatlan álladon
leng krepp-papír szakállad,
te táncolsz.

*

Figurák gázolnak toronyiránt és mezítláb
az alvilági gabonában,
a kalászkok mérge megérik,
az aratás ideje eljön,
a cserépkorsó füttyöget,
a füst estétől reggelig dől,
ömlik és tekereg az elgurult palackból.

*

Lennél-e az árnyak kútja elevenen,
nyugodnál-e figurák talpában
már holtan?
A kiáltások, mint összemarkolt hajcsomók,
borzongva röpdösnek a sötétségben.

*

De a mélység legalsó rétegeiben
a nap gyökérlábai
mégis hazatalálnak,
a rongyokkal körülaggatott arc
hiába lát le odáig.

*

Vannak élőlény-figurák,
fejük nyers túskegömb,
vannak teremtmények,
és szalmasárga sarkok a világban,
egy zsákutca, egy gyűlölet
és egy kézfogás csont-háromszögében.

*

Tavaszi sátrai, zöld pultok,
a nyírfa poharába édesvíz szivárog,
de hátrább, a gyertyák homályában
ott ólalkodik egy, porgömböt pörget
föltartott ujjá hegyén.

*

Alszol a tollpuha homokon,
erdő kel át rajtad száraz lábbal;
átkeléseink,
átváltozásaink
a figurák puskacsöveiben,
a készülékek célgömbjeiben,
fejjel lefelé,
mindenkit elhagyva,
mindtől elhagyatva.

*

A késpenge és a körtehús
egymás mellé kerül és utazik,
fekete lakkos magok az űrbe szétperegnek,
s közben ömlik és ömlik
a napok fölvezetett vére,
keringenek a sasok.

*

Emberek és figurák ülnek
az évszakok rekeszeiben,
átkopognak egymásnak,
a fülkefalakat telemázolják sormintákkal.

VÁLTOZÁS

Enyém a táj, csorda-tüzei itt is, ott is égnek,
sárgás pára száll.

Az utakon árva trombitaszó kereng,
sárkány csapong.

Meszelt bódék lenn, forró
kockakövek.

Fekete kalapos férfi üget,
elhalad előttem, lesétál a képről.

Hányingeresen
hallgatok, a keringéstől
lüktet a fejem,
fényesedik az abroncs nagy fakerekeken.

Lomposan a portól, fönn,
a fonalán rángó papírállat
nyerget kínál a trombitának;
tűnődik, vár a hangszer.
Mire megyünk a gazdátlan tüzekkel.

Kanyarog a kő,
sötétedik a pára.

Ráragad a por koronámra,
szemembe hull,
tántorog a trombita hajléktalanul.

Fekete kalapos férfi, bejön a képbe.
Eltűnik, mire ideérne.

Változás.

Fönn a trombita, lenn a sárkány;
a férfi csorba nő.

Forrósodik a meszelt kockakő,
árokparton legel az árva sárkány,
szól a hangszer.

Mire megyünk a gazdátlan tüzekkel.

Sötétedik. Eltűnik.

Fekete kalapos nő üget a térben. Változás.

ELLENPONTOK

1

Hegy mögött a tér sötétkékbe fordul.

Asztalunkon a dália már vörös.

Az ég és a virág között
gyorsan sötétedik, a kert lámpái
forognak, mint a kislúfejek.

2

Az ellenpontokat óraketyegés
köti össze, csak a póklábakat
kaszálja el röptében a szél.

3

Eltévedt teherautók túlkölnék
a köralakú utcákon, a motorokra
hó zuhog, a reflektorok
alagútjaiban emberek bujkálnak.
Gyerekkoromban apám négykézláb
lovagoltatott, markoltam haját.

4

Most már a falon átléphetek könnyen.
Nem nagy dolog a rakéták korában.
Poharamban kukoricát csörgetek,
jön a tél, kezdődik a vaddisznóvadászat.

5

Vörös bordáival az erdő földre roskad.
Én tartom még magam.
Arcképem a tükörből kihullik,
kezem elszáll – mosolyog a törzs.
Végezhet most már mindent egyedül.

6

A körte és a körtemag beszélget.
Figyel a kés, alszik a virág,
a versből tehát semmi sem hiányzik,
csak az éjszaka, de az itt hujjogat
körülottem, szólhatok neki.

SORMINTÁK EGY REGÉNYBE

Hányingeresen az opálvörös –
satnya bogyo képében az égen.
Keménypapír-házak, csontgöröngyök,
és a fák ezüstnyála jegecesen.

Pattogó ajtóramák,
telekarcolva mint az olajzöld folyosó.
(Az északi szél halalakú.)

És sorminták a fűben,
zokogásod a léghajóban,
váll alatt, váll fölött.

Elszáradt telefonok, terpeszállásban,
szörnyeteg vázák, karszékek a parton,
hóágyak, hósobák.

Füstcsík végre,
de az se.
Kanalak vacogása, túlevelű fák.

HIPPI-DALOK

HIPPI-VERSEK

fogam közé margarétát szorítottam
hej-haja-hó

köldöködben rózsá nyílt vasárnapra
hej-haja-hó

szerelmünket eső esse szél csipkézze
hej-haja-hó

a világ csupa szőr csupa toll csupa vér
hej-haja-hó

*

hidak másznak álmomban
fejemre csurog ahol fekszem az ég
talpamra térképet rajzolnak a hangyák

*

vonat indul Brandenburgba
beszállás
megkezdődnek az őszi
hangversenyek

elnyúlsz vörös hajszálaid
mentén a gitárban
leguggolsz a kőben
selyemgubó neked a csillag

*

a nárciszok a buborékok
a nagyhatalmak
erdőségek
gyors hisztériák
mint színes lovak keringőznek
fejemben a szemedben
a nárciszok a buborékok

*

nyakamban édes kölykeimmel
szuszogásukkal nyöszörgéseikkel
négykézláb

*

istenem istenem
lekaszáltam hajamat
süvölt a rét
de kopár

istenem istenem
kidöntöttem lábamat
kráter a völgy
de sötét

istenem istenem
forgósél karjaimmal
szemét játszik
de nehéz

hippi leszek talán

A HIPPI SZERELME

dália dália világszép leány
kő az oldalán
csat a derekán

úgy táncol úgy kering
levele csücskébe
édes szerelmébe
úgy rejt el ujjai illatos hegyébe

*

aludj ma nálam
légy ma velem
melegítsd át a fekhelyem

öled oly lassan forog
és annyira jó

öleden át én
magamhoz mégis eljutok

*

tülköl az ősz megállít
vasas lombok csörömpölnek

ez a piros pad volt az ágyunk
zengett a fája gitár volt

ez a meleg park mint a kastély
nászéjszakánk völgye

*

szerelmem
álmodban lassú napraforgó

szerelmem
szemedre hulló kék levél

csöndes legyél jó legyél
kulcsolj a combjaiddal át

altatgass

*

melledre hajolnék
csípődre ledűlnék
hozzád menekülnék
ha engednéd

*

nekem ez a világ nem kell

gitáromat puskára nem cserélem
elélek a fűben a fában
tökéletes nyakad krétavonalában

*

kiégett városokon
elroncsolt lányokon
ütőeremen át

kivándorlok a világból

az utolsó szemétkupac még füstölög
aztán eltűnik

A HIPPI LEVELE

a hippinek se jó
papírkordé a világ
azon ül
keze fejével eljátszik a szél
de jön az este
sötétben a jéghegy
dohog a hajó
a hippinek se jó
vacog a rézkorlát
jácint a két keze
ázott rongy a part
selyem és brokát

A HIPPI DALA

lefekszem a kockakőre
nézhetek
szalmaszálba lukat fújok
jöhetnek
mászóvas-cipómet a feketét
eladom

(csupa rom a kert
elhagyott tojánhéjak zörögnek

foghíjas fenyő huhog
a turistaház lesüllyed)

kőrisfaméz a kenyérem
borostyánbogár kőkaréj
nyírfaággal öblögeti
jégtüskével teleszórja
torkomat a reggel

(fölkel a nap
a sötétség vagonjai
sárral sulykolt gyufadobozok
gyerekjáték
lefordulnak a töltés oldalán)

A HIPPI ÁLMA

virágok hegyére
tulipán sátrába
most megyek

izzó szélfújás
evezők szárnya-csattogása
kétoldalt a mályvamezők
hóvölgyek
zsúpváros felhői

átbújok
a vízjelek gubancán
borzong a papír
füttýent a behavazott utca

ősz van
korom pihéz a napsütésben
rongy szárad kőpalánkon
bordámon átnyilaz a hold

hárslevelek pendülnek
a porban elhal kiáltásod
szád sötét luk
uszályod zöld-fodros farkas-csattogás

kétoldalt a kálvária
Krisztus arcán szedervér
hányingeres házfal előtt
zokog Magdaléna
szeme partján gyertyaláng
bocskora kígyókból

dobok dobok
holdas bozótból kitörő bika
torkolattüzek

a virágok hegyére
most megyek

köpenyem a múlt
szamaramnak mesebeli takaró
álmomnak váza virág

A LÓ ÉS A LOVAS

A DÖGÖK

Zöld sarat falnak a dögök, ó, hogy megdobálnak. A szalmától csipkés mocsok harapós rendjelei bevérzik az inget; édes a vér, ugye, édes a sós vér?

Miféle dögök, kik ezek? Én a középkort, a tetves ördögöt, a rühes sebeit elvakaró Sátánt nem hiszem, én hasa szőrébe nem kapaszkodom, ez a dög miféle, sűgom, miféle hát, hogy meggörbülnek a csontjaim belé?

Én intem magam, az utcára néző ablakban megállok, hogy jön a szürkület, látom akkor, a dögök poroszkálnak, tölcserbe tutulnak, esznek, paroláznak, szorítom én a függöny ráncait.

Sárga az ég, a nap lemegy és alulról, a perem mögül néz szemembe vissza, mikor megérkeznek a dögök vasvonaton és az utcákat bebútorozzák hirtelen.

A dögök, intek, és csomagolunk szóttanul, mi keresnivalónk lenne, megbotlanánk az odafeszített selyemben; de már fölzárkóztak és kirajzolják fejünk fölé a mártírglóriákat.

A dögöket ki kell irtani, olvasom éjjel, híg folyamában ringatózva a holdnak, vagy a nevüket tudni legalább, bizony, gyerekkorunkban fateknőben gügyörésztek ők is és a bölcső partján szörnyeteg atya térdelt.

Ó, a dögök, bólintok fölénym aranysugarában, ó valóban, ám a lexikonok oly tökéletesek és a védelmi berendezések ma már a legkeményebb homlokot is elejtik, mint a legyet, és a számítások

szerint nincs ok aggodalomra, bár tornyaik egyre nőnek és dőlnek, no de semmi.

A dögök, üvöltöm, ők, a dögök, csak ők! Az összerágott történelem leszakadt ablakain ők ki-belépnek, ők táncolnak ingekben, fehérén, mint a falusi temető sok kísértete, és bort nyakalnak, de én nyögöm az árkot, én élek bogyókon, a természetek várában én ülök egyedül és ragacsosan, nyökögve, rohadva, én.

Csapatosan a dögök, ősfalkában vásárt vernek, parányi kutya-fogatok vontatják őket keresztül a levegőn, a templomon, az előszobán, az ételekkel megrakott ünnepi asztalon keresztül, nyihorásznak és öklendeznek a hold gyümölcsöseiben, végig az ürülék-hegyek és a viasz-erdők mentén – ugye édes a vér, a sós vér; miféle dögök?

Zöld sarat falnak, ó, hogy megdobálnak, ismerem őket, állj, ki vagy, ez a telek, ez a száj, szobáival ez a régimódi ház nem eladó.

SZÜRKE

Föltámad a földből, levegőből, föl-fölpúposodik a szürke: magára rántja ember, állat.

Grafitszürke fenyvesek pengnek ércesen. Szántásokon és városokon ül a bálnahasú hullám.

Te, aki emlékszel még a kékre, zöldre, hajadban a fülemüle-nap fészkeire, te, aki a kék és zöld határán siklottál üvegkorcsolyákon, mivé leszel, te, mivé, a szürke beleiben?

Megnyílnak a földalatti bálterem padlóí, ágyam, ez a feneketlen teknő, bizony, hullni enged gyáván, rogyant lába füstölög.

Senkinek se jó. Nyerít s bekap a szürke, de én átlátszom a dög hordó-hasán.

GÓLEM

(1967)

Prágában a gótikus zsidótemplom falai elmozdulnak a homályban, s ahogy elképzeljük: ezüst-faragványok, bársonyok hallgatóagsága, mindentudó kövek, és fönn a padlás.

Verebek csipogtak künn, ólomcsipkés köd suhant rám, ősz volt, a Károly-híd püspökeire félbetört sirályok ültek, a kőpalástra messzes ürülék csordult, Franz Kafka sírjánál is verebek csipogtak, csapzottan, vörhenyes sisakban ültek, mint a padlás peremén.

Prágában a gótikus templom padlása üres már, a Gólemet hiába keresem, vége, Egon Erwin Kisch, a nagy riporter fölmászott fél évszázada, lenn fölfelé fordult arccal emberek, Egon Erwin üres kézzel jött le az üres padlás-űrből, semmi, mondta, mutatta kezével, nincs itt, nincs meg, kereket oldott régen az agyagbaba, volt-nincs Gólem, nyugalom, ti fölfelé fordult arcúak, ím: üres a padlás.

Agyagból a bölcs rabbi, vékonypénzű kis horpadt férfi, gyúrt óriás figurát és nevezé Gólemnek.

Gólem dereka egyenes, karjai rudakból, combja, lábaszára egyenes henger, tönk a lábfeje, tömb a Gólem feje, fölfelé keskenyedő és egy szeme van, mert vékonypénzű bölcs az ő atyja, nem telik több drágakőre. Helyezé az egy szemet, ahogy illik és ahogy elképzeljük, az agyagbaba homlokába, koponya-középre.

Prágában a Gólemet nem találtam, félbetört sirályok ültek és őszült, gondoltam a hely teszi, a város, és fekete sört ittunk Faust egykori asztalánál.

Bölcs rabbi volt ő, csak intett, ha mellénye zsebéből a drágakő-szemet üregébe helyezte, és a bíborszínű és zöld és kék sugarak a Gólem dorongkarját, a Gólem hengercombját beragyogták, öröm volt nézni, mikor indult, micsoda idők voltak azok!

Alattunk Prága háztetői lakkos képeslapon, a kémények körül füstfelhőcskék, a tetőcserepek tompán, éretten és oly magabiztos rémületben terülnek el, hogy tapsolunk, az Alkimisták utcájában akasztott cégérek, egylépésnyi házak a semmire festve, nézhette a Sátán köldökét, aki itt lakott.

Bölcs volt, ám szórakozott a férfi, Gólemet a drágakő lassan elkapatta, fölfortyant az agyaginas, a mestert letegezte, tönklábát az ajtórésbe dugta s előbb halkán, aztán hangosabban: prüszkölt, káromkodott.

Folyt a fekete sör a nők ezüst torkán, folyt le a mélybe, szeplőtlen férfiak csapkodták tenyerükkel fölhevült combjaikat, hogy üres a padlás, bár, ki tudja, volt, aki nem ivott, a fekete lében arcát nézte hosszan.

S mert a horpadt kis ember szórakozott volt, ám ostoba soha, Gólemet a padlásra bezárta, ne rettegjen a nép, az agyagrudak és hengerek, a tömbfej uralmát ne nyögje, a pimasz inas ne sarkantyúzza halálra, egy szemével ne búvílje: tegnap még idomított kígyó, megfélelkező táncoltatóját.

Elfolyt a lé, Egon Erwin a létráról lelépelt, nadrágját lepörgette, szétszéledtek, a sörözőben sűrűsödő dohányfüstben mégsem volt rendben minden, láttam: aki ivott és aki nem ivott, fázik, ingét kigombolja, mert fullasztó a hőség.

Kerestem a kis embert, Gólemet hátha más padlásra zárta, de tudtam már, sehol nem lelem.

Folyt a fekete sör le a mélybe, künn, az árkádok alatt előre tört a köd, sárga villamosok fújtattak lassan, torkukban parázs, sírt egy részeg öregember, Uram, miért, a Gólem nincsen, miért hát, Uram, és nem fáradt el, jaj, miért, ha nincs a Gólem, sírt az öregember, könnyei szakállába hulltak, a sós cseppeket ezüstös tetvek itták.

Ültünk a nehéz tölgyasztalok mentén és körben a Walpurgis-éj képei lovagoltak sárgán, láttam a drágakő-szemeket a koponya-középen, agyagrudakból az egyik férfi karjait, henger a nő combja, lába szára, feltűnik egy-egy tönkláb, egy tömbfej, fölfelé keskenyedő; folyt le a mélybe a fekete lé, az öregember tetves szakállát tépdeste sírva és motyogta: miért hát, Uram?

A VÉR EZÜST HÁZÁBAN

Minden égtáj kíméletlen.

Keringőznek, hujjogatnak a rekkenő sötétségben vidám egy-szarvúak. Duplaszárnyú, zöldecске gépeken ülnek, papírfarkukra ákom-bákomot présel az évszak.

Ülsz az ablak előtt, az úri kertre nézel, a tejüvegen át szürke mindenik boszorkány; nyakad vonala, állad érce nyugodtnak látszik. Vinnyogjatok csak, söprű-fák, rézdróthajú lelkek.

Erre van észak, arra dél. Keletről nyugatra sétálnak a nap simaszőrű lovai; a vér ezüst házában együtt laksz velem.

De kíméletlen minden égtáj és lakói: pusztuljanak a szeretők. A falak alján dühödt növény habzik: a boldogoknak nincs igazuk.

A LÓ ÉS A LOVAS

1

Valóban, mi lehet szebb dolog az életnél?

2

Reggel a rézölű, homokszemű nap rád hull, este lebuksz a sötétség alá.

Mester, a tétel átkozott, be vagyunk kerítve.

3

Elöl a tudhatatlan, hátul a hajlíthatatlan tér és – lovasa? lova?
– az idő.

4

Biztos, ami elmúlt. Tündöklőbb csak a jövő lehet. Talán még semmit nem rontottam el.

BARANGOLÁS A GYÖNYÖRÖK KERTJÉBEN

Beléptünk a Gyönyörök Kertjébe.

Angyal karján suhansz, acélszürke nyárfaleveleket érint a melled – mind zizeg, rázkódik a gyümölcsök résein csapódó viharban, egy arasszal a zöld felett, pipacsok magasában, hogy ne félj. A középső tábla ez, a gyémántmezőre rajzolt szárnyasok, a ragyogásra borított rétek és tavak vad zománc-világa. Borba merülő aranytenyerek. Tarajos almák mocorgása, körte-kürt, keringő szerpentinutak és csavarmozdulatok a levegőben, üreg után üreg, mely szalmafészket rejt fekete sövény mögött. Izzik az archoz támasztott

vízililiom, hajad eső, hull rám vörösen növényi felhő, madár ül tornyában, tollászkodik és gurgulázik kényesen.

S búgva-bongva az ellipszisek napraforgóit kioltják, újra beindítják, mint a vízikereket, a fehérorgonák fürtös hangjai. A drótkerítések alján fölcsapó fű erős tengerében szivárványkagylók, hajszálnyi réseken csobognak, szerelem ékszerai, ár-apály-lüketések, szürkület-mélyi testek, rózsza-áramlások. Percegő kis ér a hold hasán, a csillagok jegeces, ősi homlokában.

S búgva-bongva fölmerül a harangos éj nagy öble, fűre dobott ingek hava oltja szomjúságod, lemezek lebegnek a foszforos ég alatt, a fák füstje szétterül, völgyek mélyén gomolyog, kőágyak parázslanak ott vízmosások partján.

Beléptünk a Gyönyörök Kertjébe, ez a középső tábla, nosztalgia-
ánk és félelmünk mezői, paradicsom és pokol köze, álnok egyensúlya a tánc ígézetében, sem ez, sem az, csak híd, mely a születés és a halál fordított tölcseireit kontár kézzel, kezünkkel férceli – tanított a mester, hogy láboltunk a kertben, kísért minket, s mint szokott volt, a jelenségeket magyarázta. Tüskére nyársalt szentjánosbogár húzott el felettünk, egyik lábán néma férfi, másik szárnyán meztelen nő csüngött, felém fordulva mindkettő.

Nem volt semmi sem bizonyos, kiszámítható.

Tűnődünk a bölcs szavakon, igaz, nem vagyunk ártatlanok és el se kárhoztunk még, éjszakai gyíkok zörögtek a szárazság gízgázos alagútjain, bár nappal volt újra, torkuk alján hólyagos bőr lüktetett, féltek, a nap szikláira vazeltek rémületükben.

Kísérőnk szeme körkörös kristály, rézkarccá szorítja vértelen ajkát össze, áttekint a mi kételyünkön az ő bizonyossága, könnyű volt, könnyű volt neki, motyogom, hogy el ne süllyedjek előtte, lépkedünk tovább, itt mindenki meztelen, tizenöt férfi furakodik

egy feldöntött tojásba, tizenöt nő fekete pettyes aranyhalat bújtat a combja közé, itt minden szimmetrikus, a kőnek helye van, a sás a mocsárban nő, szarvas ugat egy kaktuszlevél csúcsán és a bóbiskoló uhu altestéből emberi végtagok nyúlnak szerteszerűen.

S bűgva-bongva csukódik újra az ég, mint könnytelen madár-szem, és meg is nyílik aztán, hogy a részleteket is láthassuk, ha már betévedtünk ide, kezdet és vég közé, gyújtópontok földi fog-ságába.

Néztem a szürke szerzetest, a csontokra roskadt bőr katonatér-képét, a szőrtelen állat, a hollandi bőr- sapka alól csigázó seszínű haját, elefántnyakát és golyószemeit, néztem, már nem urát, mártírját és kéjencét a kertnek, biztonságában megátalkodottat, igaz-ságtevéseiben a bűn apostolát, szegényt: ellenfeletem, társamat.

A föld nem vidám-vásár délben, éjszaka, és a Gyönyörök Kertje bizony fukar, öreg, bár mi szégyentelenek vagyunk, mikor öröm kínálgatik, mondtam önzetlen kísérlőknek dühösen, már untam ezt a rohadt harmóniát, és fáj a fejem a füstölgő fák tömjénillatától.

Nélküle, őt elhagyva és tőle elhagyatva barangoltunk, csörtet-tünk tovább.

A TENGER HANGJAI

Különösek a tengeri felhők és a föld alól sugárzó bazalt-ragyogás.

A nap selyemtaraja nem lankad el, míg fölkapaszkodik a hegyi fenyők lúdbőrös hűvöséhez. Tengeri lovak trappolnak alkonyatkor, örökmozgó gömböt hajtanak belülről, előre, hátra. A levegő láncai közt, magasan, tengeri madarak zúgnak, bár nem látni őket.

Reggel a margaréta-tenyerek mind vízre szállnak és eveznek, mentik a földet. A reggel mályvafelhő, fölemelkedik, és alatta ott a nyers tenger. Reggel vízcsepp a világ, fönnt karcsú, lenn kövér, biztosan indul a mindennapi zuhanás elé.

Erős a tenger, mint a halál és az élet, félre most veled, görcsvitéz. A bölcs szikláról hanyatt vágom magam, és nem igaz, hogy a másik ottmarad a szivacsos és százcsúcsú kövön, ottmarad étlen, szomjan, betűzgetve csontjaim. A víz most a házam, hangszerem, a százcsúcsú kőre, éhenkórász lakójára nem is gondolok.

Este viszont megindulnak a rákok. Vértörös ollóik a tengert fölkaparják, gyerekzsebkendőket lobogtat a víz.

Gyere föl a partról a kőre, gyere föl, a partot ostromolja, markold föl, amid van, gyere föl, lábad ostromolja, ruhád kigombolja, hajadba lila iszapot ken. Gyere föl.

Erős a tenger, morájában megroppan a kerti szék, a nyári lak, a téli kunyhó, fegyveresen indulsz, csupaszon érkezel.

A tenger hangjai táncoltatnak, azt mondják: cápa- fogú. Azt mondják: a sziklakerítés mögött bujkálsz, fügefák alatt. Azt mondják: nem vagy alázatos. És itt a húsvét.

Tengeri harangok.

Padlónk alatt a tenger hangjai hullámlanak egész éjszaka, gubbasztunk a résekre tapadva, a hangok medrét kék hínár lepi. És itt a karácsony.

Tengeri szelek. Téli villámlások. Szaloncukor kalimpál nyakamban, meztelen hátadra ráfagynak az ezüsthóliák. A hidegre meszelt falakba zárva tovább él a tenger, hallgatom.

A tenger hangjai lenn és fönn: emlékszel, görcs- vitéz? Húsvét és karácsony: nem vagy alázatos. Erős a tenger, a hold üvegoltja alatt csilláralakzatok.

KŐMÍVES KELEMEN

Kőműves Kelemen éjfélkor feljőve, áll, a falat nézi, ő tudja, hol szárad benne vér, habarcsát hol köti asszonyhaj, sötét óra, meddő fogcsikorgatás.

Háromszögletű zászlócskákat lobogtat a hold, a vakolatra rajzol töprengő árnyat, magában beszél Kőműves Kelemen, szemei világítanak a meggyfák alatt vörösen.

Jaj, aki rakta, jaj, aki kapta. Búsulhatsz Kőműves; búsulhatok.

Susognak a meggyfák, zörögnek páncélos leveleik, kérgük k pattan, sávokban szakadnak, száraz szél rohan, az ablakot bevágja, szakállad a részbe szorul, Kőműves.

Ő tudja. Nem vagyok szerencsésebb én se. Éjfélkor, hogy feljön, meglessem.

A REPÜLŐ CSÉSZEALJAK

Álmaim a szemetesvödrök gyomrából is kimásznak, és bodzavirág-glóriákkal a fejükön, kezdik előlről megint.

Csavargok az éjszaka öbleiben, a repülő csésze- aljakat nem hiszem, de persze megjelenhetnek bármikor, ágyamba feketnek, kinyomhatják szememet, meg- ihatják véretem, mi az nekik. Nem tudom, töprengtem ma reggel is, míg a lelkiyakorlatokat

végeztem a tükör és a vécékagyló között, nem tudom, miért gondolok ilyesmit.

Árulás, néha ezt érzem magamban, bár nincs rá semmi okom. A csészealjakat meg végképpen nem értem, miért félek tőlük, csakugyan, a csészealjak mit árthatnának nekem?

ARANYALMÁK

A kecskeszakállú szél most megpörgeti az össze-nyálazott papírgömböt – úgy hívtuk magunk közt, a nyár, a mi nyarunk –, végigrohan a kihűlt homokon és a bokrok alá vágja. Lábam elé csak meztelenséged világít, a medencecsontok nyomatát a víz, mint virágokat hó előtt a kert, most elereszti, megsavanyodik.

Búg a város, láncai megereszkednek, szíjai a levegőben kígyóznak kényelmesen, nyers és nehéz, mint idei fűzfakosár, kihajlunk peremén. A hajnali harmat nyelvet ölt ránk, mi játékfogakkal vi-csorgunk vissza, és a réseken kilőjük ősi nyilainkat.

A fekete utcán rózsaszál koldul, kilátszik vacogó szemérme, ide-oda nyiszorog a száraz ég, de semmi, babám, semmi, a papírgömb méhében van még számodra hely.

S megindulnak a nedvek, a szobafalak bőrén kelekótya ábrák ütnek át, éjszaka nyüzsögve szétrajzanak, a tárgyakat megmász-szák, a polcon két aranyalma egymáshoz ér és megrohad, a fiú nézi tétován, kibuggyan gyors réműlete: rohadnak az almák!

De a nyár regéit regéli most a gazda, egyszer volt, hol volt és hol nem volt, úgy hívtuk magunk közt: a nyár, a mi nyarunk.

Ide-oda tolódik a száraz ég, elborul meg kivilágosodik, nagy korszokban-urnákban csobog az idő, meztelenséged világánál

kibuggyan gyors réműletem, az összenyálazott papírgömböt pörgeti, viszi kecskeszakállú szél.

AZ ORSZÁG

Gágogó falak erdőalja, szemeim zöld búzavetése. Ugatás a mélyben, füstízű bokor szárnyalása nyelvemen. Nyitva, tárva.

Köhög a cinóber-lovas, torkára tapad a kőrislevel. Oda se nézek.

Nagy ez az ország. Pattogó zománc-minták, lépegető kockák, viola-mellű madarak. Behasított füleivel a szén-malac, megdöfött oldalával a fekete disznó. Rémuült kukoricások.

Csigavonalban vágok át. Serpenyők-e a tenyerek? Két szemgolyó közt illegeti magát a mutató.

TRAKL

Füstölgő, őszi park. Az átutazót elragadja. Kábítószer, fényes gombolyag. A fiatal gyógyszerész pajtának látja a világot, cipőjénél menthetetlen sebesültek nyöszörögnek, másznak a fagytól ezüstös szalmán.

Homályos kagyló, hártypark, peremén csak a véres padok rajzolódnak a háttérre keményen, a kármin bőrén átdereng a kék. A többi fekete és púpos, a vas- lábú, sörényes fűben kígyó furulyái. Szonya combjai mint az álom, táncolnak fehérén a gyilkosság és a kábítószer krétakörében.

Földalatti város zümmögése. Gyümölcsfák és fekete templomok, kék szarvuk a hold öblében ágbogát ereszt. Tisztára sikált

folyosók, nyolc égtáj, mint a sípszó, ha madár téved oda, hát vége.
Ősz van, a lefolyók alján síkos levelek, és búgnak, éjjel-nappal, az
öntözőkocsik.

Felhőbe fagyott hajó, park, fölhasított állat. Gőzölögnek, peng-
nek majd a fölcsavart belek, a hajó mint egy cimbalom, röpi, az
ütőkről és az evezőkről lecsavarodik, szélbe pöndörödik a rongy.
Fekete ágakon vérző hal. Nyilak és szívek. Riadó. Névsorolvasás.
Lázadók az árbocokon, tenyerükből angyal eszik.

A TIZENEGYEDIK CSAPÁS

AZ ELSŐ CSAPÁS

Mert megingott a férfiak szíve és nyakuk köré
az ördög nyálából szótt csipkegallért tűrtek – hogy
tanuljanak, és a népek önnön árnyképüktől
eliszonyodjanak, ha levetkeznek a vizek partján,
váltak a folyók és tavak vérré; pusztultak,
vakultak a nehéz és ragadós folyadéktól a halak,
az erjedő ikrák bűze beáramlott a házak résein;
váltak a kőkorszokban, az üveg és gyémántedényekben,
a szemgödrökben, az agyvelőkben a vizek vérré,
és eluralkodott az egyetemes szomjúság a földön;
a fák zöld levelecskéi megbámulták, véreső
töltötte meg az udvaron fekvő széles fakádakat.

A MÁSODIK CSAPÁS

Mert a kutakban és a szemgödrökben a vér
riadalma elvegyült az edények fémes csengésével,
feljöttek a parti kövek alól, a nádak, gyökerek mellől,
az oszlopok és a kerítések tövéből a minden-rendű békák,
a csatornák vaslépcsőin felkapaszkodtak, a vérré
vált folyóvizek barlangjaiból előtolongtak sárgán,
és a körutakon, kálváriákon, sétányokon átvonulva
a szalonokat és a hálószobákat felnyitották szépen,
a falakon futó vadszőlő indáiba, a vasdrótokba
és a repedések peremébe fogódzva beléptek,
a hálóruhákat és a tükröket bemázolták, a nők

mellére, hasára, férfiak őszes szakállára és
a vitrinek porcelántigrisei közé telepedtek;
a vér felszínét most már az egyetemes kuruttyolás
özöne is takarta; dülledt szemek, ráncos
háta mozaikja csupasz és forró éveken, égtájakon.

A HARMADIK CSAPÁS

Mert a vizek egyértelmű zamata egyre távolodott
és a békák beilleszkedtek az udvartartás rendjébe,
s mint a háziállatok, enni kaptak már naponta,
tetvekké lett a föld minden pora s szellő támadt,
szél kerekedett, erős: a por tetveit a tetőcserepek
és a ruhaujjak résein át, a szőrbundák sövényein át
az állatok és emberek meztelen bőrére fújta hirtelen,
hogy a szomjúság és az undor eljövetele után most a
tetvek apró ajkai harapdálják a húst, hogy eszmélne már,
hogy kínjában gombjait letépve, és körmeit égő ásókként
futtatva az előbb még rezzenetlen mezőn, vakarózzék,
és ne tudjon elaludni, mert hajában a tetvek sátra,
és a hajszálok tövét tizenkét fűrész fogú irtja;
nem nyugszik el a szél, a vízmosások és földutak,
a homokbányák, tengerek öbléből új felhőt kavar,
és reánk repíti, hogy a szétlapított tipolyok
helyére álljon friss étvággal a dühödt kvarcsezemecske,
hogy végig a kivilágított fővárosok terein
meztelen ülepüket marva vinnyogjanak
a körte-kisasszonyok és a gyolcsvászón-vitézek.

A NEGYEDIK CSAPÁS

Mert a vizek vérré változása már könnyekre
nem fakasztott senkit a vad világbirodalomban,
és a meztelen talpak úgy csoszogtak a békákon,
mint a fürdőszobapadló fekete-fehér kőkockáin,
mert a folytonos vakaródzás görcse kisimult,
és jártak a körmök oda-vissza már szórakozottan,
hát megjöttek az ártalmas bogarak egy éjszaka,
dongva repültek, dupla szárnyakkal, tárt pofával,
egyik hullám a másik után csapott le, eljött
a bögölyök bíborszínű hadosztálya ezüstrágókkal, bűgva,
és a föld alól, a víz felől mind megérkeztek
a páncélosok, a szarvasok, a lánctalpúak és öklelők,
a csáposok egyenes vaskardokkal, lóháton, gyalog;
a bútorok mögül kiléptek, a poharat felrúgták,
az erődítményeket elvonszolták az útból, pengét
köszörültek a kilométerköveken és a templomköveken,
ropogó potrohukat, széles farukat oldalazva hozták;
fecskendőiket előre szegezve rohantak, bőrsisakban,
leszálltak az ütőerekre, mint a madarak a drótra,
a lábikrákat és a meghajlott nyakakat belepték,
a fülcimpákat megrágták, hogy a lusta koponya
ne üljön többé egyhelyben, de forogjon, csapkodjon,
mint tehének, lovak csapkodnak legelés közben,
rázkódjék, mint szőrtelen állatok bőre, szüntelen,
kapkolódjon az ártalmas bogarak fellegeiben,
melyek elkísérik a meszelt falak és szőlőhegyek
naptól morajló vidékeire, el az öklelő tengerekre.

AZ ÖTÖDIK CSAPÁS

Mert a vérré változott vizekre már oda se nézett,
hazafelé szekerezvén a mezőről, a gazda,
és a békák vénbanya-brekegése úgy fülébe
fészkelte magát, hogy ostorát se mozdította,
mert a tetves por szürke sávjai a homlokot
övezve nem szorították a halántékot is össze,
és a csípések kráterei, mint az elvakart
kitüntetések virágoztak az ingben búzló mellen –
kidőltek a rúd mellől a csillagos, szürke lovak,
lerogytak a csontos és tetves útra, a bőrszerszámot,
a rézzel és vassal kivert kantárokat eltépték;
a négy égtáj felé rúgott keserű paták
mutatták a járókelőnek, hogy eljött a dögvész,
betoppant az ólak, istállók és ketrecek küszöbén,
a vályúkat bevonta zöld hányadékkal, a jászolban
mérges füvek száradtak, tör-kórók és kén-gazok,
az ökrök szarvát pókháló bogozta össze
és a házak teteje horpadt a madártetemektől,
az ezüzlábú kakas a kapufélfa tetejéről
fordult az agyagos árokba, kihúlt a tolla,
és a galamb, szájában zöld zabszállal,
hogy suhant a város rikoltó tornyai között,
levetette magát az aszfaltra, pokol fenekére,
s mind a barmok, a selyemkecskék és a juhok;
tevék parányi feje koppant a vasbetonra,
a járművek alá, hogy megálljanak és a döghegyeket
megkerüljék a tetves szélben, mely a hal-hullák
szagával összemosva görgette a friss dögök szagát,
mint óriáskereket, házról házra, állattól állatig.

A HATODIK CSAPÁS

Mert akkor már a vének emlékeztek csak itt-ott,
hogy víz volt az, mi vörösen habzik a kutakban,
és ringatja a mindennapi békák hangjait;
a barna leveleken, mint könnyű bíborharmat ül;
mert a vakolat-kemény tetvek a hajszálak
hegyére háborítatlanul felmászhattak akkor
és a bogarak fekete lakkos potrohaikat zeneszóra
ringatták, és száz lábuk táncokat kopogott ki
a dobként fölfújt merev dögökön, a döghegyek
alján, bűz-erdők bozontosaiban (egész éven át) –
hamufelhő lebbent föl az ég érckapúira akkor,
és a palaszürke áramlásból esernyővel a hátán,
a fekete selyem-félgömbhöz tapadva,
alászállt és szétszórta hólyagait a fekete
fekély; durrantak a parányi esernyőcskék
a ruhátlan madonnákon, ájtatos torkukat,
szerelem-sóvár combjaikat a himlő bepötyözte,
kezükből a serleg kifordult, az aranygyümölcsök
szétgurultak a sikongó csarnokokban, harangot
kongatott a holdfejű barát, tenyerén már hólyag,
de mi haszna, jönnek még az esernyősök egyre,
térpig érő gumicsizmákban surrannak az utcán,
a klostromra tűzik zászlajaikat, viszik az embert
és a barmot, ami még maradt, esernyőiket
csattogtatják, a kampós nyélen fújják
a buborékokat a kocsmákra és a kastélyokra,
hogy megemlegessék urak és parasztok
az esernyősök eljövetelét és szájról szájra
úgy szálljon tovább: emlékezzetek, nyomorultak,
emlékezzetek az érckapuk kemence-hamujára,

az égből permetező hamura emlékezzetek,
a hamura, mely a borotvált fejekre visszaszáll,
a hólyagokra, ha kifakadnak, és befedik
a madonna torkát, szerelem-éhes combjait.

A HETEDIK CSAPÁS

Mert kihaltak a vének, akik látták
a vizek vérré változását s a kutakkal többé
nem törődött senki; sem az asztal alatt ugráló békák
erőlködésével, hogy undort keltsenek legalább;
mert a tetvekre közönyösen tornyozta haját
a nő, szőtte szakállát a férfi, alig vakarózva,
és az ártalmas bogarak játékszerként
csúszkáltak, röpködtek, a fej nem követte
mozgásukat többé; mert a döghegyeket
szó nélkül megmászták a buzgó alpinisták,
és az esernyősök emlékét is, bár le-lecsaptak
a palaszürke fellegekből, megmagyarázták,
egy keddi napon sárgás-fehér tornyok és
kövér kénkő-bástyák gyülekeztek a nyájas égre,
a napot elküldték, a holdra földet szórtak,
és az izzó falak mögött hólovakon felsorakoztak
a lándzsások, a gerelyvetők és az íjászok,
arcuk elé ezüst-álarcot akasztottak, hajukra
deres pléhcsákót, s hogy elcsattantak
a mennydörgés patronai, villámok sárga térképét
rajzolva ki a föld terepasztala fölött,
suhogni kezdtek a jéghegyű nyilak, a jégeső-
kísértetek a leveleket átütötték, az alma húsába
csíptek, a fiatal kukoricatáblák felszisszentek,

de akkor már jöttek a súlyosabb lándzsák, és a nehéz gerelyek, lukat verve a csonton, csörömpöltek a laboratóriumok asztalán, az üvegcsék és fecskendők erdejében mézároltak, jött a hideg, ostorcsapásai havat és ólmot keverték a zöld esőbe, kereplő sorozatok söprögették a síkságot, féloldalasan megdőltek fönn a hólovak, orrlukaikból szél süvöltött, a tetőket leemelte, dobozok dőltek ékszerrel rakottan, füttyültek rücskös parittyakövek lepattanva itt-ott és véletlen célt keresve, fát, füvet, egy-egy túlélő életet a letarolt mezőkön.

A NYOLCADIK CSAPÁS

Mert a vér, akár a vizek; és az átváltozás történetét a legifjabbak csak mosolyogják szörnyű-csöndesen, és kérdezik: mi az, mi lomha foltokban nyüzög, a régiek mit visongtak úgy, hogy jönnek a békák, mit pattogtatták körmeikkel a homok-tetveket, csupaszon rohangálva a szabad ég alatt; mert a bogarak most már egyként összemásszák, szárnyaikkal és csápjaikkal legyezgetve az élőt és a dögöt, a barmok dombjait, parányi fejét a tevének a vasbeton-padlón; mert a fekete fekély nedves léggömbjeit, a görbe esernyőfogantyúk fenyegetését jégeső-robbanások pukkasztgatják, s mert a robbanások jégghordói, a tüskés jégshalak nem sebez annyira, a földnek színét elborítják a zöld sáskák,

a sárga torkúak, hosszú lábakon ugró szárnyasok,
és megemésztik, ami még megmaradt nekünk
a jégeső lovasai után, minden fát, krumplibokrot,
megemésztik a későn sarjadó búzát, tönkölyt,
a jégcsipkézte növényleveleket is mind, mind,
a túlevelű fenyvesek rágós anyagát, kérgét;
nyírfaágakat nyelnek, a harsogó neszezés,
ahogy esznek és röpködnek, térdüket mozgatják,
elnyomja gépeink okos zajongását; a napot
elsötétítik, az utcákat el is torlaszolják,
szögletes fejükön reflektorszemek sugároznak;
esznek és emésztenek a sáskák, sisegve falnak,
zöld verejték gyöngyözik erős gyönyörükben,
a szobanövényeket meg se rágják, lenyelik,
húsos levelek omlanak szét a sáskaszájban,
és estére kelve megjönnek az aranysáskák,
a drágakő-szeműek, a vastorkúak is mind, fogaik
malma belekap a fiatal törzsekbe, megőrli
mormogva a rostokat, hogy pusztaság legyen,
és a jégesőtől rongyos ligetek, mint kiégett
és lebombázott városnegyedek, heverjenek
a füstös és homályos napsütésben, mindenütt,
ahol erdő nőtt valaha, fák ringatták dús
tornyaikat, ciprusok és tölgyek, széles gesztenyék:
a zöldsáskák és aranysáskák eljöttek, hogy
fölemésszék, ami még maradt a hetedik csapás után.

A KILENCEDIK CSAPÁS

Mert a vért és a vizet egymástól szétválasztani
ember nem akadt már a folyamok partján,
és a békák úgy ültek a szép nők vállán,
pislogva, mint a középkori sólyom,
mert a tetveket az elvakart hegekből
kéjjel itatta ronda fekhelyén az alvó,
és a keményhátú bogarak, éji férgek
mozdulatait hanyatt fekvé utánozta a férfi,
mert a döglegyek nagyobbra híztak az egyre
hosszabb és szélesebb csatatereken, mint a dögök,
és a fekete fekély ejtőernyőseit donogva
kísérték, hosszan, selyemlobogó gyanánt,
mert a jég hadjárata, nyilai, ostorának
nyoma elhalványodott a rinocéroszok hátán,
és a sáskák kóborló, aranyzöld felhői
már nem suttozták a világvége jelszavait –
kifakadt egy parányi fekély a nap isten-arcán,
és fekete lé ömlött a láng-anyára, a mi
utolsót villanó véres szemekre, és eljött
az egyetemes vakság ideje, setétség országa,
támolygásé, a bányamély vasüregeiben,
kerengésé, mintha lennének lánkra kötve,
botladozásé, a kifeszített drótakadályok között,
hogyan elpusztultak sokan, füstbe, koromba haltak,
belehátráltak rémületükben kútba, verembe;
tapogatva, szegények, rejtett pincék aknáira letek,
a katakombák városaiból ki nem találtak
többé, magukra zárták dűnnyögve a kőlapokat,
az éjgérő sötétségben másztak fölfelé,

házak és tornyok tetejére, tűzoltólétrákon,
és beléptek az álnok feketeségbe némán;
járművek közeledtek és távolodtak: merre? merre?
megcsalnak az ütköző-csattanások, a füttyök
és vakkantó hangok hova hívnak: elhagytál,
elhagytál, magammal maradtam, te isten;
nagy éjszaka hömpölyög döghegyek lábánál,
előmlik zuhogva, gátat átszakít a rongyos ár,
a tükörsima ár, az özönvíz-sötétség;
szénpor szitál a fogainkra, fekete nyál
habzik a szádon, senki se látja, senki se látja;
alagút-éj, és dübörög a sínek érce, remeg már,
ében-sötét mozdonyok gőzei mind sisteregnek.

A TIZEDIK CSAPÁS

Mert a setétség nem ment el, megülni látszott,
akik még éltek a kilenc csapás után,
most felrémleni látták a vizek vérré változását
a folyókban és a férfiak karcsú poharaiban,
emlékeztek a békák feljövételére; vadszőlőindán,
vaslétrán közeledtek, az ablakon beléptek;
mert a setétség nem múlt el, körmeiket
újra kifenték a por tetvei ellen a csupasz-ülepűek,
és rémülten ugráltak, átkozódva csapkolódtak
a duplafedelű darazsak, bíborbögölyök között,
a dögvész kopogtatására sápadtan rohantak
a vályúk elé, az ólakba és az istállókba;
mert a setétség nem múlt el, az esernyősök
eljövele időszerű lett újra: az eget lesték;
jégesőt és fekete himlőt rettegtek, növények,

szabad ég alatt élők gyors legyilkolását,
sáskákat, fényszórók alatt zöld egyenruhákat;
mert a sötétség nem múlt el, megülni látszott,
a vizek vérré változása óta lezúgó csapások
összekapaszkodtak a falnélküli feketeségben,
és a támolgyókra eljött a tizedik csapás,
nemtelen angyalai átvágtak a levegőegeken,
volt kutyaugatás és ágyúk ugatása,
békák, tetvek, bogarak, dögök és fekély;
jégeső, mint még soha: házról házra jártak,
és ledöfték az elsőszülötteket és a véneket először,
másodszor a másodszülötteket, és harmadszor
a harmadszülötteket, és számoltak oda meg vissza,
hogy senki se maradjon ki végül; volt kutyaugatás,
volt kemencehamu-felhő az égen, az ég érckapuin
ült lomhán a palás hamufelleg és nem dőlt
be az ég, hagyta; volt esernyősök köztársasága,
égték a madonnák, soha többé vad szerelem-tűzben,
a combok éhe lefonnyadt barakkváros priccsein,
a szerzetest a harangkötél fölkapta a földről,
függött, nyakában a tábla, és romok körben;
volt kutyaugatás, voltak női hajak és
fényszórók fagyos országútjai, voltak, akik éltek, de
eljött a tizedik csapás, bongtak a szögesdrótok
a tetveket kavará alkonyi szélben, galamb
repült a város tornyai között s levetette magát a pokolra;
házról házra jártak, az elsőszülötteket először,
a másodszülötteket másodszor, és így tovább
és oda-vissza, hogy senki se maradjon végül,
mert a sötétség nem múlt el, megülni látszott.

A TIZENEGYEDIK CSAPÁS

Visz a lábam a földön, élek és vonulok cipőben, ingben.

Minden, ami volt, bárgyú, vérszegény.

Porszirom és papírzacskó-pukkanás, kisipari

halál, kézműves kínzások – de neveltető;

a kezdetleges ringyók, lassú, kontár kéjek – de neveltető;

a múlt képei freskók és grafikák,

emlékmetszetek, mesék a Barlangban és a Bibliában:

eljön-e a tizenegyedik csapás?

Átsurranok a helikopter-állat redőnyös hasa alatt,

átlibbenek az épületek klórfelhős fülkén,

látom a tollas kígyót táncolni, kitáncolni a tér

közepére, fejében korona, koronáján csörgők,

gyomrán alvadtvér-térképek, életrajzom,

adataim, álmaim, félelmem mirigye, gőgöm lenyomata;

ketyeg a tollas kígyó, kulcsra jár, zuhognak parányi

ezüstlapocskák titkosan kék kígyószívében, bűvölnek

kétféjű gyártmányai, az égbesuhanó orsók íve –

holnap a Szahara dombjai virágba borulnak, ha azt

akarom, holnap a homok édes sár lesz, ha azt

akarom, holnap a kókuszdió-dobok megdördülnek:

eljön-e a tizenegyedik csapás?

Isten és az Ördög csápjai csattannak össze,

Isten elnyújtott üvöltés a csillagok rázkódó, szeles

csarnokában, állatainak foga vízszugár, nem bőgnek,

és szemük helyén ólomgolyó van; Isten és az Ördög

megrághatatlan kövek a számban, egymást bolondítók,

züllött részegek, sasok a hó ketrecci fölött, a hajamban,

eljön-e a tizenegyedik csapás?

Visz a lábam a földön, élek és vonulok cipőben, ingben –

labirintusában űzve és űzve Théseustól fél Théseus:

a szemközti falból kinyúlik-e a kéz, hogy a kést
a kéznek adja, kigördül-e a tuskó és a bárd?

1968 március–augusztus

TIPI-TUPA HERCEGNŐ

Móra, 1971

DALOK TIPI-TUPA HERCEGNŐNEK

1.

Tipi-tupa-tapa-lapa,
trapparapa-tapp!
Vízimókus ködmönével
beborítalak!
Tipi-Tupa-Tapa mondta:
holdfény, kocsiút!
Vízimókus ködmönében
röpülj ide, fuss!
Kocsiúton kocsi nélkül,
holdfénylábakon,
Tipi-Tupa udvarába
jőjj egy csillagon!
Káposztákon fehér lepke,
répán zöld bogár,
integetnek, hívogatnak:
Tipi-Tupa vár!
Sásból hidak, szalmagályák
visznek a vízzen,
szitakötők sárga szárnya
suhog sebesen.
Parton erdők, pózna-népek,
fűrészpor, homály,
s Tipi-Tupa birodalma,
fellegvára áll.

2.

Tipi-Tupa hercegnő sátra
csupa-csupa zöld, csupa sárga,

ibolya-bársony –
csattog egy szagos kőrisfaágon.

Kőrisfa tornya, kupolája
szelek, madarak üvegháza,
fekete kérge
dünnyögő bogarak lépesméze.

3.

Tipi-tupa trombita,
fafurulya, facsiga!
Hoztam csigát, trombitát,
öleld meg a kapufát.

Nem kell csiga, trombita,
jobb nekem a furulya,
nyárfából vagy fűzfából,
kaptam Tipi-Tupától.

4.

Csendesedő kerek eső,
csendesedő, feketedő.

Fekete fa mohos odva,
suhog a víz lombosodva.

Tipi-Tupa nézi, nézi,
szállnak az ég hópihéi.

Esőből hó, hóból eső,
csendesedő, feketedő.

5.

Szőlőlevél csipkés széle,
hajolj liliom kezére,
hosszúkás kékszilva hamva,
arancycirmos fehér alma,
gyümölcsösök ködös csöndje,
bújjatok lábánál össze.
Csendüljetek, táncoljatok,
ablakára fölszálljatok,
hosszúkás kékszilva hamva,
arancycirmos fehér alma.

6.

Tipi-Tupa ablakán, ablakán
szalmafüggöny halovány, halovány.
Jön a szellő, ringatja, ringatja,
Tipi-Tupa hallgatja, hallgatja.
Szalmaszálak éneke, éneke,
zöld üvegen siklik-e, siklik-e?
Zöld üvegen tengeren, tengeren,
Tipi-Tupa jön velem, jön velem.
Átkelünk egy csillagon, csillagon
mágnespatkós lábakon, lábakon.
Árnyékúj taréja, taréja,
megérkezünk húsvétra, húsvétra.

KOROMORSZÁG

Koromország innen messze van,
városon túl, a felhők lombjaiban.

Akkora malmok, mint a hegyek,
őrlik ott a hideget, meleget.

Ömlik a szél, hajt vaskereket,
rázkódik a hegy: csúcsos kőépület.

Emeletes ládába, zsákba,
gyűlik közben az éj ocsúja, korpája,

vagonszám gyűlik a híg homály,
s megtelepszik a malmok lábainál.

SZÉL

Sötétben is fúj a szél,
hosszú lába földig ér,
szél, szél, szél;
eresz alján kopogtat,
ne hajolj ki, megfoghat,
szél, szél, szél.

Szél vesszeje,
ereje,
torka,
kilukadt terem,

ordító csatorna.
Szél sörénye,
lába,
zablavasak,
fogak
csikorgása,
leszakadt ajtó,
völgyekből fölkapott
harangos harangszó –
szél.
Vesszeje, ereje, torka.
Éjszaka
arcom bekormozza.

TÉL

Pitt-patt,
csitt-csend, a fákon,
az ágon,
az egész világon,
csitt-csend, most hajlik,
pitt-patt, most mozdul,
ütődik,
hívja csengetőit,
csenget és kovácsol;
ág-bog hull a fáról:
kis üvegcsonkok,
tűhegyes fogak,

a ritkás levegőben
fölvillámlanak;
szél zúg, zeng, most,
szél fönn, lenn, most;
síneken utazik,
fejszefokba ütközik,
forgács lesz belőle:
ej-ha!

ESTE

Este minden nagyobb lesz,
inognak a lámpák,
sötét bársony szájukat
hegyek, fák kitátják.

Este minden eleven,
mozdul a fa törzse,
ugrik eléem hirtelen,
derekamra ütne.

Este benn a szobában
rossz egyedül lenni,
még rosszabb az udvaron,
nem merek kimenni.

Este még a kutyák is,
a kutyák is félnek,
ugatják a hordóból
kiömlött sötétet.

KRIKSZ ÉS KRAKSZ ÚR

Kriksz és Kraksz úr
köpcös, görbe,
inge rongyos,
orra széles,
erre jár,

papír-utcán,
papír-szélben,
papír-város
ingó-ringó
hintójában
erre jár,

két bakmacska
húzza-vonja,
szőrét hátán
fölborzolja,
dióhéjból
van a patkó,
kócmadzagból
van a gyeplő,

Kriksz és Kraksz úr
pocakosan,
macska farkát
komótosan
huzigálja,

kormányozza
kocsiját,

míg a szélben
papír-szélben,
papír-város
papír-útján,
papír-utca
papír-sarkán,
veszedelem,

fölugat a
papír-kutya-
fejedelem,

két bakmacska
jobbra-balra,
Kriksz és Kraksz
a kocsiútra,
hintó be a
kirakatba,
így volt, láttam,
arra jártam,
ide jöttem,
elmeséltem,
papír-hangon
papír-szélben,

add tovább.

RÉGI VÁGI VERS

Ági vági fát,
de micsoda fát?
Régi rekettyét.
Aki velem vers,
én is azzal vers,
fogadjunk föl
egy pint borba,
hogy ez huszonkettő!

Ági vági fát,
aki velem vers,
régi rekettyét,
de micsoda fát,
tölgyet, borostyánt,
te is vági vers,
én is azzal fát,
Ági velem tölgy,
fogadjunk föl,
fogadjunk föl,
hogy ez huszonkettő!

Régi vági vers,
de micsoda tölgy,
Ági rekettyét,
én is borostyánt,
aki nekem föl,
velem te is fát,

de micsoda fát,
régi vági vers,
régi vági vers,
fogadjunk hát,
hogy ez huszonkettő!

Huszon régi fát,
vági velem vers,
rekettyét is föl,
de micsoda én,
nekem borostyánt,
aki azzal tölgy,
egy pint borba te
fogadjunk, hogy
fogadjunk, hogy
ez is huszonkettő!

KAPTAFÁ

Volt egyszer egy kaptafa,
tornyában a fakapta.

Ki kaptafát nem látott,
nem látta a világot,

kapta fája, kaptafa,
világ végén áll a fa,

fából van a kaptafa,
kaptából a fakapta,

világ fája, kaptája,
ugorjunk a tornyába.

Kaptafa lába,
cipő a háza,

kaptafa ága,
ne állj alája,

kaptafa álma,
gubbaszt magába,

lába és álma,

háza és ága

mindig magába –
ne állj alája.

Kaptafából van a kaptár,
magtafából meg a magtár,
de a naptár miből van?
Naptafából van talán?

Kapta, magta, naptafácska,
kerek erdő három fája,
miből van hát a naptár?
Naptafából van talán?

Egy magányos kaptafa
ökrét, házát eladta,

szívét bánat vette meg,
bánatában megrepedt.

Repedt szívvel mit tehet?
Keservesen füttyöget.

SATRAFA

Egy satnya satrafában
senyvedt Satrafa
kehesen,
fakó szeptemberi szél
legyezte legyesen.

Satrafa köhögött,
de kehes köhögése
nem hallatszott
a satrafa-éjbe.

Zúgott a satrák
sötét lombja,
s éjjel a vízen
szállt a satradérc
ezüst hajóhada,

sírt a satrafában
a kehes Satrafa.

HÁROMFA

Kutyafa adta,
satrafa kapta,
kaptafa kérte,
könyörgött érte,

satrafa nem adta,
kaptafa elkapta,
kutyafa harapta,
forgott a három fa,

satrafa roppant,
kaptafa toppant,
kutyafa kaffant,
háromfa táncolt,

satra-kapta tánc volt,
három ága lángolt,
három útra hajlott,
három hétig zajlott,

satrafa-gyökér,
kaptafa-virág,
háromfa tövén
három a világ.

PAPRAMORGÓ

Ahol
a papramorgó terem
és a papramorgókat
a papramorgó fáról
két kéz,

két ujj,
szedegeti két éjjel,
oda szállunk estére
ketten,

A papramorgó magot
a papramorgó héjból
a papramorgó törzsén
törjük
ketté –
vetjük a papramorgót
földbe,
vízbe, láng-levegőbe,
két kézzel, két ujjal, mi
ketten.

BŐREGÉR

Azért,
mert bőr az egér,
és a bőregér
csak bőr, csak egér,
lehet
még a bőregér,
lehet denevér.
Denevér,
bőregér –
te ne félj,
te ne várj,
karjaimba eltalálj.

SÁRPOGÁCSA

Móra, 1978

TUDOK EGY ERDŐT

Tudok egy erdőt,
erdőben vesszőt,
vesszőn virágot,
virágban álmot,
álomban erdőt,
színarany vesszőt,
fényes virágot,
kelyhében álmot,
fekete erdőt,
ezüstből vesszőt,
tudok egy erdőt.

HÍVOGATÓ

Gyerekek, gyertek! Cérnát, gombot,
bábuköpenyhez gyűjtsünk foltot,
sárga posztót, fekete bársonyt,
kócot, vattát, szurkot, szalmát!

Gyerekek, gyertek! Csuhat gyűjtsünk,
szárt a szárhoz, hegedű lesz az,
bodzabogyóból, cserfakoromból
készül a festék – gyerekek, gyertek!

SÁRPOGÁCSA

Selyemsárga, megszitált homokra
piros, kék vagy barna kisvödörből,

közvetlen közelről,
öntsünk naptól langyos
(az se baj, ha piszkos)
csap- vagy kútvizet.
Jobb kézzel öntsük vagy ballal,
és persze óvatosan,
bár folyamatosan,
vagyis egyenletesen,
hogy tésztánk csomós ne legyen.
Bármilyen formát használhatunk,
ami kéznél van éppen,
mert zsiráf és nyúl
egyként mutat az edényen
s majd a süteményen,
ha gyors, határozott mozdulattal
az előre megtisztított talajra,
esetleg megreszelt tégladarabra
vagy a szálkátlan szaggatódeszkára
a sárpogácsát az ember jól kivágja.
Megsütni – ha épen maradt a forma –,
az már a Napocska dolga,
csak várjunk türelmesen,
percet, órát, évet se bánva –
és csodás lesz majd a sárpogácsa.

HÁROM KAVICS

Egy kavics,
egy lapos, szürkehasú,

egy sima, sárga eres
meg egy fekete-fehér
köpönyeges,
továbbá egy szögletes,
barnába játszó pocakos,
a parti homokban elheverve,
felhők táncán elmerengve,
egymáshoz csak ritkán szólott,
ha szólt is,
csak morgolódt,
félszavakat sugdosott,
és leginkább,
egyre inkább
hallga-, hallga-, hallgatott.

A DÁRIDÓK

Van nekem egy asztalom,
asztalomban két fiók:
ott laknak a dáridók.

Egyik fiókot kihúzom,
ott táncolnak az asztalon,
másik fiókot kihúzom,
ébren vagyok, vagy álmodom:

egy dáridó élembe áll,
trombitahangon káricál,
papírt nyújt át és tollakat,
tollba mondja a dolgokat:
a vidámakat,

a sürgőseket,
a halaszthatatlan nagy ügyeket,
az élményeit,
a gyerekkorát,
a táncosok közt a menyasszonyát...

– Te dáridó, te dőre, hangos,
nagybeszédű, bőséges harangos!
Hadarsz, mint a cséphadaró!
Az árvíz nem innivaló!

Lassíts, kérlek, elég, elég
tollamnak csak a töredék
írnivaló!

Van nekem egy asztalom,
asztalomban két fiók:
ott laknak a dáridók.

BAGOLY-BESZÉD

„Zöld erdőn, vén fában,
lakom egy tölgyfában,
benn a bagolyvárban,
fönn a fa tornyában,
lenn az éjszakában.”

Zúg a szél.
Zizegnek a kemény falevelek.
A bagoly beszél veled.

Ne hidd, hogy ez tréfa,
csak amolyan léha,
locs-pocs bagolybeszéd.
Nézd a bagoly szemét,
lüktető gyöngy nyakát,
hallgasd csöndes szavát.

„Zöld erdő tornyában,
fönn a bagolyvárban,
benn az éjszakában,
lakom egy tölgyfában.”

A FEHÉR ELEFÁNT

Emlékszem egy régi elefántra,
a fehér, cirkuszi Aidára –

Aida, Aida: furcsa rövidke név,
egy afrikai királylányra jobban illenék.

A Templom téren állt a sátor,
féltünk a csodás mutatványtól,

Aida ormánya egy tündér derekán,
nem roppantja szét mégsem talán.

Apámmal ültem, a te nagyapáddal,
a tündér bírt a fehér elefánttal –

persze lehet, hogy szürke volt, poros,
vasbottal bökdöste a cirkuszos,

prüszkölt Aida, vonult vissza, hátra,
rá se nézett a síró királynóra.

SZAMÁRLÉTRA

Kánya bánja,
vigye ördög,
szerdára meg-
jön csütörtök,

péntek, szombat
és vasárnap
de jó, de jó
a számárnak!

Egész héten
csak iázik,
hétfőn, kedden
csacsit játszik,

szerdán szalad,
jön csütörtök,
kánya bánja,
vigye ördög,

péntekre meg-
jön a szombat,
szombaton a
szamárszombat

számárlétrát
nyújt a hétnek,
szamarai
heherésznek:

gyehe-rehe,
jőjj, vasárnap!
De jó, de jó
a számárnak!

EGÉSZ HÉTEN GYÖNGYVIRÁG

– Mit üzen a gyöngyvirág?
Meddig tart a jóvilág?

– Hétfőn hív alvó hóharangot,
kedden kér zöldlevél trombitát,
szerdán száll négylovas hintóba,
csütörtökön csönget csészén és kilincsen,
pénteken pántlikát köttet derekára,
szombaton és vasárnap
gyöngyöt szór a világnak.

MÁLYVABALLADA

Álmában a mályva árnya
fölrepül a mályvabálba,
ott talál a mályvalányra.
„Mályva lánya, álmom álma,
én vagyok a mályva árnya,
jöttem hozzád mályvabálba.”

„Mályva árnya, mindhiába
találtál a mályvalányra,
mályva árnya, mályva lánya:
nem illenek ők egy párba,
mályvához nem megy a mályva
árnyához a mályva lánya.”

A SZARKA ÉS A SZARKALÁB

A szarkaláb egy kertben állt,
a szarka éppen arra szállt.
A szarka mondta: Csörr! Segíts!
A gazda üldöz, rejts el itt!

A szarka, szólt a szarkaláb,
a szarkalábbal nem barát.
Mit ér a név, te névrokon?...
Én rózsákkal barátkozom.

NÁRCISZ ÉS TÜKÖR

Suhog a sás, a víz vele suhog,
tükörbe néznek fényes nárciszok.

Se tegnap, se holnap, se itt, se ott,
nárciszokat látnak a nárciszok.

Zöld kardok hegyén leng sárga fátyol,
esernyőt szönek kék holdsugarból.

Suhog a víz, a sás vele suhog,
hangtalanul élnek a nárciszok.

TÁTICA A TÓPARTON

Nem tátog a tátika,
nincsen rajta pántlika,
tévedés a tátogás,
tyúktojásból strucctojás.

Tátika a tóparton,
azt suttogja: Ó, pardon,
elnézést, hogy zavartam –
s tipeg tovább zavartan.

A NAPRAFORGÓ MAGJAI

Napra, napra, föl a magasba,
ki a fénybe, a szélbe, a térbe:
ott terem a napraforgó,
magot vár a napraforgó,
magjait ott hintáztatja,
nyolc égtájnak megmutatja,
földbe veti, elsiratja,
üres házát kiadja az esőnek.

A PIPACS AZÉRT PIROS

A pipacs azért piros,
azért nem kék vagy sárga,

azért jár selyemben,
léghajóként azért röpül,
csöpp tenyere azért csattog,
cérnalába azért szalad –
kelyhében a bibe-babák
szüntelenül azt dalolják:
– Szabad! Szabad!

ÖT FA

Egy nyír, egy nyár,
egy tölgy, egy cser,
továbbá egy bús akác
világgá ment délután.

Nyír a nyírest,
nyár a nyárfást,
tölgyét a tölgy
a völgyben hagyta,
cser a csert cserben,
akác a párját pácban
hagyta –

susog az erdő
apraja-nagyja:
No tessék!
Ó, micsoda hűtlenség,
csalárdság!
Mít szól majd a
rokonság?!

IDŐFA

Ki lakik, lakik-e
valaki a fában?
Az idő lakik a hársfában,
lakik az ágában,
lakik a törzsében,
ezüst levelében,
föld alatt ágazó
hajszálgyökerében...

Ki lakik, lakik-e
valaki a fában?
Négy tündér lakik a hársfában,
négy tündér, illanó,
ősszel szomorkodó,
tavasszal a széllel,
nyáron nevetéssel,
télen takarózik
ezüsthárslevéllel...

Ki lakik, lakik-e
valaki a fában?
Ott lakik az idő
ágas-bogas házban.
Négy ablaka nyílik,
négy ajtaja tárul,
négy tündér tekint ki
ezüst-odújából...

Ki lakik, ki kérdez?

Forog az időfa:
porban a gyökere,
felhő a tajtéka.
Ki lakik, lakik-e
valaki a fában?
ki lakik, hallja-e,
ha hívom, eljön-e,
ha eljön, hiszi-e:

négy tündér, illanó,
ősszel szomorkodó,
tavasszal a széllel,
nyáron nevetéssel,
télen takarózik
ezüsthárslevéllel.

ÁLOM-LIGETBEN

Tél karcsú jégvitéze
 álom-ligetben
 lovagol, trappol
gőz-szakálla, hó-bajsza,
jobb kezében vasbalta,
bal kezében kantárszár...
 Tél vitéze,
 hóbajnok,
mellvértjén a sárkánnyal,
fekete lován hova üget?
 Fenyvesek mélyén,
 hold hideg éjén

kit rejt a régi álom-liget?
Lovagol, trappol.
Gőz-szakálla. Hó-bajsza.
Jobb kezében vasbalta.

SZÉL

Sötétben is fúj a szél,
hosszú lába földig ér,
szél, szél, szél;
eresz alján kopogtat,
ne hajolj ki, megfoghat,
szél, szél, szél.

LAKODALMI SZERENÁD – VIRÁGOK NEVÉRE

Csilláros sárma, nyúlszapuka!
Leszek még nálad,
megyek még hozzád:
erdei lórum, szürke müge.
Szürke müge.

Varádics, kákics, halvány aszat!
Eljössz majd hozzám,
itt maradsz nálam:
gurgolya, perje, csomós ebír!
Csomós ebír!

Cickafark, zászpa, szamárlenyer!
Itt vagyok érted,
szeretlek téged:

mácsonya, kosbor, fehér üröm!
Fehér üröm...

Tarsóka, gé Morr, nagy bakszakáll!
Menyegző nyílik,
éjszaka múlik –
jajrózsa, tömjén, szalmagyopár.
Szalmagyopár.

Gyíkhagyma, szümcső, macskagyökér!
Két virág egy pár:
zsombor és hölgymál,
zsurló és tippán – bábakalács!
Bábakalács.

ÁLOMSZUSZÉK

Messze, messze,
a szobámtól délre vagy keletre,
sötét sarokban, egymagában,
a hideg, szeles előszobában
áll a láda,
benne csak a nagymama ruhája,
és csipkék, kendők, vánkösök.

Éjjel a láda fájában,
az ütött-kopott deszkákban
szú perceg,
a ruhákból szálló levendulaszag
megcsiklandozza orromat,

a nagy kerek órából kiugranak a percek,
elalszom, és álmomban a ládában
sétálgatok csipkés-szagos ruhákban,
szoknyámat fújja a szél;
néznek a bútorok; a szék
négy lába
kopog velem a csöndes éjszakába,
de jó hely ez a régi láda,
anya úgy hívja, „kis szuszék”,
inkább álomszuszék, én azt hiszem –
a szobámtól délre vagy keletre,
messze-messze,
ott áll a láda holdsugarban,
szelekkel füttyörésző előszobában.

NYELVÖLTÖGETŐ

Móra, 1978

SZÓ, AMI SZÓ

Szó, ami szó,
esik a hó,
nyihog a ló,
fekete hegyre
cammog a medve –
ó, ó, ó!

Szó, ami szó,
a hú meg a hó,
a ló meg a medve
caplat csak egyre,
kilóg a nyelve,
borsószik bőre,
deres a szőre –
ó, ó, ó!

Szó, ami szó,
kilóg a nyelve,
lehet ön medve,
lehet ön ló,
a hú meg a hó,
a bőr meg a szőr,
a borsó, a dér
semmit se ér –
ó, ó, ó!

TÉBLÁBOL

Nos, a szavak elröppennek, ez igaz,
de nem szállhatnak ki a világból; ez is igaz.

Ha kedvem támad, még láthatom is egyiket-másikat,
itt téblábolnak körülöttem.

Ha kedvem támad,
hát alakot adok a TÉBLÁBOL szónak,
egyszerűt vagy cifrát,
feketét vagy fehéret,
édeset vagy sósat: akármilyet.

Ez a Téblábol aztán csak az enyém lesz, senki másé,
és még költenem sem kell rá,
hiszen nem úgy ruházom föl alakkal, hogy
elmegyek az áruházba,
és még úgy sem, hogy
leírom vagy kimondom,
nem, ó nem.

Ha már papírt és ceruzát fogok,
akkor legfeljebb lerajzolom,
vagy ha írásra vetemedek,
akkor azt írom le, hogy
miféle alak ez a Téblábol.

Mulatságos figura,
annyi bizonyos.

Imbolyog a két bal lábán,
nem állom meg,
hogy el ne mosolyodjak.

Akár meg is szólíthatom,
csak kissé föl kell emelni a hangomat,
mert Téblábol bizony vénecske már,
jól benne jár az apókorban,
és az utóbbi esztendőben megromlott a hallása.

– Téblábol apó, hej, hej! Jónapot, kedves Téblábol apó,
mi újság?

Téblából görnyedten áll előttem, szeretne fölegyenesedni, de nem tud, mert rálépett a szakállára, és a cipőfűzője meg a szakálla szála összegubancolódott, és most fogva tartja szegényt. Téblából tehát görnyed, és míg bogozza a fűzőjét meg a szakállát, azt mondja, hogy csak ne csúfoljam, mert megjáróm.

- De kedves Téblából - nyugtatom az öreget -, hova gondolsz?

Ha csúfolni akarnálak, akkor el sem képzeltelek volna...

Téblából tovább rángatja a szakállát, és most már rám se néz, úgy veti oda, hogy az EGYÁLTALÁN NEM OLYAN BIZTOS.

Látom már, hogy nem győzhetem meg az öreget, hát szó nélkül továbbállok, de aztán eszembe jut, hogy Téblábólnak voltaképpen igaza van. Vagy mondjuk azt, hogy van valami igazság a dörmögésében...

Fölruházhattam volna csúfondáros külsővel is, de föl ám!

Adhattam volna rá gonosz alakot!

Vagy félelmeteset!

Félelmeteset...?

Nem, nem!

Egy Téblából, az én Téblábólom

nem lehet se gonosz, se félelmetes!

Nem nőnek szarvai, nincs kardja, puskája,

de van két bal lába,

vagy talán nem is kettő, hanem

négy vagy még annál is több,

a szám igazán mellékes,

csak mindegyik láb bal láb legyen, hogy

Téblából kedvére bukdácsolhasson körülöttem.

Ő lesz az én első

alakkal felruházott szavam.

Vagy mégsem?

Van nála öregebb?

Távolibb?
Egy szó, egy magánhangzó talán?
Vagy akár egész mondat?
Valami elmosódó,
ködszerű alak,
egy föl-fölerősödő hang,
valami bizonytalan,
édesbe és keserűbe hajló íz
a nyelvem hegyén?
Maglehet...

NYELVEMLÉK

Nyelvem hegyén
egy nyelvemlék:
egy korai, távoli,
egy föl sem igen tud
szállani,
egy keserű sóska levele,
egy édes,
egy alig elég
az emlékezéshez,
egy mit is mondhatnék vele,
vissza oly messziről intő –
Egy? Vagy kettő?

A MAGÁNHANGZÓK ÉLETE

Téblából persze magányos, mint bármelyik ős,
akarom mondani, hős,
és társakat keres, kapcsolatokat.
Lám, lám, milyen lelkesen kutat, hogy buzog benne a
kedvesség...
Bemutathatnám valakinek...
Elkísérhetném valami társaságba...
Hívhatnék hozzá vendégeket...
Szólhatnék régi barátaimnak...
A keserű sóska levelének talán...
Vagy a magánhangzókna!
Azokkal igazán jóban vagyok.
Persze nehéz, nehéz.
Tudom én, hogy nehéz.
A magánhangzók élete sem csupa gyönyörűség.
Ha azt olvasom vagy hallom, hogy
SZUROK Á vagy ZÖLD Ü vagy KÉK Ó,
nos, én részvevően bólogatok,
hogy igaz, igaz,
de a napnak huszonnégy órája van, és éjjel,
ugyebár éjjel az ü csak foszforeszkál ezüstösen,
az ó pedig horkol színtelenül és ostobán.
Mit kezdene Téblából ezzel a sok
megbízhatatlan, csapodár,
a zűrzavaros kapcsolatokban megfáradt,
magának való alakkal?

EGY MAGÁNYOS MAGÁNHANGZÓ

Egy magányos
magánhangzó,
szürke szemű,
szomorú –
í vagy é
vagy á vagy ú –
magányában elmerülve,
kedélyében
elborulva
így töprengett,
morgolódott,
hitveséhez
ekképp szólott:
„Ej, no lám,
kőbölcső és
marcipán!
Illeszkedni?
Még mit nem!
Maradj veszteg,
szerelmem!”

BOLDOGKÖVÁRALJA

És a mássalhangzók? Meg kellene kérdezni a mássalhangzókat, hátha kaphatók egy kis játékra Téblából érdekében. Talán a *t* vagy a *b* hajlandó az együttműködésre. Ők már amúgy is elkötelezték magukat Téblábólnak. Vagy az *l* hangzóval próbálkozzam inkább? Az *l* szíve lágyabb talán – lehet, hogy lágyabb.

Hol volt, hol nem volt, volt valahol, élt valahol valami *l*, valami lágy, lila, lebegő, aláhulló levelek és lobogó szelek, sálak, kalapok, alakok, lábak, szárnyak között iramló *l*, lassan táncoló, léghajón elutazó, tengeralattjárón megérkező *l*, valami lámpa-láng, világosság-világ, valami boldog bolondosság, *l* mint lovas, labda, lánc, *l* mint lavina, láz, leány, mint legenda, Léda, legelő, mint lék, len, lép, lepény és Lipót, lágy *l*, lágy ágy, bölcső, végtelen elem, *l*, hallgatom- *l*, látom- *l*, lankák lakója, álom. Utazz el, kedves Téblábolom, a lágy *l*-ek hazájába, Boldogkőváraljára, utazz el. Vásárolj térképeket, köss szárnyakat, talpad alá kereket, vedd nyakadba a világot. Adok melléd két útitársat, hogy ne unatkozz, ne légy egyedül; odaképzelek melléd két lágy-léptű figurát: Naplopót és Lóköttőt. Mehetnél vonattal is, válthatnál jegyet, de jobb lesz talán gyalogosan. És ne hidd, hogy mindez csak mese, álom, játék, mert Boldogkőváralja, vagyis a neve ott olvasható a nagy helységnévtárban, a nem is tudom, hányadik oldalon. És ha nem lenne ott, hát akkor is...

Én még sohasem voltam Boldogkőváralján, de a nevét, azt régóta ismerem. S a neve után úgy gondolom, hogy ott nő a keserű sóska levele, onnan valók a legeslegrégibb nyelvemlékek, legalábbis az én emlékeim. Boldogkőváralja, Boldogkőváralja – ezt mondogatom magamban, ha szomorú vagyok, és erősen elhatározom, hogy egyszer mégis elutazom oda, el én.

KALAND

Egy naplopó,
egy lóköttő,
egy határozatlan névelő,
egy tulipán,

egy hidroplán,
egy vörösbe hajló álszakáll

- hát nem furcsa? -
állig begombolkozva,
talpig felfegyverkezve,
betértek egy pörköltre,
be a sarki kocsmába,
s füttyültek a világra!

ÁLOMJÁTÉK

Vannak mesék, amelyek este kezdődnek, az éjszakai álomban folytatódnak, és reggel egyszeriben abbamaradnak, akár vége van a történetnek, akár nincs - igaz?

Az ember ébredés után hiába keresi párnája alatt a csodálatos kardot, amelynek minden suhintására teljesül egy kívánsága, mert a kard nincs ott - igaz?

Hiába nyitja ki szekrényét, nem találja a varázsköpenyt, és hiába jön-megy egész nap ide-oda, sehol sem találkozik a jószágos tündérrel, aki szárnyakat adott neki, és repülni tanította. Igaz, igaz.

Itt az álombéli történetek,
ott a nappaliak.

Itt a csodálatosak,
ott a valóságosak.

És átjáró: sehol.

Azaz: van átjáró, de csak mi mehetünk oda.

Te meg én meg ő:

át az álombéli erdőbe, el a mesebeli tündérhez.

Ők sohasem jöhetnek ide, de nem ám!

Az ajtó nem nyílik errefelé, csak arrafelé.
Így igaz.
Én legalábbis még sohasem hallottam másmilyen esetről,
és ha
egyszer hallanék, akkor se hinném, nem és nem.
Ha látom, akkor majd hiszem. Ha megtörténik velem.
Ha kinyílik az ajtó: errefelé.
Ha idejön valaki az álomvilágból, és szól hozzám.
Ha szólhatok hozzá, ha elbeszélgethetünk.
Ha tud beszélni.
Ha érti a mi nyelvünket.
De hát ez csak játék, ez a sok *ha*, játék az álommal.
Álomjáték.
Nem hiszem, hogy ez a fura látogató valaha is eljönne
hozzám.

NYELVÖLTÖGETŐ

Egy fura,
fekete fejű
néma figura,
bajszos és kalapos,
csipkés-szakállas
szárnyas,
csizmalábú,
mellénymellű
baba,
egy sohasemvolt
szerzet
öltött rám nyelvet,
mikor felébredtem –

jó vicc, mondhatom,
szóltam,
mit akar ez a
szótlan,
nyelvet rám
mért öltöget,
mért foglalja el
székhelyemet –
te fura,
fekete fejú
néma figura,
bajszos és kalapos
szárnyas,
csipkeszakállas
nyelvöltögető,
mondtam,
álomban
illene lenned,
ne légy
lehetetlen,
ez illetlenség,
nyelvet öltetni
ébren,
ülni idegen
széken,
nem való –
hiábavaló
szemed
meresztened;
szakállad, szárnyad,
csizmalábad
visszaküldöm

az éjszakának,
szóltam,
de nem mozdult
a szótlán,
fekete fejű,
fura,
néma figura,
csak ült,
csak öltött,
feketedett,
elfoglalta
székhelyemet,
megzavarta
beszédemet,
azt se tudom,
hogyan mondjam,
itt van most is
a nyomomban,
nyelvet ölt
és nem beszél,
nem való
és mégis él,
jó vicc, szólok,
mondhatom,
mit akar
ez a fura,
fekete fejű
néma figura?

NYELVTANULÁS

Van egy ötletem...

S mert van, meg is teszem.

Megteszem, fölteszem,

magamra fölveszem,

eltéblábolok benne ide-oda,

nem fog ki rajta ez a móka.

Sejtem már, hogy kicsoda-micsoda ez a fura fekete
figura,

sejtem már, hogy mit akar, hogy miért öltögeti rám
szüntelenül a nyelvét – de nem fog ki rajtam!

Ha ő így, majd én úgy.

Ha ő nem tud az én nyelvemen,

majd én megtanulok az ő nyelvén.

Egy kis öltögetés, ennyi az egész, látom én.

Egy kis csalafintaság,

egy-egy bukfenc és hajtűkanyar és szaltó,

és máris értjük egymást...

Nem fog ki rajtam ez a móka!

Ha lesz egy kis időm, beugrok a szófacsaróba!

SZÓFAC SARÓ

Hébe-hóba,

ha untat a móka,

dühít a dőre meg a pőre,

ha nem kapható a kutya szőre,

mondom,

hébe-hóba

beugrok a szófacsaróba,

be a présbe, a résbe,
rajta, csak a legközepébe!

Ceruzám nyálazom,
frizurám borzolom:
figyelem, fegyelem,
szavalom, szerelem,
szétszedem, vétkezem,
föltartom két kezem:
magamat megadom,
lukas a kalapom,

látszik a kobakom,
lukon át benézek,
előre, vitézek,
porondra, porontyok,
pontok, vesszők,
lélekvesztők,
rajta,
be a résbe,
ki a derengésbe,

ki van kinn,
ki van benn,
ki a közepében,
a fényben, az éjben,
a hébe-hóba jóban,
a fekete hóban –
van valaki a szófacsaróban?

MEGSZÓLÍTÁS

A szófacsaró egyik szűk utcájában
szűk szoknyában,
nagy kalapban,
magassarkú cipőben,
vállán szalmaszatyorral,
kezében napernyővel,
orrán napszemüveggel,
ott sétált egy, imbolygott egy, kirakatot nézdegélt
egy hölgy.

Arra jött két hányaveti figura,
az egyik csíkos,
a másik kockás ingben,
az egyiket úgy hívják, hogy:
Naplopó,
a másikat meg:
Lóköttö.

Nyelvórára tartottak éppen,
a közeli park lombos fáí alá,
a zöld fűre, piros padokra.

Az utca másik végén,
az árkádok alatt,
feltűnt egy rendőr.

Naplopó és Lóköttö a hölgyet nézte,
a rendőr Naplopót és Lóköttöt nézte.

– Te – mondta Lóköttö Naplopónak. – Én ezt a hölgyet
megszólítom.

– Csak úgy? – kérdezte Naplopó.

– Csak úgy.

– S ha szól a rendőrnek?

- Majd szépen szólítom – mondta Lóköttö. – Illedelmesen.
Fölajánlom a szolgálataimat.
– S ha elfogadja? – kérdezte Naplopó.
– Minden reményem ez – válaszolt Lóköttö.
– És a nyelvére? – akadékoskodott a másik. – A nyelvtanulás?
A szófacsarás?
– Ez se más – legyintett Lóköttö hanyagul, s amint a rendőr
elhaladt mellettük, a hölgy színe elé lépett.

A SZÓ NEM KENYEREM

Napernyődet, szép hölgy,
engedd tartanom,
s bár az alkalom,
hogy megszólítsalak,
oly vérszegény,
már-már nevetséges,
tolakodónak ne ítéld.
Csak lándzsavetéshez,
kardforgatáshoz
értek én,
a szó nem kenyerem,
de ha ernyődet emelhetem,
fejed fölé, ha tarthatom:
mit nékem alkalom?
Mit a tört beszéd,
melynek néhány kis cserepét
kontár kufárként
takargatom
és forgatom
nyelvem hegyén?

Mit a nyelv,
a nyelvész és a nyelvőr?
Tartsanak csak
nyelvbetörőnek,
ha napernyődet
tarthatom!
Mondják csak:
mily szánalmas alak!
Én majd szótlánul szólítalak,
szép hölgy;
viszlek a nyelvek
tengerén át!
Aprócska földnyelv
hátán élünk,
nem hallgatunk,
nem beszélünk;
napernyődet
hát engedd tartanom!
S bár az alkalom
már-már nevetséges,
tolakodónak ne ítéld:
csak lándzsavetéshez
érték én.
A szó nem kenyerelem.

NYELVTANODA

Minden tanodában
– a jobb szélen vagy a bal szélen,
a padláson vagy a pincében –
szóval valahol:

létezik egy külön kis szoba,
a nyelvtanoda.
Aprócska,
kopottacska,
töredezett,
roskatag
kis ajtó, szürkére ázott deszka, kopott rézkilincs. De
ha kinyitod,
ha belépsz,
ha megérkezel oda (ide),
mintha vásárban lennél vagy cirkuszban, akkora a
nyüzsgés,
olyan tarkabarka a forgatag. Itt élnek, álmodnak,
dolgoznak,
sírnak és vigadnak a nyelvtani szabályok és alakok,
külön-külön
és együtt az egész társaság;
ez a tanyájuk,
a szülőágyuk,
a családi fészük.
A leghangosabb sarokban, a legtarkább öltözékben talán
a ragok
ugrálnak – szinte elkábul az ember, ha nézi és hallgatja
őket.

RAGRAPSZÓDIA

Hol és hová és honnan
és meddig és miért és kinek
és mit és hogyan és mivel:
ó, nyüzsgő kérdőjelek,

ó, nyughatatlan fajta,
átok, kíváncsiság:
ó, ragok, rabok,
raghatatlanok –
hallgassatok!

Rag ragot ér,
rag hátán üget a rag,
a ragnak még sincs ragja,
rag a ragot nem harapja,
raggal a rag nem beszélget,

ó, az árvák, ó, a szegények –
könyörülj, szavak fejedelme:
szólna a rag, de nincs értelmel!

TÖRTÉNET

Történt egyszer régen,
a tegnapi vagy
a tegnapelőtti nap erdejében, hogy
egymásba botlott két rag:
a *-ban* meg a *-kor*.

Nosza,
támad köztük nagy ribillió,
aztán meg dáridó,
majd erős fogadalom, hogy nem hagyják el egymást soha,
de soha,
mert készül itt valami vagy valaki,
lesz itt történés:
valahol és valamikor.

De hol? És mikor?

Ez volt a kérdés.

A két rag erősen figyelt, a beavatkozás, a csatlakozás,
vagyis

a létrehozás alkalmára lestek, de – sehol semmi. A térdig
érő fűben, fehér levelű nyárfák alatt

csak kibontott hajú,

csattogó szárnyú,

mezítlábas

melléknevek kószáltak,

és csak fütyültek a két kérincselő ragra. A *-ban* ugyan
oda-odacsapódott egyikhez-másikhoz, de amikor látta,

hogy barátja képtelen a csatlakozásra,

ő is lemaradt, mert tudta jól, hogy

egyedül semmire se viszi, tudta, hogy

a *-ban* mit sem ér a *-kor* nélkül.

Vártak hát türelmesen, és

nézegették a csellengő,

hallgatták a csengő-bongó

mellékneveket.

VÁLTOZATOK MELLÉKNÉVRE

Emlékkönyvbe

Ne hidd, hogy a melléknév,

mellékesen nem szép név,

egy napon majd melléd lép,

s veled megy a melléknév,

elkísér a hegyekbe,

füledbe súg: szeretsz-e?

Sírvers

Melléknevem
melléd teszem.
Nem létezem
én sem, te sem.

Elégia

Az emlékezet
a melléknevek
alsó-, közép- és felsőfokán
hanyatlik hátra –
egy jelzőt lobogtat a drága,
szél jön, zúg, kaszál –

de mindez messze
s már elfeledve –
mintegy mellékesen.

ÁLOM AZ IGÉRŐL ÉS AZ IGEKÖTŐRŐL

Egy ige meg egy igekötő,
már mint igekötős ige,
költözött ide,
hol lakom,
hát mondhatom,
átellenben ők laknak,
éjjel-nappal mulatnak,
táncolnak a szobákban
sárga-vörös ruhákban,
egy ige meg egy igekötő,
egy igekötős ige,

te, szólok, ne, te, ne,
szólok, de az ige
meg az igekötő
négy lábát megveti,
két fejét leszegi,
magát öszvérnek tetteti,
mi az neki;
na, mondom, hallod-e,
hő, hé, te, érted-e:
ha az ige
és az igekötő között
egy másik szó áll,
piros cipőben arra sétál,
kék kalapban,
zöld nadrágban,
prémgalléros kacagányban,
hát akkor,
te akkor,
akkor-akkor:
külön vagy össze,
kérdzem,
mit teszel akkor,
édesem,
de az ige
meg az igekötő,
hallgat a két
nyelvtani lóköető,
hol lakom, átellenben,
ott élnek ők ketten,
az ige és az igekötő
álomban lassan összenő,
egymást el nem engedi,

négy lábát megveti,
két fejét leszegi,
magát öszvérnek tettet:
mi az neki?

A SÖTÉTSÉG LEGYŐZÉSE

Téblából apó, a vénecske, csetlő-botló, kerekecske-gombocska-lényecske ott ült a világ végén, ott ült a semmi üvegkalitkája előtt, és mesélt.

Naplopó és Lóköető, a két torzonborz vándor meg ott ült Téblából lábainál, és hallgatta a mesét.

A Sötétség körülfogta őket, és időről időre behujjogott a mesébe, de nemigen törődtek vele, pedig a mese róla szólt, magáról a nagy Sötétségről.

Hallották persze a hujjogást meg a vijjogást, hogyne hallották volna, de a mesét még jobban hallották.

– Hol volt, hol nem volt, volt valahol valamikor egy szó – mondta a mesét Téblából –, egy erős és hatalmas, titoktudó, bátor szó. Hát ez a szó már olyan sok kalandot megélt, annyi párviadalban győzedelmeskedett, hogy elhatározta magát a végső küzdelemre, és kihívta párbajra a nagy Sötétséget. Csakhogy a Sötétség is erős volt és hatalmas, de még ravasz is ráadásul, és előbb három fiát küldte el talpig fegyverben az elszánt szó legyőzésére. A fiúkat úgy hívták, hogy Némaság, Rabság és Éjszaka. Jöttek is talpig fegyverben, talpig feketében. Láta már a szó, hogy a cselre csak csellel felelhet.

Szövetséget kötött hát az Éjszakával, és úgy győzte le a Némaságot meg a Rabságot.

Aztán a Sötétség ellen fordult. Téblából apó itt elhallgatott, nagyot billent a feje, elbóbiskolt.

- Téblából apó, hej! hej - rázta meg Lóköető az öreget.
 - Mi történt aztán?
 - Kivel? - kérdezte Téblából. - Hol? Mikor?
 - Legyőzte a nagy Sötétséget az erős és titoktudó, bátor és hatalmas szó?
 - Hát hogyan - mondta Téblából. - Le az. Úgy legyőzte, hogy csak na.
 - És melyik az a győztes szó, apókám? - tudakolta Naplopó.
- Téblából elnézett a két torzonborz vándor feje felett, és hűmögve válaszolt:
- Melyik?... Melyik is... Azt már nem tudom kedveskéim... Ne is haragudjatok, de ez már nincs benne a mesében.

PUSZTÁBA KIÁLTOTT SZÓ

Egy pusztába kiáltott
 szó nekivágott
 a világnak,
 ajtajának ablakának,
 de furcsa ház
 a szótár,
 ravaszabb minden
 szónál,
 a pusztába kiáltott
 az ablakon túl
 nem talált világot,
 nem tudott az ajtón
 sehova kilépni,
 mellbe lökték
 a semmi tollpíhéi.
 Maradt tehát a pusztá.

A szél a szótár lapjait
egykedvűen lapozta.
A pusztába kiáltott
nem lelt semmi részre,
nem volt többé mód
a megmenekülésre,
hazatalálásra,
álmatlanul, helytelenül
bolyongott az árva...
Egy szó,
valami i,
valami g,
valami e,
valami kurta kis ige,
valami semmi,
semmi se.

VÁSÁRBAN

Hát vásárban voltál-e már?
Ördöghintán ültél-e már?
Falovon lovagoltál-e?
Céllövöldében céloztál-e?
Vattacukrot ettél-e?
Tükrös szívet vettél-e?
Kardnyelőt láttál-e?
Tűzevőt és csepűrágót,
fagylaltost és dohányárust,
fakanalat, erőművészt,
kanárit és léggömböt
ettél-e, vettél-e, láttál-e már?

Fazekast, rőföst, cipészt, kalapost?
Kötelest, láncost, késest, mézest?
Nos?
És rímkeverőt?
Nos?

RÍMKEVERŐ

Nem afféle
rusnyaféle
vásári
szájtáti,
nem amolyan
utcasarki
semmire se kellő
félnótás tekergő –
de maga a költő,
a talányos,
zöld köpenyes
mutatványos,
kék nadrágos
csodatevő,
maga a nagy
rímkeverő
került
a semmiből elő –
térült-fordult,
kevert-kavart,
sose láttam
ilyen vihart:
hetet-havat
összehordott,

ujja hegyén
világ forgott,
külön világ –
külön ajtó,
külön ablak...
Szólt a költő:
Hamm! Bekaplak!

HÍVOGATÓ

Minden valamirevaló semmirekellő,
legyen a neve Naplopó vagy Lókötő,
tudja jól, hogy
szó, ami szó,
ez nem bolondság,
a gondolat, a képzelet,
a tündér, aki tündérest játszik veled,
a sok fura, csetlő-botló alak,
a szárnyait csattogtató lovad,
s ahogy beszélsz róluk, a szavak,
a szófacsaró kalapos kapitánya,
a nyelv indázó csodavilága,
nevek sokasága
bizony nem bolondság,
látható és hallható,
mondható és lakható,
nyitható
még millió
szobája.
Ha nincs házad,
ide betérhetsz,

ha nincs ágyad,
itt megalhatsz,
jászola van a mesének,
dallama van a dalnak –
reggelre felébreszt,
estére elaltat.

MESEVÁROS

Ez a város meseváros,
senkiföldjével határos:

tornyos, tükrös, kétfilléres,
meszelőtől nagyon fényes,

nagyon kerek, nagyon kockás,
cifra csipkés és cikornyás,

sárga szirmos, veres lángos,
eladó a meseváros,

utca, udvar, szoba, tető,
hitelbe is megvehető,

ajtó, ablak, pince, padlás,
réztorony és a sarokház,

szökőkút és ócskapiac –
uccu neki, vesd el magad!

ŐNK ÉS ÓNK JÁTÉKAI

Ketten ültünk egy papírlap mellett, és szavakat irkáltunk egymás alá, hogy a szavakból aztán vers legyen – legyen, mondtuk, legyen. Egyikőnk különös-zamatos szavakat írt, hogy *csörögéfánk*, *zeppelin* és *kántor*, a másikónk meg közönséges, szürke kis szavakat: *tégla*, *esik*, *kutya* – de egyik-őnk is, másik-őnk is, Őnk is, Ónk is azt akarta, hogy: legyen! Már ez a hat szó is – igazán nem nehéz elképzelni: fölzaklató volt! Mi minden gomolygott már ebben a hat szóban is! A kutya kántorként énekel! A csörögéfánk ropog, mint a tégla! De ropog-e csakugyan? Ropog-e? Már hogy lenne „ropoge”, mikor csöröge.

Toldjuk meg, mondtuk, a hat szót még négygel, hogy kerek tíz szóval vághassunk a világmindenségnek. Megtoldottuk. *Tündöklő*, írta Őnk, *lófrál*, írta Ónk, majd a *potyka* és a *rózsaszín* következett. Ezzel tehát megvolt a tíz szó, és a versek se vártak magukra sokáig: Őnk és Ónk dolgozni kezdett.

Én már hazafelé menet, a villamos zakatolásának ütemére is azt mondogattam, hogy „kutya-kántor”, „kutya-kántor” – de aztán a zakatoló ritmusból mégsem lett semmi: elvitte a villamos.

A ritmus ment, a *kántor* maradt, és a szépen zengő szóhoz jött egy gondolat. Arcképet írok – festek! – gondoltam. Önarcképet. De mi legyen a kántorral? Hiszen én nem vagyok kántor. Se kántor, se pap, se katona, se kocsikerék – ó, sóhajtottam, sok minden nem vagyok én!

Se pap, se *kántor*
nem lettem; igaz, pajtikák?
Nem nyitottam se
hentesboltot, se patikát.
Lófrálok most, és hallgatom,
csörög-e már a *fánkom*,

vagy *tégla* nő, csak *kő* terem
az én *tündöklő* fámon?

Kutya-világ ez:
hal-harap, *potyka-rózsaszín*;
fekete hó hull,
hullatja ezer *zeppelin*;

ezer semmiség
esik, belepi a földet –
házam tetején
fánkos boszorkák csörögnek.

Ha az embernek van tíz szava, gondoltam aztán, ha egyszer már sikerült versezetbe rendeznie Őnk és Ónk ötleteit, igazán kár lenne annyiban hagynia a dolgot. Ha lehet egyszer, talán kétszer sem lehetetlen... Talán... Talán segítségül kellene hívnom régi barátaimat, gondoltam, Naplopót és Lóköttöt, vagy a még régebbieket, Téblábol apót például. De szólhatok Téglának is – Tégla Bertalannak! Vagy legyen inkább Barnabás?... Nos, akár Bertalan, akár Barnabás, akár valami más – kezdődjék hát másodszor is a versírás!

Tégla Bertalan
és *Potyka Barnabás*
barátok voltak, nem vitás.
Ó – sóhajtott *Potyka Barnabás*,
úgy – bólintott *Tégla Bertalan*,
egy *zeppelin* nem volna hasztalan,
egy zöld pöttyös, egy *rózsaszín* csoda,
hogy *lőfrálhassunk* oda
meg vissza ég és föld között,

két *tündöklő* kölök:
tegnap még *kutya*-hajcsár,
ma már úrhajós.
Ó – sóhajtott Potyka Barnabás
úgy – bólintott Téгла Bertalan,
leesni persze volna oktalan,
okot adni *kántor*-kántálásra,
legyen ez a balgák mulatsága,
mulattassuk mással a világot,
csörgessük meg a *csörögefánkot*:
Csörr!

Van tíz szavam, és írtam már velük két verszetet, „megfestetem” az arcképemet, és voltam Bertalan, és voltam Barnabás... Ha jól meggondolom, lehetnék még valaki más (is), mondjuk egy Valaki, nagy V-vel... Rózsaszín arc, fekete kabát és kalap... Egy kilencvenkilós Valaki ül az íróasztal mögött valahol valami Hivatalban! Orrán aranykeretes szemüveg, ujján vastag gyűrű, nyakkendője bordó-sárga – ohó, de hiszen ő nem én vagyok, én nem hordok nyakkendőt, kalapot! Ó, ő bizony valaki más, nem Bertalan és nem Barnabás, nem ismerősöm, nem jó ismerősöm, nem a barátom, nem a társam – sem a lepényevésben, sem a zsákfutásban, nem, dehogy, én ezt a valakit nem kedvelem, de ő se engem, azt megghiszem, közöttünk történt valami – mondja el, tisztelt Valaki, beszéljen, ha van mersze, kedve: csak a tíz szót ne feledje!

Kár, te rosszcsont, te Béla,
hogy az a *tégla*
tündöklő ablakom üvegét
ma délben bezúzta!

Kár, hogy különös *zeppelinként*, méltóságosan, szinte önként,

rózsaszín koponyámra pottyant
(tátogtam csak, mint a *potyka*)!
Kár, bizony, Béla, kár,
nem is tudom titkolni már:
rosszul esett a téгла,
még ma is rosszul *esik*;
lófrálok azóta árván,
fejemen púp van,
térdemig kókad le búsan;
kutyául kibántál, Béla, velem!
Ló a lovast, bot a botost,
borsó a babot,
kántor a papot
így nem tette tönkre még soha!
Röpül a téгла,
zokoghatsz, Béla,
mert mától
nem eszünk egy tálból
(jaj, mit tettél: látod?)
se cseresznyét,
se *csörögefánkot*.

Valaki beszélt, én meghallgattam és leírtam, más dolgom nincs,
hát elmehetek. Füttyentek a tíz szónak, értenek belőle, most már
ismerjük jól egymást, indulunk, továbbállunk – természetesen:
versszerűen!

Nyomomban *kutya*,
fölköttem *zeppelin*,
kezemben *téгла* -
akár egy régi metszeten,
lófrálok nesztelen,

derűs és néma,
sötét és *tündöklő* vagyok,
beszédes, mint a *potyka*.
Nap süt? Eső *esik*?
Rózsaszín hajnal
fekete éjbe fordul?
Sárga nap helyébe
sápadt hold csücsül?
Alul vagy felül
vagy-ok nélkül
vagy okkal:
csörögefánkom csak kisül,
tengerem végül
csak-csak partra mos.
Örülhet minden iparos:
katona, *kántor*, kontár, költő.

Van tíz szavam: *csörögefánk*,
zeppelin, *kántor*, *tégla*, *esik*,
kutya, *tündöklő*, *lófrál*, *potyka*,
rózsaszín. Van tíz szavam,
és írtam már velük három
versezetet, „megfestettem” az
arkképemet, és voltam Bertalan
és voltam Barnabás, és följegyeztem
hűségesen Valaki
beszédét, kézen fogtam a tíz
szót, és ellófráltam velük, de
igazán nem mondhatom,
hogymost már aztán nincs
több mondanivalóm, hogy a
játéknak ezzel vége, hogy

kitudódott már minden titok –
ohó, nem addig van az: igaz-e,
Csöröge?

Csöröge! Tudod-e:
mit cipel a *zeppelin*,
hová *lófrál* a ló,
a *kántor* kire kántál,
a *potyka* hogyan potyáz,
áfánk mi fán terem,
a *tégla* miért néma,
és a *rózsaszínű* szoknya
fodra miért *esik*, ázik,
tündöklő égből miért cikázik
villám ártatlan fejedre?
Csöröge! Tudod-e:
hol van a kutya eltemetve?

Nos, az igazság az, hogy tíz szóból sok mindent megtudhatsz, tíz szóval messzire eljuthatsz, előre és hátra és akárhova, tengerentúlra, más bolygóra – s mert versben utazol, más versekhez is megérkezhetsz, költőkhöz, nagy költők között is nagy költőhöz – nos, kihez?

A lágyszívű és fondor
lelkületű *kántor*
(lásd: Petőfi Sándor!)
potyka-lesre menvén a minap,
rózsaszín arcát könyörögve
emelé a *tündöklő* egekre –
s mit remélni se merne más,
se Bertalan, se Barnabás,

a fondor óhaj teljesül,
az égi áldás lerepül –
rücskös *fél tégl*a alakjában,
egy apátlan-anyátlan-rakoncátlan
kölkök kezéből.
(Így esett,
hogyan helyett
a bottal
kántorunk kölkökre vadászott,
*csörögéfánk*ot vacsorázott
s álmában furcsa szerkezeten,
mintha *lófrálna zeppelin*en
üldözte potykák felhő-hadát.
Fönt sziporkáztak a csillagok,
lent vinnyogtak a *kutyák*.)

Tíz szóval tízszer tíz versezetet is bővílhetnél-bájjolhatnál, s ha a tíz szó nem marad magányos, az egész világot bejárhatja, szóhet akkora hálót, amit már a mindenségben is érdemes megmeríteni – csak ott érdemes. Tíz szóval már a mélységbe is leereszkedhetsz, s a magasba is fellebbenhetsz, könnyedén, mintha léghajóval utaznál. Egy léghajó! Képzeld csak el, hogy egy közönséges napon – mondjuk: szerdán, dobszerdán! – kidobálsz a homokzsákokat a léghajóból, hogy a kopott házak közül felröppenjen a csodamasina a fák fölé, felhők és madarak magasába, röpjön, mintha vers lenne maga is.

Téglából lesz-e *csörögéfánk*,
tündöklő potykából
fekete kabátos *kántor* –
kérdésnek ez is megteszi.
Kutyák lófrálnak errefelé,

szagolgatják *zeppelinem* orrát,
egész nap *esik: rózsaszínű*
matricákat ragasztok ablakomra
és a homokzsákokat kidobálom –
lesz-e, majd eldől azután.

NÉGYKEZES

Szépirodalmi, 1978.

A Levendel Júliával közös kötetből a második,
SZÁRAZFÖLD című ciklus

SZÁRAZFÖLD

NYOMOLVASÁS

Ébredvén reggel,
a nyomozó hányingert érez,
ujjhegyein a bűnbak szagát,
mely harmatos fácskaként hajt lombot
az orr érzékeny üregeiben
és a koponyatérben:
velőt bomlaszt, varratot feszít.
Széken ing, fehér,
kilincsen kabát, fekete,
és pisztoly a vánkos alatt:
szemnek, kéznek oly megnyugtató.

VOLT NÉHÁNY ÖTLETEM.
AZ ÚJSÁGOK 4500 ÉVES MÚMIÁRÓL ÍRTAK.
NEM ÚGY AZ ÉN ESETEM.
A FŰRÉSZTELEPEN SEMMI NYOM.
EGY BORBÉLYSZÉK TÖRTÉNETEI DÉLELŐTT.
ALIGHA LEHET VÉLETLEN – ÍRTA AZ ÚJSÁG –,
HOGY AZ ÓEGYIPTOMI NEFER – VAGY NOFER – NÉV
SZÉPET, GYÖNYÖRŰT JELENT.

Hálóingben,
visszeres lábait az ágyszélről
mintha szakadékba,
kísértetként lógatja alá,
fülkagylója a vidéki szálloda zajait,
emlékezete az események szálait,

melyek keresztül-kasul egy bérház udvarán,
akár a ruhaszárító kötelek
az elmúlt éj álmképeit hintáztatva:
lepedőket, alsóruhákat, törülközőket;
összegyűjti, szétválasztja.

VOLT NÉHÁNY ÖTLETEM.
A FATELEPEKET SORRA LÁTOGATTAM.
AZ ÚJSÁGOK A FÁRAÓ FŐZENÉSZÉRŐL ÍRTAK.
NEM ÚGY AZ ÉN ESETEM.
FÁBAN UTAZOM, ERDÉSZ VAGYOK, SZÓLTAM.

Ott állhatott egy női hálóing
és egy kezeslábas mögött
a gyilkos,
de mindez csak merő feltételezés,
legfeljebb bűnbak találatik.
Ez a kisváros oly zárkózott,
lakói hallgatók,
az épületek átjárókkal szabdaltan,
kész őrület a kiigazodás.

AZ ÚJSÁGOKAT AZ EGYIPTOMI LEKÖTÖTTE.
ERDÉSZ VAGYOK, SZÓLTAM, MONDHATNI: VADÁSZ.
ÉRTEK VALAMICSKÉT A NYOMOLVASÁSHOZ.
EGY BŰNBAKOT LEGALÁBB, AZT SZERETNÉK.

Nefer (vagy Nofer), a főzenész,
és apja, anyja, nővérei, sógorai,
felesége, fia, lánya –
mind látható a helybeli fényképész
csatos albumának lapjain.

Az alakok kissé elmosódottan,
a magnézium lángja vakító volt,
a beállítás és a kezek-fejek tartása
mintha egyiptomi falfestményeken,
a szőlőpréselők és a vadászok jelenetei,
az ágyat, koporsót ácsolóké,
két dimenzióban.

VOLT NÉHÁNY ÖTLETEM.

Magas termetű szépség fekszik
a vászon porában,
nyaklánc, melldisze, karperece széthullott,
a zöldes gyöngyszemek
kétoldalt a test mellé,
a karmesteri pálca köré leperegtek.
Állt a nyomozó,
nyakán az izzadtság szalagjai,
farzsebét a fegyver lehúzta,
de a ruhaszáritó árnyalakjai
elszéledtek az ébredés sötétjében.

A NYOMOK EGY ÖSVÉNYHEZ VEZETTEK.
AZ EGYIPTOMI NEFER ÚTJA EZ.
ÁGAK ROPOGTAK, VALAMI RUHAFOSZLÁNY.
EGY GOMB, FÖLHORZSOLT FAKÉREG.
HAJVÁGÁST, SZÓLTAM. BÓLINTOTT A BORBÉLY.

Udvari zenészek még,
énekesek és táncosok kísérete,
taps, kifordított taglejtések
a hárfa húrjain,
oldalvást fordult fejek

a furulya ablakaiban,
éjszakába hajló kihallgatások,
végeérhetetlen lapozgatás a szálloda
kihalt évkönyveiben.

ORSZÁGOMAT EGY BAKÉRT.
JELENTÉS NÉLKÜL NEM TÉRHETEK VISSZA.
VOLT NÉHÁNY ÖTLETEM.
OTT ÁLLHATOTT EGY NŐI HÁLÓING
ÉS EGY KEZESLÁBAS MÖGÖTT.
A FATELEPEKET SORRA LÁTOGATTAM.

Ágyáról a nyomozó alászáll és
penészes tükre elé csoszog;
szétterpesztett ujjait
(egy kecskeünnep szagától bűzlenek)
maga előtt tolja,
a tükörkép arcába tenyerel,
és csak lassan csúsztatja
följebb két kezét,
feje fölé a bő hálóing ölelte karokat.

Egy járókelő tanúvallomása

Valami lóféle vagy madárféle
szárnyas-patás szerzet
állt (feküdt) itt az aszfalton,
kék-zöld krétarajz mézsfehér szemekkel,
hova lett, kérdeztem tegnap is, hazafelé menet,
mielőtt még bármit is tudtam volna;
napokig láttuk itt mindannyian,
keresztben állt (feküdt) az úton,
négy-öt méteres szörnyszülött,

valami álmatlan őrült műve,
mert csak éjszaka tehetette,
akkora itt a forgalom,
és még éjszaka is csak szünetekkel,
hogy ugrálhatott a reflektorok előtt,
kezében és zsebében kék-zöld kréták;
vakító fényű bútorszállítók, leponyvázott,
lassan gördülő teherkocsik járnak erre,
egész éjszaka dolgozhatott,
tollakat és csőröket rajzolt gondosan,
a szemekre már nem jutott ideje,
a szemeket egyszerűen bemeszelte;
négy vagy öt napig állt (feküdt) itt,
aztán egyik napról a másikra,
és éppen azon az éjszakán,
meggondolandó, miért akkor éppen,
és hogyan, kérdeztem tegnap is, hazafelé menet,
az ember fönnakad az ilyen furcsaságon,
a Köztisztasági Vállalat éjszaka soha,
az ég meg felhőtlen volt, s ha esett volna,
ha söpörtek volna, hát akkor is,
így, ilyen nyomtalanul, nem, nem,
és akkor, éppen akkor, hát mondhatom,
éppen azon az éjszakán.

A páratlan cipők története

Találtak továbbá a helyszínen
két cipőt, de a két cipő
nem volt egy párba való,
a nyomolvasók ezt látták nyomban,
lévén az egyik sárga és a másik fekete.

A fűtőtest és a test
közötti távolság felezőpontjában
úgy állt mégis a két cipő, párban,
egy jobb lábas, negyvenes sárga,
és egy bal lábas, harmincnyolcas fekete,
mintha tréfából,
hogyan bosszantson valakit,
valaki előre megfontolt szándékkal
pároztatta volna össze.

Ki és kit?

Továbbá a számok sem egyeztek
a hulla láb méretével, nem ám,
a feketét akár gyerek is viselhette,
mert viselte valaki, a másikat is,
bár az kevésbé volt viselt.

Ezen aztán lehetett tünődni, hosszan
és mintegy mellékesen, szürke kalap alól
bámulva ki az ablakon,
a közeli park gyorsan őszülő,
lomha lombjait keresve pikkelyes tetők között,
vagy a két falhoz érő cipőorr közül
föltekergő barnáslila csíkot követni
szórakozott pillantással,
mely fölön, az ablakpárkány alatt már
tenyérszerű foltban... MIFÉLE FOLT, MI EZ?
... és a két özvegy cipő,
a jobb meg a bal, a fekete, a sárga
így derített fényt a gyilkosságra,
jutalmat, mint nyomravezetőket, ezért kaptak
e páratlanok... induljunk uraim,
annyi itt még a látnivaló.

Találkozás Károllyal

Ezzel a kedves, elefántforma fiúval
együtt laktam ötvenhatban a Hess András téren,
gépezsmérnöknek készült, Károly volt a neve,
s föltehetőleg ma is az, egy keresztnévet
megváltoztatni nem könnyű,
s miért is tette volna, mi oka lett volna rá,
Károly a neve, szembe jön velem
a ritkás utcán, elsuhanunk egymás mellett.

Nyolcan laktunk egy szobában,
a kollégium vastag falait
nem döntötték le harsonáink,
te, mondta az elefántforma,
lépteket hallok a folyosón.
Egy óra múlt éjfél után.
Benyitottak, fölkapcsolták a villanyt.
Egy az ajtószárfának támaszkodott.
Korán jött idén a tavasz,
a lézengéshez kedvet kap az ember,
mellmagasságban fecskék ollója villan.

Kálmán, kérdezte tőlük az elefántforma,
Kálmán, őt nem ismerjük, nem,
de aztán – Kálmán vagy Károly – hiába szabadkozott.
Cipőit sokáig üldözte az ágy alatt,
atlétatrikós felsőteste mélyen benyúlt,
mintha csapóajtót keresne ott,
mely a Vérmezőre nyílik egyenesen,
persze nem találta, csak a két
hosszúszárú, fekete cipőt.

A csíkos lópokrócot térdére hajtotta,
tisztá alsót húzott és vastag nadrágot.

Most szembe jöhetne velem,
most nem a hátát látnám,
most nem néznék utána,
távozó lépteket a folyosón,
fejemen pokróccal, nem hallgatnék,
nem szólnék, nem szólna, vége;

Kálmán vagy Károly,
vele nem találkozhatok soha, nem;
sem harsona, sem csapóajtó,
sem a szemképráztató fecskék ollója
nem változtat azon;
te, mondta az elefántforma, te –

Ösvény

A NYOMOK EGY ÖSVÉNYHEZ VEZETNEK.
AZ EGYIPTOMI NEFER ÚTJA EZ.
ÁGAK ROPPANNAK, VALAMI RUHAFOSZLÁNY.
EGY GOMB, FÖLHORZSOLT FAKÉREG.

Tükre előtt a hálóinges
előre tekint, hátra lát,
haladna visszafelé: hova?

TALÁN A GOMBVARRÓKKAL,
A FÉNYKÉPÉSZ ALBUMÁNAK LAKÓIVAL,
A KERESZTKÉRDÉSEK CSÁPJAITÓL MEGZAVARODOTT
FODRÁSZNŐVEL KELLETT VOLNA KEZDENEM;
TÉVEDÉS VOLT A FATELEPEK KUTATÁSA.

Egy kalap, egy esernyő, egy utazótáska,
(fekete az is), tétovázva még,
de már a pályaudvarra tart;
s mindez oly régimódi,
oly átkozottul ismerős.

SZÖVEG

bárd napjai berozsdált körömmollóké
ülepüket köszörűkövön pirosítják a szörnyek
kérdőjelek kampóira akasztják magukat
a férfiak a nők kiszáradt erdőben tárt ajtókként
zuhog alá a vécé-vízesés

REKVIEM A BELVÁROSI KÁVÉHÁZÉRT

1

K. telefonált Csepelre T.-nek, ki az a T., így kezdődött, verseket írtam, és mindez már a pályázat után, melyet aztán másodszor is, a munkáról írjak, mondta K., eléggé művelt, írta K., nincs egy sora, mely költőre vallana, mondta Cs., ismertem őt egy antológia fiókjából, minden kedden és pénteken, mondta T., soha, soha, soha, dadogtam émyelgő papírdobozomban, egy zongora alatt laktam akkoriban és álomban egy lábú, fehér asztalok kísértettek, 1960-61, verseket írtam T. halványzöld kötetén, és Cs. a falukat járta szélfújásban, Gy. arca, háttérben a tó szélfújásban, a nagyhajú, sovány M., ki ez az M., O. J. vásznán is M., minden kedden és pénteken, ó, tanulékony voltam, a képzeletbeli folyóirat még nélkülem, de a kávéház nagy ablakai, miként egy irodalomtörténetben, a ruhatár, az asztalok, a lépcsők, egyszer P. J. szemtől szembe, egyszer

W. kéziratot is, akkoriban egy fatelep udvarára nézett ablakom, tizenkétórázta az elektromosoknál és T. nyolc sort hagyott meg negyvenöt soromból, az eső csendes rémülete, ilyeneket írtam akkoriban és térdemben egy első bálozó zavarával, csak ültem, ültem a Belvárosi Kávéházban minden kedden és pénteken.

2

Valóban, mi lehet szebb dolog egy rekviemnél: csipkés szélű vadászkiáltás, visszafelé, a buborékos alkonyatba; valóban, ez a kávéház oly méltatlanul, már-már elfeledetten, mint malomház és pálinkafőző; valóban, a szerteszét és a senki senkit idején, az örökkévalóság árnyas útjain bolyongók szeme fehére láttán, nyelvem hegyén egy irodalmi cérnaszállal, mely elrántja tevémet a tű fokától – hogyan is zárhatnám arcképemet vízhatlanabb, légmentesebb medáliába, nagyratörő koromat egy acéldoxa hátlapjára, hogyan hagyhatnám el szemgyullasztó kávéházam füstjét álszentebb árulással?

3

Itt nyugszik egy kávéház, bolond, ki visszasírja, lehet, bolondabb, ki más házat keres vagy talál; itt nyugszik egy kávéház, agarak és agyarak fészke; az elhagyott tojánhéjakat könnyű leköpdösni, könnyezni felettük könnyebb, rekviemet mondani legkönnyebb; ez nem rekviem, ez beszédes hallgatásom műve; itt nyugszik az ábécé, betűk egykori jelentése, T. mondta, Cs. mondta, Gy. mondta – a mondások völgye felett százezer szélmalom kelepel.

CSÚSZTATÁS

Dániel Ferencnek

kedves Feri
a boogie-woogie
meg a rock and roll korában
tizennyolc évesen
pa pa parappa-pa
mikor még a csúsztatás járta
együtt jártunk Feri
tánciskolába
ne hidd persze hogy visszasírom
ha sírnám is mi haszna
a történeten mit sem
változtatna
elhullt hajunkat és
az édes biztonságot
elvitte az ördög
legyen vele boldog
mi a könnyeinket
dab dab dá
tartogatjuk másra
kalapunk alatt nyúl galamb
de ki nem ugrik
föl nem röppen
nem tudom Feri emlékszel-e
talán ezerkilencszázötvenötben
szemben a Rózsák tere tornyok
a kertben ezüsthársak
pa-pa pa rappa-pa
és szombatunként a korosztály

a csúsztatás az éjben
a zenekar a lányok
ne hidd kedves Feri
ha hiszed is mi haszna
nincs visszaút a kipróbált
a szívhez szóló
régi iszonyatba-ba ba
kopaszodom őszülök mint illik
episztolákat gyártok teagőzben
ablakom mögött éjszaka
a hótól védett tájon
a csúsztatást most
zenekar nélkül művelem
vagy mímelem-pa rab rába riba
kedves Feri a mondat eldöntetlen
igen ezerkilencszázötvenötben
az ájult világszámok
a csőnadrág és szivacstalp korában
a subi dubi dábi-daba
én csak nevetek csendesen
a majdnem és a mégsem
a nagy nekifutások
tágas szemhatár egy szaros egérlyukból
kedves Feri most meg és azóta
és a háttérrel egyetemben
nem is azért mert stílszerű
hogyan nézzük mire mentem
de a nyúl és a galamb
a csúsztatás az éjben
hé hé hé-pá-ba riba
nem is azért

hogy taps legyen
a gombagyűjtő cserkészek öt perce
távol álljon tőlem
köszönöm leszek maradok
inkább elmenőben
persona non grata
önmagamnak is
hanem azért
kedves Feri
küldök itt egy számot
a boogie-woogie meg a rock korából
legyen a címe címe-címe csúsztatás

NEGATÍV

A harmonikaszó esti vizek tükrére nem tapad.
Falióra ablakán nem kukucskál a kakukk.
Háztetők zsindele nem veres az égtől.
Nem néz be ablakon rabló, elefánt.
Fűző nem kopik, haj nem árad.
Kézelő, kabátnyak nem zsírosodik.
Csontfog a csontfoggal nem koccan össze.
Nem erőszakol meg éjszaka a festmény.
Angyal nem jön a kéményen át.
Se más üzenet, se jel, se vendég.

JOBBIK ÉNÜNK

bokája körül egy porcelánnadrág
csattogásával
jobbik énünk romantikus
kacsázással
fekete boxbőr cipőben áthalad
neki szabad
az éjszakában
kigyúl egy ijedt macskaszem
matatnak
könyékig kormos kőkezek
szorongatják
a levegőző lomb-kísértetet
lisztes arc az éj
szél támad fut oldalaz oldalszelek
fekete házon fehér ablakkeret
a képzelet
tengeri hajó
rekedt kürtjeivel egy hajó
sirálykísérettel
beúszik a hullámokon egy hajó és
megáll
jobbik énünk beszáll
a rézkorláthoz áll
csattog híres porcelánnadrágja

KERINGŐ A FÜRDŐKÁDBAN

karácsony táján megkísért
ágyamba fekszik enni kér

kézenfekvő a gondolat
kihalászom a horgomat

a fürdőkádban szemlehungya
repülök Györgyként sárkányomra

máskor meg mégis azt hiszem
uszonyom van és pikkelyem

karácsony estjén hal vagyok
kinn sürgés forgás sok dolog

meszelt menny és hó harangszó
lesikálva ablak ajtó

kifestve a héjak körmök
kalácsát süti az ördög

karácsony egy fürdőkádban
álomkép egy álomházban

hal úszik kék zöld folyóban
buborékok elfogyóban

EGY BORZ

Egy borz, már mint kalap,
megült az őszi erdőn.
Felejthetetlenek a kirándulások
– a túra tündököl –
a meditációk egy érzékeny
esernyő oldalán vagy
a szalonnabőr fölött,
az avar, a domb.

Egy borz a borzát leste ott,
egy kalap, már mint fő,
az őszi erdőn.
játékok a bordán,
kereplés a küllőkön;
két szívdobbanás között
a fej bólint és hölgye lába
elé a tisztásra,
mint kosárba hull.

Egy borz, már lefejezve,
fotelen kalap,
egy erdő szélén,
az esernyő lázas
bordáira bukva,
egy borz, hetyke kis ezüst,
mely szálanként mered föl,
ha majd a hold leszáll.

Egy borz, már mint holdlakó,
a mennyei szalonnabőr romjaival

fogatlan szájában,
egy borz, istenem, egy borz.

HÁRMASOLTÁR

(A boxer álma) Ha a boxer csonttal álmodik, abban nincs semmi kivetnivaló. A boxer és a csont összetartozik, de ha megsérül a csont, az nem a boxerra tartozik. Egy boxer alszik itt, nézzétek: bánatos jószág, tiszta múltú fém. Akad-e álmofejtő kéz, magányát feloldani?

(Gregorián) Nagy háttér, almakék hegyekkel. Arany lap a vasárnap délelőtt. Hajlong előtte, diófák rácsába fonja haját, fölmagaslik a levegőben Kőlábú Gregorián. De túlszép a kép. A hegyoldal, a megszelt menny és a tollak tündöklése. Kopasz nyakú madarak csapnak a dáliák udvarán keringő lepkékre és fölfalják valamennyit. A szárnyakat kiköpik Gregorián kőlábai elé.

(Után) Alszik a mészáros; holdra, óra fekteti fölfújt, vörös fejét. A mészárszék is üres, nem ül rajta senki. Oldalt, a bádognapt tisztára mosogatott hátán, hátán hever a bárd. Tiszta az is. Egyetlen vércsöpp vagy csontszilánk vagy szőrszál vagy hajszál sem tapad rá sehol.

SZÁRAZFÖLD

Nádas Péternek

A restauráció intézkedései

Szalmacsutakok.

A bakancsra kövülő vörös
agyag eltüntetése.

A disznóölőkés letagadása.
A letépett fül fölvarrása.
A vigyorgás üres nadrágszárai
két tánc, egy lassú és
egy gyors szünetében.
A holdvilág és a napvilág
keresztezése, jóslatok.

Az események megnevezése

Fehérre meszelt lábakon
ez a léckerítés,
elfutott ez a
megbarnult rózsák otthona.
Ragyás kőgömbök szájába
néz a nap, a hold.
A nyári lak bordái
kieresztik a levegőt,
a csíkos kerthelyiség,
a rezedá havas rács mögött, bezár.

Kísérlés a megmaradásra

Kerekeim a nyakamban, vak vagyok.
Mindenütt a szárazföld kapui,
réz kilincs és lángoló küszöb.
Vigyorgásunk megalvad
a zöld meder,
a fehér vaságy fölött.
Felszólítás érkezik.
Margaréták és párbeszéd
a föltúrt udvaron.
„Meggöktetem egy léghajón.”

Árad az ég,
a hegyeket előnti,
megkomolyodom.
Hegy- és vízrajzi
térképeket vásárolok,
szárnyat kötök,
árnyképeimet összezárom
egyetlen éjszakába.

A TEÁSKANÁL ÉS AZ ÁLMATLAN ÉJ

Kapható az álmatlan éj.
Egy teáskanál vacogva nekivág,
ó, hársak nyálában fuldokló kert.

A bozontoson át.
Tömlőkké dagadó bokák útján,
valamilyen BEJÁRAT felé.
Tomporunk és homlokunk között.
Az otthonos, őszi dombokra,
hol elhullatott üvegcserep,
villog a kígyók csontja.
Baráti gyümölcsösök mélyére,
béljósok éjszakai ólaihoz.
Kapható az álmatlan éj.

Egy teáskanál hajmeresztő nyolcasai.
Kalandjai a korcsolyapályán,
levesmerők féltékenysége,
émelygés húsos növények között.
Búcsú, egy teáskanál búcsúja

az ujjaktól és az asztaloktól,
vándorlásai tornyos teaházak pincéiben.

Ó, a bűvös kanál és az éj
álmatlansága még vihart kavar,
ó, az álmatagon aláhulló
szobabelső, mintha robbanás után,
annyira tolakodó!

És a kiruccanások.

A billentyűkön táncoló kanálka,
ez a bányamélyben csapkolódó,
szent olajfa-level.

Az utcák párhuzamos csövekként,
a fekete kezek mutatóujjai – KIJÁRAT –
hogyan összezavarják a vándorokat!
Szemeimben az álmatlanság éje:
halántékomon ezüstkalapáccsal,
fülemben bádogtölcserrekkkel dolgozó.

Egy teáskanál, rikkantják,
egy teáskanál pusztításai
tartják rettegésben az utasokat,
egy teáskanál a veszünk,
egy teáskanál száguld éjszakánkban,
szaporodnak áldozatai:
csuklók összetöretése,
nyulak és madarak megfojtása;

tető, bója, kősisak vagy
iránytű és más csecsebecsék
már mind hiábavalók,

virágcserepnyi földben is
megterem a teáskanál
és a borsózöld falakat leokádja
az álmatlan éjben,

ó, ezek értik a módját,
a kíváncsi szemeket kikanalazzák,
és álmatlanságunk éjében
zsákba varrnak ők ketten,
a teáskanál és az álmatlan éj.

Teáskanalak rontják meg a nőket,
a fiúk fogai között
és a lányok mellében pörög,
nyaranta bűg a teáskanál,
a szétlökött lábak közé meg
belopakodik az álmatlan éj,
istállókba fészkei magát,
a lovak ezüstkanalat nyelnek
és tüzes kanalak alakjában
viszi el az ördög a rajongókat,
szívüket az álmatlan éjbe ejti,
a légy fiai közé.

A teáskanál és az álmatlan éj
garázdálkodásai hovatovább
fölszaklatják a kalaposok államát,
a címerek mezőiben is fölbukkannak,
ó, jól áll nekik cipő és nyaksál,
a kézelők, gallérok milyen készségesen,
és a posztó, a zöld meg a
fekete posztó és más textíliák,

az újabbnál újabb anyagok
milyen kezesen, hogy kiterülnek,
ha föllép egy teáskanál
vagy sóhajt az álmatlan éj.

S már az utcai árusok is,
a parkban lappangó percesek,
zöld kastélyaim kísértetei,
már ezek is így hizlalják fogínyüket,
lám, a teáskanalak,
fülembé ezt pumpálják
szappanos vízszugár gyanánt,
hogy halljam az álmatlan éjben,
ha zúgnak a tealombok
és levegőtlen ketreceinkben kapkodunk
a megváltó kis kanálka után,
a látható, a fogható, a szájba vehető
kis kanálka után,

de semmi, sehol semmi,
a konyhaszekrény fiókjaiban
tompá végű kések, horpadt tejszűrők és
dugódarabkák, villák, reszelők,
a boltok polcai üresen,
a vaskereskedés meg a nagyáruház
alkalmazottai kipirulva sürgetik
a teáskanálka-szállítmányokat,

de semmi, sehol semmi,
megszakad az összeköttetés,
a teherautók ledöglenek a hóban,

a repülőket álarcosok térítik el
és a vonatszerelvények
mocsárba süllyedt pályákon vesztegelnek,
citromsárga fényben ázó földeken,
a vagonokat kifosztják,
az őrséget leöldösik,
a teáskanálkával megrakott ládákat
elrabolják ismeretlen tettesek,

viszik már, szöknek vele,
hegyi ösvényeken csempészik
rongyban didergő karavánok,
csak az álmatlan éj kapható,
álmunkat befelhőzi,
álmodik velünk,
teáskanállal csalogat,
csészék ajkain csönget,
hogyan ébredj, ébredj,
itt vagyunk, hát megérkeztünk,
nyiss ajtót, már kopogtatnak:
a teáskanál és az álmatlan éj.

CSEND-ÉLET

kemény a dinnye húsa harsog
államon lefut a lé
langyos a kő ahol ülök
és fényes a kés
és éjszaka dióverő póznák
járnak a kertben
ide-oda

ennyi és nem több nem más
csend-életként
hogyan bekeretezzem
falra felakasszam
súlyos mennyezetként
magamra szakasszam
vagy
csak táncoltassam
ujjaim hegyén
ehhez bármelyikhez
se több se más

GYÚRÓTÁBLA

mondjuk a gyúrótábla
mert magányában
a jégszekrény és a konyhafal között
oly igénytelen
szívünket megejti hirtelen
fölkel az ember éjszaka
a sötétben kitapogatja és örül
hogyan rátalált
hogyan keze meghittén rátapadhat
előtte ott a konyhaablak
nézi és kinéz
világít kinn a holdas konyhakés
a domboldal döglött elefántként
csontos fáit az égre rúgja
a boltozat hideg fémkehely
az embernek vizelni kell

és vissza be az ágyba
le a földbe
kezében ott a gyúrótábla
azt szorítja húzza vonja
elengedi

ÉJIDŐ

írom a verset,
jelentése nincsen,
vakajtó leng a rézkilincsen,
jön képre kép,
eszi a keselyű az oroszlán belét,
bókolok neki,
tapsolok, hogy: csatt-csatt.

Piszmogások az éjben.
Matatások valami nyél körül.
Bár miért is volna szégyen.

Keserűnek ha mondanál,
mondhatnál vidámnak,
többre mert nem telik,
elleszek veled reggelig
vagy estelig –
jó estét, szólok, jó reggelt,
az éjtidő meg hagyja készségesen,
és mintegy mellékesen
eljátszik veled,
altatgatja tejszagú térdein.

TEST

domboldalunkon zöld ág pörkölődik
bogyóvér-csöppök elfeketednek
hűl a föld hamuban
hazatérő lelkek kiáltoznak
valami test után

ne hallgass ne nézz oda
ezek képek ezt nem látod
papírra festett lángok
ez a hamu nem igaz
húzz magadra takarónak

TÁJKÉPEK EGY NŐI TESTRŐL

egy női test
a hozzávaló holdakkal és barlangokkal
sárga homokra
zöld felhőre dőlve
mindig megnyugtató

héjatlan hó hever így kőasztalon
égi vadaknak éji madaraknak
ház eledel

lassítás közben míg körözök
dünnyögöm
lám lám
a téli havazás milyen sötét
az idén
majdnem fekete

a parkban szótlanul lábalunk
tölgyekre szögelt madáretetőik között
melyekre nem száll le
már egyetlen szárnyas sem
ravaszabbak annál
nekik csak a hó kell
a repedezett kőasztalokon

*

négy talp
függőlegesen
kettő-kettő ellenkező irányban
az egymásra láncolt dombok
hullámzó háttere előtt
biztos útmutató

a lábujjak görbületét
a legyezőként
szétfeszülő öt vétagocska sóvárgását
hogyan kinyúlván
a végtelen végét megérintse
mindezt a túlbuzgó térképész
vagy a gyakorlatlan
tájképfestő kutatja csak

*

vastag üvegporhár alatt
az óra
homályból a hó kivilágít
mi történne más

a csukló hajlata
vagy a váll maga

egy térd
egy madárhoz illő mozdulat
sikkelik alá

FOLYTATÁS

Csitt, Mercurio, elég!
Hisz mindez semmi!
(Shakespeare)

Ő az, ki szoknyáját
ördögi szélvésszel fúvatja nyakába,
láss mennyei tájat,
két holdas combocska éjszakai völgyét,
fodrok felhőibe hanyatló csípőket,
ő az, ki a szavannák füveit
derekával hengergeti selymesre, simára,
sárpogácsát sütöget hátadon,
ujjaival erdeidben tűnődve sétálgat,
topog, riad, elfut, oldalaz, visszatér,
a diófa száraz gyökerében
az ő kezétől indul meg újra a vér;
szájával tulipánt ő utánoz,
tóparti homokban nádszál a gerince,
tenyérynyi léggömböt kő-kapaszkodónak,
hajából felhőt, felhőből tengert,
csónakot a vízre törzséből ő teremt,
ő tréfál meg, jöhetsz, de vissza soha,
kifog a parttalan éjből, mosolya
hálójában hal tátog báván,

álmod alá patyolat almot ő terít,
istállóid lehet, ó, mi az neki,
fejedet az ő szénájára aztán lehajthatod,
az ő kertjében eltévedhetsz, kertész,
kő-inakkal elheverhetsz, álmos földművelő,
ő aztán létezik, lélegzik, ölére ölel,
éjszaka tatján futó hold-tajték és
rózsa-árny között ő aztán megfogható
– semminek mondanád, s te éppen, te: Romeó?

BIRTOKVISZONYOK

szemgolyók mögött csillag robbanása
gerinc-ösvényen vadló vágatása
tarkótól talpig vasdrót elszakad
halánték jege menny köve
fehér fénykútban fekete vödör
tűhegyre tűhegy rá- és rátalál
felhőben hársak magasa madara
bot völgye éje mélye rése

KERT

ó ez a rózsza hogy riszál
maholnap mégis mit csinál
körültáncolja lepkék lángja
darázs darál egér motoz
hanyatló fűben délre húz
madarak lelkek szárnyas árnya
diófa hajlong levél röpven
vászoning-leng a sárga ködben
dália hümmög öreg nehéz

ó ez a rózsa rimaszál
körül a lepkék lámpa lángja
verebek barna álruhája
bogarak méze tompa alma
nevet a vendég a gazda hallja
lejtőn a lejtés jólesik
könyököl bámul tücskeit
kihajtja éhes disznait
és este újra lukba búj
a sün a borz ott meglapul
az édes kert a rejtekem
négy mákvirágom van nekem
a domb a fű a vánkosom
ha őszi ha tél ha sárkúpac
mint ól-alomba álmosan
körül a bánya lepke lángja
falban a léptek éjszakája
lepedőn ujjak vándorlása
kertben a rózsa hinta holdja
maga magát már el- megoldja
elme malma lisztje hull

SZAVANNA

Füves táj fákkal,
madár rikoltoz,
zsiráf tűnik át meg át,
persze nem riadtan,
mintha erdőtüz elől,
nem, dehogy.
Van egy szavannám.
Ott aztán otthon vagyok.

Nincsenek róla fényképeim,
sem emlékeim,
vagy térképek,
holmi álom-illusztrációk.
Szeretném mellőzni
az efféle kerülőket.
A zsiráfot mondanám,
ez tényszerű.
Most is, most éppen.
Már késő. Átfutott.
Szavannám legszebb
lakója ő.
Oly komolytalan.
Ahogy fejét a magasban,
és négy lába, mikor
a színen átszalad,
ennél foghatóbbat
hiába keresnék.
A lombokon átsütő nap
árnyékfoltjai
vagy az esernyőforma,
sétálgató növények
valószínűtlenek,
bár létezők.
Van egy szavannám,
ez az igazság,
s ha van,
miért ne lennének
tőlem független
következményei.

LIBALEGELŐ

Ez a halványzöld, ritkás fűcsomó
jobb oldalt, a fejemen,
reggelre nőtt ki,
hirtelen.

Egy kis öröm,
boldogság-növedék, láthatod,
milyen jó, hogy
nem hordok kalapot,
vidám zöltségem levegőzhet.
Nem kérdezem, kiféle, miféle,
tükröm, tükröm meg ne mondd.

A túlzott bizalom riasztaná.
Csak lengedezzen.

Nem is zöld, szinte sárga.

Libalegelő.

Madártanyán alom.

Ha nincs,

hát elgondolom.

KAJÜTABLAK

Íróasztalomon,
melyet semmiképpen
sem mondhatok vitorlášhajónak,
nos, ezen az asztalon most mégis
két kiszerelt kajütablak
árválkodik, már-már lebeg
a szalmasárga sík négyszögében.

Szívbéli ajándék, csakugyan,
szól a merengő (ez én vagyok),
s éppen nekem való.

Jó ez így. Kapóra jön.

A meleg kockáit tologatom,
csörgetek fekete telefont,
hallo, két kajütblak,
két kiszereit, hallo,
a rózsaszínű hó szürkébe alvad.

Egy mészmocskos lépcsőház
húvósében határozottan érzem
a füstölt oldalas szagát,

egy üvegzöld erkély tányérjáról
lecsót eszem, meztelenül
hajlok kés, villa és kanál fölé,
előmlik bennem édes káröröm –

mert mindez mily esendő,
lecsó és lépcsőház, istenem,
milyen tökéletlen
a két kajütblakon át.

Azok aztán: igen.
Merő állítás a két üveg.
Áttetsző tenger mögötte, halak, hínár.

Ó, hogy csak most,
és nem előbb –
de így is, ezt is, már kialakulóban –

talán még nincs elveszve
semmi sem.

DOBSZERDA

Boszorkányszombat és hóhétfő
között csak a másnapos,
a se ide, a se oda vasárnap,
hányingeres ágyak,
szemmel bolyongás falrepedésekben,
szemmel verés,
jégesőben ördögi napsütés,
spray-szivárvány –
bel canto a zuhany alatt
már soha?

Hóhétfő és boszorkányszombat
között négy nap a világ,
kedden még a természet szava,
némi lendület és kedvesség talán,
csütörtökön már dugul, kezd, ki-kihagy,
péntek a lovasrohamé, másoké,
tülkölés napja,
de a szerda, a szerda, a szerda
még üres.

Tudok egy napot a hétből,
közönséges kis szürke nap, poros,
a csigalépcső, csapóajtó napja,
kibúvó a vadkörtefa tüskés karjaiból,
még nyolcévesen szorultam oda,
jó kis nap, köpnek rá a démonok,
a zöldséges ásítózik sátra előtt,
Heuréka napja, még próbálatlan, csitt,
csak csöndesen,

mintha nem történe semmi:
négy kéz, négy láb – s nem négykézláb,
dobszerdán.

VÁLTOZATOK TÍZ SZÓRA

(Ezt a tíz szót azzal a szándékkal választottam, hogy költői játékot szervezzek velük; tíz szó, gondoltam, és szabálynak elég lesz ennyi: a versek terjedelme ne legyen akkora, hogy a választott szavak szerepe jelentéktelenné váljék. A játékot végül csak egyedül játszhattam el, de ebben a csakazértis szomorúsága mellett volt valami logika is, hiszen ezek a szavak az én szavaim voltak, még ha ügyeltem is, hogy egyszerű, szürke hangzásúak és jelentésűek éppúgy kerüljenek közéjük, mint különösek. A közös játék öröme elveszett, a játék másképpen alakult, de azért játék maradt, noha komolyra vált.

Az Utóíráttal megtoldva önarcképnek is elfogadnám.

A tíz szó: öszvér, pepecsel, nyárfa, mos, forma, elviselhetetlen, cipő, csörtet, fűrész, almazöld.)

1

Almazöld fűrész?

Képtelenség.

Cipőben még csak elviselném,

hordanám egyik lábamon,

mert a másikon

egy enciánkék,

hosszúszerű, fűzős forma

feszülne némán, dolyfösen,

csörtetnék bennük rendesen –

se zöld, se kék, se cipő,

inkább öszvérkedő,

így, ahogy most látsz,
fakóra mosott ingben,
nyárfakupolák alatt.
A fűrész különben sem kedvelem.
Túl gyors, túl fényes nekem.
Bár pepecselni egy zsebkéssel,
az is eléggé elviselhetetlen.

2

Egy fűrész halad a nyárfában,
egy cipő csörtet az öszvér után,
babaruhát mos egy kislányforma,
részeg okádik almazöld lavórba,
senki sem pepecsel,
nem bóklászik rózsás fellegekben –
ez az igazán elviselhetetlen.

3

Jó öszvéremén átcsörtetek
a szélfúttá nyárfáson,
elhagyom éretlen almazöldemet,
kifüzőm hajóforma cipőimet,
a bogokkal elpepecselek.
Az volt az elviselhetetlen.
Állati gágogás a csönd-övezetekben.
Jó itt nekem, jó öszvérem
fűrész foga harsogja csak a réten
kisült mezőim katonadalát;
kék mosóteknő borul rám
üresen, ügyesen –
nyitva marad a szemem.

4

Csörtetésük lesz elviselhetetlen,
fűrész-foguk zúgása nyárfavályúk előtt;
ölik a halat, a hold
széles tomporukra tűz, topognak;
öszvérségük pataforma cipőket ölt,
megérkeznek, sátort vernek,
almazöld lavórban némán pepecselnek:
mossák a taknyos zsebkendőket a szörnyek.

5

Barátom harminchárom éves.
Nem ért a csörtetéshez.
Almazöld cipője alkalmatlan.
Nyárfaként jár vagy öszvéralakban.
Pedig van egy kis ezüsthűrész.
Ott hordja a mellénye zsebében.
A pepecselésnek persze vége lesz.
Formát ölt a fűrész, ragyogni kezd.
Csillagok félik szikrázó vasát.
Tükrében felvonul az angyaltársaság.
Megmossa arcát, kilenc szóra tekint –
maradna bár az utolsó odakint.

6

Az elviselhetetlenséget
kupolaként toljuk fölfelé,
almazöld korunkat,
a pepecselés édenét elhagyva
fűrész, fejsze, balta jön velünk;
templomunk megépül,

cipónk a kőpadlón csikorog,
nyomunkban ördög csörtet,
egy öszvér is megtenné,
egy akármilyen gebe;
galambszárny csap arcul,
angyal-forma árny suhan,
elmossa felhő,
elveszejtí ég –
toljuk kupolaként.

7

Cipők a tengeren,
le nem süllyednek, azt hiszem.
Fűrészemet a hátamra kötöm,
nyárfaruhába öltözöm,
megindulunk a patak mentén.
Én csörtetek vagy az öszvér?
Ő visel engem vagy én viselem el,
hogy fűrészként cipel?
Múltamat a holdfény
sárgára mossa,
jövőmet a napfényben
almának látom, zöldnek,
megkerülöm a földet,
pepecselek a holddal-nappal,
írom a verset sorról sorra,
cipő a szó, lábatlan forma.

8

Öszvér úr csörtet a képen,
levelehullató nyárfák alatt.

Elhagyott homokozó az ég,
a szél lombfűrészsel dolgozik,
összemossa cipők és kalapok körvonalát,
gyerekesen pepecsel,
az évszak előregyártott formáiba fúj,
kiáltása elviselhetetlen
hujjogássá erősödik éjszaka,
fölébreszti a kerti boszorkákat.
Őszvér úr a piros almák zöldjére,
az átváltozás óta eltelt
időre gondol.

9

Kiadódik a fűrész helye,
keresztben a cipőtalp
és a nyárfacsúcs között.
Igaz, van még egy őszvérem is
meg egy almazöld, zománcos medáliám,
elpepecselhetek kedvemre velük,
mintha nem is hallanám
az elviselhetetlen üvöltéseket.
Egy sokszor elgondolt formát,
egymásba játszó alakzatokat próbálgatok,
a csörtető vadon lepkelángjait;
így alszom el,
az álom szilárdabb partra mos.

10

Almazöld felhők futnak el,
be-benézek a kajütblakon.
Egy mosóteknőben lakom,

s nem vagyok öszvér,
mint hírlík némely helyen,
nyárfalombokat nem eszem,
s nem adom fejemet fűrészelésre,
se csalánosban a csörtetésre.
Hajós vagyok, mint mondtam,
címeremben négy mákvirág visong,
szívókáik rám tapadnak,
tenyerük a hátamon pepecsel,
nevetgélünk,
be-beloccsan cipőnkbe a víz.

Utóirat: még három változat

Lerúgom sárcipőmet, a szent
nyárfaliget levelei biztatót susognak.
Tíz szó elég nekem, hogy az
elviselhetetlen hallgatást
elmossa csörtetve, kavicsokat
csörgetve a fűrészfogú ár,
s a kirágott formákban lángoljon
az élő kakastaréj.

Mennyit pepecseltem és tétováztam!
Öszvérként húztam ide, oda – elég!
(De a látóhatár egyetlen sikoltás:
almazöld és eperrózsaszín.)

*

Mindig csak fűrészsurrogás, csörtetés,
csak pepecselés a héjatlan formákkal.
Elviselhetetlen a cipők
csoszogása, szárnyak verdesése,

almazöldnek álmódott nyárfavályúk előtt;
és az öszvér mosóteknő,
egy duzzadó vitorlás sugarában!

*

A fűrész, szóltam, csak fűrész legyen,
fényes, fogas szerszám a kézben,
és ne keressünk a csörtetésben
átvitt értelmet, más jelentést.
Mily képtelenség
lenne az elviselhetetlenséget
olyan cipőként viselni,
mely öszvér-lényünket magától lépteti
az éjszakák és nappalok kettős formáiban
s összemossa képzeletünk rémeivel –
pepecseljen csak, aki pepecsel,
a nyárfa angyalként ne szálljon el,
s maradjon harmatos az almák zöldje.

MAMMUTFOGAK

Szépirodalmi, 1980

KÉPALÁÍRÁSOK

Fénykép

(fehér alsónadrágban
ez a gólyalábú
ez itt
a bal szélén
tarkóját tetvészetve
jön – vagy megy –
a kissé lejtős udvar
diófái alatt
ez a kipótolt fogsorú
feje fölött a júliusi ég
összedobált ágydeszkáival
ez én vagyok)

Személyazonosság

(sírós haragosan néz nagy fülei közül
fehéringes bocskai kabátos kis kopasz
sötéten néz visszanezék rá visszafutok
kúszom hozzá létrámon sebesen le
sebaj mondom ne félj nem esznek meg
a fényképész meg „most repül a kismadár”
ez az igazolvány a magyar királyi államvasutak
vonalain korlátlan alacsonyabb kocsiosztályú
féljegy váltására jogosít és a személyazonosság
igazolására szolgál Horgas János előmunkás Béla
fia részére 1943 jan i-n aláírás Imrédy
4 sz igazolványminta Máv Jegynyomda 508/1942

nem róla van szó nem a hatévesről nem dehogy)

Pillantás

(Ez a kertvendéglő
mértéktartó mocskával,
a tavalyi döglött macskával,
a lyukas hullámlemez korláttal,
a féloldalas raktártetőn halmozódó
rozsdás vasszékek, törött asztalok csontvázaival,
s ahogy a májusi szél olajfaillatot
és lekváros papírt sodor
a Népstadion úton a Városliget
sétányairól az asztalok lába közé,
lábaink és terítőrojtot fonogató ujjaink alá,
míg a vendéglő szablys osroslánja
a papírszalvétáról lelépve szertartásosan
föltáalja zsíros tarhonyánkat
– bár a leves, a leves igazán élvezetes volt,
csészéből, palacsintatésztával –,
és mi fogyasztunk elmerengve,
pizok és elegancia otthonos dombján,
oly családiasan cuppogva, morzsolgatva és
a maradék husikát kipiszkálva, nyelve,
térdig tocsogó napfénypocsolyákban;
tehát ez az egész megcsinált és
műgonddal szétrendezett összkép
az amforákban tenyésztett muskátlikkal
együtt: észrevétlen –)

Pillanatkép

(Nem, ilyen öreg és erős nem vagyok, ilyen csontos, inas, kráteres
arcú téglafej, nagyméretű koponyámon a ritkás kukoricahaj csu-
pált bozontjával, sötéten kiálló tarkótövisekkel a zápor után

fölizzó délután ferde sugarában, nem, szavamra nemcsak ez vagyok, és a fényképész sem ilyennek lát csupán, nem, dehogy, taszítva magamtól, gyanakodva, a közeledőt, ki az és mi hírt hoz, nem, szél és napsütés kockájába zárva, egy erkélyre kitett vesszőkosár huzatos ölében zord-mogorván túrni a fekete úrből idehullámzó zsidongást, csillagok hideg vakolatporát, fülelni föld alatti fortyogást, nem, sötét szemgödörből nézni a világot, ez csak egyetlen pillanatom ténye, mit a fényképész egyszemű gépe változataim filmjéből kimetsz, ez csak az egyik létező.)

Alatti mind

(esztendőink sasszárnyakon röpködnek) (a raktársötétség ablakai tárva várják fiókáikat) (viharmagasban tűzsugarú dübörög át) (loncsosabb tartalmaink az agyagdagasztó elefánttalphazában szortyognak álmosan) (alaktalan földbuborékok iszapzöldje a szín) (alatti mind) (sok márgás súlyosság csuszamlík szét) (vadállatmammogás) (tolódik-türemlik reng és vakon tatóngó kopoltyún ki hideg láva buggyan be üreget önt el tölt így alvad meg izzó agyarakzatok talaj omlasztó dühében mennyezetet repeszt az izzadságos hát zsírpúpja) (szándékaink elkeverednek csöppjeiket tikkadt por issza fel elhal epicentruma sáncaiba visszasötétedik) (ragyogás tompa héj-éj-fal kényétől döbben) (álom-esővíz rohasztotta járatokban vinnyogássá fajul) (csíra-terv-tok-táj elkérgesedik marad áramlat alig érintette hullámló homályban heve) (kocsonyás tűz torpan hideg bütykösödésbe) (bányarobaj-hangzatokra töksüketség borul hó-korom)

OPERA

Mozdonydohogás éjszakáján ott két évszak összecsattan:

hóbogyó és kányavér –

összecsattan két vagonütköző, két kosfej, ott aztán ott vagyok, az ősz ráérős kéksége úgy elvizenyősödik ott, úgy el,

tél füttyög első rémületében, vijiú!

kockaház szemcsés lámpafénybe kigördül ott, hold le vörösen, fekete-sárga lovak zsákkal tornyos szekeret vonszolnak át, tömegjelenetek sötétje bozsog égő harangláb körül: bimm és bamm és bumm! mert ágyúznak ott, összecsattan tél és ősz itt,

szétcsapom a cintányérokat, a kosfejeket

ott ugrasztom össze, vágatok birkaháton, élek csókavéren,

ária: Mária!

két cintányér össze újra: bumm! bombáznak ott Liberátorok és a zombékos, sötét réteken szénakazlak égnek, árnyak, rozsdás baromként a hegyoldal elvérzik miféle színpadon, Mária nagyanyám cipel ott őszből télbe oly álmatagon, lila fodros gallérban vén Hóbogyó kisasszony élvetegen, vadász nagyapám kányavért csorgat mustos hordó hasából, parádés kocsis nagyapám rózsát durrant ostorával, és erre indigókék háttérből alvadt fejjel a kosok is,

csigavonal-szarvukat rázogatva hogy beügetnek, de hogy; finálé.

(Ezt az ősz-operát kínomban játszom s oly színpadon ám, időtlenségemben, hogy rám bukkanjon a kóbor kibontakozás, csahos ősz falkavadászatán kürtök nyálzanak, zöldes rezek, hideg napfényben lángol egy angolvörös kabát.)

BUFFO

A hídon bolondos furcsa népség vonul keresztül
Fehér angyalhaj lobog lárvaálarc lángjaként zizeg
Ópiumléggömb ablakából lát édes purgatóriumra ájult utas
Holdsárga piactér kövein üres káposztáshordók dörögnek haza
Ez a ponyvasátras szekér gyilkosokat altat csíkos vánkoston
Lándzsa virágárusok földet kínálnak szájukban szegfűfehér
Ott mennek ők a céllövöldések és más molnárok melákok
Hupp és hupp a nagydob mondja bolondja kürtje vérzik
Szuflánkat a tropikus nyár szólongat karmesterünk hogy kivette
Lacikonyhák serpenyőszagát mustfelhők édesítik égig
Szürke ökröm szarvából a bőség istennőkeze bűvészeze álmatagon
Szőrös füléből arany ujjai nadrággombokat és zsebkést bármikor
Bőrébe varrva csak megül egy szaros fejőszéken tizenkét éves
Furcsa népség nézi arcát lenn miért úszik ott zöld folyóban
Gőzösön utaznak és körmeikkel a vakolatot a tortadobozokról
Hát még a bőröndök sárgaréz zárainak ki-becsattintgatása
Belefújni fűzfasípvisítással bambán belegyömöszölni rongybabába
Fejébe és bodzapuska csövébe és gyertyát gyújtani

tökhéjarcjében

Mi történt a szoknyafelhajtó szelek alkonyán hogy kacaja hullt
Traktordübörgés remegtet-e söntéspulton ó letűnt szódásüvegeket
Kérdezem az apabakter látta-e sínjén vágatásuk jégviharát
Újra áldoznak szent korsóikkal a resti tűzvészplakátjai bírják
Kerékpározó papszoknya suhog Rizácska nádpálcaszelében

vacogunk

Fatalpú cipőmben siklik ott bukik orrára száján vér dől sír
Alpacca ruhájában a bolt ura becsmérli pisztolyt ránt fél
Fodros porfelhős ajtaján a szakállas isten karinge fényes kinéz
Nagyanyánk gyertyatartója sárga birsalmahomálya tenyere ránca
Disznópörzsöléstől maszkabálig farsangolnak víznótás árnyaink

Hombárlegények lapátolnak a bárdot is de megforgatják itt
Vásárba mennek az évek a sátor leveles árusa néma néz
Furcsa népség hupp és hupp vonul át meg át meg át

IDÉZETEK KONDOR BÉLA ALBUMÁBA

fölcsapott farokkal az ördög kanmacskája
(hol lángóriásként égi boltot üt a lélek)
a szenteket bevezeti képes talpakon be kon be
kon be piros nyelvvel száját megnyalogatja meg
ki vagy te aki bennem háborogsz és égsz még
s nem égsz el nap mely verve látsz te aki
égi boltot üt a légyfiak uszályába hullva te
mert *egy gondolat volt és én gondoltam azt*
hol lángóriásként szájában késsel a boltban
bevezeti fölcsapott farokként a görbe mutatóujj
becsalogatja kékre mázolt szent arcukat be
a héjatlán hó és hús ívén kék hegesztőfényben
a fényévek piros kanmacskaszájban égneek
és nem égneek és leírva áll egy gondolat
lángol a boltos égbolt ki vagy te aki

FELIRATOK SZENTENDRE NYOLCADIK TEPLOSÁRÁ

Bálint Endrének

1

Kardos, kalapos angyalok leptek el minket.
Papírmellénykéiken
alvadtpiros pöttyök sétálgatnak.
Vasat karmolunk, oldalra dőlnek.
Ragasztok elkékült szemhéjadra
diólevelet.

2

Méregzöld kabátban
siklott a férfi
alkonyi kukoricáson át.
Méregzöld hintó előtt
állt a ló,
olajjal festett téglagyár tövén.
És később:
kilőtt tűzhelyek a füves oldalon,
véres lábú galambok az óltetőn.
Értettük egymást.

3

Itt voltam, fél háromig vártalak,
a szélkakas meg nem szólal,
a címerállat szórt nem növeszt,
a fapofájú ló föl nem nyerít
soha.

4

Most égett paták szaga.
Hóval púpozott szivacsos kövek.
Az eldobott félgömb járatai.
Lánctalpak lenyomata hasadon.
De te ne fújd el a lámpát.

5

Templom, de meg nem épül,
ikonosztáz, de széljárta keretek,
az imapadok főutcáján
tetves por szárnyai,
köpések csillagai.
A távcső kajütblakában
fekete férfi fuldokol.

6

Kukorica-koszorú, csont-csöngettyű.
Szár az ágon pattogatott virág.
Két fal között a kancsal hős
két marokra fogja állkapcsát.
Továbbá gyertyák az ablakiban.
Élj boldogul. Vágtass, vőlegény.
Ágyadban feküdj keresztbe, evezz;
szalma-menyasszony, vízre szállj.

7

P+J az egy fiatal pár,
a nyíllal átdöfött szív
zsalugáteres ablakán kinéznek,
a késsel felhasított nádszálba

kakastollakat tűz a lány,
de a homály csúcsán kigyullad
az oltár,
álarcos denevérek cikáznak át
a fehér lángokon.

8

A folyóparti fürdő kabinjait
sárkányos szél zörgeti éjjelente,
le-letép egy deszkát vagy gerendát,
de sehol senki,
vállalkozó most már nem akad,
asztalunkon félig lerágott hal bűdösödik.

9

Hátra, hátra. Hanyatt.
Karak a combhoz.
Nap a hegy mögé.

LÉTRA

Trója

(Egy tavaszi napon
lejöttek a hegyi fészkekből
és körülvették a buldózerek a falut.
A falak gágogó fehérsége.
Éles szögben húztak az égre
a kémények szürke szalagjai.
A járdák mellett narancshéj,

az árok mélyén tavalyi lomb.
Egy tavaszi napon.
De erre nem emlékszik már senki sem.)

(A kiindulóponton csak romok.
Zavarban lennél, Archimédesz.
Házak hevernek,
a folyó medre alatt is házak,
együgyű halottak.)

(Gólyahír nő a lankán,
hol állt a falu,
időmet fölveri virág és homok.
Meztelen lábujj
rajzolja Trója térképeit újra.
Romokra írsz, sikoltja sirályod
ismeretlen énje.)

Ajtók

(Behúrom az ajtót.
A réseket ronggyal tömöm el,
a kémény alá forró vizet gyűjtök.
A padlót föltúrom.
A fal mintáit reggelre befestem.
Bútoraim nincsenek.
Csak a falakból kiálló
gúnyos és kampós szögek.)

(Ajtó mögött, szögek között,
a második fokon.
Indulok, de helyem elhagyva
ő is elhagy engem, a helyem.)

Kígyóbőr zörög
a halhatatlan gyalogút jobb partján,
a pályaudvar és a szülőház között.)

(Ajtód a tengert nem zárhatta ki,
a tenger áztatta hajam,
szemem és hallgatásom,
ajtód a hallgatásom nem zárhatta ki.
A szögek tudatlanok.
Gyökeret eresztenek
ennyi idő után.)

Átmérő

(Evezők a madártollak,
a test a vízben bójaként áll,
hajóformán sziszeg és röpül.
Éjszaka, oldalszélben,
arcomba száll a hab.
Nappal só üt át szám szélén,
pattog a bőröm kékes napsütésben.)

(Nem a repülés bánt,
az oldalt elzúgó lombos ágak:
napra nap, éjre éj.
Nem a hajó.
Hegyek úsznak el érintetlenül,
lávaszürke hegyek.
A sziklafalban vörös ablakok.)

(Gyerekkorunk egyenlítői ege alól,
míg zümmögtek a hóhalántékú repülők,
értetlenül elfutottunk.

Megálltunk, alkonyodott.
Lépésre fogtuk lovainkat,
öklünk: mesebeli alma.
Harapdáltuk zölden.)

Véraláfutások

(Vissza, intek,
vissza, vissza még.
Nyár kocsmapultjai,
vékony hajfonatok.
Kezek, korsók az abroszon.
Később a sziklás tavasz,
borotvaélen.)

(A táj lesüllyed,
nem dől össze többé.
Töretlen tetők,
kapuk várakoznak.
Négy lábú szék, pohár.
Húsvétünk hó alatt,
kezünk árnyjátékot
röptet a falakra:
nyulat, elefántot.)

(Legolcsóbb, cifrább közhelyem.
De gyötrelmesek-e a véraláfutások?
A lefűrészelt tetejű parkban
kénköves-e a bozót?
A tűzoltó-zenekar sárgaréz tükreiben
ki nem lovagolt királyfiként?)

Küszöb

(A hangszórókból szakad a hó,
hull alá fehér madársereg.
Tavasszal majd kizöldülnek
csókák, seregélyek;
hunyorogok a házak és az odúk előtt:
hova, hova, szárnyverdesők?)

(Hókajüt, a homokba dőlve.
Valószerűtlen létrafok.
Erre kapaszkodjak?)

(Kileveleznek
a sárga fűzfavesszők.
Mind fogható.
A méhek letelepednek
a szemközti fa könyökére,
az asszonyok öle sűrű felhő,
édes küszöb,
leborulhat rájuk
halász, vadász.)

Rések

(Kétoldalt kihajlok,
megszököm a képből.
A szalagot később
kockákra vagdalom,
de semmit se ér.

Visszaragasztom,
és a lovakra bízom az utat;

tudják ők a járást,
mehetnek nélkülem.
De nem vagyok nyugodt.)

(A tojást is feltöröm,
anyámat is meglesem
a lámpafény résein.
A ruhásszekrény
alsó fiókját kirakom,
könyörgök istennek,
hogy tegyen velem csodát.)

(A betonlépcsőkre odatűz a nap ma is,
egy hangya körtehegyen mászik át,
a szarvasbogár hátán fekve
kiáltozik: levegőt!)

Szürke

(Az alvadt-vörös épületekben
szürke elefánt jár-kel emeletről emeletre.
A szobákban senkit sem talál.
Egész nap bolyong, gazdátlan szegény.
Halványzöld füstben úsznak apró szemei,
ő itt mégis az úr.)

(Árnyékom ormányt, agyarat növeszt.
Éjszaka eltéved a sötétségben,
ha lámpámat eloltom,
tapogatózva távozik.)

(Alvilág, lehet.
Az ásványokban fekete rokka pörög talán,
a vizekben sötét csillagpor pezseg.

A gyökér mágneses, a föld alatti
elefánt emeletről emeletre jár. Lehet.)

Kaptár

(A kaptár roncsai
széllel szemben úsznak.
Föjláll a föld alatt a méhes.
Liliomok közt hajladozik,
drótálarcban a múlt,
leütöm fejemről,
szemembe mégis visszanézek.
Zajtalan szénláncokba zárva
jön fel a hold, a nap.)

(Egy cserfa odva csak talán,
kék pille, sárga darázs.
Döngésük egy kagylóhéjban,
méztó partján vagy hóhajóban.
A vaskorlátnak dőlve öklendő király.)

(Rezeda, rózsa él
a fehérlábú kerítés mögött,
kövér ágyasban
héjatlan kavics rezeget,
és viaszsejtek kajütjeiben
alszik a szárnyas királynő,
alszik, és hajó a kaptár,
zümmögve repül.)

Hófelhők

(Bódé mögött az ólak,
ól mögött a széna,

messzebbre szem se láthat,
sövény zuhan élém.
Gyöngytyúkok fürödnek forró porban,
a vályúban hófelhők
vonulnak északról délnek.
A kiterített lepedők mögött
rikogat az este.)

(Fölöttem áll
a meztlábás angyal,
hasa hálóingén át-átomborul,
terhes már velem.
A padlás kigyullad,
az udvart árvíz öntözi,
ő áll,
hasa hálóingén át-átomborul.)

(Halántékomról
lepattan egy-egy égdarabka.
Az udvaron, a gyerekkori álom
padlásának döntve, tyúkszaros létra áll.
Galambok és kísértetek
sétálgatnak rajta.)

MÁJUS

(Csípőd a kocsmák küszöbén átlibben,
a lámpákat eloltja, huss, ki a zöldbe.
Sípok szólnak, a petárdákat fekete kos
lábai rúgják az égre –
fönn csak a körmök nyoma,
csillagok vasa fénylik és kiált.)

(Húsvétkor tojásba pénzt dobáltunk,
rövidnadrágos ünneplőm templomba vitt,
láttuk Katóka combját, padlásunk galambjait,
a céllövöldés sátra mögött vizelt részegen;
szép gyermekem jöjj ki a rétre és a
szél sodorja szertesztét szólt az iskola udvarán.)

(A mák lámpáinak árnyékában
kékes ing, harangos szoknya pihen.
Tűfényesség a fűtőveken.
A labdarózsa-rengeteg és a bodzás
elrejt előlük – híreket ne várj.
Hány évig élek? Szól a kakukkmadár.)

(A dagerrotípiákon lovak, kardlapok s persze vér,
a moziban Ferrari Violetta szája nem csalás,
a parkban döglött cserebogarat rugdalunk;
május, majális, nyuszimosoly, zárt szemhéjak;
a hűvösvölgyi nagyrét angyalai némán; sírás
fojtogat a lódenkabát gallérja mögött.)

(Zöld tavam, kék egem, májusom,
öbleidben csavarog és kagylóid zenéjét,
ékszereid ár-apály lüktetését
tánclépcsben követi, derül vaskos tréfáidon,
folytatásos ábrándképeidbe feledkezik,
temetkezik, leül a padra, léggömböt tartogat.)

HATSOROS

Szél zúg a tó hallójárataiban.
Ellenkező irányban forognak a csigaházak.
A labirintus szívében senki sem lakik.

Kézfejemen a szülők orra-vére.
Behavazott csuklód lesz a lámpaüvegem.
Egy kéz bolyong a letört mutatóban.

A NÉGY ÉVSZAK MEGKÜLÖNBÖZTETŐ JELEI

I

eljön a tavasz
kitátott macskaszáj
bodza zöldell
alvó kutyakoponyából
meztelen mutatóujját
langyos latyakba mártja
számokat ír a nőkre
kicsi köröket a szél
eljön az ütközések ideje
ezüsfolyamon
nyikorgó lelkek
bújnak át testet öltve
kezüket tördelik
férfiak csuklóján póklábak
A MINDENT
ELEMÉSZTŐ IDŐ
EGYHELYBEN ÁLL
FEKETE PETTYES

ARCÁN SELYEMKENDŐ
nők mellében nyüzsgés
az orr szélvédett üregeiben
hársak gesztenyék
és a szájból
a futónövények
kimásznak

II

kék vödrökben kapható
az oltatlan mész
a házától megfosztott
völgyi csiga
előre a birkaszagú éjbe
a szerelmesek víz alatt
tetvészik egymást
ólból kivert
vaskakasok hada
veri egész nap
a tűzoltóság ablakait
csöpp kis vásárosok
járják a vidéket
kezükből láncos füstölő
A MINDENT
ELEMÉSZTŐ IDŐ
EGYHELYBEN ÁLL
FEKETE PETTYES
ARCA FEDETLEN
párosával züllő lábikrák
fodros felhőcskék
a koponya körül

III

gyilkos merényletek
kezdődnek a
tóparton elásott
macskatetem fölött
gyanakodva kutatják
testükön
egymás kezenyomát
kocsikereket utánoz
az alvók nyakán átrobog
árnyék-szék-szavakat
fröccsent arcunkra
ördögös aláírást
itt a takarítás napja
szentképek leverése
költözés a pincékbe
lapátok csonkjai
levedlett szőrű
kefék közé
alá a gyertyáktól
ragacsos karácsonyfataratókhoz
nők tapadnak
mindkét fülükkel
óráként
ketyegő ajtókon
A MINDENT
ELEMÉSZTŐ IDŐ
EGYHELYBEN ÁLL
FEKETE PETTYES
ARCÁN SELYEMKENDŐ
szeméttelepeken

meggyökeresedett hajcsomók
idegen testrészek
férkőznek be
a tegnap még
megbízható ruhákba
ledobja magáról
a szarkafészket
ég a fejtető

IV

fekete ládából
áruják az árusok
a combcsonttrombitákat
száll föl az
üres kecskehólyag
kar könyökben kibicsaklik
ruhatárát a szél
elsüllyedt áruházak
fogasaira akasztja
füstölgő zsákban
szájában borotvával
mert mikor eljön a tél
és a rejtett istállókból
korcs lábakon
előtotyognak
és a Gellérthegyről
szakállasokat
löknek a mélybe
a sarki óra mutatója
meg-megugrik

A MINDENT
ELEMÉSZTŐ IDŐ
EGYHELYBEN ÁLL
FEKETE PETTYES
ARCA FEDETLEN
nők topognak
lúdtollal tömött
dunyhák és vánkосok
az ágylepedőre
mint tóra szállnak

TRAPP-TARAPPBAN

Kedves Jaki
ma láttam a csatakos utcán
a sárga keramit kockán
gurult a hintó trapp-tarapp
ketten ültek a bakján
ketten húzták
egy fehér meg egy fekete
utóbbiak lassú trappban
előbbieket merev derékkal
szoborszerűen
mintha barna fényképeken
a témáról ennyit melyet ürügyül
küldök üzenetül
Amerikába
végül is hát oda szakadtál
mi meg ide
egyenlősdit játszhatnánk ez tetszetős
földrészekkel egy libikókát

de mindez ugye mire való
trapp-trappban a fehér és a fekete ló
valamilyen éjszakába csak betér
valami álom alom élelem
kerül valami védelem
rima-lehetőség
magára húz ölel a sötétség
a ládaéjből szobraid kikelnek
s végig a fényes Rottenbilleren
végig a merevderekúak
végzik versszabta dolgukat
de mi ezt nem akarjuk nem ezt a rímet-rémet
kedves Jaki mondanám de ő
kedves aztán soha mióta ismerem
nem voltunk barátok
ba-rát-ba-rát-ba ez a szó mit jelent
most távolabb van-e tőlem
közelebb-e kit naponta fölhívhatok
a földrajzi fekvés mit határoz
tagadni persze ezt vagy azt
éppoly tetszetős mint libikókát játszani
Jakovits mondom látogatómnak
ezt a szobrot még hatvanötben kaptam tőle
nézi a fekete kimérát a fekete talapzaton
visszanéz rá a férfi-nő-madár
Ja-ko-vits mondom Rottenbiller utca 1.
s a téma néma lassú trappban
(karját balra nyújtja merevderekú)
befordul az utca sarkán

HELYMEGHATÁROZÁS

(A szárnyas óra sétálója alatt végül,
előredűlve, mintha indulnék valahová.)

(A mészárszék és az árnyékszék között.)

(Olajfehér ajtók, tanácstalan fal négyfelől.
A célzókészülék keresztje ide-oda futkos.)

(Úszó mozdulatokkal vagy könnyű trappban,
mintegy céltalanul arra vetődve éppen.)

(Haladjunk tehát nyom szerint. Szembesítsünk.
Vagy a körkörös próbáljuk. Azonosítsunk.
Az araszolót, a párhuzamosokat.)

(A szélességi fok, a csillagok állása,
vezetnek majd a kihullott hajcsomók.)

(Balról halastó. Jobbról fűrésztelep.
Távcsővel nézem egy vakablakon át.)

MESTERSÉG

tűt a kazalban
szót a szóhoz
így mulatnak a drótostótok
bugylibicskával nekivág
teszi a jó hályogkovács

- de aki érti mesterségét
elejében a végét

a mégsem tudhatót sem védhető

- nevessem-e sírjam-e bujkálását

gyerekkoromban fölfújtam a disznóhólyagot

és rugdaltam az almafák alatt

fölfújtam rugdaltam fölfújtam rugdaltam

- ez a pont bízvást biztosnak mondható

RÖPKE FOHÁSZ

Tüdő, az kell hozzá -

Ez a házinyulaktól ragacsos alom,

ez a nyálpöttyös aszfalt a képzeletbeli
rózsákkal,

törött rugókon heverő test zsibbadt

ár-apálya,

levestál fölött szárnyaló páros

kézelők;

tüdő meg térd meg bokák, talpak,

hogy fogaim közé szoríthassam a

cipőfűzőt,

hogy kulcslyukak ügynökeként törjek

át meg át,

hogy ujjam hegyén a mákszemnyi éggel

én is,

hogy kereket oldjak a dögvész katonái

elől;

kell hozzá tüdő, máj, vese,
meg szótárok,
meg leprafű a kutyarágó rétről;
ó, elgondolom,
élhetnék lustán, szabadon,
hanyatt és hason;

rakogatnám, mint képrakó,
csalogatnám, mi kapható,
lennék évszakok boltosa, felhők árverője.

KUKORÉKOLÁS

Reggelre hótól mesés a város, mocskát
elfedi, fönn a hegyen még ropog, lenn
a téren már édeskés latyak
a földöntúli, varázsos anyag –
orrom az üvegen, golyószemem bámul,
májusra éhesen pislog ki a hepehupa házból,
fejemben hírre hír köröz,
csomósodnak, keresztbe futnak boszorkaszálak,
tétovaságom szembejön, behúzott farkú állat,
elzárkózom, vigyoromat a hóporos tájba vágom
és végighúzom a Gellérthegytől a Rózsadombig,
ilyen hóékét ki látott,
papírmasé-malacok röfögnek rám és a világot
sárba hengergetik, éretlen almát,
hétfő van, kilenc óra, most nyílik a söntések kapuja,
ledöntött óriás karácsonyfaként villog a csúcsforgalom,
ha cérnaszálon artista vagy, szakadékaidba ilyenkor
bele ne tekints,

hóeke-vigyorod a Gellértről sikoltva visszacsúszik
és kettéhasít, függhetsz
hány darabban, titkolhatod szégyened kisszerűségét,
illusztrálhatod a hóésésben röpködő tenyereiddel:
itt csak a halál tényszerű,
a decemberi-januári kocsonyás erdő; fölpuffadt elefánt-
hullák istenülnek intézményesen, bohócuk lehetnél,
répaorrod a hóemberfejből kiállna hegyesen,
zsebedben szörcsögne a hóval tömött buksza,
szád vonala görbe-bordó zsinórként díszítené
a bőrmaszkos pofát, mert nem lennél többet, aki voltál,
mert semmineműbb a kohóba hullt pehelynyi hónál
az ilyen, álmában bevizel, ébren bádogtölcsérbe huhog;
én akkor sapkám lekapva – figyelj: kukorékolok,
én taréjt növesztek és idétlen szőrfület,
leszek a magam maskarája, hőstenorra néma,
én legalább látom, hogy a lukból hogy kiáll a répa,
és bűzlik az erőszakkal bevert dugó;
ebben a kilátástalan, bőröndökkel tornyos vak hodályban,
rabruhára hajazó csíkos pizsamában, rossz fogakkal,
a fülemre túrt kócot ezüstösen megcsillantva
poros villanyfényben, hasamat csapkodva
fejhangon, hosszan kukorékolok és
az amorf délután meszes-havas sivatagába
akasztom újra és a Duna vonala mentén
vonszolom vigyoromat az Erzsébet-hídtól a Margitig,
a lompos folyam talán megbokrosodik,
árnyképei a lúdbőrző lebegésből felszökkennek
két partjára és benyargalják hideglelősen a mesét,
történik valami, ami más,
elhangzik egy kukorékolás, és ez –

PÁLYAVÁLASZTÁS

Talán zsokének kellett volna mennem, már késő, a pályaválasztási tanácsadókat okoljam-e, zöld vagyok még, szívem a torkomban kalapál;

az ügető havában fölszárnyaló nyeremények hogy vonzottak egy időben, a patabizsergető cél mennyire lekötött, jutalomként a befutó szájában ropogó kockacukor;

talán lónak kellett volna mennem;

nem, nem, ez se jó, ma már az alkalmassági vizsgálatok kilincs- és küszöbkoptató szerveimet, a tanúvallomások átlátszó fülkagylóimat nagyon is megviselnék;

se ló, se lovas, se aki lehettem volna, nem leszek, szeretném elkerülni a lehetőségeimet, a kesztyűket, cipőket és kalapokat a kirakatokban;

kérem az intézet szíves válaszát postafordultával címemre elküldeni.

TÉLI OLIMPIA

A jégpálya hangszórói, mint a kukoricadarálók, fülembé zúgnak ma is, és a körbe-körbe sikló közönség szememben, ó, a fölkapott bokák!

Jiři Holečeket, a nagy csehszlovák kapust akkoriban még nem ismerhettem, könnyű volna kiszámítanom életkorából, de az évek nem érdekelnek;

ha a képernyőre tapadok és követem őket, az első perctől bukott angyalokat látok ide-oda zúdulni, a szemfényvesztő gyorsaság és az otromba nehézkesség kettős álruhájában, karámba zárt idegeket, akik botjaikkal, pajzsaikkal és maszkjaikkal oly lelkesülten, mintha egy jégkorongmérkőzésen egymás ellen és fej fej mellett két csapat;

ők hatalmas kesztyűket húznak, bakancsokat és sisakot, mint a motorosok, elöl száj-, orr-, szemvédővel, ők lábszár-, mellkas-, könyök- és térdvédőkben, vattázott ruhákban és nagy fekete számjegyekkel, melyek jól olvashatók,

ők magukra öltik külsőségeit is, és oly tüntetően gyermeki hősiességükben, de láthatja, kinek szeme van, hogy Holeček, a nagy csehszlovák kapus, mikor a korong útjába áll és a célba vett ketrec előtt spárgaként kinyúlik vagy szétcsapott karral kétoldalra dől,

láthatja, hogy mire megy ki a játék, s hogy mindez, a *térfelcsere*, a *palánk* vagy a *tilos felszabadítás*, hiábavaló.

ÉVSZAK

zöld ág merül még
már őszi ég kékjébe
hintálja hegy-völgy erdő magát
alakoskodik vagy élvezi valóban
ekkorá rongyrázó előtt le le
a dicsőség is övé
nemcsak a győzelem

KÉSEMET KÁSÁMAT

milliárd kis fejét bordó-poros lomb
alatt a domb
nyüzsgeti édes-kés-kása-fényben
tompá égbe
vakul a koponya-kalitból kiröppenő
bokrok alján világhírű feketerigó
kaparássza hangyák kukacok útját
kétlábú oldalvást bámul elbíbelődik
vörhenyes levelet tépked
ez kinn van ez benn van ez részt vesz
én késemet kásámat
én tájképemet-mézemet méhviasz-lépet
pörgetem csolnakon csorgás
január február téli nyár hideg ősz
langy tavasz
se vigasz elhal

DALSZERŰ

valami tompa dalszerűt
azám

életkorom szerint is illendő
hajolni hozzám hajlandó
dallamát magam szereztem
tóparton nyomát kerestem

zsiráfnyomok
azám

kérdezem tehát egy zsiráffal
mit kezdhetnék a nyakával
s habár az állat valóságos
nem való a fojtogatáshoz
azám

elfojtások

egy tompa dalszerűt szeretnék
társaság eszme kerülendő
kezdet és végzet elhagyandó
nézek zsiráfra meszelőre

lomblegelők

ég zöldje földje kék

DAL

ez az ősz már az ördögöké
ez a vasárnap ez az óra

ezt a morzsalék-időt én
ezt a két ketyegés
közébe ékelődött
hetet havat évet

combodon fut egy
térdedről alá
elágazó

ebben az őszben
tekívuiled én

ennek az ősznek én
minden ágát
kerékszörgését
lombhullását

ezt az évszakot
ezt az évet
ezt a morzsalék-időt én
a két ketyegés
közébe ékelődött

az érdeemes-e
tanácsos-e
lehet-e időt én
pontok pontozását
körök körözését

combodon fut egy

BOLYONGÁS

Szilveszter mester
kicsoda
kellene nekem kicsoda
ez az éj
ez az éj-szaka-haka
ez a bolyongás eltart

Szent György napig
Szilveszter mester
kívánok tőled valamit
szájamban édes kölykeimmal
legyek én is
a kölyköd mester
az éj-szaka-haka ablaha-
kában
bóbiskol egy veréb tollruhában
alszik az esztendő
ébred az év
ász a halász
ászik
Szilveszter hordóban pip-
ázik
szólok hozzád mester
a gönc meg a roncs
a sitty meg a suttyom
ablaha-kában éjszaha-kája
havas a holdja
kormos a fája
leszakadt fejként úszik a hold
lábfej kettő
kézfaj kettő
bolyohongani-hongani jó

BABÉRLEVELEK

Kapiskálás

Kormos Istvánnak

(írhatnék epistolát
füstöset búsat Kormos-at
kapiskálhatnám tárgyamát
sistereghetne képzelt pistolom
üldözhetné e rongy golóbison
nem lenné csupán hűlt helyét
teremtményei édenét
tehát
megszorítom a dal nyakát
vékonyul a dalnyak
sürget a dolog
két comb között hosszan
harangozok
a metafora titkát így keresem
harangszóban alszik az értelem
alvóban az álom
álomban a halál
egy kordé
egy batár
estefelé a küszöbhez áll
kocsisát küldjük a francba
ülünk a bakra
vagy a kasba
tyúkketreche
mozgó kutyaólba

beborul fölöttünk mesebeli ponyva
jómadarunk riogva fölrepül
gyöngy-szárnya szétterül
epistolomat előkapom
oda már a világi alkalom
kapiskálom
becsap az álom
becsapom én is
füttyülök éneket
mázolok képeket
dallama ha van még a dalnak
kezembe ha kerül a dalnyak)

Szamárordítás Annának – Nyugat-Berlinbe

(Anna te Anna
ha föl pattanok szamaramra
éhemet ha elverem egy kővel
– nem vitázom a költővel
a nagy papírhajóssal
nem kezdek egy részeg utazóval –
szóval szavamra szamaramra kapva
megérkezem hozzád virradatra
kiállok a platzra
és kiáltok
szamarammal versengve iázok
Anna te Anna
és a szamárordításra
ledöbben az úr meg a dáma
ó ez a Kelet-Európa
de kelekótya
barátod az ordító számaon

Krisztusként a városba vonul
kéziratért az ingébe nyúl
és előhúzza versedet
Anna te Anna
az üres évek gazellafutása
akár egy fennkölt filmsorozat
fenyegesse a lelki-díjasokat
a kerti multság bajnokait
a ruhatárok angyalait
mindenkit akit
álmai pózai még le nem vetettek
aki nem olvasta Švejket
s azt gondolja lám ő egy titán
mikor darabka omlós szar csupán
de bennünket Anna te Anna
ez az üresség el nem érhet
a miénk nem ez
nem ez nemez az űrbe át
szavamaramra nem –
Ámen úgy legyen)

Kötőjelek Sikuta Úr emlékkönyvébe

(pohár-feje
palánk-feje
Sikuta Úr
házteteje
városháza
reccs!
jaj-de-vidám
jaj-de-árva

csupa-kéklő
csupa-sárga
meszelt-fehér
tökfekete
Sikuta Úr! egy ház egy hold egy hal
egy csákó a síkságon át
egy arcél
a történet lehetőségei Sikuta Úr!
túl az olajos deszkán
s még deszkán-palánkon innen
fogadja megkülönböztető
bár a fogadó lelőhető
s a gyerekrajzok ideje ugye
panasz nélkül mondhatom
lejárt)

Palasovszky Ödönnek - 80. születésnapján

Alulírott H. B. budapesti lakos, negyvenegy éves,
tehát elég meglett, bár kissé komolytalan,
ábrándozásban elszánt, tettben bizonytalan,
kedvet érezvén a szófacsaráshoz
és egyéb ríkató-nevettető mesés mutatványhoz
(s mivel tartozni valahova oly igen szeretne),
fölcaplat Hozzád a nyolcvanadik emeletre
és előadja versedet, mondjuk A fürdőző Zsuzsannát,
így ravaszkodik, szaval, s szorongva várja,
hogy fölveszed-e, Mester, a Zöld Szamár színházba?
Mert erről van szó, erre megy ki bizony a játék,
zavartan ezért téblábolok, taposom a földet,
ó, ez nem amolyan avantgardista ötlet,
fél évszázad felénk nem nagy idő

holmi megvalósuláshoz, ennyi meg se kottyán,
s a Zöld Szamár ugye nem született – tudjuk jól – burookban,
de fölcsapott farkát lobogtatva táncolhat még,
ma eljön talán, itt is van már a Zöld Szamár!
s itt van Tanagra, itt van Karmazsin!
itt vannak az illatok, ízek, táncok, lángok!
itt vannak a kórusok, színpadok, estek!
Itt van Punalua, itt van a zrí meg a zrí!
azám, Mester! a zrí: tengerágyból, vulkánmélyből
itt van, itt van a zrí, micsoda zrí,
tiltottból túrtté öröl az idő, lapátja forog,
egy zsákban a kiátkozott és opál himnuszok,
de a megálmodott mázsán mérhetetlen,
hajadon a lisztje – galambfehér felhő –,
Te vagy ma itt a központi szereplő,
a siker el nem hódít,
jól tudod, ez a történet tovább folytatódik,
gyere hát, csapjunk ma egy cikcakkos estét,
a műsorhoz itt egy jelentkező,
színházad előtt a föl vételre vár,
nem olyan zöld már s még nem elég számár,
most elindul, ott áll már fönn a színpadon,
babérlevelét átnyújtja,
s hogy se taps, se botrány ne legyen,
ne hízzanak szentek, sem szabályok:
mond valami oda nem illő számárságot.

MOTÍVUMOK

Petőfi 150. születésnapjára

Csak virágot ne, verseket.
Fekete lován az álomtalan
a toroknyílást mindig megtalálja
(lándzsát a combhoz),
éjszakáját és más kellékeit.
Kárpát-medence-éj.
Őrjögő karszalagok.
Hajbókolás az evőeszközök előtt.
Tojánhéj-halánték.
Holdhoz hajló hattyúnyak-árnyék.
Mesebeli huszáromat,
madaramat útjára engedem:
a tükrös szív ajtaja, ablaka tárva.
Kiadó. Eladó.

SEGESVÁR

Itt aztán, ezeken a dombokon,
kukoricásokban, kisült legelőkön,
gyereknyíllal is átlőhető ligetekben;
itt aztán el lehet vágódni szépen,
ujjhegyen perdülve, koponyánk alapját
szárazságtól füstölgő csontgöröngybe,
tekintetünk fekete sugarát
a tompa ég tündértavába;
itt út nyílik, kápráztató távlat

a világreménytelenség száguldó paripáinak.
(Mindezt már később gondolja
– majd megírom –; a város fedett falépcsőjén,
húgyszagú homályban liheg fölfelé,
kóvályog az óratorony körül, benéz
a megalvadt délután uborkásüveg-ablakain;
golyvás galamb csapkod szürke hógutában,
rózsaszín lukacsos téglák másznak alant,
kapaszkodó ujjak omló falperemen,
valami könnyféleség fojtogatja,
a pusztulás, a pusztulás, a pusztulás,
gondolja, érzékek száműzése, gondolja, és B.
véletlen félmondata, hogy *életünk
egy lehetséges élet allegóriája;*
ezt majd a végére, gondolja, hogy legyen,
a végén legyen valami csattanó;
így szédeleg, már hányingeresen, tovább,
sikerült magát mégis belekevernie, de nem,
maradni, maradni függőlegesen, gondolja.)

IDŐPONTJÁTÉK

Bretter György emlékére

Az öreg Rippl és Piacsek bácsi

hasas borosüveg mellett, szalmasárga szobaúrben:
kősziklafej, borvörös mező, két pohár,
erről akartam: a Rippl–Piacsek páros közé
könyököltem volna, csendbuborék-léghajóm elvitt volna,
inni borukat, kóstolni hallgatásukat;

mákoskalácsos ünnepdelután, pogácsás szerda, télre néző
délelőtt vagy este: lámpa és kályha,
játszadoztam az időpontokkal, megtehettem,
elhatározhattam, nem volt megkötve a kezem,
az *előtt* boldog szabadsága: lesz, de nincs még,
aztán mégse. Nem. Vagy: igen, de más –
a borvörös terítőt ő lerántotta,
Rippl és Piacsek elszörnyedve látták: hideg és merev
semmi-asztal, semmi-kép, semmi-test,
sárgás éjszaka-fény szitált a kórház folyosóján,
az *előtt* átbillent, már *után* –
időpontjáték leleplezve, kezem megkötözve, vers elrontva,
ostoba tudásunk bebizonyítva.
(Erdély esze, mondta A.,

míg régi tálak mintái mentén kanyarog és
ikonok aranyát gyűjti pusztuló zugokból,
míg körüludvarolja a kis öregasszonyokat,
hetet-havat összehord a komoly filozófus úr,
gáláns lovagként madárijesztőt is megneveltet,
míg ezt vagy azt vagy bármi mást – közben addig, azért
szomorú, mondta A.), lehet,
ez még akkor volt, nem most volt, ő akkor még nem ott volt,
még itt-hon volt, most miféle holdban: pontban, időben,
a házsongárdi temetőben?

ÖTLET-DAL

ág roppan távozóban
nap kél fekete tóban
hegy és ház átellenben

s szél persze szél
ezüstszájával megijeszt

ötleteimet
ablakon túli éjszakámat
kertben matató álruhámat
sudár sorvégeket
a térdre bukókat
rojtjait az égnek
sem a kaptárt
sem a lépesmézet
nem marasztalom

a vágatást is elhagyom
el a töltéssel párhuzamos
lépteket

nem ülök vonatra
nem szállok hajóra
ez a legolcsóbb ötletem
tegnap reggel óta

s szél persze száll
ezüstszájú halforma
megetetem a tenyeremből

SZÉNAGYŰJTŐ-DAL

Sem a tél, sem a szél,
sem a mélyben az éj,
a fehérben

a fekete pont,
sem a hús, sem a csont
nem vagyok én.

Asztal sarkát,
madaram hangját,
késpengét,
amit félnék,
szeretnék –
szénagyűjtő-gyűjtő...

(Ide glisszandót gondolok,
vonósok, fúvósok, figyelem,
narancsvörös és
indigókék legyen!)

ARS POETICA STEREOTIPIA

Foga közé sárgarépát, füttyüljön az úr!
Mert virágba borulnak a tornagyakorlatok.
A vízpartra üget kolompolva este egy korosztály.
Következik a kabinos, a fürkés, a kopogós.
A lampionos ég lihegése, hernyótalpú homály.
Mert egérlyukak a gallérodon. A bodza belei.
Két bokám közén, mint kapun át, megnézem magam.
A hős száján epilepsziás sörhab, vasbajusz.
A púpos hátú hősnő aranyhaja semmire se jó.
Túrd szét otthonunkat, vak szentjánosbogár!
A hegyek fűrészfogak! A tenger...
... A hegyek fűrészfogak, a tenger...

TÁRSALKODÁSOK

A csontragadozók oldalról,
kirágott héjú holdon ülve.
Azt mondják: hi-hi.
Azt mondom: hu-hu.
Asztalon rózsza, pohár,
körben a társalkodások.
Az orrszarvú csipkés zsebkendőbe.
Nem emlékszik ÖN?
Valamikor régen,
a tegnapi nap vörös tengerében,
az elmúlt óra sivatagában,
a rézművesek falujában,
a nap és a víz kezeslábásában.
Ocsmány részletek.
Az almák zöldje ellobban ősre,
lámpák hajóznak fekete tengeren.
Nem emlékszik ÖN?
Nem kívánna felhőket legelni?
Égi manna, hullanál!
Csontom apja, intenél!
Nem akar ÖN enni, inni?
Nem bántja az évszak elmúlása?
Versét vágja zöldbe, kékbe,
utazzon.
Terítve hajnalra.
Megjöhet estére.
Átbújik az ábrákon – mi az ÖNNEK?
Fűre, fára ír, az örökkévaló.
Hegedülni tanul.

Selyemrongyba csomagolja,
állá alá beszorítja,
cincog a kicsike ember.
Sikamlós a tél.
Számban az édes torony gombja.
Templomos csípő, benned harangozom.
Nem emlékszik a jövőjére?

KÖNYÖRGÉS

miközben világszerte
elterjed az ázott
kutyaszőr miközben
újságpapírban
hangszórók tölcserében
miközben
csörgettetve mint
a madáreledel
miközben az egyenlítői
tél két partján
miközben a pók lábait
a cérna fokába
miközben szétvetett
lábuk között
piros papírrózsaként
miközben az állomáson
mustárszag homály
miközben
cukorrépával púpos
vagonok miközben
a tetves ég falvédő-

forma képei alatt
miközben
karja mintha
gyertyát simogatnál
miközben a hegyekből
a bágyadt kirándulók
miközben
mellén halászháló
derekán kötél
miközben tenispályák
ezüstös pókhálói
miközben
a kéttörzsű fák
ágbogai között
miközben téglakukacok
háromszögletű állatok

A HAZATÉRŐ

Nehezen ébred
teknőjében az alvó,
telefirkált
szemgolyója forog.
Elhízott állatok
esnek le
a falvédőkről,
hetéra-lepkék;
a hazatérő
hosszan áll
otthona küszöbén,
ez lenne hát?

Gomblyukában
liliomok szutyka,
fejében
bútortolatás,
megérkezik:
fakardokkal kiherélik,
nem is fáj.

DERŰS DALOK, GYEREKRAJZOK ÉS MÁS IDÉZETEK JÓZSEF ATTILA SZÜLETÉSNAPJÁRA

térdig a tavasz jön
csiklandó mezőben
megváltó arcunk taknyos zsebkendőben
fűben ugrál labdarózsák árnya
irkában sorminta első szerelem
jön egy kabát az utcán kérdezi
hát te
mi van velem

a személy – szólok – az egyes számú első
szétszakadozik hogy Őt is bekerítse
magát kerekítse
részét kiharapja
elfogy harmadnapra

bebújok én az egerek után
eltévedsz te mosolya naprendszerében
átvált ő lassú keringésre
itt sincs maradásom
úgyse menekvése

cipők úsznak hártyás felszínen
ágydeszkák és az elmulatott
négykézláb összekoldult
gyerekrajz-alkatrészek
támaszai mindhárom személynek

te – szólok – a mutatvány vakít
lemásolom a mozdulatait
nem az övét
a másikat
születésem édenét

(*az ember végül tompa lesz
a hab szívében összecsap
a hátráló hullat könnyeket
története kékjébe visszahajol*)

régen – szól – valahol
az angyal-léptű kertben
nem volt soha névsorolvasás
szívből játszott *dudás fuvolás*
zenélő dróton ültek
gyöngy-mellényű fecskék
múltamban akár Szent György is lehetnék

zenész vagyok
nadrágom szára lassan rojtozódik
a három személy totyog sugdolózik
*ma én játszom ezen a hárfán
holnap a tyúkok ülnek rajta*
az ember belebotlik a bajba
tavaszod tele fölvirrad
napja megtalál

tükör előtt a tudom bolond beszéd
éjszaka lábra kel az asztal a szék
vidámságunk varrótűi még összetartják
veszendősége tudatán felhő a derű

Dal

a mezők deresen
vízszintesen
a test tájai részletesen
a lábnyomok tavaszi hóban
távolodóban
világító sötétben
egyes szám harmadik személyben
még nem

A SÜLT ALMÁK ÜNNEPE

Megy az év, huppan a talpa, toccsan
és csörteti a jégbőrös lötty,
 meztelen nagyujj beleroppan. A
zúzmara mára fákra merevedik,
éjfélről két végből szél
 tekeredik le füstszalag-alakban,
kályha gyomrában hideg ököl
 lángot buffogat,
rókatorokkal vinnyog a meteorológia mára,
hóport ígér a sült almák ünnepére –

ó, a sült almák, no lám! Csak rájuk találtam!

Szimatolj, te, indulj, vezessen az illat,
alma, krumpli, tök sül, héjatlan parázson
hájában-hájában a nyers meglisztesedik,
 méz-íz húz, házam diófedelét
 tűhegyes fogsor hiába vacogatja;
ujjaim hegyén a sült almákat fölmutatom, nini!
 megvan, létezik, tény-leg;
 rámondom a sült almákra, ez az,
ő az, így és most –
 bizony, kár lett volna, ha nem,
ha ezt sem, almáim ha hálnak a fagyba,
test nélküli rókaugatásba
 s csak caplat az évtalp nélkülük
 a hómocskos földön.

ÚJJÁSZÜLETÉS

Régi legyen, súlyos és részletező,
agyonfogdosott, repedezett, törött,
esőmosta legyen és napszítta szín-
telen, hasznától megfosztott semmirevaló,
csak régi legyen, régi, égi vagy földi,
de öreg, szóval kipróbált, idős
és erős, hogy hátára szépen fölvehessen,
vele végre kilovagoljak, rést találjak,
füstös zezugaiban, sós öbleiben, fényforgácsaiban
és bebújós kis palotáiban, összetapadóban
elhitesse, feledtesse, magammal azonos, más
legyek – szárny-árny, tűnj! –, dallama
töredékeiben, közötti ritmusában,
visszatérés mint volt, régi legyen,

lassú, bámézkodó, céltalan, derűs:
az elől-hátul sötétség kétségbeejtő
egységét, fekete falban árnyékfalka-
rohanást megbontani –

ÁLLAT-ÉLET-KÉPEK

Móra, 1981

Minden medve szereti
a málnát és a mézet.
Medvénél ez jól bevált,
bár furcsa világnézet,
mert a medve bármit néz,
már mindenben azt látja:
Csurran majd belőle méz?
És pirul rajta málna?

Két kicsi zöldszemű róka
a sárgálló dombok között
szimatol hosszan a szélben,
figyel a két kicsi kölyök.
Zörgő levélre fülelnek,
kutyák sötét hangjaira:
két kicsi rókakölyöknek
bizony van mit hallgatnia.

A nádirigónak, csitt:
mit súg a víz meg a nád?
Azt súgja, hogy ne búsulj,
rigó pajtás, a tanyád
erős, csudajó fészek,
szólhatsz bátran a szélnek:
Fújj, szél, fújj! Ringass el, szél!

Ahol a gólya álldogál,
ott bizony rosszul éldegél
a béka.

Kedves gólya!

Ne járj a tóra!
Járj a rétre!

Várj ott ebédre
– gólya!

Csússz, csiga, csússz,
akkor is csak csússz,
ha azt mondom: fuss!
Várj, csiga, várj!
El ne szaladjál,
ha azt mondom: állj!

Baglyom, baglyom, mondd meg nékem,
ki a legszebb földön, égen?
Te vagy, te vagy, gyöngyöm, baglyom,
égen, földön ez hallatsszon,
erdő mélye csak ezt mondja:
nincs szebb, mint a baglyok baglya!

Hát a halak mit csinálnak?
Hínárosban úgy úszkálnak,
úgy forognak, úgy siklanak,
uszonyaik piroslanak,
úgy hasítják a zöld vizet,
azt se mondják: miért, kinek.

Jön a mélyben a harcsa!
Azt mondja: rajta!
Éljen a hajsza!
Kétágú bajsza
dühösen előreáll.
Harcsakirály, harapnál?

Virágvásár villog fényesen,
pompázik a bársony és selyem,
harsog a lila meg a sárga,
és a méhek mély kosarába
hull a virágpor!

Miféle fickó, ki ez itt?
Csillog-villog a kicsi gyík.
Hátán királyi ékszerek:
titkos kis kövek fénylenek.

AZ ÉN CIRKUSZOM

Móra, 1983

KÉPZELNI LEHET

Képzelní lehet – kezd el.
Se jelszó, se rejtjel,
se másféle varázslat
nem kell, hogy a lábad
elvigyen Óperenciába.
Szemeid színpadára
hunyt szemmel tekints.
Te vagy a Van és Te vagy a Nincs,
meg az Itt és az Ott és a Tova.
A lovas és a lova.
Az úton a por.
Ott poroszkálsz a porban valahol.

Alkonyodik.
Óriás tűzgömb ereszkedik.
Tenger-tükör fényesedik.
A parton három kék és zöld ladik.
Víznek a vízhez könnyű léptek.
Lapos kő lapul ujjhoz és tenyérhez,
sárga nyilakat ló a nap.
A kődobáló is te vagy.

Zuhog az eső: más történet.
Kezedben a fésű erdővé lesz.
Ezüstkanál villog a pohárban vakon.
Néma tárgyak korcsolyáznak asztalodon,
a fal-síkságon süketnéma ábrák ringnak.
Elejt egy átlátszó sziklát a vízcsap.

Vagy az álom.
Röpülni szürke madárszárnyon.
Vagy a képek.
A festett fő feléled.

Van ez? Nincs ez? Létezik?
A képzetekkel ki játszadozik?
A tényekkel milyen lények?
Bújócskáznak a vélemények.

Képzelné lehet – kezd el.
Te vagy a Van és Te vagy a Nincs.
Szemeid színpadára
hunyt szemmel tekints.

A BOHÓC

A bohóc,
ha sír, ha nevet,
másra gondol, mindig másra,
nevetésben a sírásra,
édes és keserű könnyekre,
a „lejjebb”-ben a „följebb”-re,
a padlásban a pincére,
a pincében a cincérre,
a nagy hősből a kis gyávára,
napsütésben a vakvilágra,
szóval a túloldalra,
ellenkezőre,
gyűszűbe zárt zöld mezőre,
fényben az éjre,
hőben a fagyra,

vagy csak arra,
hogy mindig van másik,
a nevetéstől a zokogásig,
végtelen a dolgok nyitja,
zárja,
ezért gondol a bohóc
mindig másra,
nyugtót ezért nem talál,
két végpont közt röpködő madár,
csupa rongy, csupa kóc,
csupa színlelés,
festékkal kimázolt kétségbeesés,
mulatságos mutatványos,
odakötte az éjszakához,
lelángolt szárnyas,
azt mondja: „Vágtass!
Nincs lovad?
Legyél ló: magad!”

KERTI SZÉKEM

Van egy sörényes kerti székem,
láthatod –
nád meg vessző,
elszőkellő, visszaringó kerti szék.

Füves kertem, platánfáim,
terebélyes ezüsthársam –
láthatod a székem, házam,
nem titok:

nád meg vessző,
elszőkellő, visszaringó kerti szék.

Nyár van, ülök,
fények, árnyak
körbefognak, átugrálnak,
pörög a Nap, sárga orsó,
megérik, bár zöld a borsó,
és hogy lássam, mi történik,
viszi rongyos porfelhőit,
kitakarít,
villogtatja hideg csillagait,
megjön az ég menyasszonya,
feketében az éjszaka –
láthatod.

Van egy székem, kerti székem,
hiheted, ha elmesélem;
van vagy nincsen,
nem titok –
nincs más kincsem:
nád meg vessző,
elszőkellő, visszaringó kerti szék.

SZÁRNYAS TEHÉN

Felhők között hogy vágat
ez a szárnyas,
(bár tehén)
– költemény
legyen a javából,
ha elhitesi, bárhol

megeshet a dolog,
a csoda előállhat;
ember és állat,
elunván a lenti rétet,
legelni a madarak
honába térnek,
és a földnek,
a zöldnek,
a lenti rögnök
fittyet hányva
repülnek a kék mezők,
csillag-virágos legelők
töretlen útjain.

MONDÓKÁK

Sárgarépa szlipitty-szlotty,
kelkáposzta kapaszkodj,
krumpli héja, hagyma szára,
nem szeretjük vacsorára,
rára, rára, kakas lába – hé!
Sárgarépa szlipitty-szlotty,
kelkáposzta kapaszkodj,
csirke csuszpájz
a legjobb a világon!

Kecske körme, vércse csőre,
félbevágott rossz gyökér –
egy boszorka, két boszorka,
mind a kettő csempe, csorba,
harmadik meg enni kér:

kecske körme, vércse csőre,
vacsorára lesz-e, fő-e
félbevágott rossz gyökér?

Ana-tana, té-tana, té-tova
fény hona,
lép lova, lép lova, lova lép,
kilenc kánya, egy veréb,
huss el, huss!

MESEKENYÉR

- Hova, merre,
szép vitézem,
aranyajtóm,
láng-legényem?

Hova ékes
madárkirály?
Ne menj, ne hívj,
ne még, megállj.

Hova csákóm,
homok-hajam,
szél, a tölgyes
habjaiban,

papír-puskám,
nyilam, kocsim,
zöld verebek:
víg napjaim?

Hova, merre?
Ne szólj, ne félj:
mesekenyér,
mesekenyér.

– Arany-ökrök,
tölgyfa-hordók.
Szurokerdőn
gyöngyvirág szól.

Tüskejárom
száll nyakadra,
erdőben jutsz
egymagadra.

Mozdul a lomb,
égbe hajlik,
réseken át
zene zajlik.

Kék a lába,
zöld a szárnya,
nincsen többé
maradása,

messze-mese,
mesekenyér:
még egy karéj,
még egy karéj.

SZÜRET

Érik a
paprika,
paradicsom, alma,
táncol a domb,
dobog a présház,
kialusznak a margaréták.
Szalmára körte puffan,
zománcos tálba
méz csorog,
éjszaka fekete a szél,
veri az ablakot.
Nappal a kert,
a domboldal szunnyad sárga fényben,
elefántforma felhők
húznak át az égen,
golyák csapatban, fecskék,
boszorkányok
söprik körül az estét.
Cseréptetőn vasdió csörög,
falra festjük az ördögöt,
ujjaink árnya játszik,
az éjszakába átcikázik.
Elfűjjuk a lámpát,
szüretnek, ősznek, versnek
vége –
álmunkban Mab királynőhöz
megyünk vendégségbe.

NYÁRFA

Ha holnap őszre válna
a fehér
meg a fekete nyárfa,
és csörgő aranypénzzel,
csipkés levelével
fizetne a szélnek,
törzsét akkor sem adná,
ágbogait sem adná,
ágak közén a fészket,
a füttyös madártanyát –

nem adná meg magát,
ha holnap őszre válna,
sem a fehér,
sem a fekete nyárfa.

DAL

Nyáron a nyírfák zöld réten,
nyírfák lépnek az estében,

jönnek és mennek, dolguk van,
táncokat járnak álmukban.

Télen a nyírfák bánatban,
élnek a nyírfák páratlan,

állnak és várnak, hó hullik,
fagyban az erdő, hajnallik.

FELHŐK

Talán a felhők nem is félnek,
talán a tornyok nem is égnek,
talán a város romba nem dől,
talán a vihar sem dörömböl,
talán a tóba hegy nem omlik,
talán a kötés föl nem bomlik,
talán felhője sincs az égnek,
talán a felhők nem is élnek.

*

Felnő a felhő.
Ködök
mögött
pörög
a sötétségmalom,
füttyöget
az egylyukú egérlyuk:
két part,
két héj,
két vég
között.

*

Hófelhő ül
a hold-hegyen.
Halas ing az alvókon,
a füveken,
fákon, pillákon: harmat.
Alszol, király?
Felhőkben élsz?

*

Felhőket,
mezőket,
szelek tanyáját,
álmod cérnaszálát,
gyűszűt, tűt, gombokat,
hópelyhes madarat,
hold-hajót szeretnél,
szárnyakat,
lábakat,
tollas evezőket,
te a narancshajú
bábu-hercegnőket,
te csak a felhőket
szeretnéd.

*

Felhőkben alszol,
fejed lehajtod felhők vánkosára,
hajadban a szél nyugtalan futása,
napos fésűje:
aranydrót, zöld foszlányok, törmelékek –
vitorlás hajón vágsz a messzeségnek,
nyugodt a tenger,
hegyei a felhők, határa az ég.

ÁDÁM ÁBRÁNDOZÁSAI

Hajós legyek vagy indián?
Bolyhos, vízparti este.
Csattog a tó ostora fekete kövekre,

a kikötő ma túlfűtött kazán,
vitorlások úsznak és hegyek,
ábrándozás és álom összeér,
s zúg, zumi zumm-szissz hú, a szél...

(Nyakában egy messzelátó,
térde közt egy fölparázsló,
hegyes fülű indián ló,
s zúg, zumi zum-szissz hú, a szél...)

Hal-forma felhő tartja
– még felfalja! –
szájában cirkuszi delfinként
a labda nagyságú napot.
Még három nap és nyolcéves vagyok,
három labda még.
Fele fekete, csillag-pöttyös,
fele kék-fehér,
s zúg, zumi zum-szissz hú, a szél...

RAJZ

Ez a kacskaringós gyönyörű füst
nem képzeletbeli –
égből a piros kéménybe,
házba szépen lesétál:
a magasban járt, madáréknál.

Hideg van odafönn,
tintakék talajra lassan és
sötéten havaz a menny.

Melegedni a kósza füst
a kályhán megpihen.

S miként a füst,
a madár meg az ég – és a kályha! –,
a gyerek is valódi.
Szűk udvaron tárt karral forog.
Ezer ablakával nézi a ház,
a kerítés száz
lába ritmusban kopog,
s zúg a szél.

KÉZ A KÉZBEN

Képzelek fehér falat, erdőt,
a falra fekete árnyat –
kezet és lábat a háznak,
kaput a holdnak,
szárnyat a füstnek,
tükröt a tűznek –

Gyerekkoromban kéz a kézben,
megvoltak nálam vendégségben,
kötényükben dió csörgött,
mulatott angyal, ördög.

S tél volt persze. Esett a hó.
Fehérebb, nagyobb. Sütött a fagy.

Nézem az üres házfalat.

Szél mindenütt, tépi a nádast.

Ne légy szomorú, mondom,
ünnep van azért, mondom,
ott vagyunk azért, vendégségben,
valami kéz valami kézben.

SZAMÁR-JÁTÉK

Volt nekem egy fehér szamaram.

Igazi. Olyan nagy, selymes,

fehér szőrű szamár. Olyan

tömzsiforma, kicsi.

(Nádas Péter: *Mese egy fehér szamárról*)

Ez az én szamaram nem is létezett eddig,
úgy legalábbis nem, mint az a szamár,
az a nagy, selymes, az a fehér szőrű, írott
szamár.

Ez csak olyan beszélt szamár volt eddig,
olyan szóbeli,
és egészen közönséges, szürke szőrű és
apró termetű;

a kisebbik fiam is a hátára pattanhatott,
és elváltathatott vele valahova,
amikor azt játszottuk, hogy mit tennénk,
ha lenne egy kisszamarunk.

De most már így is létezik – lám –:
a szó-beszédből írott-beszéd lett a társa
hatására,

hiába, egyik szamár utánozza a másikat.
És ha már így létezik, hát bármi
megtörténhet vele,

még az is, hogy összetalálkozik azzal a
fehérrel, és
megkérdezi tőle a régi, együgyűen
beugratós
mondóka dallamára:

„Ha én vagyok én, és te vagy te,
melyikőnk a nagyobb
szamár?”

Amire ugyebár nem lehet jó választ adni,
mert ha azt mondja áldozatunk, hogy

„te”,

akkor csúfondárosan rámutatunk, hogy

„te vagy te”,

ha pedig azt feleli: „én”,

akkor egyszerűen ráhagyjuk, hogy

„bizony”.

Ezt a számárságot én tízéves koromban
tanultam;

sokat mondogattuk akkoriban

egymásnak, olyan volt,

mint a „tíz hatod és tíz hatod az hány

hatod?”,

ami szintén beugratós kérdés,

mert a válasz, hogy „húsz hatod”,

így hangzik: „húzzhatod”;

mi aztán húztuk is egymás fülét, haját.

De térjünk csak vissza az én kis szürke,

utánzó szamaramhoz,

nézzük, amint összetalálkozik a

selymesszőrűvel, és

megkérdezi tőle: ha te vagy te, és én

vagyok én,

melyikőnk a nagyobb számár?
Ahogy én ismerem ezt a kettőt, persze
 megeshet az is,
hogy belemélyednek, és úgy
 belefeledkeznek a játékba,
mint a gyerekek,
kitérnek az aprócska részletekre,
és ahelyett, hogy számfület mutatnának
 egymásnak,
megakadnak a *ha* szócskán...

Ha: én vagyok én...

S ha: te vagy te...

Ha: igen...

De ha: nem?

S ha: nem, akkor mi az igen?

Ahogy én ismerem ezt a kettőt, bizony
 megeshet,
hogy efféle bonyodalmakba keverednek;
ha két ilyen lény összeakad, megakad;
a számárságuk is összeadódik, ami nem
 csekély dolog.

És ha a két számár-személyiség
nem is merül ilyen különös kérdésekbe,
hanem csak iázva nekivág egy virágos
 domboldalnak,

hát az is felejtethetlen,
mert ketten vannak, együtt vannak,
részesei egy közös játéknak,
és ezen az sem változtat, hogy az egész
számár-játék,
hogy én vagyok én, és te vagy te.

LEVÉLFÉLE FÜLESNEK

Kedves Füles – ne haragudj, hogy csak
most,
és így, és ezt, de... ugye, érted?
Nem voltam elég szamár eddig – tényleg.
Szomorú, bár nem mulandó tény ez,
ezt remélem, és írok,
kijátszom pillanatnyi szamárságomat,
bár (ezt remélem),
leszek én még ennél is szamarabb,
de hátha nem adódik levélíráásra alkalom
vagy ok,
szamárságomban majd csak hallgatok
és hümmögök, és megvonom a vállam:
vén szamár az általános világ-vidulásban.

Ez a levél, bár régi mulasztást pótol
vagy pótolni szeretne,
nem hasonlít (ezt remélem) holmi
levelekre,
mit irkálnak egymásnak más fülesek és
fületlenek,
a botfűlűek,
kik meg se hallják,
és ha meghallják, nem értik
az „iá”-ban zengő értelem és érzés
mélységeit,
melyet szeretnék némely dolgokkal itt
elütni, vagyis elírni, kedves Füles,
és születésnap csuprodba ejteni: írott jelet.

Kérdezed persze, mit jelent e jel,
mit pótolok, betűvetéshez miért látok –
kedves Füles, legyünk jövőre jóbarátok!

Nem tudom, mások mit gondolnak erről,
Malacka, Mackó és akárki –
én veled szeretnék főleg trafikálni.

Tudod, Füles, tízéves koromban
volt csak ilyen számár-barátom,
együtt jártunk valami iskolába,
nyílpuskánk volt és titkos szervezetünk,
májusban a templomkert gesztenyéi alatt,
júniusban a tóparti hársak körül,
júliusban az akácerdőn,
augusztusban a magtárban volt jó tanyánk –

de most tél van, Füles,
késpenge-hold ragyog a füstös város felett,
és háromszor telt el azóta egy-egy évtized –
szóval, az a helyzet,
az ember nem maradhat „gyermek”,
de marad a játék nagy szerelme:
szüntelen rügyezne, mindig levelezne,
játsszótársakra vágyik, nézőkre és hallgatókra,
ne haragudj hát, Füles, a betolakodóra,
ha – míg irományát olvasod – nálad lebzsel,
és lesi válaszod nagy számárfülekkel.

AZ ÉN CIRKUSZOM

Nem veszélyes,
egyszemélyes,
mindig nagyon leleményes
az én cirkuszom!
Van benne majom!
Mászik a falon.
Van benne zsiráf!
Féli a nyakát.
Van benne minden:
mesés a kincsem –
ha elképzelem...

Nem veszélyes,
egyszemélyes,
mindig nagyon leleményes
az én cirkuszom...
Van benne, tudom,
árnyék a falon,
van benne teve,
gyémánt a feje,
van benne tündér –
hozzám jöhetnél!
Lakhatnál nálam!
Lennél: a társam!

Mert mit ér ez az egy személy,
ha nincsen otthon senkinél?
Igaz, mindig leleményes,
képzeletben sokszemélyes,

de különben nincsen társa,
se barátja, se családja –

van benne majom,
árnyék a falon,
van benne minden,
csak társa nincsen –

jöhetnél értem,
szólhatnál hozzám,
lakhatnál nálam,
élhetnél velem,
– értem, hozzám, nálam, velem!

Mert mit ér ez az egy személy,
ha nincsen otthon senkinél?

Az én cirkuszomban minden este tovább folytatódik
az előadás, ha bezárulnak az ajtók, ablakok
és elalszik a lámpa... Kilibben akkor a porond
közepére a legkisebb Pogácsa... Mondtam már?
Én vagyok Pogácsa bohóc... Ez nem titok, de amit
kemencémbe előtted kisütök, amit hallhatsz, láthatsz,
az csak a fele, felének is a fele, se vége, se eleje,
szaladj el vele, folytasd, fuss haza, vár a vánkosod,
tornyos városod, erdőd, völgyed, tavad, álmodd ki egyszer
jól magad, zöld réten feküdj hanyatt és
figyelj, szemeid színpadán felhők úsznak
északról délre, fekete lovak, ezüsthintók,
ködfátyolban fényes menyasszonyok.

Hajóra szálltam,
szárnyam
cseréltem evezőre,
szél hátán szálllok
menyegződre,
felhőmenyasszony,
leszek vőlegényed,

ha nem, hát zenészed,
bohócod, árnyad,
a láthatárnak
most nekivágok,
leszek a bárányod,
leszek a madarad,
vánkos fejed alatt,
ha nem, hát panaszom
elmondom a szélnek,
versemhez elég lesz
ennyi:
hajóra szálltam,
szárnyam
cseréltem evezőre,
mégsem értem el
menyegződre,
felhőmenyasszony.

Ez a trom-bita-bita akkora, akkora sárga,
de sárga, de réz,
úgy villog, de úgy, te, rá ne, rá ne nézz,
a trom-bita-bita-bában,
ott lakik egy angyal maszatos ruhában,
maszatos az arca,

csupa málna, csupa meggy, csupa földi
szeder,
a trom-bita-bita-bában az angyal hamisan
énekel,
de semmi, ez semmi, ez akkor is annyira
szép!
Hallgasd csak a trombitabából az angyal
énekét!

Angyal, angyal, de kötél táncos,
láthatod, dörzsölt mutatványos,
orrát orrodhoz dörzsöli,
kérdesz, felelj neki:

Ibolyának ibolyát adtál-e már,
Katicának katicát fogtál-e már,
harangoztál-e gyöngyvirággal,
jártál-e vízen száraz lábbal?

Angyal, angyal, de nem magányos,
odahajlik a bohócához,
olyan, mint a j betű,
játékos és gyönyörűüüü!

A dzsigitek, a dzsigitek, jönnek a dzsigit
lovak,
a lovak lába a porond porába tapos,
csak a vágta, a vágta a dzsigitek álma,
se nyereg, se kantár, csak a csizma és a
térd,
se porond, se pálya, se cél, és mégis
jönnek a dzsigitek,

a ló sörénye úszik a szélben, száll a
dzsigit,
felhő a ló hátán, árnyék a ló oldalán,
a ló nyakához tapad a dzsigit,
és háttal előre, kézen állva, keresztben
a ló hasa alatt
csak jönnek a dzsigitek, a dzsigitek,
se nyereg, se kantár, se ló,
csak a dzsigitek, a dzsigitek...

Kis bohócom,
fekete-fehérben,
zárjuk a boltot
kéz a kézben,
elég ebből mára,
lesz még idő
vad viháncolásra.

Csukódj esernyő,
koppanj csákó,
fűzd ki a cipőd
nagy varázsló,

hagyd a tréfát,
kupolákban
a cérnalétrát,
lengjenek csak:
fújjon, fújjon a szél.

Fekete, fehér.
Üres tenyér,

nyitott ablak.
Szárnya most nő
a madaraknak.
Csönd, csönd,
figyelem.
Magban az alma
most terem.
Csönd, csönd.
Nem néma,
nem fél a
szó,
a nyelv nem,
a szív nem,
a fej nem
fárad,
a szájra
nem kattannak
lakat.
Így csak
a csönd
mulat,
csak a hallgatás
beszél.
Fekete, fehér.
Csönd, csönd.
Kocka, gömb.

MIFÉLE MULATSÁGOK

Szépirodalmi, 1984

DÉLELŐTT (ELTÁVOLODÁS)

Tenyerek, talpak: párahomályban zöld parázs.
Lábujj-lubickolás fekete sárban, lágy alkatrészek.
Gyereksivítással indul be a napi fecskefészek.

Kagylódélelőtt.

Eső után a giliszták
fecskék örömére araszolnak elő a földből,
villog a madárkabát alatt fehér selyemmellény,
a fecske boldog,
megtörténnek vele is a dolgok,
ölébe veszi a kukac-délelőtt.

Sziklaárnyat, lávafényű felhőt tart elém
képzelt tengertükör.

Eltávolodás.

A városból fölgomolygó
motorzaj lombjaiban galambkiáltás fészkel,
rigófütty mintái a vizes zöldben.
Maradjunk észrevétlen szempár és fülkagyló-öböl,
nyers-engedelmes bőrfelület – el innen, el.

(Azonosulni ott könnyebb lecke lesz:
a remény kipróbált receptkönyve ez.
Helyváltoztatás és szerepcsere.
Animális mélyben az én, a te.
Kinyílnak a kagylók: szerelem ékszeri,
ár-apály-lüktetések.)

DÉL (MEGHATÁROZÁSOK)

Milyen a dél? Álmos. Sugárban macskatej.
Csigalépcső nyikorog a ház függőlegesében,
kotorászás kilincs és kulcslyuk körül, pihék.
Kerengő tyúkhangok a meszesedő múltból,
kútkáva-hűvösség izzadó tenyérre, békák.
Vak mutató bolyong óralap-sivatagban: vak, vak, vak.

*

Alsó testét fordítja most felénk, hó az is,
fekete héjból mind kidönti, fuldokolj tőle,
vakulj és hasadj. A dél most nőnemű, de hideg
és ádáz. Vagy elomló? Hüllő-huppanással dől el,
a kicsi fejet mázsás törzs rezgeti bikanyakon.

*

Némaság-e a dél: szájösszeszorítás, mesteri.
Talán optika. Fény-lény! Árnyéka robajlás.
Egy dáma fésülködő tükreben felbukkanó
sikoltás – Látlak, Lucifer! –: előtt és után
tűhegyei között.

DÉLUTÁN (KITÉRÉS ÉS KITÖLTÉS)

Most erkélyemen, a kagylóforma,
kedves fonott székben,
most hozzám hajol a vízipálma,
fecskek fészkeről acélszárnyak csaponganak,
vihar utáni hűvösség borzol –
Délután, tó tükre, beléd csobbanok

és csak vagyok,
félíg a vízben, félíg a lombok felhőjében:
nappali Hold lukacsos karéja,
valaminek a héja
vagy híja, része vagy egésze.

Percpercegés és boltpillantás.
Föld mint dob lassan lüktet.

*

Esős fényben a táj ferde fésűt utánoz,
fák föl az égre túlkölnék ezüstöt,
ég ledob felhőt erdei tónak,
fürdőzések fakó fényképei: hatvannyolc nyara –
artista-vesztő, strand-vacogtató,
csupa „f”, csupa „t”, húsba
kampók, szögek: beverve.
Kerek halszem alvad vérbe,
azt mondjuk, szeles naplemente,
pedig pokoli pecsétviasz, sőt: okmány

*

Harmadjára beborul erősen,
domb közepén fekete tű a torony.
Rigótorok hurkol fokába cérnafehéret,
föld alól lompos vadkutya csahol,
és a fecskeszárnyak fáradhatatlanul.
Hol a Hold? Ott se volt.
Se a dob-Föld, a ledobott tó.

Most a ponyva-menny alá lóháton
beimbolyognak képzelgések.

Levesben párolog a fecskéfészek.
Sírnak a fiókák a fák fésűjében,
megfeszül a dombhát,
kilövi ijéként az éjbe sok meztelen porontyát,
csácsogó kis fű-lakókat.

Megtelnek a nincs-Hold likacsai tejjel,
száj-szélnt nyalint egy macska-ember,
örül a rímnek, viszi haza, mutatja: olcsó!
Várja a párja, tátva a szája,
mereng a kincsen: egér nincsen?

Kitérések. Talán multságok. Kitöltések.
Nem az okmányé, másé.
Kagylóforma, párás délutáné, ha belecobbantál.

SÉTÁK A TÓPARTON

Hátára fordult halat,
félbe vált kagylót
könnyen utánozhat
a sétáló halántéka.
Egy pillantás a tóra, elég.
Vitorlák
kísértenek amúgy is
a hegyek és hajók árnyképeiben,
a séták égboltja kifakul,
és otthon,
a kisvárosi szálloda tükrén,
melybe kanálka zöld,
csöpp nyirok és nyál vegyül –

ezüstlő pikkelyek,
szívalakú szájak.
Fehér-piros kockákból
artistanő (hosszan),
oldalról behajló fekete mellény.
A falakból is árad
a kert gilisztáinak
hidegsége,
és vékonyka sugárban
egy távoli nap
óriás szemének visszfényei.
Színekkel, tárgyakkal
és szereplőkkel
a sétáló torkig megtelik.
álmában a part kövein
vörös rákok, tintahalak alusznak,
de ő, zuhantában egy párás
kürtszó tölcsérét érintve,
máshol talál rémületének
fekvőhelyet.

BESSENYEI ÉJSZAKÁJA

„Egy galambdúc harisnyalábú kísértetei, más élőlény sehol. Sétáló lábujjaim istálló-iszapban csúszkálnak, fejemre lekvárfőző üstöt borítottam, de a mellkasomra csavart ruhaszárítók cérnaszálként pattognak, őszülő szőrbozótomat nyírfaujjak csiklandozzák, előre zuhanok érzéseim erdei tavába és csatakosan, horkolva alszom, ábrándjaim tajtékja forró halántékomra hűl.”

„zenekar játszott a park árnyéki hajlongván hozzám hajfonata csapódott sárga kis lámpások surrogtak labdarózsabokrok közt tekerdő utakon suttogva érkezett libbenve szoknyáiból lugasában a hölgy csípői fodrokból fehér kő-hold-hasa ékszere csillaga vakított el hullt le istenként rám sötét-vad fényözön dörgő égszakadás és ruhái selyem-tűz-szárnyasok röpködtek fölöttem fekete fűbe leszálltak szét szerte”

(Rémítő kutyaböfögések a pusztán, hullámokban terjed a sötétség disznószaga. Fölnéz, az augusztusi ég csillagai lámpások egy másvilági park útjain. Megrázkodik. Elindul, megáll. Fújtat a tömlőtest, kedvenc almafájára hull a hold rokokó mosolya: „ide temesenek”. Visszafordul, a házba lép, világot gyújt és levelet ír. „Nem vagyok lerajzolja. Én a képemet csak elevenen használom”. Még kilenc év az almafa tövéig: gyorsabb Csokonai.)

(Ki beszél az éjszaka szájával, szájában ki forgat zenés szavakat; vonzás és taszítás ázsiai útvesztőiben nem én, időszerűtlen nehézségem megjátszott maszkjaiban a riadalom is festett papírmadár, hogy sorsában tükrös kútba láthatok; beszédem álnok elterelés, bonyolultságom menekülés, érts, de számon ne kérj, az éjszaka-száj szavaiba vessz, mert tisztázhatatlan, csönddel sem mondható; ha akkor, ha ott, lettem volna bizonytalán ő, s hogy most, hogy itt, hát él egy árnya-valaki bennem, fekete nyárfalomb-kép befagyott vizekben, ha gondolnak vele, fölenged és kísért.)

ÁLOM EGY VERSRŐL

Nemes Nagy Ágnesnek

Mióta hívtuk! eljött végre hozzánk, ideje volt már, igazán, bár köreibe csak a lovak és angyalok kapcsoltak mindkettőnket; a világháború után fölszikkasztó hőskorszak és a kova-szagú homály éveiben még gyerekek voltunk, zöld ifjak, nem lehetett találkozásunk, de most aztán, ő már pályamagasban, felnőttként mi is;

jött, fogadtuk, leült egy fiatal almafa alá, ott terítettünk, gyerekkori kockaházam udvarán, dicsérte a növényeket, apám lényei, mondtam, és mutatott valami kézimunkát, hímzést vagy más effélét, hümmögve néztük, ki sejtette volna, a verseiből ez nem volt tudható, a fonalat egy rongyos-zsákból, szedett-vedett kelmékből húzkodta elő, mutatta: így! és: ezzel! bólogattunk, mert a kék meg a sárga érthető volt, s hogy a galambfehér szálát is kihúzta, fölneveltünk mint a cinkosok;

felolvasó körútja volt, mesélte, aznap ért véget éppen, Párizsban szerepelt és egy Pest környéki faluban, én meg olvastam új verseit, szóltam, olvastam a... hol is? a folyóirat nevét hirtelen nem tudtam kimondani, de szükségtelen is volt, hiszen évek óta nem írt verset s hogy most újra...;

nyolc vagy tíz költemény, láttam a tartalomjegyzéket, rövid címek, némelyik előtt névelő, „A” és „Az” és „Egy”; ma is írt, szólt ekkor, mielőtt elmennénk, olvassuk el, s már adta is;

csakugyan! mi voltunk látogatóban nála, bár apám udvarán ültünk, rókaugatás és vonatfüty verte föl a hímes rozsmézőt, olvastuk a verset – három gépelt oldal! ő meg húzkodta a szálakat,

bámultunk csak, a sorok neki-nekilendültek és megtorpantak, valami almaféle, hulló alma, apró, de nem férges, és nem vadalma, nem, talán: vas! de nem; farkasalma! nem... nem!

mi hát? láttam, olvastam, értettem, ott voltam a rókaugatta zöld mezőn, átfutottak ezüstnyilakként rajtam a szavak, befészkeltek magukat, be! éltek és ujjongtak, hozták a legújabb híreket három gépelt oldalon, lehulltak tárgyak, verdestek szárnyak, rés nyílt váratlan rímnek, kiröpült, csukódott, csapódott függöny, kopogtak az almák asztalon és fejtetőn;

de mi? a vers mi volt, a seholi, semmikori kis kemény almák miért és hol hulltak, és mi lesz velük és ki lesz, ki volt a három gépelt oldalon velünk, háttérben a rozsmező ólálkodó rókáival miféle szavakat, szálakat fejtett a zsákból, olyan áttetsző volt az egész, embernek fölfogható –

Hajnali félnégy. Kibotorkáltam az erkélyre és nyelvem alatt a farkasalma gyökerének bolond-keserű ízeit forgatva néztem előre, hogy kibetűzzem egy sorát, mintha nem tudnám: ébren vagyok már s gondolkodni róla, hát még leírni, milyen durvaság.

ÍGY UDVAROL SZERELMÉNEK (1)

Ha a reneszánszban élnénk, édesem, fölvilágosult humanistaként, természetesen, különös fekvésű, rejtett birtokon, melyet a hadvezérek kardja nem talál, hiszen a szavannás dombok mire jók, olajfaliget a kastély körül,

ha ott, ha akkor, hát kilovagolnánk ezen a napon, kék-zöld madarak röpködnének ruhád hímzésein, vágatnék csattogó szárnyaik

után, hajadat parazsas szél gyújtogatná, lovad fekete volna, hosszú-hosszú sálad a faszorokban kígyózna pirosan, a sálat aztán lassacskán lefejténém rólad, ezt már otthon, mert hideg még a márciusi liget,

ezt itt, ezt most is megteszem, a sál idáig ér, eléri bal kezem, hölgyem, súgom a sál mögé, összefekhetne velem, kilovagolhatnánk, madarat foghatnánk, babusgatnánk, elengednénk; hagyja, hölgyem, a kölykeit, a gönceit, a kézelőre firkált határidők raját; testére-lelkére most csak én tapadjak, fatörzs leszek, fusson mezítláb rajtam át –

így udvarol szerelmének, szavakkal övezi, hölgyének nevezi, tölgyének, kastélyának, remél szabad időt, nyűgeit lefejthesse, amiről szó volt, megtehesse.

(1976. III. 23.)

ÍGY UDVAROL SZERELMÉNEK (2)

Ha költő lennék, édesem, vagy más hasonló teremtmény, fontosságommal visszaélnék, szerelmeddel dicsekednék, körüludvarolnálak nyilvánosan;

a költészet tündérárnyai közt botladozva, penészes pajtákban hálva, ülve, alva, hullva én mindenkoron – így kezdődne a nyilatkozatom s ez nem volna túlzás;

a hideg bizsergés nyomdokaiban rohanva én a térde közti lánghoz, meleg bányá-éjhez, sodródtam az összetapadás költészetéhez, főnódtam én, kúsztam én föl rá, húztam le én, alá, oltottam magamba fényét, sötétségembe nevetését, nyolclábú ló voltunk, égő

erdőben táncoltunk, az emberiséget én így szolgáltam, ez esztétikám és erkölcsöm lényege;

ilyen szavakat ejtenék s kockáztatva a közbotránkozást, pánszexuális képekben ünnepelném tested tájait, idéznék régi mestereket, Catullus és Lucullus szólna velem,

de így, édesem, így, magunk között, szereplési viszketegségem feltételes módba helyezve, csupaszon, szóba sem a „térde közti láng”, sem a „nyolclábú ló” nem jöhet, csak az elhallgatásban találok nevet, a csöndben, a ritmikus zenei éjben, talán az elterelésben,

hallod? szólok, az áprilisi szél, ahogy lerohan a hegyről és erkélyünkre vágódik, a székek vesszőin süvít.

(1978. IV. 11)

ÍGY UDVAROL SZERELMÉNEK (3)

Így udvarol szerelmének: édesem, mindig ilyennek képzeltelek, harmincöt év fehér-arany delében, ismerős-tudós szeretőnek, március múltán nyárra készülőnek, s magamat, hogy bodzavirág-nyakadat makogva, állatszáj-szomjasan, hogy barna-vörös erdőben heverek zúgó fülekkel és gombostű fények pattognak gyors csigavonalban szemhéjam mögött;

és ne hidd édesem, udvarol tovább – míg takarót felhajt, inget levesz, és szemöldökívre, ujjhegyre, térdre, fül mögé s a domb-völgy sok más zegzugába gyöngyöket, kis érintéseket helyez –, ne hidd, hogy az ún. régi tavaszok... ne hidd, hogy a régi romantikát az új tündöklés, mert más fényben mutatja, megszünteti, dehogy;

a hatvanas évek tavaszai, a kettes meg a hármas, vagy a nyolcas és kilences például, a tények! szóval élek és visszamenőleg is, még mindig körülményesen udvarolok neked, édesem, hozok nárciszt, tulipánt; futkosó kis szertartások, csibesárga formalitások, kitéréssek és kerülgetések, mennyi mennyei részlet a kezdetektől idáig újra és az egész, aranyban és fehérben a keserű, a barna, boldogság riadalma, éjszakában csattogó állkapocs-fogó –

így udvarol szerelmének, ha ez még udvarlásnak mondható, lyukas kanállal mereget oda-vissza eget és vizet s szól: március paraszát a képzelt olajfaligetekből hozzuk haza, gyere, s ha a fénysepplős áprilisi lények kiterítik alánk a térképet, utazzunk el délre, el, csak el.

(1979. III. 23)

ISTÁLLÓ

(tejszagú ez megzavar én
orromban újszülöttünk illatával én
combjai függönyéhez én gyámoltalanul
nos harminchét éves koromra
tizenkét esztendei
és négy gyerek után ez végül is nos

az istálló tejszagával orromban aztán
sutaságomban bokáig meztelenedve
ha letaglózna sem bukhatok
fölemelőbb zuhanással a lába közé)

(szemgolyók mögött csillag robbanása
gerinc-ösvényen vadló vágatása

tarkótól talpig vasdrót elszakad
halánték jege menny köve
fehér fénykútban fekete vödör
tűhegyre tűhegy rá és rátalál
felhőben hársak magasa madara
bot völgye éje mélye rése)

(szalmafényben két barna rózsa
fölforrósul a hasa holdja
tapadás párás derengésben
kiáltozás az édes résben
elhomályosulás
átpördülés
a rés a prés)

HOSSZAN ÉS LELASSULVA

Megérintelek, oldalazva közelítek, válladat
súrolja vállam, kívül és körül keringőzöm,
kígyózom, hajlok hétrét, lendületed átfordít,
pörögve érkezem vissza, hinta-mozgással lelassulok és
hajadba sugdosom töredékes szavaimat, elnyúlok
hosszan, áttetszően, köréd csavarodom, pólyád
vagyok, fölülről zuhanok rád, üreges test, és
magamba zárlak, ujjaid belső falaimat beszédesen
kitapogatják, összecsapódom fölötted, Adriáddá
változom, lebeghetsz bennem, hátamon elheverhetsz,
partjaimra eljutsz, kiszállsz, kutatsz, a naptól,
sótól fehér köveken, narancsfák sötétzöldjében
kóborolsz velem, sirályok csapódnak a víz

fényhártyás szigeteire, halászhajók lámpaköre iramlik
este, vitorlások siklanak át hold-tükrös árnyakon,
óriás-ütésekkel ostromol az ár, ikerformánkat
az örökfekete olajfák elbújtatják, testünk az éjszaka,
a nappal, megérintelek, közelíték hosszan és
lelassulva zuhanok.

NIMFA ÉS PÁSZTOR

legyünk
négy száz éves festményen
Nimfa és Pásztor
háttérül az őszi álom-domb-ég jó
talán teátrálisan és közönségesen most
úgy lépkedünk át és át
a csütörtöki délután bárányos álomosságában
bokaékszer cseng
csendbundámat a berkenyebokrok alatt
leterítem szépen
és pásztorkodó háztartásunk nászjelenetét
ott ráérősen előadjuk
a lassúságban a lány tapadás elengedős
istennő-tudományát és megszokott édességét
a mézpergető idő
fulladásig fokozza
nimfasusogásba zakatoló mélyhangok
szaggatják szét
a pásztorbundát
Tiziano őszi teátruma sehoh

TERJESZKEDÉS

A szerelemben is valami új közelít,
a testösszeforradás boltozatos kohó-tereiben
sötétebb kútra lel gyönyörűség
és időkültre visszhangzó riadalom.

A boldogság meleg öntvényeiként
hevernek mellettem kalandor kezeim,
a tűz és a tánc tapasztalataitól
tökéletesedő formák, ötágú alakzatok.

Hajam szálanként szúr a térségbe
millió antennát és rezgésbe
hoz, talpamig feszesre hangol;
az éjszaka mágnespatkói közt nyújtózkodom.

Gondolataim világító bogarakként
rajzolják körül, ritmikus vonalakkal,
karnyújtásnyira alvó tested álmát
és találgatják, hogy gondolsz-e most velem.

Mozdulnom is nehéz, a süllyedő csönd
tengeralattjárójáról felhőkbe hátráló
hócsúcsokra látok és bőrömön érzékelem
a terjeszkedés derengő dimenzióit.

Hátam a hátadra, tenyered a tenyeremre,
dőlni, futni keringő vonalban, újra
és újra végig és körül a hold és nap
pillantásainak nyíló-csukódó gömbjeiben.

KÉTSOROS

szeress te szeress tartsd össze
a szürkülő kóc alatti laza firkát

IDILL-KELLÉKEK

Szeles, napos az ősz,
suhog a lombja, dombja sárgul,
levél az ágtól, égtől
a felhő elválik,
siet minden, sürgölődik, nyüzsög,
külön üzemel, üzenetet kapott;
hunyorognak csillagtáviratok,
az éjszakai kávéház márványasztalára
letottyán egy érzelmes platán-tenyér,
rozsdás víz szivárog, árok mélyén
szörcsög lábatlan cipő, idő-csónak
mezei egérnek, városi macskának,
áttűnések! a rések kitágulnak,
álnok szirének fűrészelnek,
hajó himbál, ha rossz a gyomrod, véged,
viszont a hónapok és hóhetek,
a lelkes és viharos árnyozgalmak
megtetestesednek, egyre keskenyebb lesz
az ösvény, önkéntesek tocsogva menetelnek,
gajdolnak, a dalnak régies svungja van,
fodros köténye, kökényszedésre való,
almaszüretre, standard idill-kellék,
nevetni tessék; festék az arcon,
tánc a lábban, mákban álom,

szőlőben a must most forrpontra hág,
sebbel-lobbal egy rózsafa ág
sebe kipirul még, föllángol szerelme,
érzéki kelyhében, borvörös éjmélyben
a céda-lét célja igazul; válaszul, ha
Mab királynő mulatni marasztal:
süpped az ágy, roskad az asztal.

IDILL-TANULMÁNYOK

Láng fut végig a dombon, ez az ősz lesz,
a lánnglevelek megkövesednek;
vázában rózsacsendélet,
Gizella lila rózsái sárga hajasbaba-holddal;
ó! áá! ohó! a város éjjel indigókék litográfia!
– Miért kell az embernek megtartóztatnia
magát az édes hangzatoktól?
Elvetni – vetélni? – érzékek orgiáját,
szüreti látványt, vásári malachúst?
(Meghúzódni egy repedésben? – Talán.
Lenni házias, jelentéktelen látszat
a jelenlévő dolgok arzenálbálján?
Valami banalitás az ízléstelenségben,
mondjuk, őszi veréb,
lenni dülöngélő illusztráció,
préselt idióma egy kontár-idill illúzióihoz,
és így tovább? – Lehet.)

*

Idill-ideológiám idiómái
préselt hajasbaba-holdak,

rózsacsendéletem barna árnyalatban derül,
s egy veréb ugrál páros piros lábbal
a vásári malac hideg ólja előtt.
Házon az ajtót, ablakon a függönyt
elrajzolom és kipötytyözöm lükén,
a banalitást elhatározom: szüret!

*

Vázacsendélet megkövül,
gyerekrajz-ház függönye mögül
a rózsakőműves kiles (ki ez?).
Az édes hangzatokkal ki játszadozik ott?
A verébfejű kottákat
ki énekli le az üres sürgönydrótról?
Én, mondom, én, figyelj és kövess:
a rózsák kővé vált feslettsége
madaras vázám trilláihoz annyira hasonló.

DIOPTRIA

*Ablak,
mutasd nekem, hol az a boldogabb lak?
(Kosztolányi Dezső: Játék első szemüvegemmel)*

Témám tehát az első szemüveg,
az egydioptriás csalás,
mert az, ez nyilvánvaló,
a való világ az üvegen át
is csak marad; merjem-e mondani,
hogyan változik medre vagy vize?
még ha vödörrel és lapáttal

esnék neki, hogy be-ki-merjem-ássam
s nem szemüveggel, hogy nézzem!
üveges leszek hát, nem ügyes,
ügyetlenségem optikája
rossz fényt vet a dioptriámra,
szerencsemalacom elszalasztom ismét,
tüstént feltöröm perselyem,
helyzeti előnyömet nyomban elpuskázom,
pislogok, habozok, ravaszon az ujjam
ravaszul kivár, megteszi, hogy nem tesz,
rég, bevált hecc ez, tettetni a tettet,
én, te, ő, mennyi kipróbált tettető,
hogy nem szakad ránk a fejtető!
szakad! szabad neki,
haját mint fészket: levetheti,
haj és baj hordozója vállára
hull, illetve roskad, hordhat
az ember persze sapkát, csak hát az se más,
mint az egydioptriás;
ó, szemre-fejre-való nyilván-világ!
szeretnék másik dioptriát,
csaljon, ha csal, csak eltitkolja,
mester legyen: fejtsen-rejtsen!
hogy nem én vagyok: elfelejtsem.

RÉSZLETEK

Falevél hull – szép esemény.
A domb puha, kék boltja kemény.
Omlik lágyan az ősz alkatrészeire,
dohog a dolgok riadt gyerek-szíve,

hangzik a délutáni légy danája,
csigalépcsőn szédül, rókázik a részeg,
kisfiú rajzol rücskös falra angyalt:
két kajla szárnya kiterjesztve,
piros krétával a nemi szerve.
A kertben ráncos naspolya.
Villog a fűben a kígyók túfoga.
Fortyog az év, a nyarat unja,
hívja a telet háborúba, döntsön.
Testet öltött allegóriák csörtetnek a Földön,
hamufejű a férfi, alvadtvörös a nő.
Az lenne jó, ami elviselhető?
Az volna elég, amit lehet?
Kuncog a cinkos végtagokon a zsineg.
Mutatás, matatás, tétovaságok.
Elhízott arc: tükörben sistergő tojás ijeszt.
A lépcsőházban hajszálrepedés szivárog,
a viszonylagos fényben gyerekrajz-remény-kép:
hozzád jutok közelebb, piros angyalszomszéd?

ÚJABB RÉSZLETEK

(ki jár az álmos almafák alatt délután
szederinda vérét arcán ki maszatolja
bozót zörög és szitál zöld akácfapénz
a birs barna bolyhában ijedt motozás
ezüstkés nyelén átfutó egyensúlyozás
üvegpháron ferde csendéletsugár török
megrázkódnak a délutáni almafák
lépése ha volna jönne most visszafelé
egy tópartra gondolok fény-rezes fákkal

kockatér sötét horpadásait köd üli meg
a szétlazult ház lézengő falai között
langyos porban alszik két galambtojás)

(beáramlik az alvó víz vak házaiba az este
fodrosan-lustán a késő délután ajkait issza
óriás-testében támadnak fehér hő-üreges
csigásan gördül a langyos grafitporban megáll
nehéz madártojásai szétgurulnak a sötétségben)

(hangyamozgással pontszerű alak
iszkol az évszak istenszemű nagyítóüvege alatt
külön a Hold és a Föld és a csontverő Hideg
szerteszórtan a városforma kövületek
az elpiszkolt tér roncs kulisszáira
nemtelen idő villanyfénye hull
lúktet és izzik a füves gömbkalitka magja
egy sirály repül az éjszakában északabbra)

(holdsütésben fölizzó rétek rétegek élnek
toronyiránt vitorlázó szélalakzatok ferde sávja zúg
hógömböket koromkúpokat látok alvó kirakatban
kitemetett arc hepehupáit utánzó föld hajnallik velem
ébredek nyárfa üres csarnokában
rézlevelek testetlen esése szemnek való zene)

(néhanapján tréfatrappban
ujjhegyemben árnymagammal
hova táncolsz szellemasztal

kis poroszka ló a lápon
madármenti macskaleshely
mákvirágos holdhegy áll

mályvamélybe le a tóra
nádbugákkal boldogulsz-e
dőlj a törzsre nyár-személy

kavicsmázsák délutánja
elnehezült lábak zsákja
nap-tál kondul vak hegyen

tréfatrappban keringések
kilincskezü társaságok
fordulsz velem ló-madár

néhanapján dűnnyög hozzám
talpcsiszolta csigaház és
vázacsendben szó a szék)

LEMERÜLÉS A RÉSZLETEKBE

omlik az ősz alkatrészeire
dohog a dolgok riadt gyerekszíve
a dobogásban meztelen talpak verik
egy vasúti töltés kavics-bálványait
telefondrótokat zúgat a szél

őröl tüskés füvet óriás tehénszáj
bozótra bámul gatyás kígyóvadász
végtelen kukoricások kincseit őrzi
szemében sziporkázik a lemenő nap
éjszakai mozdonyok csillagai

lemerülve a részletekbe vissza hozzá oda
mit lát a mostani szilvafa

mézga-gömbjeiben mit hall a délelőtt
zsivajában győzelem és zsákmány
lesz-e az őszi dűnnyögésben értelem
az ökörnyál-szál talál-e tűt

az ő szemével nézem árnyamat
és a hold alatt cikázó kelmékre
csalogató hangzatokra fülelek
hogy a hagyományos égtájakat átszeljem
elszakadva tőle a távolságokat
újra és újra összevarrjam

LAKOMA

*Csak piciny lantom cicorázzon: adjő
Trombita-, dobszó!*

(Csokonai)

Vendég vagyok Mab királynő álom-lakomáján,
a tündér-bába lanton cicorázó dalnoka,
szemeim holdas völgybe látnak, viola
sötétedik ott és tulipán jajong, itt buzgón
csobog édes agyagkorsó,
ábrándom időtlen térben csapong –
ecet a földre köpve, a kalendárium vérmocskos
lapjait fűszeres szélvészek sodorják szerte,
ágyúdörgésre süket füleink érzékien elpirulnak,
a földrajz barbár tudományát megvetjük,
elkülönülünk,
befelé terjed ragyogásunk, a miniatúrák
s egyéb kamara-formák bűbája hurkol,

ornamensek gyönyörűsége, parafrázisoké,
jó nekünk! jó! mennyire jó!
lakománk kéje kétségbevonhatatlan!
A törékeny angyal, romantikus korok puskás
és feszes keblű barikád-hölgyeinek
leszármazottja, rohad a kertben;
rajta, lantom, cicorázzunk, a régi rezgés
értelme, bár önfényünket sokszorozza
s Mab körében kárörvendő kacajjal dúsul
– mégis megőriz, égő házból még palló lehet.

PLATÓN-PARAFRÁZIS

Alkibiades mondja részegen:
te fuvalás vagy, Sokrates,
elbűvölőbb mint Marsyas, a szatír,
és a faragott szilén-szobrocskákhoz
vagy hasonló, Sokrates:
bensődben istenképet rejtegetsz;
úgy teszel, *mintha*, Sokrates, de: nem!
ismerjük trükködet, mutatkozni tudatlannak,
harcban és lakomán semmittevőnek,
látszani! ezt mindnyájan míveljük, Sokrates,
de ha minket fölnyitsz, hát
visszatántorulsz, mert szatír-kéj és
szofizma-úr: egy sem tettetett,
itt nincs játék, Sokrates,
a közönségesség semmit sem takar.

MÉRTANTÖREDÉK

W. Blake és Kondor B.

boldogságtöredékeihez úgy fűződnek
ál-platonikus idilljeim, idétlenségük báját
vaskosságnak álcázva úgy somolyognak néha,
hogy bujkálva köztük és egyikből
a másikba zuhanva, szerepköreik
kacsaringóiba gabalyodva – rejtőzésem
és exhibícióm színjátékait összezagyválom:
visszakacsázva ama görög éjszakába,
hol a fuvolás lány meg a bor csak szegény
Sokrates agyát nem tudta párába vonni.
Sokféle boldogság létezik persze
s mint közönséges halandó, hozzájuk
mérve tán kontár, meglehet:
az én töredékeimet
a pepecselés és a bóklászó ki-bekukkantás
élteti éppen; kajla rokonfülekben
ismerős ez a hangkör: alany és állítmány,
szám és személy időben, térben egyezik.
S ha nem egyezik tán levelek, rostok, csészek
és szóközök csendjéig, van köztünk mégis
azonosság; a fent említett urak tragikus
mámorában, józan gyönyörében és a mi
bohózataink loncsos szürkeségében egyes örökéletű
árnyfigurák és a mondatfűzés meg a kép-
ragasztás gesztusa megfelel egymásnak és
kiad egy nem-euklideszi mértant;
tartozni ehhez, támasztani hozzá
kéz-láb- és szellem-ujjhegyeket
– no lám – ez mégis valami.

KARÁCSONYI BUKOLIKA

karácsonyra
 bukolika
alma-mell és lány-sűrű
táncos lépés lépes méz és
 zene-bona tejbe-bor vagy
 jóba-rossz be-törve-varrva
 régí új szó szél-szürinxen
 nádsípon
 cimbalomra rézfúvósra hinta hó
 röpte megfagy hull alá vak
 éj-malomban liszt az asztal
lapja rezge fénybe-porba
sík a dombot hölgy a völgyet
tárja karja át-öl át és
most a tűz az állat láng
 zuhog le kő torokban bőg
 a gyenge lélek-féle árny a
 szárnyát zöldre játssza
 kékbe lép a láb a bábban
 rúgj no rúgj no rúgj-kapálj
 szállj no szólj te
 csöngetés –
 nyírfakéregbe dermedsz nevetés
 elhagysz muzsikás fiú-kor
keseredsz édes almabor
dübörögsz hideg sikátor-batár
krákog a bukolikus király
festett bohócfaj figurázik
tövistől vérzel dísz-bogyó nap
 olajfaliget pásztora hol vagy?

mekegnek gyapjas birka-népek
rám keringél a szent karének
angyal tépi csalános ingét
alváshoz késhez roncs éjszakát
fázás és félés-jelmezekben él
farkasvermeket váj a szél
krumpli durran csörög a dió
ökörkolomp és jászolöröm
vágtaból tompa séta lesz
szatír és nimfa táncba kezd
szörnyek meghitten tűz körül
edényben spékelt pulyka sül
latyak ezüsből ismerem
bohóc felemás
érthető
kimázolt férfi-nő
néz
vissza
rám

FÖLJEGYZÉSEK KÖZBEN

Szörnyetegek a halandó szülők
elszökösnek ivadékaik mögül
vigyázz kiálts hol van mi történt
hogy közönségesen igaznak bizonyul
minden híresztelés és álnokul
azonos önmagával minden rezzelés
jelentestelen tárgyilagossággal tölti
be helyét egy működésrendszerben és
alávet engem is az ő süllyedésével

lealacsonyít ok és cél nélkül megdarál
míg zabálja őt s ha írok ha nem
viselkedéssé undorítja a történetet
bennem és körülöttem hideg alvadék.

Jelenetek egy teasárga szobában
és a homályban semmi álomszerű
a folyosó sakktábla-négyzetei ugyanazok
és villanyfénypor a mosdóporcelánon
és az ágyban az ágyon az ágy körül
a mellékszereplők élökként járnak ki-be
ablakban fényfoltos erdőkocka
izzadtság-gömbök kétoldalt legurulnak.

Talán valami kockajáték váratlanul
ajándék-idő-mező-nagyobbodás és léptek
talán öröm is még átfutó árny a vakító
végpont értelmetlen feketesége előtt
talán a vesztes újabb nyeresége RÉS bár
a lehetetlen PRÉS a közeledő mennyezet
és padló párhuzamos pofái közt minden.

ÉTASÉTA

Palaszürke mezőben áll
és cipőjére vazel részegen, elmebeteg,
fogat csikorgat a februári szürkület.
Szakadékban a lova.
Dögöljön, ő az oka.
A testműködések akadoznak,
havaznak mennyországi csúcsock,

eliszonyo-szamosodik, síkos az örök talaj,
tavalyi köcsög-duda vinnyog.
Ólak előtt pokoli szalma-tüzek,
sebhelyes prémben kísértetek
levegőben úsznak mind, köd-harapók.
Sunnyítanak a fekete harapófogók.
Kemence, padlás, pince és a sok fiók, tátognak sötétben.
Fényesek csak a disznóölő kések. És a kürtök.
Szél hördül, hegyre hág, héjat szürcsöl, eldob.
Hófalak tövig bemeszelve. Madarak maradéka.
Villog az ég-szekerce boltja, holdja
hüvelye-hagyott kard darabja, kajla szablya,
hideg zsinórral beszegve – játék?
Láb lép, szárny bont, levegőt reszelnek:
toll-szőr-haj s egyéb textil meg bőr.
Hófalak mögött jó falat. Egerek menedéke.
Tétovázik a napszak: előtt vagy után?
Mosolya személytelen. Öklömnyi nap.
Bagoly pislog benn, kinn elefánt bólogat.
Sittyeg-suttyog kabátujj, nadrágszár,
páratlan szárnyak szelik a leget újra.
Komédiásként gördül át egy krumpliszedő véka.
Cél tárgyatlan, csak járás, csak élés,
holmi lézengés-tréning – nem staféta!
A hókása édes kristályai.
A szél-óriás vastag szája-széle.
A madártalpak izgága betűi szerte
A fák fekete grafikái. Étaséta.

JÁRÁS

Fokról

fokra

süllyedő

bár magasabb a páfrányos mező

– a kártya-árnyak kertje hát!

Nem nyerni kell

nem jó a bankra

plankra játszani.

A zöld sziget a kék madár

vak kőkezekben csapkod ott

vagy fújja számmal fuvoláján

újra-újra itt mulatja Marsyas?

Ez a szórakoztatás

miféle szórakoztatás

ha nincs hova?

Járás a fekete-fehér négyzeteken?

Lábemelgetés a senki porában?

Gyaloglás közönyös királyok harcterein?

Kopogtatás a kérdőjelek fehér

botjával

egy levegőre rajzolt

ház ajtaján hogy: kopp-kopp-kopp?

S még jó – de jó-e – ha végre: patt?

Fokról fokra süllyedő bár...
Nem nyerni kell nem...
Kőporviharban égő szakadéksötét.

A LEVEGŐRE RAJZOLT HÁZ

Hüllők hada húz körökben,
krákogásuk fekete felhőiből
a lángoló kötél mindegyre lecsap;
hajsütő vasakat csattogtató
és hentesbárdokat villogtató
patás szerzetek taposnak át meg át,
de a levegőre rajzolt ház...

(– egy üvegpohár oszloppá lángol föl
a mennyezeten átvitorlázó nap egyetlen
pillantására a levegőre rajzolt házban
egyes mozdulatok úgy szabják ki a teret
mint ezüst kés éléről leforduló
piros almahéjak: szerpentin-vonalban

– a levegőre rajzolt házban
mint egykor anyám hasában
térdeimet felhúзва lebegek súlytalan
dimenzióiban úszkáló tükörképeim közt
államat hű küszöbére fektetem
fülemmel belülről tapadok ajtajára
kréta-falai alján alszom álmomban

– kőóriások dűnnyögése ébreszt evezek
moccanatlan hold vízén fekete fák alatt

árnyékom a levegőre rajzolt ház fehér
ablakán kihajol és elnézi köröskörül
sötét halmokon ködúszta mezőkön
gázolnak énem arctalan alakjai)

EZ

Rügyeket hajtott a fehér orgona
rápillantottál Ez elfagy mondtad
hószagot szimatoltam a szélben
Ez el mondtam november huszadika volt
(borulna bőrömre írha!)
a lépcsőházban már versbe gondoltam
volna de a jelképesült szavak jelentésükkel
jelezték jelentésképtelenségüket
a „rügy” és a „fagy” és az „orgona”
sőt a „hószagú szél” is
november huszadika volt Ez elfagy mondtad
Ez el mondtam A kerítés sarkánál
álló orgonabokorról van szó: láttuk
rügyeket hajtott a hószagot nem érezte
Próbáljuk így: ültetéskor erős gyökereit
cipővel tapostam szűk gödörbe
megeredt mégis kibírta Mit is
mondhatnék hallgathatnék még róla el?
Egy pillanat egy szó következményeit
hogyan háríthatnám megnyugtató mederbe?
Nem a megoldás csak a szabadulás vágya hajt
Ez elfagy mondtad Ez el Ez

KÉT FÉRFI, KUTYÁVAL

N. P.-vel járkáltunk, alkalmas színhelyet keresve
a fényképezéshez; ne törekedj, mondtam
undokul, nem engem kell,
egy képet kell rólam, hivatalos
céllal, könyvborítóra! nyírfák, törpe fenyők
közé, magányos, négylábú székre ültetett,
akkor láttuk meg a kutyát, húzta
a lábát, lassan körözött, kóbor,
mondta egy járókelő a csőznek, s hogy beviszi
a közeli intézetbe, ne, kérte N., oda ne,
ott kísérleti nyúlnak használják,
nyúlnak? meredt ránk, megölik, mondta N., a ligeti
csász meg továbbállt már, akkor vigyük el mi,
nekem nincs hova, szabadkozott N.,
se nekem, dupláztam, bár eszembe jutott
egy megoldásféleség; foxi volt, tarka, hosszú szőrű,
horpasa beesett, vakargattam az állát, szerette,
hátára fordult, szemeit lehunyta, gyere,
kutya, mondtam, mert a megoldásféleség fölrémlett újra,
s hogy mi magunk is tudjuk, milyen az ilyen,
s bepillantván az éppen jelképesülő kutyasorsba,
összenéztünk, de szentimentalizmust félre, ehh!
te, mondtam N.-nek, nem beteg ez a kutya?
vigye haza, Uram, isten is megáldja,
gyere, Bundás, gyere, megvolt a neve, jött,
az átkelőnél N. a karjába emelte, fiatal kutya volt,
könnyű, gyere, jött, mentünk, két
férfi, kutyával, aztán a Thököly útnál
megiramodott,
még eléje vágtunk,

de fölgyorsult és mereven előre tartott orral,
egyenletesen riadt futással eltűnt
a Keleti pályaudvar irányában,
káromkodtam, fájlaltuk, hogy mikor én már,
ő éppen akkor;
a képeken csak árnyak,
kölcsőngépen dolgozott, mondta N., azért,
szerintem a kutya,
mindennek a kóbor, hosszú szőrű foxi az oka,
bár azóta a könyv is, és N. is, meg a gazdátlan évek
futása –
és ami meglett, az sincs meg, borítóval
és baráttal ilyen kalandot többé nem remélhetek.

A KÉPZELETBELI FOLYÓIRAT

*Zelk Zoltánnak, aki azt álmodta,
hogy a Nyugat nem szűnt meg*

A képzeletbeli folyóiratot – azt hiszem – nem Babits szerkeszti, magától kerekedik; hozza a költők jobb verseit: sirályosat, szöszmötölöst, alagutast és négykezeset; tárlatokra látogat, ló- és hangversenyeket rendez mellékletein, bakugrásig hívogat, illeg-billeg, fazékba kukkant, dolgozik; az éjszaka bársonyára hímez sötét pöttyöket, motívumokat, kérdőjeleket, tücsköt-bogarat; saját levében fő a képzeletbeli folyóirat.

A képzeletbeli folyóiratot – ezt hallom – némelyek telefonkönyvből keresik, nyomozókkal; kezükben térkép, zsebükben pecsétes ajánlólevél, de nincs ajtó sehol, orrot fújva bekopogni, se ház, hogy portájára, „érte jön”, letegyék; megíratlan kéziratokat pörget

alvilági szél, az utcákon póklábak röptetnek foszlány-híreket, a szerkesztők enyves évkönyvben kutatnak; tegnap a borbélyszék, holnap a vakablak; a képzeletbeli folyóirat kiismerhetetlen.

A képzeletbeli folyóiratot – azt hiszem – nem rejti cím, se taxi nem éri el, de súly; szava csönd és tény és jelen: fénylő bogok a ruhaszárító köteleken. Te a Nyugatra gondolsz, én egy kávéházra; összszekerülünk a szöszmötölősben, alagutasban; rikkant az őszi erdő, felhőtlen ég dörög, galambcsontot szopogatnak az ördögök; sárgul sok arcél, lesz még a barátság divat; megszűnne, ha megjelenne a képzeletbeli folyóirat.

LEV-LAP CSOÓRI SÁNDORNAK

A mondatok

úgy végződnek, hogy „neked” és „veled”,
de nem találom a kezdetüket.

Észrevétlen az ellehetetlenülés,
nem belőlünk – rajtunk növeszti át
téphetetlen gyökérhálózatát, és...

A mondatot ma végigmondanám,
ma röptetném: fényes fácánod legyen,
hóagyarak fölött villogó vasárnapod, de
ez nem vers, nem kendőlengetés
(sem holmi kávéházak, meg sem
született részvénytársaságok ábrándja,
mely kelletlenül is megidézi a régi
és az új arcok rohamos pusztulását
és vidámkodó lev-lapjainkra is
a torzult jelentés pecsétjét üti!),
ezek csak egy személy szavai

a másik személyhez:
kihez ki, persze, meghatározó.

„LÉTESÜLÉS”: EGY FÜRJ SZÜLETÉSE

Mészöly Miklósnak

Részben 1980. június 13-án vette kezdetét
Kisorosziiban, hangyák, csalogányok, akácvirágok
és szúnyogvadászó kétlábúak délutánján,
részben másnap délelőtt (most) erkélyemen
(fekete tintát kapirgálok egy géppapírra)
részben még tavasszal, a Thököly úton
tervezgetve születésnapodra holmi jeleket,
részben még korábban, elszórtan az évek
gyűrűiben, valami fában az elme és a szív
vonzódásai, egy nevezetes összejövetelelen például,
fölbogyborékoló nevetés a Városmajor utcában
tíz éve, már az Eszmélet földbe sulykolása után,
részben...

Kinyomozhatatlanok e „létesülés” kezdetei,
a felszín gyötröm így, téblábolok, a struktúra
szúnyogcsípéses bőre ez s nem a magma még,
az *oda* s nem az *ott*, sőt: imitáció-imitálás,
bár *ez* és *az* mint *út* és *cél* gyakorta...
... a „létesülés” így lesz leleplezés és játék,
míg magára nem talál bennem és meg nem hasad,
hogya résen át majd kitóduljanak
ropogó hátú szárnyasaim és rongyos
nadrágban, fényes szakállal, vállán kasza,
egy fűben csörtető az almafák között,

egy apám képére álmodott csöndes isten;
sapkájában fürjcsibét hoz, nyújtja,
s én a délutáni boltozat ferdén hulló
sugaraitól hunyorogva a csibét
 tenyeremre bújtatom s adom tovább:
nézd, mi történt, mondom, egy fürj született
 – tiéd.

KAVALKÁD-SZINOPSZIS

Sándor Pálnak

Dorottya – mondjuk – létrával,
ő lesz a legkisebb királyfi jövendőbelije,
rímeljen rá a banya-kánya sárga
lábbelije, múltbeli túsarok és társa,
továbbá: két alakban egy személy a főhős,
Geb és Rob hátát vihogva összeteszi,
fűrész a fűrész a holdban eszegeti, zeng,
cintányér tenyere tapsol rosszkor, kár!
a parafrázis perforál és vége, bang!
zsákból a szög megszök és bök be a talpba,
néhány fejlemény mégis végbemegy,
a szegény menyétek fölvitézlenek s lőn
lélekvesztés, fejcsere cifra palotában,
megtollasodott kérők kurrognak kalitkában,
mert a jövő ta-lányos maszk, mulatságos férfi-
száj és rémült szem, roppanékony halánték,
tehát: kavalkád, sárteknő, pocsolyapuff
és más motívumok keringője kell, bál!
kertben-közben sokszoknyás almafa áll,

de tudja-e Pál, hogy mit kapál,
ha álmában kaszát kalapál – tudja!
kalap! kalap! Fogtam egy nyulat, makog.
Útra készen, uram, az alvó toprongyosok,
a szenesvödrök, párás ezüstkések, a spongya,
utóbbi személynévként is vagy kellék gyanánt,
mintha passiót játszanánk: Krisztus-mimusok.

RÖGTÖNZÉSEK EGY GYÖNGYÖSI PADON

Ez a pasas erőszakos,
dudát nyuvaszt, úgy szórakoz.
Kerék nyikorg, kocsi kivág,
guta üti: bomlott FIAT.

*

Harang kong: a
torony gombja
kék égbe,
arany gömbje
zöld szélbe
száll,
haragom a
harangmadár
fölkapja,
veréb-zsivaj,
nem harci dal,
szétszórja.

*

Gyöngyösön gyöngyöt gyűjtöttem,
gyöngyömnek nyakat kerestem,
napfény-golyócskák ragyognak:
fölfűzöm Sándor Juditnak.

*

Tüsszentettem. Tút kerestem,
szóltam: mi szúr a napfényben?
Bóbiskoltam. Kódis voltam,
kéregettem, gyöngyöt kaptam.
Ábrándoztam. Átváltoztam.
Tüsszentettem. Fölébredtem.

*

Piros-fehér padon ültem,
árnyékomnak ezt dúdoltam,
rongy szeleknek azt fütyültem,
járókelő szamaraknak,
házakon a vakolatnak,
rúzsos csikkhez, tök plakáthoz,
jó apámnak rossz fiához,
fordultam egy vén zsványhoz,
fűnek-fának ezt fütyültem,
magam voltam, így hülyültem,
míg a piros padon ültem.

MESTEREK SZÓLÍTÁSA EGY ZSIBVÁSÁRON

Ádám fiam rajzaira

Fiókám,
a csíkos vagy a pöttyös,
a sárgakéket vagy a zöldlilát,
a léghajót vagy a papírsárkányt,
melyik milyen micsodát
kaphatom kölcsön kirándulásra,
házak és fák fölé,
a szemüveges Nap
és a kopasz Hold hazájába?
És tegyek-e kalapot?
És jöhetek-e mezítláb (én is)?
És szárnyat, fiókám,
szereljek-e hátamra szárnyat,
vagy légcsavart a kobakomra,
vigyek-e magammal ejtőernyőt?
Vagy csak vágjak neki – bátran?
Madarak csőrétől,
villámló nyilaktól,
véletlen veszedelmektől ne féljek?

*

Hol van a hopp meg a kopp?
Hő, te, hékás: hol járod?
Meglátod: nem tánc-hely a fej,
csupa haj, az a baj,
hepe-hupa, pukli,
rumlira bumli,
döngetni, rúgni: hiába.

Szegény láb. Kitör a félsz!
Rosszul jársz, ha fejre lépsz.

*

Fekete kémény, zöld cserép,
sárga ajtón a láb belép,
kék falat lát barna szem,
s szól a száj: „Kedves mesterem!
Színek mivégre és hova?
Miféle vásár ez, koma?
Grossnak és Boschnak a zsidje?
Van erre valami tippje
vagy toppja vagy lopja? Na, ki
vele, ki! Valaki, aki
ekkora zúrben a dörgést,
mondja, ha ismeri, önként:
*Ön szerint énként az ember
szállhat-e szárnyatlan, mester?”*
Fekete kémény, zöld cserép,
vihog a mester, él a kép,
zsibong a vásár, áll a bál,
senki se bánja, mit csinál,
a bánat innen messze fut,
nyiss neki sárga, kék kaput.

A KÓBOR CERUZA TÜNDÉRE ÉS A NÁDBUGAVADÁSZ

(a kóbor ceruza tündére édes ismerős
szólítja a szóbohócban bujkálót: gyere!
a nagyfülű fiút: te zöld te cserepes szájú
gyere te nádbugavadász!

jelmezbolt akkor zsinóron aláereszkedik
kiülnek a dáliakerekű éjszakapartra ketten
társalkodásuk tanúja a tojásdad diák meg én
hallgatjuk Kisasszond bükkösében a szelet)

(a kóbor ceruza tündére talán elnehezül
fésülgetni haját egy cserfa tornyába ül
vörös cserfa ágán bagoly gyöngye lángol
zsombékos rét a feje alja éjjel

és a vadász mert puskát sose látott
cserfa tornyába mindjárt fölkiáltott
röppen a madár szárnya összecsattan
kökényfák havaznak csönd-balladában)

(hajnal van álomsárga résen át belépünk
„Teve Púpja kapitány utasa vagyok!” „Mehet!”
ő a megmondhatója hódolat kit illet itt
régpiktorokat és térképészeket azt mondja
a tündér és a vadász marokszám szaggatja
tíz ujjal tépi Édesfagyökér ország szellemei
nagyszélű szürke kalap alól nézik az esőt
senki se kérdi meddig tart mit jelent)

ÉDES FAGYÖKÉR

ki vagy mi vagy te Édesfagyökér
ország aranyház szerelem vagy te Édesfagyökér
almazöld sáv égboltom alján fénypalló

(Kátránnyal kimázolt csomagolópapír az arcokon?
Süllyedés a hulladékok párologó völgyébe?
Az ól-fölcicomázás tökéletesítése villogókkal?)

Rombolni-rontani buzgó agyarak bordát törnek?
Vásári méznyalogatók istennőt apróznak?
Megszököm a parázna paraziták fatornyából.)

fecskefogaton surranok öbleidbe Édesfagyökér
követem a bodzafejű nádszárú nyílvesző ívét
ahova hull oda elmegyek olajfaligeteidbe én

tengered hajnala palaszürke selyme csendsima
szikláid mesebeli árnyai öröklött utópiát
mosdatnak életre-halálra emberfiát

te az istálló barmait jártodban összekolompolod
és a füled mellé tűzött galagonyaággal szoknyásan
hajasan illesz előttem szépségem Édesfagyökér

utcáidon sétikál egy kesze-kusza társaság
mezítláb csattogunk naptól meleg macskaköveiden
leütött tökfedők gurigáznak eszeveszetten arra

gyógyulás vagy a láz kígyóit te visszavered
ábrándozás részege vagy te a holdfény italosa
céltalanságom révésze régész múltakból jósló

legyél ha vagy ha nem vagy te valaholi valami
te remény hóbertosa talányos mutatványos
utánad mondom litániásan súgd csak Édesfagyökér

TEVE PÚPJA KAPITÁNY UTASAI

Teve Púpja kapitány utasa voltam én is
rézkorlát villogott szeptemberi hunyorgásban
százezer golya örvénylett Délre fekete-fehéren
haladtunk az áhítat városának téglatornyai
visszahátráltak pislogó lepényhalak jöttek
sírályok lemondó szárnycsapása hullt ohó

és kérdeztem mindez mit jelent nahát
de Teve Púpja kapitány utasai flegmán
szotyolát köpdöstek a fölsikált fedélzetre
vagy újságpapírból lekváros buktát majszoltak
és így ért véget az utazás megfeneklettünk

kötőtűvel átdöfött szalmakalapot kőpapucsot
nyakba akasztható bőrbukszát és más édességet
osztogattak fejcsoválva a parti nénikék aztán
Teve Púpja kapitány meg szortyogtatta kupaktalan
porcelánpipáját kérdeztem némán miért nem
trillázik rigóhangon mint beszálláskor tette volt

savósárga arcát közénk dugta ott a hold
elszéledtek Teve Púpja összefércelt utasai

EGY VERS ÉS NÉHÁNY TARTOZÉKA: ELŐZETES FUTAMOK, UTÓLAGOS MUNKÁK

Egy semmiség följegyzése

Megjelent egy kottafejű kis fióka,
dudorászva zártam be a fülfiókba.

Részlet valamihez

Zsíros lószőr-vonót rángat a fekete szél,
vinnyog a sodrott birkabél,
fagyos hold-hal foszlik egy kutya fogsorában,
s a macska farkára kötött
tavalyi disznó fölfújtt hólyagjában
kukorica csörög. (Állati éjszaka.)

Kezdősorok ugyanahhoz

A vadrózsa kemény gyümölcsceiben
egy lekvárfőző álma érik –

Irkalapon toll iramlík türelemmel át,
a rózsza-cél egy idill istenével álmodik –

Vadrózsa-árnyak illegnek ott
és rókafüll lángol alkonyveresen –

Szópróba

bicske bicska bricska
lepke álma lámpa lángja bánya bánja
el-roncso-locsko-mocsko-lódom

Képszemle és dallamkeresés

Hideg héj az éj. Havazik. Tokba bújt a hold

hajlik a dombhát íve eget a földdel –

Hajlik a dombhát íve vörösbe,
lángol a rózsabokor –

Lángol a rózsabokorban egy isteni fő –

Sötét-fehér. Kalapként rézüstöt,
karként óriás fakanalat emelget (lenget).

Elhatározás

Papírszobámban föléled a lámpa,
lepke-lélek száll a lenge lángba.

Egy vers: valami semmi

Cserépfazékban őszi vadrózsaág:
nézni s érezni nyelvemen a bicskeíz
fakó zamatát – elég.

Mihez?

Valami semmihez,
csöndes kuszasághoz, sehonnai sehovaihoz,
kezem valami semmi szövésen motoz,
a mintát ámulva megtapintja,
nincs bölcsebb, mint a kezem ujja,
tündéri biztonságom,

a bejáratot így megtalálom
ing hasadékan, meleg öl-völgy-mélyben,
pompázik a vadrózsa barna-zöld cserépen,

mögötte domb domborul az égbolt alá
s alatta

fortyog a bicskelekvár,
csattog asszonyi szövőszék, hold megérik,
világhírek rezgetnek alkonyi fésűt az éjszakában,
hajam borzong a lámpavilágban,
azt mondom: kontinensek,

rímem rá: senkinek sem –
körmölök, mert rám ragadt a járvány,
dőzsölök egy rózsabokor árnyán,
képzeletben mázas

cserépedénybe helyezem az ágat,
legyen tehát tettese a nagy nekifutásnak,
gondoljak majd vissza: ott a dombon ezt,
és nem mást, így és most akartam,
fészkeljen egy madár is a piros bokoraljban,
csiripeljenek kis kottafejű, kopasz fiókái,
húzza lószőr vonóját az éjszakai szél hülyén,
egy szál szőrt hasogasson a hold-él gondosan,
hasaljak vadrózsa sátramban, kibontakozva
kicsinyes hiúságom héjából és eltaszítva
a néhai nagyratörés visszalopakvó ordását,
kalapos árnyat a falon,

kövessek valami semmiséget,
hogy bicskelekvár-koromat glóriába ne vonja
poshadtságuk,
(faggyúszagú kéz lógna képembe, ernyedttőgy,
kesztyűje a herélt bizalomnak)

kibújni ebből,
közülük: átvágni

a birkatürelem irkalapjain,
rózsa mint cél, illegjen hiába,
jó nekem ez a barna váza,
vad rózsa-bogyó-semmiség,
édes kitalálás-ellenállás a péntek-éji éjben.

Egy verskezdet folytatása

Vadrózsa-árnyak illegnek ott
és rókaful lángol alkonyveresen
a csalános ligetben,
egy tündérkirálynő holdfényes tompora
fölött falánk szúnyoghad zöngicsél,
kecskesíp szól, zsombékos rét cuppog,
a kópé isten rekettye-ágot hoz
és elhessenti a szárnyas felhőt.

Második folytatás

Vadrózsa-árnyak illegnek ott
és rókaful lángol alkony veresen,
apám mesebeli gumicsizmája
surrog, a fölmagzott lósóskák
térdét verik, jön, vállán kasza,
vasutas zubbonyán hideg számócavér.

Egy részlet kidolgozása: „világhírek”

A csillagöv állatai hidegen
ragyognak az éhségöv lakói fölött:
elérhetetlenek.

Mentegetőzés

Ha koslatnak a poshadtak
és faggyútól bűzlik az éj:
illúzió a rózsa-cél.

Alkonyi fésű: epilógus

Óriásfésűn zöngicsél,
járkál gyümölcstől megkönnyebbült kertben,
a vastag szájra darabka selyempapír tapad,
az ujjak szórakozottan billegetnek egy dallamszerűt,

a séta körkörös, a tekintet figyelmes,
a meztelen kar libabőrös,
sapka fönn, cipő lenn, középen ő maga:
valami létező.

KOCKAJÁTÉK

1

Akváriumfényű kockában ültünk akkor,
nyelvemre szaladó ostya most az arcuk,
nevük nosztalgikus dallamokat csöndít,
pördül a Belvárosi Kávéház velünk,
két évtized bádogpoharában csörgetik
a társaságot jégtüskés boszorkányok.

2

Kockáznak a macbethi boszorkányok,
futnak sötétlő lábnyomaik: éretlen holdak.

3

Mezítlábas angyalnyomok a porhóban,
az új évtized arcai is eltorzulóban,
acsargó ketrecekben, sivatagi sódombokon.
Megfeszülök átlósan egy utcakőkockában,
fölriadok hajnali kaparászás hangjaira:
nem lettem gereblyézett parkban
gipszdiszkoszvető.

4

Két-két telefirkált oldallapnak azért
nekidőlök talpammal, tenyeremmel,
tolom kifelé, tartom, rám ne omoljon.
Az ördögfestés kockázata: feléled,
tiltó hangjaid hívásnak hallja, megjelenik.
De ha vasvillát vág belénk váratlanul
– és te szólhattál volna?

5

Egy madárhegy örült hangversenye,
amorf test a kockacsönd helyén.
Együtt a keselyű-röhej
és a csibe-pityergés.

6

Hatodjára: mit dobtam, mit dobtam,
játékból hova hullottam,
tenyérnek, minek kellettem;
mondókám csonka, csalóka zajlás,
megzötyköl, elront, figurázik –
kérdés marad.

LEPORELLÓ

bányaéjben lámpalélek
valami testben éppen
csuromvizesen meglehet
égtájtalan moraj elől
szembeszélben itt lohol
még épen

*

krumpliszedő kosár dohog
fa-korára gondol a sárveremben
fűz nézte erdei-zöld tóban
holdhölgy fehér hasát
és halak

*

zsiráf nyaka lomb-padlásig
emel óriáskígyó-fejet reggel
víg verebek rügyeznek széjjel
pata pincében gázol estig
állatos mesét mondjak-e hmm

*

ez a fateknő jócskán piaci
nem lehet benne tartani
sós húst hurkát kenyeret
ezt nem apám faragta
pólyás koromban nem ringatott
nagymama sem vitte fején
nem csónakáztam benne nem –

rét vízében fordított ház
és tűzköppő mozdony tolatott

*

szeretem ezt a parkot
ízléstelen kőszobrait és
a játékszerek ábráit éjjel
a lombok filmszerű sóhajában
kedves kísértet borzol
hatvanas évek hajamba markolók

*

hát még az ötvenesek

*

ugorjunk haza festőlegény
csattogjon alattunk kettős létra
mondjuk mennyezet-mázolásnak
nevezzük ezt az évtizedet
vigyorgásnak
erre csörög a dió arra meg a
én más maskarába öltözöm

*

a dib meg a dáb meg a sitty
meg a suttyom viládivattozás
hogy a cső mindkét vége lyukas
hogy a pacának lába nő
dolgozik az égi szántóvető
lépcsőház szikrázó kövén
víz buggyan a disznó rajzok
tántorgó kezdőbetűk szívek élnek

*

orrom előtt célszalag semmi
a cél az embert befalazza
tétovának látsz félrevezetlek
testmozgásom rossz lenyomat csak
márgás mocsok égeti talpam
járni s nem jutni sehova
elhasznált kibúvó
se néző se versenyző hovatovább

A HETES AUTÓBUSZ

a piac és a pályaudvar tájékán a megállóban
hátamat vakolatot vedlő ház falának döntöm álmosan
arab és lengyel szavak törmelékét hallgatom míg a hetes
busz befut és belsejébe nyel – a novemberi nap
malterszürke fényében hunyt szemhéjam belső falán
fügét mutat egy pimasz árny alkarjával disznó jeleket
int dúl-fül robban rebben tűnik itt van újra ugrál néz

jön – a közeledő busz jeges reflektorával tapad rám
és ellök a faltól kiröpít mintha borotválkozó tükröm
fényalagútjában siklanék sebes talpakon világgá hogy
pusztulj tőlem de ő grimaszolni tanítja arcomat két sötét
árkot mélyít ügyesen az orr-dombtól le az állcsontig és
dolgozik fönn is erdőt irt forró lehelete bőrt ráncol
heve megfagy vastag szappanhab-hó hull maszk lesz

rajtam vigyorgásból én mögötte feketedek a piac suttogó
angyalai ágyneműt árulnak és kvarcórát késes férfiak
ódalognak a pályaudvar zezugaiban horkolnak ébren

egy hófejú pasas a hetes buszra várva botladozik ott ne
kérdzd ki az én vagyok az egy novemberi pillanat óriás-
lencséje alatt föllobbanó gyufaszál kabátom odújában pislogó
délután két órakor a szemhéjam belső falán egy film

lassított felvételein a hetes autóbusz harmonikázik
fiatalabb éveimből édes dallamot csuklik böfög ezüst
szaxofon szakadó hóesésben fejetlen utasok toporognak
a volt Fehér Ökör vendéglő borvörös tócsáiban csárdást
járnak fekete gumicsizmák és sikkant sok torok mert
üresen suhan el a jármű kormányja pörög megfarol a
kivilágított fémhernyó vak éjszakadéka vágódik

és befut végre a hetes autóbusz begördül bársonyon
duruzsol a motor és csettint sok szárnyas ajtócska villog
a nikkelezett belső rész alumínium maximuma mosolyog jöjj
kegyes kisfiam sós kútba teszek onnan ki se veszek
kitty-kotty kettő galagonya kettő évem negyvenkettő
mit csinálsz te csirkefogó hol marad a hetedik sor
jönnek a törökök –

jön a hetes autóbusz síppal dobbal nádi-hegedűvel
vásárosok járata iniciálék évada igriceké ketreceké
ó milyen fülbemászó az üres fogantyúk csilin-galan-gelése
ó én megátalkodott csöndkuporgató míg vissza nem hőköl
ennyi tétováság láttán a jármű ablakhomloka és el
nem vágat a pályaudvar és piac kétes övezetéből hol
hunyt szemhéjam falán az árnyak most már szabadon

hétfőn házias napfolt-tevékenységeim láza űz
kedden kitérő a kereszt dicső hegyére nem megyek
szerdán szuronyerdőben futottam rossz civil

csütörtökön csámpás cipőm csónakot utánoztál
pénteken párosan dűnyögtünk félig elmenőben
szombaton ugye kölköm-bölköm szabály-szegés lesz
s megvan a hetes autóbusz vasárnap

SUTTOGÁSOK ADY ENDRE ÉJSZAKÁJÁBAN

vakügetésben holdasan
áthalad előttem hatalmasan
trombitás angyal nem kíséri
köpenye szárnyal külön a kalapja
tölglyfatönk-test sziklafő-moraj kezelői

lásd a lovast ha láthatsz
részezen sugdosott a folyó
locsogott lucskosan gázoljunk benne jó
felhőárnyékos szeme fehérje kékeresen
márgás szántásokon csörömpöl gőzöse
leskelődünk hallgatózom telik évre év
gramafondivat dúl dallamra éhes provincián

füledbe sugdosom lásd mily nehézkesen
sárfészek-ragacsosan lompos a vágatása
tűzbogarak felhője szegődik nyomába
cikkán szent fényességük vibrál szerte
sikoltva nyílik csörtető csizmának zöld vadon

suttogásomat meg nem hallja elfoglalt
könyökével betaszít kabátja ujjával elsodor
morzsalékot márványasztalról szétfúj lesöpör

csapkod maga körül esernyővel tulipánt lefejez
betántorog a méhes ajtaján ledől

súlyosan alszik kőporos álmában újra áthalad
rossz ujjasként kék eget kanyarít vállaira
viselkedik boltozatosan égi testet ölel fázik

itt láthatod átvonulni a szutykos városon
földbarna arca fenyeget a búzpiac és
aranyvicsorgás szörnyeie egerésznek itt
koszlott papundekli bőrdöngye mellett áll és
nyakkendősön várakozik a pályaudvaron
térde fényes és véres

elborzaszt suttogom áhítatosan játékos úr
hazardőr fennhéjzását tudva suhogtató
rekedt hajókürt-őrjöngések köröskörül
az irracionális kesztyűnek itt korpaszaga van
hátát üres szék hattyúnyakának döntheti

AMORF

Érzi az ember: kénsárga hőfelhő
gomolyog koponyájában, amorf lidércnyomás,
érzi felfúvódni csontdobozban gumipolip hasát,
mizantrópiája mártírglóriákat vizionál
bagariaszagú katonák metrózó hada láttán,
(a nyírott tarkók egy siratófal természkövei)
latolgatja lappangó szerencsétlenségek utáni
tér-idő-szerkezetek tojánhéj-tragikumát,
érdek és érzet tócsáiban csúszkál eszesen,

mérlegeléstől undorodva tapogat: mit hát?
tartózkodás és lelkesültség enyves masszájából
torzóvá tapad rémült, szomorú verse-mása,
fülében a sterilizált hírek petéivel
és a kárörvendő hiénák vonításával,
szemében a közép-kelet-európai ég
hagyományosan szürke vasboltozatával, vár.

OLLÓZÁS

sül a sárga égitest szürke zománctepsiben
birkák bégetnek kátrányos kánikula-vagonból
hangszóró darál fék nyüszög poros hőben
kolbászt felböfönt mustárral és sörrel
utasait kiokádja a pannon állomás

egy arc kunos járomcsontjait viszem
bőr-istrángokat érzek izzadt hátamon
a délután tárgyilagos képeit versé
ollózom röstelkedve hogy mind kivágot
resti-tükörből pillog rám a korszak
óriás madárszeme vizenyősen véresen

érzékeimben a kuvikoló jövő
és a megalvadt múlt kottajeleivel
dallamot erőlködnék ollóm csattogását
egy szó-szabó nyűglődik itt zenét
viharzó túlköléstől réműlve-némulva
haját markolva emeli fejét a kreatúra

TÜKRÖS

Magyar ég, száraz ecsettel – meszelővel!
Húzhatja inaszakadtáig az ember,

stílusbravúr és állkapocstörő szavak:
kerek cementfejek fülébe hullanak

és bokáznak, vívnek alantas porondon;
pojácaként kell bábok közt átpörögnöm,

asztaluknál túrnöm álarcom szégyenét,
viselni muzsikusok ijedt mámorát,

mert most van a nap lemenőben – elfogyóban,
ki lesz hal a mesebeli, száraz tóban,

én nem leszek, én mi vagyok?
A kiáradt ég partja mentén lépkedek,

bakacsint húz, lám, a rojtos baldachin,
vőlegénynek öltöztetnek rémeim,

kertünk alatt egy menyasszony-lidérc,
az identitás tükröse kísért;

tükröse, csöndese, sírós vacogása,
vánkosba fullasztó éji mormogása;

magyar éj, szurdékos sötét, vak boltozat,
végszóként az istenkereső képzelet

hallomásos jeladásai cirpelnék:
űrsüketségben ezüstlő tű-rovarok.

MAGÁNBESZÉD EGY HÖLGYHÖZ

a képeskönyvekből ismerős zászlótartó hölgyet ma
megostromoltam merészen ó pardon Delacroix mester!
tenyeremben puha vállagömbje selymesen lágy volt
hölgyem szoltam hagyjuk a kénes ágyúdörgést nosza
itt a barikádok és kalapos polgárok háborúja dúl
itt bőrünket hiába visszük a vásárra kár lenne kár
ezek a telt keblek hölgyem és képzelem tovább mert
gyerekkorom óta mennyit színezgettem mint szokás bár

a fiú álma harc bizony és ólomkatonáit jó fapuska védi
volt nyilam pisztolyom csapatunk ellenség várak és csaták
lángolt az ördögsövény mi vágattunk csillagos lovakon
isteni napkordét vonszoltak felettünk felhő-elefántok
liliomhússal élt a nyár kék dongók dörmögtek hozzá álmosan
siklott a sikló hold havas éjszaka csúcsára föl

és a kamasz-futások hölgyem fogcsikorgató zokogásaim
tekergések Angyalföld utcáin szenespincékben matatások
rángatódzás izzó szivacstalpakon vatta-éjszakában
a rádió varázsszem-zöldjében az Ön erotikus pillantása
hogy világbirodalmam hőse vagyok egy hentergő hodályban
gyerünk előre hova? kérdeztem buzeránsok balekok lányok
stricik és szegény-szürke arcok vállak keserves áradatában
sodródtam tovább míg isten vezéreljen szólt a professzor
mert október huszonharmadika volt mintha víz alatt
taposnék most akkori fejemen vonulnék vele aki
lódenjén barátja agyvelejét viszi fuldokolva –

a háború hagymázás árnyjátéka sztálingyertyás éjszakái
és az acélfejű katonák anyám mögött és a repülő-rovarok

a templomi égen tetves menekültek gyilkosok szörnyek
az erdei kísértetek puszkagolyó-fütyörészése és imáink
hogy apámat vezesd haza isten: mint a mesében!
mintha állatok és csillagok színpadán végzetesen –

de ott hölgyem akkor s már tizenkilenc évesen
rútul rászedett aluszékony én tapogatóztam iszonyodva
a köznapian olcsó ocsmányság és a szent düh sarában
és rémüldöztem visszafelé még évekig eszemmel aztán
kerülgettem az októberi éj vak lámpaoszlopait

a történelem vérhabos medence hölgyem jó tudom
tanuljak úszni és növesszek kopoltyút jó de az ábránd
a térdben robbanó lendület hogy ki a barikádra „föl föl”
a végeérhetetlen szeretkezés ígérete hölgyem a hajrá
az életkorokból rügyező öntudatlan levél persze bízvást
s az idő kétértelmű mosolyában vergődő csip-csup tragédiák nem
a természet édes túlzásai és a vágycsapdák a testben tovább
hogyan belátjuk bölcsen és fanyar elménk vad férfiszemünk
lehántja hölgyem a kebeltartót és a hosszú szoknyát
hiszen az érett hús a tompor tört ott át mesterien

harmincéves korára kifényesül az ember azám fülel szuszog
szeme számol de szíve közbedobog és feje lázad siet lassan
próbál fából vaskarikákat húzni régi vaskarikákba
lám a hatvanas évek tavaszai a rügyek az orgonazöld ügyek
lám a helyi iparosok dűnnyögésében világszimfónia szól
tündérváltozatok műhelye lesz a világ és a szent poézis
madara tojásait kiköltve fölszáll dalolni tanul társalkodik

és ekkor ismét a félrelépés hölgyem a kiszúrt légyott
rongy léggömbként lánctalpak alatt és utasai totty!

ezt a ringyó-technikát a csábítás rossz céda-trükkjét
ezt az előre vetődést a nyíló térdek lágy részébe gyönyörrel
zuhanást hülye szalmaszék hideg lábai közé pocsolyásan

ugyan miféle harc lehetne még az egyetemes romlás
az önsúlyától süllyedő ellenében miféle romantika
elfojtás és megvalósulás aránytalan szögében báván
a képeskönyv-nosztalgiaikat gubóként lerúgva hát
elundorodva és megelégtelve és kitanulva sorra kényszereit
sem a szív sem az ész sem a test sem a lélek nem és nem

– de még emelek lábat és fordítok fejet még van talán valahol
valami más valami rejtett zugban és gyanánt meg tova-
vágó bennem a hölgy halhatatlan halmai rései
vágó a barikádtalan ismeretlen völgy-próbák után vágó
a kereső ujjak szemek tündérvágya valami régimódi újra

– hölgyem a szerelemben már nem járatlan éppen tartózkodóan
keresem kegyét a privát boldogság háza nyitva tessék
jöhet és a görcsös nyeldeklés a mézbe adagolt epe vagy
viszonylagos fényünk az örökmozgó tükrökben körbe-körbe
ne riassza el már egy jel egy érintés is jó egy óra is
örvendezünk s közeledvén az ember halkal elidőz bókol
ha madarat fogni nem is remél

RAPSZÓDIA

a lemenő nap rózsasárga
nincs kiáltozás
se más heje-huja semmi
lélekforma teknők loccsanásait
hajamba-csirregő madarakat hallgatok

surrogó talpakon a szúrós fűben
csaláncsípéseit lábszárain véresre vakarta
ötéves? tízéves? tizenöt? ő halad át megint
sziszegsz fölötte citromsárga égbolt szelekkel
zúgatod vörös cserfáidat este
vonataid fájdalmas fütyteit fölém csavarintod

mit csinál a bolyongó fiú erre kit keres?
a beharapott szájjal égő tekintettel érkező
ha ő meg én így egy személy most mit ért ha
megszólítom te hé te nagyfülű vézna
miért szólítom mit mondhatna még?

múltja mint a borjúfül úgy kifordult nekem
hozzá vissza nem soha nem félelmeihez dehog
beharapott cserepes száddal megérintesz-e mikor
suttogsz értem a délután meszelt boltjai alatt?
tükrömben keringsz sötét arc
szerelmesem combjait lesed éhes kamasz

megmosolyoglak törekvéseid lázában kaptató
képzelt kalandjaimat kifigurázom
a pálinkafőző trágyadombján didergő táncosnőt
és a páfrányos erdő gyilkosait

hangyatozásokat holdba rugdaló bolondom
szederfán lovagló lyukas fene-kü-hü-brü-hü-hüü
egyek vagyunk mi ketten a buborékos
szürkület gólyalábú szellemei rám fércelik
lobogó inged árnyékát vágta! mondod vágta!
a lemenő nap rózsasárga korongja után
laza gyepelőkkel holdtölte partján szeszélyesen

jössz és fölkavarsz ki vagy? mit akarsz?
hova te vaksi te szájaló te senki
se nézők se versenyzők sem borotva-ösvények
sem óriási furcsa birtokok rejtelemmel
nincsenek te sem vagy elküldelek

te gyerekkori arcaimba öltöző
te rémeimet és álmaimat átható erő
egy rapszódia héjába zárlak elfojtalak
másként hogyan is élhetnél

SÓHAJ

Fák,
lépegetők,
 zöldselyem ernyők,
 tölgyek,
 platánok, nyírek, pineák, fügék, fenyők,
szél haját fésülők,
 ég udvarát söprögetők,
sóhajtozók a tenger morajló szerelméért,
ti levelenként reszketők –
 úgy szeretnék élni alattatok,
 mintha volnék szárnyas madaratok,
 bármikor
 magasba
 röppenő.

APÁM KERTJÉBEN

a kert rózsái

egy bordó meg egy sárga
szemben a túlpart kék dombjaival
szemben a barna papírzacskókat
durrogató vihar
dühével és a krumplivirágok
lakodalmos gyertyáival
a tökéletesség közönyébe zárva –
némán kiált két rózsá-pojáca

*

ribizlilángolás bokrában feketerigó
almafa-sátorban légtornász ökörszem
fűz vessző-székben napraforgó ember

*

susog a szőlőlevelek dicsősége
odafesti árnyát a piktor a képre
fölcsap a zöldből egy dália áriája
uborkát sárgára hizlal hó s derű
bíbelődik salátagyökérrel
porhanyó föld a fekete éjjel
rág a lótetű
s glisszandózik a hold: villanyfénnel

*

hát az árnyak mit csinálnak
éjjel-nappal csak pipálnak
kísértetek csilingelnek kék zománcon
fölmásznak kútláncon

suhogó alsószoknyáikat az ágyásokra
átlótt posztózubbonyaikat a déd- és
ükunokák hintáira dobják

TÁJKÉP TEHENEKKEL

A levélréseken betűző nap tehenek orrán és platánok derekán tenyérnyi fény-foltokat játszik, mintha Paál Lászlóé lenne, még a fontainebleau-i erdők hideg vermei, a békás tavak fényárnyék-fenyegetései és a fekete háttér előtt borzongó fiatal nyárfák orvosságos üvegre emlékeztető zöldjei előtt: Tájkép tehenekkel. Tizenhat éves koromban akartam megfesteni, a Lehel úti kollégium szén-gáztól büdös betegszobájában, 1953-ban; az ablakból a szemközti elmeógyógyintézet magas kőfalát s egy autójavító csarnokait láttam, persze se festék, se ecset nem akadt, csak két évvel később, karácsonykor, a kálmáncsai szülőházban jutottam hozzá s egy régi lepedődarabra átmásoltam az akkoriban megjelent albumból a Patak partján című képet, mert hasonlított... mire is hasonlított? az ólmos, szürke ég és a vízben merengő kísérteties nyírfa... Munkácsy fasorát is lemásoltam és egy Repint, az Aranyos őszt, nyárfák ott is... a tehenes tájkép meg lappangott tovább, másolni többet nem akartam s elfogyott a festék is, el a régi lepedő, véget ért a szünet, a nyírfás másolmányok most ott lógnak apám szobájában és én tizenhat éves fiannak mesélem, hogy Paál volt a kedvenc festőm, a kollégiumból egy autójavító csarnokait láttam és a charentoni elmeógyógyintézet magas kőfalát, hol a barbizoni tájak magyar pictora a szokásos krisztusi korban elhalálozott; az orvosságos üveg nyírfa-zöldjén át kémleltem ki az ablakon és képzeletben egy tehenes tájkép idilljét dédelgettem, afféle kamaszos ködkép-gomolygás volt csupán és mégsem mondhatom, hogy a megfestetlen platánok törzse

mögött ma senki sem áll, hogy biztosnak csak az áthatások met-
szésgörbéi látszanak: pörgetik a mókuskereket.

TÁJKÉP: „A KÁLMÁNCSAI ERDŐ”

Wu, a nagy kínai festő, egy barlangtemplomba tartott, a templom-
ban egy szellem lakott, a szellem nem volt látható, Wu mégis
hozzá indult, a bevezető utat a császárnak megmutatta, Wu ment
elől, a császár mögötte haladt, mosolygott boldogan, bólogatott,
Wu belépett s akkor egyszerre eltűnt templomostól, hegyestől, er-
dőstől, eltűnt mindenestől – a császár csak az üres fal fehér négy-
szögét látta orra előtt; se út, se szellem, sem Wu nem volt sehol.
No persze: Wu Tao-tzu festette a képet, a nagy kínai, őt követni,
császár, a kép végső centrumába, reménytelen; belépni más barlang-
jába, még a Wunál kisebb piktorok, például a névtelen tájképfestők
esetében is nehéz. Tekintsünk tán „A kálmáncai erdő” című kép
üres négyszögébe! Megtévesztő fehérsége egy idő után annyira te-
lítődik a szem sugarától, hogy elnehezült pillánkat leengedjük és ké-
sőbb tétován bizonygatjuk, hogy tölgyek álltak itt, a kukoricás szélén
fiatal nyárfaliget, hogy a színpadi felhők tornyai közé süllyedő nap egy
akol fehér falára tűzött vissza, egy akolra, igen, s olyan nyolc-tízéves
forma volt a kórorát tördelő fiú, tehének őrzője, meggyfabotot su-
hogtatott, a páfrányok derekáig értek, és így tovább, tovább a
részleteket, kifogyhatatlanul.

TÁJKÉP SZERETŐKKEL

erdőidben alszik és fölébred a kezem
elindul útjára világ vándora szomjasan
földobog nyolc égtáj öt-öt lovasa

nap nyugszik tölgyötét völgy tavában
lávafényű hullámgyűrűket hajt körkörösén
tücsökdal dombja süpped fejem alatt
csalánköves sövények múltját hozom
nyárfaforgácsok fehér húsának illatát

hiúságom héját szétrepezstem nyújtózom
kiülök a táj partjára és tollászkodom
lóugrást tanulok fejben egy fa fájdalmát
járok az ordító város paraszán álmélkodva
a némán figyelő tárgyak kertjében irigykedjem-e
mit mondjak a testetlen éjféltre vagy délre
hogyan két szó között a csönd olyan legyen
mint az elsötétülő csillagok üres tömörsége

folyó vagyok most ezt gondolom hegyeket látok
a Duna fényasztalára habtalan víz abrosza simul
testemet testedhez lökik a fű acélrugói
csírazöld növények tükörképükkel kacérkodnak
reszket a szélben szárnyas felhő és vaksi göröngy
szeresd a szokott sutaságaiban ragyogót
mozdulatok lassú malmosát el-elfulladás
lángoló vadrózsabokraimnak értelmet adj

tájkép szeretőkkel ez te meg én vagyunk ujjé!
gyere szökjünk meg el innen föl ki át ollé!
lomb zizzen út porzik lámpa zöldre vált
elhagyjuk a tájat és összetapadó lakóit
nézd egyes kőpofák dúltan merednek rájuk
ők mulatnak a zöldben szombat este tüsszentős
vasárnap reggel 1980 májusában kezükből
kezünk kiröppen már nem vagyunk a versben

EGY SZEMÉLY JÁTSZIK

vállfára dobált álruhákkal
jégszekrény-duruzsolással homokbánya-éjben
festékmaszatolással mennyezet-mezőkön

gunnyaszt konyhadélután dombján
porrongyokat ereget az évszak ablakából
tekintete elvész barna fű alacsony erdejében

keringőzik a forgalom örvényei közt
oldalaz tovább talán tilos útvonalak mentén
csigahéj-házakra meszelt mosolyok hálójában

csupafül kíváncsisága csend
izgága és tétova bizvást képzelt színpadon is
tömegjelenetek néma vándora mezítlábas lélek

a lealjasodás porában
papírcsákósan vágatni vagy elundorodva vissza-
fojtani tüdőnkbe az elhasznált levegőt

véletlen égdarabka-fényben
egy személy játszik az időrokka szálával tűz tűz
sütkérezése szemed áramában

EGY MONDAT KÖVETKEZMÉNYEI

„A föld alatt utazom” ez tetszetős mert a mondat
jelentésrétegei kacéran érintik alatti tartalmaim
felszínét és kalandor pillantások nyilait lövik

más mögöttes alakzatok homályába burkolják
a dilemmázó figurát aki vagyok felemás botorkálót.

Holott a metrón utazom csupán és viszolygásom
a jelképesülő szóragacsoktól nagyobb mint vágyam
a gáttalan beszédben fölcsozogó boldog áriákra
úgy repülnek a sötét makogás ólai felett
tengeri szelek habos lobogójaként sirályösvényeken.

Holott a föld alatt utazom valóban és a fekete
lyukban ha két állomás között elbóbiskolok öregesen
a félálom surrogó kerekeinek ütemére ábrándoznom
nem nehéz holmi vakondok bundájában araszolva
érezni az ujjaim közé dermedő agyag szobrászatát.

Vakondok-léteimből riadtan ébrednek sárga sávokban
süvölt a földalatti szél paprikajancsi kukoricahajába
markol és füttyögetve sörényként lobogtatja fülemre
hol vagyok? villanyfény porában surranok
pislog az automaták zöld-piros szeme szabad-tilos.

Szabad és szakad és szállok alá a mozgólépcsők
vásári csodája visz le a pokolba mereven mindenki
magába zárva úgy siklik itt némán a társak
kik fölfelé jönnek is lefelé mennek a maszkokon
átdereng valami távoli feletti nap arckifejezése.

Utazom itt vagyok hegy alatt átbújok folyó
folyik keresztben felettem fejemen toporog
tülköl és nyöszörög egy város talpai csoszognak
pörögnek biliárd történések milliárd betonon ütköznek
csápjaik tébolyult erdőkhöz akadnak jajgatás.

Le csak le csak a föld alá bújjunk a földbe le
föl többé nem jövünk metróba költözünk
homályba öltözünk alszom fekszem suhanok kábán
bunkerem lesz álmom titkos rejtekem barlang
tompá robaj sem ijeszthet égi háború nem zeng.

Nem hallok nem látok nem tudok ringatózom
a földalatti csönd isteni ágyán és égtájtalan
némaságom bivalyfekete pincéiben bolyongok
eltévedek leheverek tenyeremből tenyerembe port csurgatok
szénlevelű fák susognak senkinek azonos mondókákat mámorosan.

Nincs többé csőr-csapdák millióiban nyűszítő óriás
nincs öklendezés az elzsírosodott arc hideg romlása
és a kierőszakolt hangya-hősiesség kiütései láttán
sem gögös fuldoklás hogy a csordakút vödréből
vedelünk mindannyian nyavalyatörős szentek és hóhéraik.

Ibolyakék szemét sok szappanszagú Pantalone hiába
mereszi fölpáncélozott lovát Györgyként hiába
ostorozza kardját csinált sárkányra fenne s kaszabolva
naposcsibéket mégis mert Arlecchino metróra szállt
s most hajózik nem játszik commediát te blőd te galád.

Suhan a fülke a Keletitől a Déliig – délre délre
vissza hol volt még jövő a mesebeli múlt idők
villámló színpadain fekete álarcos szemrésein át
látom hogy látnak ruhám-lényem piros-kék-sárga-zöld
háromszögeit most miféle mulatságban mutogatnám?

Villódtam egykor hogy lebegtem ördögi Harlequin is
voltam mi maradt? egy kissé pocakosodó kissé görnyedő

árnyképeivel pepecselő a térdére simított nyír-fehér
papírlapokon egy mondat következményeit viselő
utas lenn a mélysötétbe burkolózva éjt növesztve héjakat.

Éj éj antracit-éj kattogó semmi-bánya falára
fekete sugarakkal rávetül egy zöld sziget árnya
mormol az ember s míg az alvilági rokka pörög
a csuklón és a halántékon gyorsít az ér és
lassít a meddő-metro-centrifuga – hova te hova?

S hogy lázad az ér és lázad is újra fölszökik
mintha csak hintaszék vinne most tenyerem és talpam
a hallgatag falra tapad a pokoli pad peremét
ujjaim szorítják erősen érzem a kézen felkúszó
zsibbadás tompa tüskéit döndülni fejemben.

Hördül az alagút kétfejű kutyája bőrömet
a lenti nedvesség hideglelős kis ecsetekkel
leragasztja szempilláimat és felszívódik eljegesít
ezüstgombostűivel fölszúr a csönd és tokba zár
megszámoz számúz hova visz sikoltó sínjén?

Lerúgni magamról ezt a bűvös ketrecet altató gubancát
süllyedésem békanyáltól sikamlós torpedóit
visszafordítani a meder iszapszürke szakadékaiból
kirobbanni a felszínre vetődni föl a nap fehér
porondjaira hőre éhes csontjaim dörömbölnek.

Emelkedek fejemmel a metró-mű-mennyezetét
öklömmel a légmentesen rám csattant ajtót verem
fölmegyek fölérék hazug-ravasz Sziszüphoszként fönn-

maradok a sós tengerparti kövek és halászhálók
a dinnyehéj-illatú szél házába költözöm.

Ébren vagyok bukdácsolásaimban komédiák
elkorcsosult hőseként ágálok a vesztesek kétes
fölényét nem lobogtatom de a mocskolódásokat
látni a rejtélyek jelenések titkát s akár
a közeledő irigy isteneket – nyitva legyen szemem.

GYIA!

egy alattomosan elheverő
szemüveg a „hetvenes évek” utolsó negyedén
dinnyehústól ragacsos késpenge
és légymászta üveg pohár között
melynek mélyén hideg lávaként
alszik az egykori lekvár

milyen hosszan és ábrándosan
repdeshetne fölötte egy sötét szempár
az érzékeny ujjak milyen kéjjel
szánkázhatnának efféle apróságokon
a rejtett járatokat kitapintván psszt!

túl sok a feltételezés és a macskaköröm
ezen a csendéleten mit szeressek
tárgyak a tájban elárvult testek
mohó szájával szél tapad rám
vékony ajkai között morzsol gyöngyöket

suttog az évszak ijedt lombzsolozsma
béleli belül buzgó hallgatásomat

- ti tartsatok meg pánik közeledtén lepke-kezek

csörömpölnek fejem földjén a hetvenesek
évek osztaga egész évtized álnokul
grimaszolja és iszonyodva most vonul
háttal ülnek a hősök a ló fejének gyia!

NAPLÓ

Fűzzel-társalkodásom volt jó szárnyalásom.

Fában lakásom társa lesz-e hársfalevél?

Döccenj meg döccenj!

Ezek az őszi fény ferdén megiramodások –

Ebben a dombról leszánkázóban árnybukfenc –

Rejts el csutaszár!

Présházfal fehérsége kékségből villan alá.

Mezőkörforgásban betonút-szalag öv pánt köt.

Talpam ég föld útjain sok mezítláb-surranás:

mintha múlt lennék!

*

Lomblegelőket gondoltam és tengerzúgást.

Átfutó zsiráf fejében álmodást lássak.

Nyújtogattam a nyakamat – jó lesz?

Köszörültem a késeket vörös kövön.

Úszott velem jó nyárfateknő: loccs, loccs.

Ugatott rám rongykutya-száj szintén.

Hunyorogtam tó tükör napjától kopaszon.

Nem adtam a királynak katonát.

– Ó, elefántcsontból való torony!

*

Fagytól édes szénportól száraz a levegő
árnyam a hódombokra ereszkedik
szeszélyem és szerencsém tükreiben keresgélem
az egyetlen grimasz arcomra illő vonásait
egy ló derűjét egy kutya félelmét madár-mesét.
Ezüst papírkivágások libegnek éjem ablakában
és a tőlem független események lángollói
benyomulnak kétoldalról prédára éhes
hadseregek – a megalománia démona dobol.
Tengernyi sivatagban ázó-fázó porszem-én
egy árnyjáték fűszálai közt ágaskodom.
A kaszaélként villogó változatok fényeit
miféle isten fókuszába gyűjthetném?

HASONLAT

Ebben a gömbforma, fényhéjú éjben,
sötét és súlyos megpörgettetésben,

ebben a tarkatollú tolongásban,
a lerobajló elhagyattatásban,

kocsonyásodó kétségbeesésben,
a földrészek hiú rémületében:

mint túlfűtött kazán jajongása,
fölénk száll és hallgat a jövő.

KÉTEZERBEN

Ezerkilencszáznyolcvan őszén még volt
valami rés még volt valami csend még
a pokolgépek robbanásai között megzendültek
az individuum nevű képződmények a mégoly
viszonylagos szabadság- és boldogság-fokozatok
és változatok mégoly kétséges hálójában is
még ezerkilencszáznyolcvanegyben is

Nem ezerkilencszázhetven volt már de
lehetőség és választás ködképei még derengtek
Bár a tehetetlenségi nyomaték szentsége
Bár az érdek és mánia fölpumpált múmiái
Bár a...

Még negyvenhárom éves voltam verset írtam
Szerelem-óceán szerencse-hajósa úsztam
Bízva szorongtam keseregtem és vigyorgtam
Felemás maszkomban mit rontottam el kérdeztem
még mit kellett volna kétség és bizonyosság
állandó sürgetésében cáfolni állítani

PÁR-SOR 1–6

Magánkiadás, 1983–1985

ALKALMI VERS

Liftkezelővizsgám jut eszembe újra,
ki tudja hányadszor azóta,
hogy a hatvanas évek elején megesett velem –
de az efféle történetekkel bánjon az ember takarékosan,
anekdotának ne herdálja el.
December volt, öt óra múlt, kinn köd és sötét,
benn meg a megbízott a kulcsokkal és a kérdésekkel;
toporogtunk a lépcsőházban: egyszerű lakók.
Fiatal voltam, innen nézvést szinte kötekedő,
ki hallgatni jókor se tud és válogatni még képtelen:
ez nem fontos, az meg lényegtelen.
A vizsgáztató kilépett a másodikon
– ott vártam soromra én is –,
a fafogantyús, kétszárnyú liftajtót
gondosan behúzta maga mögött, gyengéden kattant
a nehéz, fémkeretes, katedrálüveges külső ajtó,
de a fülke meg se moccan;
miért nem?, hangzott a kérdés máris,
a szomszéd néni meg rávágta merészen,
„azért, mert nem tetszett benyomni a gombot”.
Ez jó válasz volt, bár pontatlan némiképp,
hiszen „földszint jelzésű gombot” kellett volna mondania,
de a biztos úr elnéző volt, jóindulatú,
én meg figyelmetlen, gyanakvó ifjú, s mikor hozzám fordult,
hogy kiszálláskor melyik ajtót nyitom ki előbb,
a belsőt vagy a külsőt – önhittén,
az esztelen remény bátortalan rezdüléseivel torkomban,
azt találtam mondani: hogyan nyithatnám belülről
előbb a külső ajtót, jó uram?

Persze a „jó uram” is bántó volt, belátom,
rosszlesett a megbízottnak,
arca komor redőkbe bonyolódott:
mi ez?, eddig ment minden, akár a karikacsapás,
a lakók tudták a válaszokat,
miről beszél ez itt, s csak nézett rám
sértettsége és hivatala páncélja mögül,
semmit sem értett, vagy csak annyit,
igen, a visszakérdezők,
mindig akad belőlük egy-egy,
megbontani a kerek-perec rendet;
és szűk agya celláit akkor elöntötte
az aggodalom záptojásából kifolyt kétely:
mit kezdjen egy kérdező személlyel!
Ha biztat, biccent, avagy büntet,
ha a három „b” bármelyikét üti rám,
a csorba többé ki nem köszörülhető;
a lift aztán, ha jár is majd le-föl,
ha nyitják is a lakók az ajtót
s nyomják a gombot rendesen –
eszükbé juthat még a kérdés,
melyre nem felelt meg senki sem.
Fejet csóválta a buzgó biztos végül
s maga válaszolt, hogy „ne tréfáljunk, kérem!”,
majd megmondta: mit, hogyan, mikor –
és elszállt a reménység,
száll ma is, repül;
előbb a belsőt,
majd a külsőt,
és fordítva: csak befelé menet,
és soha, soha: mást,
holott az ember arra vágyik,

hogy eljusson valami fölszabadulásig,
ki a liftből vagy be,
mindegy is talán,
csak ne legyen az egyik, mint a másik,
olyan betonbunker minden délután.
December van, villogó sötétség.
Lépked az év, sár és vér csapódik
hétmérföldes katonacsizmáiról,
a földi utak ösvénnyé keskenyednek szakadékszéleken.
Liftünk leszakadt, zuhan már velünk,
vagy hökkenten áll, elakadtunk két emelet között
és a vizsgabiztosok képernyőmosolyokkal fűtik
a pánik kazánjait, kulcsot hazudnak oda,
hol kulcslyuk sincsen; tömegek tülekednek;
ez nem a fantaszták ideje, nem,
de kié?
ki mond nemet a nemre, s lesz-e, aki hallja,
hogya a történet tovább folytatódjék,
és az ajtók, ha nem is nyílnak másként,
de nyíljanak, résnyire bár.

ELHANGZOTT 1983. DECEMBER 12-ÉN DEBRECENBEN,
A MEGYEI KÖNYVTÁR PÁR-SOR AVATÓESTJÉN

CSELLÓZÓ ANGYALOK

Becsomagolom zsírpapírba és elajándékozom
a ferde pofájú, szőrüket hullató tavalyi macskáknak
ezt az éjszakát, vigyék –

Tegnap délután egy macskabúzos lépcsőházkanyarban
megálltam és eszembe jutott K. G., aki gyerekrajzokat

gyűjtött a hatvanas évek végén házfalokról, aszfaltról,
és montírozni járt velem a Dohány utcai Egyetemi Nyomdába;
az összeráncolt homlok pózában értetlenkedtem, mi ez,
miért ő, milyen logika perdíti éppen őt elém,
a Goethe és Grünewald vonzásában izzó, akkor még fiatal
festőt: barátok se voltunk, ismerősnél mégis többek
a montírozás holdudvarában, lihegtünk föl a lépcsőn,
lenéztünk a tetőkre, hó sustorgott vagy szél, fémcsövekből
gőz, vaslétrákra és korhadt kéményekre láttunk –

Siklottam álmomban, síkos-nyákos húgycsőben zuhantam
fejfel előre, sperma-sebesen, egy film kockái vágattak
velem az éber értelemtől megfosztottan; ezt az éjszakát,
gondoltam reggel, a ferde pofájú isteneknek adom, vigyék,
és tegnap délután eszembe jutott K. G. meg a gyerekrajzok,
a legendásodó hatvanas évek: montírozunk –

Ne mondj le a megértésről, biztatom versíró pózban
tapogatózó éneket, de a képekkel hiába hadakozol, új és új
csatornák nyílnak rám szüntelenül, ha csak megállok egy
macskaméztől nehéz délután hályogos lépcsőházában;
pályák, hogy a táncoló petesejt, kezdetem mohó pontja
is elámul, mert Grünewald csellózó angyalai montíroznak
egymásra lépcsőházat, arcot és az évtizedek áttetsző
hártyáit, melyekbe újabb időkben autók és tankok préselik
történetünk reszketeg ábráit. Ősszel a csellózó angyalok
karmozgása lassúbb és szélesebb: úgy húzzák el fölemelt
arcunk előtt a vonót, ökörnyal-surrogással, hogy a kéz
bambán odakap és letörli nyomuk, mielőtt még föleszmélnénk.

ÉLSZ-E?

Mezítláb jön, vadkapros fűben csörtet
a csupa-test-sötét május éj,
talpát összevérzi,
tenyerei kutyatejtől ragadósak,
szerelem-szagokat áraszt bozótja,
combodat csalánnal csapkodja,
hogy élsz-e?

Élek,
süllyedek a kiáradt homályban,
megakadok az este kapujában,
szemem hunyom és egyetlen arcot
próbálok;

törj át, súgja héjatlán hang, lökd szét
a bábuhadsereget és rohanj, cibálj,
kiálts és dörömbölj, tedd meg! – mit?

Fordulj be, súgja más, némán haladj el itt
és hajlandóságot tivornyák toldozására
ne mutass, a csalóka fickókra ne ügyelj,
homlokráncolással, szemed fényével tiltakozz.

De amíg él, amíg létezik arc és kéz,
amíg védekezni, kívánni képes,
amíg... Hagyd el, a vágta nem a hazád,

bukdácsoló vagy, suttogásaid kémlelője,
törmelékes a te anyagod, összetorlódó

acsargásokban kapkodod fejed, nincs mód kibújni,
bőrödre sül úgy is, lihegsz –

kitetszik, átüt mogorvaságod kérgén,
vigyorod vásári gögijén –

hiába:

a semmi csöndjében kuksoló kőistenek
térdei közt is hangot adsz.

EGY FODRÁSZÜZLET ABLAKÁBÓL

A Föld

nagyra nőtt, sárgás-zöld hajzatában fekszem,
fűerdőben, és hallgatom a szélkaszát –

álomban elefánt faborotvája kopasztotta

fénylő golyóbissá fejem,

most egy papírgömb havára képzelem létezésem

helyét: a perifériát,

a kereplő szavát,

a sípot, a dobot, a nádi hegedűt,

a fűben égő hideg patanyomokat:

torok szorul, hátamból szíj hasad.

A fodrászüzlet

ablakán kibámul, villanyhuzalok szabdalta

égre les, elszórakozik képzeteivel –

követ, aki követ.

Vagy mondjam a hajnyíró gépet,

az 1945-ös évet? Álltunk az izzó

vaskályha körül, tetves hajunk

a lángokban sercegett, melege

papírkígyót hajtott,

a papírkígyó oszlopa nyers krumpliból szúrva,
éjszaka égő égen a szárnyas árnyak
temető hangon szirénáztak, bomba sírt,
ráfeküdtem a kútkávéra, arcom vödörnyi vízben,
feljött a mélyből, kezemben kilőtt töltényhüvely.

A faborotva ezüstre festve.

Elefánt a habot szerteszórja.

Hahotától dagad a sátor.

Kosárba hull letarolt bohócfaj.

Egy fodrászüzlet arénájában vagyunk. Fejezés lesz.
Pornográf hölgyek hevernek a tapétás, tükrös falon,
csuklónál levágott kézben adáz borona leng,
hadseregek acsarkodnak a rádióban, Európa töltve,
a síp, a dob és a nádi hegedű, a vaskályhában
sercegő tetű, mint magánemlék-képek: odalökve.

Mennyezetem elborul,

játékom gyöngybuboréka valósággá dermed,

hideg undor az üzlet,

hibbant köpenyben vérző

mancsnak ugrál a véső,

megoperálnak,

bámulsz, élehetlenségedre vall a hamleti hang:

„A kardhegy is mérgezve van?”

Mivé nem lesz a szórakozás.

Hamlet a fodrászüzletbe tér és elmoslékosodik,

lealjasul, ha beteszi lábát bárhova;

beteszi, nem teszi, a féreg azért megeszi,

– miért latolgatod a törödet?

– miért, a te Hamleted csak úgy közönségesen?

Ezek a belső párbeszédetek a legveszélyesebbek.

Lesiklások jeges sziklaélen, a remény ritkuló hófoltjai.

S a képek is, mert kiölhetetlenül: a jelen.

Ott ül a volánnál: egy zsírtömb, konfekcióban,
és szétkente magát a lépcsőházban, az ajtón, kilincsen;
nem a király, a brávó, a hajolajtól síkos hentes,
e fortinbrasi emlőkön hízott képernyőlovas.
A bestialitás fodrászüzletünk ablakából
működés közben látható: történelmi marionett.
El van szúrva, elszúrva, elszúrva, el van szúrva, el:
forog a kígyó az ágyúcsőből készült tűzhelyen.
Szájában szilvماغot szopogat,
egy borbélyszékben ül,
egy porondon menekül,
egy faborotvával álmodik,
egy kereplőt ráz gyerekként,
egy fűerdőben hanyatt hever
és a papírkígyó föltekergő árnyát nézi
didergős petróleumlámpa-fényben,
s mert este van, hát azt mondja, jó estét,
szól hozzám, jó estét, kinek-kinek egy jó estét,
igazán jó estét,
Hamlet úrnak és neked is, öreg papírkígyó.

LÉLEKVESZTŐ

Ez csak egy lélekvesztő, be ne szállj,
evezőm a malteros homokozóból csent
lyukas kanál;
a deszkanyikorgató, a bordatörő elem
tigrismancsa
odasújt és betörik a kamra,
hiába állsz ki a tatra; hol a tat?

Megköhögtet a köd.

Lélekvesztőn vágsz neki, anyád szőtte
meleg alsóban; van bárányos lélekmelegítő?
Lobognak a parton a kendők,
átjutsz egyszer, hányszor és hova szeretnél még?

Földközietekbe.

Cérnaszálon függ a mélybe egy álom csalétek-teste.

Pokoli páternoszter a malom munkásait le-föl
vonszolja-rázza,
csontkockákat dob szőrös kéz zománcos pohárba
s ha kiborítja,
nincs meg, soha sincs meg a dobás nyitja,
csak a pontok és a számok,
csak a pincét és a padlást rengető nehéz robbanások.

A lelkes a vesztes.

Leng üresen,
orsóról hiába fut le a cérna,
az álomhalászat hozadéka:
fájdalom-halak, hálóban a sok kis pikkelyes hideg.
Elveszítetted,
mit meg se nyertél, árvább lehetsz a csillagokban
alvó porszemeknél, az elkárhozás
üres végtelenje
bezár a lélektelen fénytelenbe: vak vagy, vak vagy,
azt vakogja.

A lélekvesztő démon lélekvesztődöt összezúzza,
minek indultál ilyen útra,
születtél volna csolnakosnak, hintósnak, hajtósnak,
nem ilyen kajla gajdolósnak.

December-dicsérő
hangon szólátja erdeit a szél, holdat emel
éjszaka, bányalámpát;
csapatban járnak:
kövi lidércek, hajhullató árnyak.

PORVÉGTELEN

Porvégtelen a képzelet esőtől buja
függönyén túl Etiópia;
szabad-e verset írnia,
verset nem írnia róla
az embernek, ha egyszer ez a dolga;
érzékeid tétován reszkető
inakkal állnak,
védekeznek, hogy gondolataid
olajozatlan fogaskerékrendszerébe ne hullj,
míg pohárra és tányérra hajolsz,
riadtan elrohansz,
hogy az éhen haltaknak
legalább arca ne legyen;
sírni semmi, nem is szokásos,
kevés az ima, céltalan az átok;
elhúzódsz, tudni sem szeretnéd,
nézed a porvégtelent mint balszerencsét,
nem az,

tébolyda ez,
 üvöltő rész a ráción, egy süket.
 nyomorult földgolyó-közösség vétke, bűn!
 monstrumok hányadékában
 gázolunk és telepetézzük a jövőt
 istentelen mikroprocesszorokkal,
 de az emberi csodák kulcsa véges,
 rugóra járnak és az élet üresen kattogva
 húz el a tömegek orra előtt az űrbe;
 ha eltűnik végleg egy
 fekete lyukban,
 ki mondja meg: a porvégtelenben fuldokolva
 mit kellett volna, mit lehetett volna;
 érzékeid tétován reszkető inakkal állnak,
 olyan vagy mint a tűzben rekedt állat,
 de agyadban a legkínzóbb a katlan,
 oda tart szakadatlan
 az iszonyú szégyen,
 keringsz gyerekdüheid ketrecében
 s hallani véled: a képzelet esőtől buja
 függönyén túl Etiópia
 trombitáló csontjait.

AGYAGSZÁRNYAK

Szépirodalmi, 1985

MAGÁNSZFÉRÁM ABLAKÁBÓL

MONOLÓG SZOMSZÉDJÁHOZ

Ezt a deszkadarabokra festegető dilettánst,
arcán a vigyorgás idegesen csúszkáló maszkjával,
ezt a titkolózó exhibicionistát, sündisznóként motoszkáló
szomszédomat, az első tavaszi napsütésben kirügyezőt,
ahogy kölykei közt lökődve, szerelmén csüggve
csetteg és dünnög, ahogy kopaszodik a villanyfényben
s dühös ordításai állathangokként törnek falamon át,
ezt a mulatságos és szorongó alakot közben megszerettem –

s míg sétálgatnak a lángoló hajú évtizedek
és hűsevő parknak, panoptikumnak látom a világot,
parányi pályaudvarnak az úr eldugott zugában,
hol a hideg füttyögések nyakra csavarodása és
a horzsolások hője széttaszít és kiűz minden
átjáróöblösödésből, mert kátrányömlenyek fakadnak
lépteinkre és őrzöngés-ragály dül, meddőség-burjánzás:

én beléd kapaszkodom, időpazarlás szutykos kismestere,
ártatlan gyűjtogató, és szalmakazlamba húzlak,
gyere népeiddel kútkávám éjébe, pokolfiakhoz leszállj,
ülj a bádognödörbe, utazz, verd bábod oldalát bottal,
te szorgalmas fényképész vagy, ugye? most
ne félj, ne dadogj, ne nézz émelyegve az ablak
alatti, testen túli szakadékba, izzadó nyakadat ne
tekergesd és lökd az iskolás ecsetet a festékbe
bátran, kenj a zöldre kéket és kapard szuszogva

a régi, száraz deszkát, darabold, üsd, reszeld,
boldogulj az érinthetőben, a színben és a súlyban;

az édes felelőtlenség cigány-báját és klasszikus
drasztikumát csúsztasd be szavaim elvont árnyjátékába,
zenémre fülelj, a tőled ellesett táncmozdulatok
mesebeli pózára, rokonom legyél, tükröm és vérem,
himnikus alany dróthurkot vető határozóim
és a kétes állítmányok, vak jelzők erdején, pojácaság
mérgében csöppnyi bohóc, ujjamnak szögvájta
sebhely, egyik énem – ha tudsz, ha lehet.

KÉP ÉS VERS: ERNŐNEK

*És ha neked ez nem képez művészetet
Kedves Ernő: hát akkor nem művészet –
(Karinthy Frigyes)*

Ez a zöld szemű és az éjszakai város
falára karcolt mulatságos, idétlen alak,
no meg a falak időtlen áttűnése, a rétegek,
amint összetorlódnak a képzelt részletek
és a mindennapi formák egy drapp kalap,
egy holdsütésben fehérlő ház körül, ez
azt jelenti, Ernő, hogy amit elvesztek a réven,
azt megnyerem a vámon, kedvem kipingálom,
befelé fordulásom is kifelé mutat,
rád talál, rád ismer, kedves Ernő; te vagy
ez a sehonnani, sehovai, holdkóros tekergő,
ne tiltakozz, de örülj, képmásod szeresd, mert
az éjszakai város levizelt kövein

fázó talpak császkálnak, rémült plakátokat
hasogat a szél és neonfényes pocsolókban
érezgős örömmünnepek sisteregnek – figyelsz, Ernő?
jól érzed magad, Ernő? kérdezel, Ernő?
a jó érzés nem heherészés vagy
borotvahab az elefánt-borbély késén,
a jó érzés nem a praktikum praktikája,
tiki-taki taktika, pragmatika Ernő!
A jó érzés nem a galambtenyésztők szárnyas
génusza, kalitkában hizlalt házi démon,
de tenyeres-talpas, földi angyal: öreg
deszkadarabra színeket mázoltat velem, kéket
és zöldet összeránt, holdból és házból
képez külön világot; ez itt egy fa, láttál-e
már fát, Ernő? Keretezte-e már arcodat
barna karja és tartotta-e zöld gömbjét
ujjaid fekete árnya? Ernő, mit látsz
a képen? – Hogy az ember szabad
szeretne lenni valamiképpen.

GYŰRŰ

Szonett talán, és újra húzható,
törékeny teste héj, a tél tüzét,
a fagy-tanyát mint táltos rúgja szét,
patái dobajában ágyúszó.

Alvó kertek fáit keltő madár
trilláját tákolom, táncát szeresd,
mert dallamában a játékszerek
bohóctréfája értelmet talál.

Gyűrű-gyűszű-tűfény-foszlány szonett,
világszakadék kénköve felett
lengő pamutszál, pillanathajó.

Ha számra veszek, válaszul mit adsz,
nem harsonát, de legalább vigaszt,
viharzó éjben is meghallhatót.

A FELTÁMADÁSRÓL, L. J.-NEK

kétséges bizony lesz-e isten
ki csontjainkat a csillagporból
összetrombitálja
 lesz-e por
de talpalatnyi földed vagyok én
és te a virradatom
 érintéseinkből
kőszenteket borzongató vihar támad
a rideg valószínűség semmije
és a paradicsomi legendák között
 te húsvétom
 te vallásom
 amíg élek te
reggelről reggelre föltámadásom

AGYAGSZÁRNYAK

agyaghegy belső homálya sárga
üreget váj a vaksi bányá
ott állhat ott az angyal ágya

hol a kövek a mész a márga
alszik formátlan éjbe zárva
egy darabban a test a párna

*

portáncból és vízörvényből
kilép az amorf sötétségből
szárítja szél
égeti nap
fénykört vet a lelkes agyag

*

magam szobrászaként anyagomból
formába döngölöm kézzel-lábbal
tapasztok szárnyat is bár gyalogos
eltűröm hóbortját tolláskodik
álmában suhan sirályként
ég és víz isteni hírnöke
ide-oda villan gyönyörűségében

*

szárnyaim jól van agyagszárnyak
emelnek mégis arasznyit bár
légi bukfenc csak zuhanáskor
én vagyok így is én mozdítom
ujjni magasság tört pillanat
hajszál porszem-villanás

BÖKVERS

derülj föl május derülj föl
fújd el a felhőt
Papírfejűt lökd ki az ajtón
a képernyő kihűlt hamujában
vágató kísérteteket verd meg
babonás szemekkel
és röpíts engem az ámbrás
óriás cethasát villogtató
Adria
napszagú szikláira
ez nem könnyörgés nem ima
nem verses ráolvasás
nem ábrándtáncoltatás nem
bezárkózás egy kagyló homályába nem
ez dűnnyögés báva tapogatózás
rés
ke
re
sés
a mogorva hermafroditával
a csörtető bádogg-pojácával
a bebábozódó cezáromán és
a szappanszagú szörnyeteg között
mire mehetek?
a lelki nyomorúság viszketeg hőseinek
a liftlakók bogárfogó mosolyának
erről-arról odalökve
az új ügyesek a régi szerencsétlenek hada
és az apparátus akkurátus aktualitása
Okatootáia alvadt éjszakája fölszippant

a klikkek és a trükkök kastélyában
a technicizált torzporfák korában
arccal mire mehetek?
ez nem ráolvasás ez tiltakozás
bökvers bökni ludvérc ludni
jobb gágogni minek tudni
derülj föl május derülj föl

PANASZ A POKOLFAJZATOKRA

Rézgálic volt bizonynal, ebben ő a ludas.
Avas és hasas minden madarunk – jahaj!
Maholnap alig tudunk heten egy csószot,
vadászt, halászt vagy más rosszat fogadni.

Ezek a dolgok nem érthetőek meg egy
kínban összebotló cifra pár faggatásából!
A vakufénybe torpanó arc dimenziótlan dühe
s egyéb szűrőpróbák csak menlevelet adnak – ehh!

Cseberből vödörbe költözni, az a megnyugtató.
Lám, a vályúfelügyelők furkósbotjai
önszántukból is csattognak s bár – disznóság,
dünnyögi a salabakter alamuszi vigyorral,

közben pengeélt próbál hajszállal körmén,
pökhendi pofa néz vissza tükréből, rág
és pöfékel, veres bajusza hentesre vall.
Sorolhatnám a pokolfajzatokat vég nélkül bizony.

Rézgálic meg dörzsöli tenyerét és nyálzik,
bezárja ránk az éjszaka-ólat, lelakatolja, katt,
kész a lealjasodás műve: hájasodhatunk.
Vagy ássunk lyukat inkább körömmel és: usgyé?

HELYRAJZ

Gazdag Gyulának

Itt laktunk akkoriban, a Déli pályaudvartól
a János kórházig kígyózó utcában, és
ebben a barnára pácolt liftszekrényben,
a vakfoltokkal tarkázott tükörben azóta
le-föl siklanak örökösen a hatvanas évek:
a nyolcadik például – tűzijátékos tankok és
kísérteties platánok a közeli majorból, és
emberarcok keleteurópéer pózai, és
fényre tapogatózó társulások, korszak-vég és
-kezdet összehorpanó napjai: elhamvadt illúziók.
Nem létező nemzedékem legjobbainak
nem szublimálható történései ezek –
a mocskos falak közt csattogva-csörömpölve
robajlanak: lánctalp és liftkötél.

KAFFOGÁS

Nyár vakít, nyerít a fény, száraz szél
zörget papírmocskot madaras bokorban.
Gép bóg, gáz, fék, stop! És szirénák.

Ember, cipője olvadt aszfaltba alvad,
kalapját fütytyentve zsebre gyűri az éj,
elillan vele a mezítlábas álom, túl, messze, túl –
óriásdob a reggel, fejjel előre vissza-belehuppan.

Tömlőszörtyögés. Víz-vízió émelyít,
és fogaskerékcsikorgatás, olajbúzben pöfögő hadak
hányadéka, világszívet döngető undok acsar-
kodások.

Magánszférám ablakából
látja szemem szandálom ritmikus félholdjait
a földi hamuhodásban, hallja fülem távolodó
kaffogásukat, viszik ágáló énemet süketen –

VOLT

Kásahegyen a keselyű puha lárva volt,
csőre helyén szürke pamutkesztyű volt,
a lovam fából s kardom sose volt.

PÓLYA

Szalagos pólya most a szél,
levegő-tengeren lebegő teknő, óriáskalap!
– hernyóselyemmel bélelt ürege
hús és pörkölt cukor-szagú.

TORNA

Leskelődés két fejszeél között és
fogcsikorgató tornagyakorlataim,
hogy kellek-e, vagyok-e.
Zuhanásom réműlete fölkap,
egy gajdoló óriás vállára kucorodom.

MIELŐTT

A kőasztalhoz képzelj ruhátlan csuklót
és gyöngéd ujjakat a csésze körül,
abroszon kést és mézcseppnyi csöndet,
mielőtt réműlten elsötétülök.

HOVA

Lemerülés? Felbukkanás?
Cammogásom testetlenje átlósan világít,
hova lett-légyen szárnyon érkezem.

FEJFORMA, ÁRNYFÉLÉVEL

Autógumi-éjek forró sívításából kivezet-e a reggel?
Villog a tél üveg-bozótja fagyban-fényben,
nyakszirt fölött izzó kicsike tarkó még a nap
s vakolatlan az ég. Vaspálcáinak rozsdavöröse
átdereng a kapkodva szürkére mázolt felhőkön.
Pókbajszok matatnak óriás-üres fejforma körül, érzem,
verébsörétek záporozása álomból itt rekedt mellvérten, hallom,

poharak pörgése orsókként a reggeli sugárban, segíts!
tekintetem mohó fölgombolyítása – ne!

(Ébredés szobái egy pénteki napon: homályos
jégkockák úsznak elő a sötétségből és megolvadnak
a villany sárgás permetében. Fogmosás, ruhák,
és vágta le a lépcsőkön, soklábú árny kísér a havon,
az is én vagyok, ez is, zárójel-odúban tapogatom
a reggel jégvártyába vakult arcát – indigó zizeg.)

TÍZ SOR A SZÉLRŐL, UTÓIRATTAL

Késő este az óriás nő-férfi szél vakon tántorog,
kígyózó hajszálai a házra csavarodnak szorosán,
vizes tenyere csattan az ablak gyerek-bőrén,
elzuhan, magával rántja a függőleges lényeket,
mostantól lapulás lesz, bele a föld ráncaiba,
horpadásokban lihegés-szünet: úgy alszom el
én is, hogy hátamon vas-talpa zuhog,
ostora fülembé csördül; vinnyogó kutya-falkáit
egy belsejével kifordult gyár gép-dübörgése
vonszolja, legyőzöttjeit is vonszolja, átvonszolja rajtam.

(A régi mesterek egyetlen jelzővel is illetni merték
korukat, allegória, metafora járta. Nagyság és
vakság csigalépcsőin nem a szél bolyong.)

KÉP A VAK ÓRIÁSRÓL

A vak óriás kölykei vagyunk, sok Ábel és Káin,
tűz körül trécselők, trágyadombon kéjelgő társaságok.
Szőr-erdejében vagdalkozunk, emlőit kiszipolyozzuk.
Ül a mocskos víz partján, beelológatja dagadt lábait,
az ujjak közt angolnák csúsznak át, irány:
a Sargasso-tenger mágnesvihartól izzó méhe.

ALLEGÓRIA

Kőmorzsalék csikorog
a disznóbőr talpak alatt,
fejére szürke csíkos lópokrócot
borít és vakon,
kígyófejű botjával álmatagon
kaszálván a leget,
régimódi óriás lépeget
a bizsuként villogó városok
aszfaltján, ne kérdezd, ki az,
mert nem ember az,
vonul a tetves porban,
üres konzervdobozokat húz,
lát a csomagtartóban
felhúzott térdű hullát,
drótzizegést hall, selymek surrogását,
befordul,
közeledik,
vándormadárfelhőben úszó Himalája –
fej, megfagyott tejfoltok
mint csillagköd-térképek

tarkázzák fekete posztóból hasított
 tolvaj-köpenyét,
 sötét van, tél van,
 pályaudvar-fütytyöket egyenget a
 táj,
 kizuhanok az állatszájként csattogó éjbe, ott
 jön, a hegyoldal recsegő erdejében aludt,
 karjain
 millió kvarcóra pityeg,
 pufajkáján szakállas mocsok,
 fekáliától bűzösen
 gázol évszakon és földrészen
 át,
 elrejtőzik, nem lenni látszik, nincs – hajamat,
 szálinként szorítván két ujjbegye közé,
 kitépdési.

ÉVRŐL ÉVRE

Zúzmara-erdőn alvó feketerigó
 s galambok gyors szárnycsattogása – szép.
 A hegytetőre boltozódó reggeli csöndben
 ropog a hó és megköhögten a köd.
 Hallgatózom, hátrálok múltamban évről évre:
 lovas szának vontatta telek csengői mulatnak,
 vonatfüst alá hajló dombok dübögnek,
 tál kong, sír kés, kő csörrent ablakot
 s hogy meg sem történt, ezt játssza az idő,
 zenének mélázza magát, egyszerre
 szólal mindenütt, nem mondja: mikor,
 tapogat a térben lágy óriásként, vakon,

ormótlan ujjai pókráncokat csomóznak
nyakamra – fölriad a rigó és elszáll
a galambok után.

AGYAGOSZLOP

CSALÁD

Vasárnap éjjel a kétlépéses kórházi szobában.
Kövér szúnyog zümmög sárgás fénytölcséren át.
Sötétben dől be hozzánk a kánikula,
együtt a szent család a csöndben:
apa, anya és kettejük fia.
Anyám horkolva alszik,
apám haldoklik, hörög.
Ébrenlétem kockájába zárt hangzataik harmóniája
vagyok,
vízcsap-csöpögés visszhangozza szívdobogásomat,
történetünk az éjféli kesztyűtlen kezében végbemegy.

NINCSTELENÜL

A nyár elnyűhetetlen hanglemezéről
fecskék bukdosnak:
hallom csivítjüket.
Elég volna csak élni s nem gondolni
külön.
Torkomban alvó langyos kő most a lényegem,
púpos hátával fölnyomakodó,
apám haldoklásában született nincstelenség,
apám nem-létének formáiba dermedt agyag,
ma még idegen nehezék:
hiéna-szavakkal dadogom körül, hallom.

RÖGZÍTÉS

Arcának idegen grimaszai, orrhegyesedése.
Fulladásos légzése szakadékból, fájdalomrángások.
Dühkitörések pánikban és a jelbeszéd mozdulatai.
Zihálás. Két gyöngye végül, mintha levest fújna.
Lemeztelenítése a tárgyiasult testnek dologszerűen
Fekete szájluk a hátra csukló óriás-koponyán.
A csupasz törzs félig-üres zsákja két-két végtaggal.
A köréje csavart lepedő fejnél összekötve.
Fehér vaságó rácsa közt hűlő lábfejek.
Vakufényben állok a mosdó-kagyló feletti tükörben.

APÁM KEZÉRŐL

A kezéről sohasem tudtam írni,
elkéstem a kezével, élő szorításának dicsőségével,
a kezeiben verdeső lélekráncolatok térképeivel,
továbsietett, alig láttam igavonó kezét,
az ujjak mesterbuzgalmát egy sötét szög körül,
titkos fogásokat, kivált az összekulcsolást;
halott kezén még barna volt a bőr, mikor
kétoldalt a matracot súrolta és tenyerei
minden szerszámok nyelét elhagyták örökre.

MITOLÓGIA

Elvékonyodott nyakán pergament-gyűrődések
Vízről nehéz, mozsaras lábakkal lép a kertben
Aztán csak néz rám a nagyítólencsék mögül,

a szemek fekete dióját égni látom s a tűzben
egy félmeztelen óriás vadbükkönyt kaszál.

NYÁR-VÉG

didergettél és égettél nagyhajú esőket kergettek
csatlósaid arcomba elhomályosultam belém csaptál
csörgött ostorod fejemre dübörögtél nyár nyaram
s egyik éjszakádon régi bőrtáskájába csomagoltam
két szemüvegét borotváját bicskáját cipőjét és
otthagytam eljöttem lombos úton motor duruzsolt
beton- és gumi-zaj vitt hunyt szemmel kétoldalt
házak lélegeztek macskák szemei villogtak láttam
láttak a nyárközép erős csillagai a telehold is és
fölmentem a lépcsőn beléptem az ajtón és álltam és
tartottam kezemben a csomagot „meghalt” másnap lett
aztán egy óra múlt levetkőztem ültem feküdtem voltam
vagyok éjszakáidban alvó virrasztó lakó váltogatom
testhelyezetemet így múlsz el nyár nyaram nagyhajú
esőidbe gabalyodom megroskad tőlük a friss föld
az élők szavait az évszak árnyai fölhangosítják
szájukra veszik és beleordítják a földrészek fülébe
csupa riadalom lesz az ősz elcsukló rikácsolás
nyár vég diderget-éget

OSZLOP

(agyagból gyúr az ember oszlopot bibliai sárból –
reszkető vonalakkal ábrázolatokat írt rá
szavakat arcokat karcolt faragott vacogott

ujjhegyeinek nyomát félelmét rajta hagyta
magából tapasztotta össze hogy legyen látja van
végezheti most már a dolgát nap és szél szabadon
a szobrász-idő szeszélyes tervrajzai szerint)

BOTOR VERSEK

EGYSZERI

Gróf Marinak

Elefántszürkébe csomagolt árnyak csöndjében
reggelt lát a józsefvárosi pályaudvaron, figyel.
Eső szemetel sárgás vas-targonca-fényben,
pálinka-dohogásba gumicsizma nevetése csattan,
és a vagonreccsenések, poggyászcsuszamlások zaj-
gásába most verébcsipogás horgolt mintái
hullanak a cseréptető gerincéről – ez is
csak egyszeri, gondolja, gyönyörű egyetlenegyszer,
s eljátszik vele: miért itt és ezt éppen,
ezerkilencszáznyolcvanegy december kilencedikén,
ha a többi sem, ha minden visszahozhatatlanul?

PELYHEKKEL PRÓBÁLKOZIK

Ez a tollszürke, téli kupola
(míg szemeid botladoznak körvonaltalan
tárgyakon és talpaidat magához rántja
testsúlyod erejével a fagyott bőrű Föld)
pelyhekkkel próbálkozik: szállingózik a hó.

ABLAKNÁL

Leültem a konyhában kicsit,
a gáztűzhely és a szemetesvödör közé,
hallgatni falban gurgulázó csöveket,
nézni szemeim ablakán át a délutánba
s nem gondolni szurtos ülepnek a világot.

BEFELÉ

Mozsár-köhögés-e vagy állat-zokogások? Nehéz
szendergés fal tövében. Szalmára fagyott krumpli ül.
Félálom-délután a tél, csöndhártyásodás körül.
Gyapjas fák hidegéből ásítózó vázák sötétségébe
futni nem remél – lángoló ketreceit nyitogatja:
hess ki, kőtetves kakasok, mérges pókharisnyák.
De befelé mind, süketen, alá és mögé.

NYÍLVESSZŐ

Az óra számlapján tükröződő lámpa
ernyőjének árnya most az ágy haván
hullámzik, csalóka sátrat emel fölém;
kóbor ceruzám a fénykör origójában áll,
pendül az átmérő: ki lövi ki az éjbe
nyílvezzőként? Féltizenkettő.

ÉJSZAKAI HALÁSZAT PICASSÓVAL

Mediterrán vizeken dohogunk,
születésünk előtti éjben,
lüktet az anyai kazánház sötétsége.

No de a partok és az árnyak – mi ez?
Piros székben álmodó hölgy almazöld holdjai!
Kentaur-trombitára táncoló tompora!
No de a kék és rózsaszín korszakok!

Albumban alvó látványosságok, de kár,
édes önkényben röpdőső szereplők, tudom,
egy szatírxjáték azonosítatlan hősei,
ha hálómmal a korláton kihajolok –
mert éjszakai halászat ez Picassóval,

mert október aszfaltja különben:
láb nélkül szörtyögő cipők, potom pusmogás,
olajos vízbe vaktában vágunk szigonyt
s dehogy remélne gáláns kalandot itt
szív és velő hulló galambot fél,
hányadékbűzös liftaknában vesztegel,
csak szörnyeidet etetjük, őstojásfejű –

az erdei tónál Manet polgárai
még pukkasztó pőreségben, pogány
bájjal uzsonnáztak; a platánok alatt
ma nejlonmocskot zörget a szél –

sablonok sarokvasa csikorog
és a zátonyra futó hajófenék.

A KÁPRÁZAT EMLÉKEI

Egy Gulácsy-képre

Nekem a mulatt férfi és a szoborfehér nő.
Mert a lilába alvadt zöld és a porcukor-foltok
ködös rózsaszínje: a káprázat emlékei. (Olvadékony
selyemkabátban milyen elmerülten is lehetett
táncolni Watteau ligetében és dalolni rózsatőről;
szállt az őszi lámpafényben fuvola-kék trilla
és a csembaló édes csobbanásai.) Nekem ők.
Szoborfehér vállán a gyönyör ágbogas markolása.
Túl a mese rokokó partjain, a bábu-barangoláson,
itt a duzzadt száj tüzét szítja nyers szenvedély.
Nem kellene többé a díszítések, az anekdotikus
kaland flörtjei. Ez a végső variáció: átlényegülés,
még a gyász és nyomor szurok-ömlése előtt.

BOTOR-VERSEK

Megaszalódik a nyurga nyír
levele lassan,
halforma felhők húznak a magasban,
gyorsan hígul az égi festék,
ajkait az ősz őrült vastagra kente,
az isten hold-szeme estelente
bebámul az ablakon és látja:
a földre hulló árnyak
reszkető bőrrel szerte másznak,
megtelnek a sarkok, lyukak, repedések.

*

A táj majd nem a szél ketrecében ég,
majd nem a tél önkívületében fáj,
az éj majd hirtelen robajlik le ránk,
mint az úr nyiladékán kilökött hulladék.

*

Ráncosra rémül tenyeremen a szilva,
ujjaim közt ikrás fény, lábamra csorog.
Hőtől reszket a levegő. A háztető mohás.
Szél szaglász egy vak napraforgó-fejet.

*

Cseréptetőn, az őszi aszalóban
boldog mind és tudja, hogy ez jól van,
a körte meg az alma teste összeszárad,
mégis őriz valami édes, nyári lázat –
és a vers botorul: dallamra tántorul.

*

Nem hiszed, ugye nem hiszed, hogy botorgóban –
miért ne lehetne részem a jóban;
mert nem a prérin? – a periférián,
mert nem hitetlen és nem is prédikál?
A rosszérzés ragálya földrészeket ver le,
pingálja magát a korszak nagybetegre,
tükrödbe könyököl a cafka –
botor is lehetsz, de adj magadra.

HÁROM JEGYZET, VERSBEN

Kockás füzet

Ebben a kockás füzetben 51-ben és 52-ben „Napló”-t írtam pár oldalon – harminc év! Most a papírt szagolgotom, a szavakat fölolvastam és hümmögök, hogy mi ez és mit kell érezni, mondani, hogy se meghatott, se nevetséges ne legyenek, bár miért ne, és ki előtt – ez csak a felszíne; amit most írok, mije – minek? Kinek?

A lósóskák földjén

Száguldás a lósóskák földjén, akkor – talán igaz se voltál; belevegyült akkor is futás és merengés mámorába valami íz, kéreg és gaz, bolyhocska korom – akkor-korom, most-korom, zakatolása-múlása, jelentései: meghatároznak-e valamit súly gyanánt (talán), míg múlttá rebben a jövő –
szemem láttára, észrevétlenül.

A „Napló”-ból és -ről

Az öreg Aranyt (így!) megdicsérem Toldiért. (Persze, hogy ezt vetem előre, ezt, miért ne? Ha már versben vagyok: kell a grimasz. Nem Aranyra és nem gyerek-magamra – kire? Mire?) Félek a feleléstől, sakkozom, olvasok; ponyvákat jobbra – ez nincs benne, tilos. Vasárnap misére járok. Hernyókat tenyészték.

(Persze, hogy mulattatnak az ellentétek:
röpködni köztük bontok kicsi szárnyat,
mintha ott és akkor lennék!)

A sorompónál helyettesítem apámat,
félek a sötétben – ez sincs benne. Hadgyakorlatok,
mintha folytatódnék a háború a Drávánál,
lapos kenyér a boltban, semmi van a boltban –
ez van a „Napló”-ban. (A „kockás” és más régi iratok
az énazonosság dilemmáihoz kerítenek terepet
újra: tárgyas konokságuk láttán elmélázva
tiltakozom és bólogatok.)

SZÜLETÉSNAPI CAPRICCIO

NEGYVENÖT

éhenkórász slattyog kénköves paradicsomkertben, dél van,
hevernek aztán behemót betonszobor alján,
negyvenöt
bodzatenyérrel tapadok szerelmesemre érzékeim erdejében
meztelen talpam dobol a füves földön,
negyvenöt
száj heged homloktól bokáig viharzó égi-földi-testre,
medréből a hold-tenger kiárad,
negyvenöt
kajla fül pirosodik zölden illatozó szénakazalban
s két kifogott ló kockacukrot ropogtat,
negyvenöt
fűkunyhó vitorlázik földközi habokon délre, mi ez?
a part párában rengő bálnakabát;

NEGYVENÖT

papírmadár szárnyal újságból ollózott égen,

madzagjukat húsz ujjamra bogozom,
negyvenöt
pegazus tetvészi egymást kárörvendően, nyihaha,
elmarad a neoavantgárd karám,
negyvenöt
kóbor ceruza sétafikál Jerikóm kőbástyái körül,
megszólal az álom ablakára festett zene,
negyvenöt
metaforába fagyasztott héjatlán parázs éget
tenyerembe, talpamba sebhelyet,
negyvenöt
esztendő ösvényén kanyarogtam ide: egy capriccio
nyaktörő nyargalásai – visszabámulok;
NEGYVENÖT
izgága veri bakancsát balladám híd-pallójára, sötétedik,
madárijesztők fejére tollpihe száll,
negyvenöt
kéregető tenyér tolódik ki egy télikabát törzséből:
kik ezek? mit felel a fillér?
negyvenöt
nyakigláb trillázva oldalaz el vagy zuhan le némán,
harmadikként remélek mennyei kibúvót,
negyvenöt
álarc röppen szolgálatomra, szolgáltni csábít
répaorr és falfehérre púderezett pofa,
negyvenöt
félnótás vicsorog egy zongora fogsorával,
nincs hova lennem ismeretlenjeim elől;
NEGYVENÖT
belső hang sziszereg, hogy ne arra, erre, át!
egy egérlyuk is megteszi: titkos folyosó!
negyvenöt

lerágott lábszárcsont kocog haza, koc-koc!
dél van újra, porzik a tükörsivatag,
negyvenöt
gőgös legyintés billiárdgolyó-fejekre, provincia!
de a janicsárok csak bemásznak a csontrésen!
negyvenöt
ábrándozás az éj óljaiból fölriadva, suttogás: siess!
kiszúrt lampionok füzére: itt az új év!
negyvenöt
nekifutás, de megtorpanás – a búzt én mégis érzem;
nem szeretném, ha elrongyolódnál, te!
NEGYVENÖT
kaporkirály tépdesi ezüst szakállát örömeiben –
jó, hátat fordítunk és becsapjuk az ajtót,
negyvenöt
krumplivirág-mennyország, hortyogó álom bódít
ellágyulásunk nem szégyellnivaló, föloldoz,
negyvenöt
fűz vessző hasít csöndembe kétértelműen –
kiűzetünk és visszaoldalunk: változatok,
negyvenöt
napfényfoltos platántörzs búja álmosít –
bíbelődés a holtponthoz, aztán: vaktában!
negyvenöt
jégerdőben ébrednek, orromba szúr a hideg, dörren
a fák páncélja, csontomig reped;
NEGYVENÖT
artista táncol apám csontnyelű borotvájának élén,
biztos birodalom, itt kezdtem járni,
negyvenöt
fekete kutya nyelvel ott, nyikorgatja láncát,
történetemet tanulom, meglepnek részleteim,

negyvenöt
odúba másztam medveként, méhek és manók után,
hajszállaimat most a fűbe mesélem: így, így...
negyvenöt
pince- és padlás-ország bozótjából pislognak sárga szemek
rám: kisleány vagy férfi, mindegy nekik,
negyvenöt
tölcserként öblösödő kijárat ágazik belőlem,
négy égtáj völgyébe visz két lányom, két fiam;
NEGYVENÖT
hajókürt-hördülés a sárga vadállat-ködökből:
megrettent, belső barlangomba úz, elvesztem!
negyvenöt
kispéczés derűsen: te rendrontó, te a vágatás
erdejében keresztben loholsz, megvesztél?
negyvenöt
lelkigyakorlat kiakasztva cégérnek, borbélypolitika:
sárgaréz tenyerek tapsolnak, nincs kijárat!
negyvenöt
kétfülű fej ordítja fekete szájjal – a massa –: ez vagy,
irkában sorminta, negatívjaink lenyomata,
negyvenöt
kérelés erdei páfrányhoz hasonlóan: hol vagyok?
ments meg a szalmabálák hidegétől!
NEGYVENÖT
fölfújt szoknyájú ernyő libeg alá, mert visszatérnek és
fölkérnek Szent Antal idomított zenészei,
negyvenöt
lázalom hüvelyezi önértelmét hideglelősen, huhog,
hogyan fogadjam természetemmé, alvadjak!
negyvenöt
gyomorba visszanyelt varangyos kő kurrog

s kiül az arcra, rádermed a sírás,
negyvenöt
ágydeszkát szögelttem hunyt szemmel létrafokául:
elviselni! dübörög rám az atomhasú éj,
negyvenöt
dzsungel zöldjében lüktet zsákmányolt lényegem,
a parányi parázs: elgondolhatom!
NEGYVENÖT
sötét kendővel arcomon a rézküszöböt
csak átlépek, botlásaimon hahotázhat a ház,
negyvenöt
angyalszárny forgószele sodor, kitérek vagy
beletörődöm-vetődöm, bakugrásom is különböző,
negyvenöt
kérdőjel-kampó, kiáltójel-mankó, nem szégyen
és nem dicsőülés, élni próbálkozunk,
negyvenöt
mulatságos kísértet ingéből bújj ki a napra,
egy mézpörgető, egy szélmalom zakatol ott,
negyvenöt
zsákomban-bőrömben láng ég meztelen kövön,
dél van, árnyammal egy vagyok.

ETŰDÖK TÉLIRE

Kivágott fenyőfákat lóbál az esztendő,
az égből pattogatott kukorica hull
a tavalyi halottak sírjára,
az újéviék még élnek, sötét lóhorkantással
szakítja át célszalagját december,
volt lesz: volt! jajt kiált január: jaj! –

se hall, se lát az ember, fejében
kotkodácsolás-vihar: baromfiudvarrá vedlett
télire a Föld.

*

A tölgyfa csöndjét megkívántam,
gömbakác voltam, vézna, verebeim fészke
– ha kezem a nyárfa tornyába érne,
összemarkolnám pölyheit, gondoltam egyszer
fölhevülten, tavaszodott, kószált a lábam,
ősz volt, tollas társaim csivogtak értem.

Most egy mogorva idegen értelmetlen
betűket irkál a hóba, varjaknak mondja,
csapatba tereli, meghizlalja vagy éheztetni.

*

A címkékből is – végül mi marad?
Elázik plakát, leomlik vakolat,
és a csupaszra pusztult dolgok közt
az ember szemérmét takargatja, fázik.

ALBUM

Vártad a havat, megjött, most csupa latyak
a Föld, a szél meleg szája pocsolyákba
hörpöl és eszelősen arcodba csapkodja
vizes rongyait, sárga villamoson állsz,
a szemközti odúból emberszem lángol ijedten,
két korhadt kar lóg le oldalt, kesztyűtlen
kezek markolásznak térdek, korlátok körül,
vonatszagú sötétség robog veled,

házforma halak foszforeszkálnak oldalt,
hőkölnek hátra az akvárium-éj szakadékaiba,
autón gurulsz, fényszórók ásta csőben,
cipőben caplatsz, sár cuppog, csönd, ne szólj,
ázott kutyaként liheg a hegyoldal horpasza,
bokrai közt vastagra bugyolált emberláb motoszkál,
lefutsz az öreg harmonikás kőlépcsőjén,
föl a buszra, át a hídon, be a bolyba, csattogtatod
a képeket pillanatról pillanatra, késő este
gőzhajó-házban, mozdony-sötétségben dőlsz
vánkosodra és visszapörgeted felvételeidet,
téglaszürke albumba zagyvált jelenetekre bámulsz,
halott apáddal álmodsz, vacsoráztok,
ő oldalt ül, nem eszik, nem is kínáljátok,
aztán csak alszol, fölébredsz, elalszol,
a lépcsőn harmonikázó öreggel utazol valami
földalatti dübörgőben, idegenek közt, elhúzódnak,
várod a havat és megkapod, versbe írod,
abbahagyod, meleg a szél szája, mint a hó.

TÁJ-KÉP

A fűzfák haja hosszú, sárga,
és szemközt nádbugák.
Szürke bőr fedí még a vacogó Dunát,
kígyóteste mereven fodrozódik.
Kőcipők lépnek hideg sárba Göd körül,
szélráspollyal faszorokat köszörül az évszak.
Sarjad ijedten fűszakáll. A korszak
félelme kitavaszdik, széttaposott kutyák mocska
betonon ázik, szakad az eső jajgatásig.

JÉG-KÁSA

Kráter-szürke
építmények húznak a föld felett. Nehéz
tömlőként liheg a délután, elhagyott
kavicsbánya-állkapcsait csattogtatja.
Emberforma fut amott, nyakában a
lába, a hó ibolya-árnya szétterül: hiába.
Válaszul – mire? – csak a latyak jégkásája
herseg; vigasztalót – kinek? – csak az éj
elefánt-mammogása mond.

SAJN-ÁLOM

Megkísértem
a forgandó szerencsét:
kifűzöm az éj zsíros bakancsát,
nappali cipőimen szárad a sár,
mezítlábam talpán a térkép fölsír,
de nem látom,
lépek mégis kés-élen,
kigyullad a szél szalmája, sajn-álom.

JÉG, SZALMA, JÉG

Egy márciusi hajnal derengésében elefánt-házakat látok, fagyot-
tan úszkálnak a mélyben. Aprókat mozdul, lélegzik velem a csönd,
kovácsműhelyéből nem zúg világgá sárkánytorkú szél. – Hogyan
is történhetett meg ilyen közönségesen? Az események farsangi
maszkjai egy lomtár gipszkoponyai közt porosodnak, nézhetek és

tudhatok, de védelmet ez sem ad. Okosság, jóság: mind kevés volt, szerencse lángja gyertyaláng volt, elszabott térben ödögő agyalábúak voltunk s vagyunk és nyüszíteni sem szégyell az ember egy idő után. A nyomorúságnak sok arca van. Külön, külön a személyek, a népek – és az irracionális racionalitások: lélekvesztő hasadék-tátogások. Örüljek, hogy élek? Riasztanak a bombasztikusok, a gnosztikusok, a semmisták, a szenvedő némaság, a számítógépek kotkodácsolásában ravaszul kushadó róka-jövő; riasztó, megriadok. Epikurosz korcsaként fordulok magamba, háttal a vért vizelő csődörnek, tapadok a megtehetőre, tenyérbe foghatóra, bármilyen kicsire, de jóra; ennyi elég? Nézem a hajnal törékeny páncélzatát, elsötétült-némult barátaimat hallom egy másik évtizedből, tompa nevetésük tör át az értelmetlenül közénk sulykolódó jég, szalma, jég rétegeken; elveszítjük mind – meg sem lett még s már mind elveszítjük.

ZSEBSZÍNHÁZ

Szindarabot álmodtam, gólyalábú lényekkel és démonokkal lakomáztam, meztelen demizsonokból ittunk sárga bort, a zsebnek állott dohányszaga volt és szúrós fényforgácsok borították az alját, ahol ültünk, valami trágás galambdúcban, kartonpagodában, aljától mocskos akvárium-térben, és a göndörhajú (ki ez?) azt mondta, „egy tetű”, (ki?) és azt is mondta még, „én alkoholista leszek”, csattogott a pénztárgép oldalt szaporán, törpék furakodtak át térdmagasan, torlódtak bokamélyben, a zseb korcaiba gablyodtak mogorván, lökdösődtek, egy parafadugó lebegett; még jó, hogy csak álomban, gondoltam, de göndörhajú választottam rosszállóan csóválta fejét és megkocogtatta körmével a demizsont, „ez igazi”, mulatságosan tátogott az üvegben, hazátlan dzsinn, fölhúzott térdeire fektette máskor oly kedves

kutyapofáját, most aztán végképp megzavarodtam, várj csak, de ingerülten rám legyintett, „egy tetű, ha mondom”, (ki?) jó, legyen, ezt beleírom a darabomba, gondoltam, illik majd ez a legyintés elkínzott archoz, ijedt pupillához, ne feledjem majd, ha fölélbredek és a vatelindarabkákat, meg a cérna- és laticel-hulladékot, a papírgalacsinokat és más zseb-morzsalékokat kiköpdösve majd... mi lesz majd? erre nem volt válasz – majd? fölerősödött a galambok és a pénztárgépek zsvajgása, elterebélyesedett nehéz hangzivatarrá... és többre nem is emlékszem; a galambok vádaskodó burukkolását azóta hallgatom, egy komédia zenészeit, a zsebpiszok dombjain bóbiskolók se eleje, se vége suttogását, csoszogó autógumikat és... mit is még? mit is még? tart az előadás.

ENNYI

emelni lábat
följebb az állat

túrni a testet
bukását tudni

ülni egy széken
cipők a napban

árnyak közt minden
teng-leng az isten

kések közt rések
élek most élek

EMBERSÍRÁS

BABITS-KÉPZETEK

fekete izzás szögei a semmiség csigahúsában
kőösső a ninivei hatalmak kárhozott kezében
isten süketsége ember sötétsége – égő ólak
zötykölődnek morzsalékos dombokon le és föl

*

„Kultúra” fordítva: „a rút luk” – „kavasz” játéka,
link flangérozás, delírium vagy apátia,
Joopardy úrnak kínjában meg kell szakadnia,
lángbetűkkel a Földre írva e szó áll: „Pénztár”

*

alkonyi-hajnali szürkék villany világította
estiek árnyak ösvénye égi-földi megérkezés
galambszürke és dunaszürke gyöngyszürke farkas-
vakság: gondolkodó fácska lobog a Semmi partján

SZÁJ

Mi dolga van velük még a szájnak,
ha a szavak többé nem is fájnak,
a hangokat nem kell artikulálni,
elég hörögni,
nyögni,
bögni,
trombitálni,

a vinnyogás a jó, a kígyósziszergések és
a békák,
 macskák,
 lovak,
 sakálok,
 kányák krárogása,
mert fülemüle, csalogány régen eltemetve,
madárból itt a keselyű és gyapjasból a kecske,
 itt a vércsesziréna-kéj,
lemegy a csönd fénye és feljön a néma éj,
 üres tömlőként harmonikázik ól-sötétje,
 jéggel szögelt húrjait csak rezgeti a gége,
vacog minden,
 jajjait elbocsájtja,
 sírástól ferdül
a nő, a férfi szája,
rémült zsoldosként mocsokba köviült káromkodások,
és szemét: mosópordoboz-mosolyok, páncélzatukba
fulladt frázisok dőlnek ki a szájból,
 nem kapu,
nem ajtó,
 nincs kulcsa,
 zára,
 riadtan jár ki-be
a lélek: ezüstpapír-angyal,
ringyó a száj,
sarkaiban a vér kékre dermed; szegény száj,
beszédre béna, halottas árok, nyomorék, mint a Föld.

EMBERSÍRÁS

A porceláncsésze széle számhoz ér,
ez is öröm.

Alkonyi ellenfényben
kopár mezők szépsége tör át lehunytt
látóhatáromon, alaktalan alakzatok menete;
kiféle-miféle társaság hát;

homo ez meg az bizonyosan;
bántana minden kérdezősködés;
a csordogáló állathangok dödögését
embersírásnak hallani nem nehéz –
el egészen Thébáig
és vissza-előre, hol ásító szájjüreg-sötétbe
hull a méhéig kizsigerelt Földgolyó;
süss, Napgolyó, csészére, vak királyra süss,
a csöndre süss, hol a sírás látható,
Neutron-isten tenyerén egy tárgy a Földgolyó,
gurul.

ZSÁK

Zsák-utca, zsák, homálya-mélye-vége: zsák,
társéga: zsák, térdig süppedsz iszapjába;
se égtáj, se szín, se súly szerint nem,
sehogy sem remélhetsz kilábalást;
a fekete és a fehér angyalszárnyú emlék egy
tölgyerdő fölött, az igen és a nem
s hogy mi a rossz, a jó –
forogsz-e tengelyed körül vagy összetöppedsz és
padlásod-pincéd a függőleges mentén egymásba

zuhan – mindegy,
a zsákban nincs se lenn, se fönn és nem kegy,
nem büntetés, ha tetvek tanyája lettél; szüntelenül
alkonyodik; ki vállán lógsz a zsákban? eljött
a zsákos, gyerekkorod ijesztő koldusa, Goya kolosszusa,
kísértetiesen mocskos rém,
szeszélyeinek szolgája vagy, véletleneinek tárgya,
szent fölség volt, úgy mondták: igazságszolgáltató,
s mivé lett? kéjre-harcra-játéokra lehetetlen zsákos,
maga a Zsák, sötétsége fortyogás, merő allegória,
világmarionett istentelen csalója,
kontár bábos, gyilkos mulattató –
te sztálingyertyákkal világítottál, nyolcéves voltam,
és bombatölcsérekbe gyűlt tóban fürdettél, te acélfejű
katonákat űztél anyám kertjébe, tankokat a fővárosokba,
te hernyótalpaiddal bemásztad a szerelmes nőket, te
vásári vigyoroddal föltüzeltél, ugrattál kifent konyha-
késbe, te a gyűlölet kútjait kigyújtottad, tereltél és
elhagytál, megszöktél, nőttél, Zsák,
iszonyú gömböc lettél, meddő bendő,
benned botolgunk, négykézláb mászunk mi,
és hason csúszunk, vonaglunk és lökődünk mi,
és magunk is zsákokká lettünk mi a zsákban;
volt, hogy emberkezek markolták gyepelőidet,
és Szabadság istennő is kapható volt a szerelemrel
volt ilyen idő.

Zsák: váll közé sunyt fejjel meglapulni –

Zsák: kibújni szögként akár –

Zsák: fölhasítani oldalát borotvával –

Zsák: –

NINCS

Sem pásztor, sem akol, sem nyáj.
Sem jelképesen, sem tárgy szerint.
Nincs legelő, nincs hajnal, alkony,
kopár dombokon vörös tűzgolyó nem,
és csillag sem gurul, nincs kéz boton,
füst fazék fölött s következésképpen
kolompszó se hallatszik – a nincs
lehuppan, szétterül, porzik és permetez,
ormótlan lukacsából vastagon dől ki
rózsaszín semmije, nyákos tapogatói
verik a vasdobot, megsüketítenek.

AZ ÉGŐ LEVÉLTÁR

Félálom-hajnal motoszka szobánkban, meztelen
talpát fényforgácsok bökdösik, karácsony
első napja van, éjfélkor a szemközti várból
harangszó verődött ide, kinyitottam az erkélyajtót,
szemfacsaró köd hengergőzött tavaszmeleg éjben,
a Mátyás templom tornya, tudtuk, és a levéltár,
ami ötvenhatban napokig égett, ott van azért,
mi meg itt vagyunk azért, ezzel aludtunk el,
(öregek és gyerekek mágnesmezői áramlottak körül
a család) s hogy mi közünk az égő levéltárhoz,
ezzel ébredtünk föl, hallottuk a szél alsószoknyáit
s hogy meghalt Joan Miro, csigaszarvú holdat
tűztünk fenyőágra, kalácshéj és narancshéj
bókolt az égő levéltár színpadán neki,
így jött ki a lépés, beleszóttuk őt is, idesodródott

a tavaszeleg, keleteurópai karácsonyájbe, de
tudtuk azért: az óriás pillanat keresztmetszetében,
a Megváltó születésnapjának áhítatát
unottan tékozló világok véletlen csöndjében
sem támadnak föl az égő levéltár halottai,
lelőttek és fölakasztottak s hogy halállal
a halál nem egyenlő – kozmikus távlatokból,
az isteni távcső ablakában egyre megy bizonyára,
és a hajnal sem ismer különbséget, ahogy
vasszürke fodrokban merevedik a Duna menti dombok fölé,
s bár szobánkban járt félálomtalpakon, nem érti,
hogy az égő levéltár miért merül föl néma
lángolással és ég napokig, mintha még ma is égne.

ÍR

Az ősz ráérős szépsége ovális alma, méz és tűz,
tölgyek könyökhajlatában él, kő a kövön vagy
kádszám, az isten szabad ege alatt párolog és
nyomorult lakóit a Föld megvendégeli ilyenkor.
Vegyél, kínálja a májfoltos, vén kezét; hálát
nem vár – tégelyeiben ír,
tükreiben jótékony káprázatok.

A KÖZÉPPONT KÖRÜL

Testedre szegeződnék,
veled egy test lennék –
ne leplezzen a vers tovább,
felhőháttérben úszkáló képzetek,

a dolgok szellemei lóháton ülve,
nem akarok mást mondani,
csak ezt, betúrágta papíron
kóborló ceruzám madarat utánzó
körözéssel közelíti középpontját.

*

Ez nem vers, nem udvarlás,
test a testhez hajlás,
tükre: test-szertartás;
a kéz, a láb, a szem,
a bőr, az ész is hogy örül:
keringő a középpont körül.

*

Tulipánkehely a hely, hol
a hajó utasa landol,
hova megtér, hazatalál:
pillanat, mikor nincs halál.

TUDOM HOGY Ő

bejön a szobába északról
szilvakék
bársonyszoknyában megy át a déli sugár-sávon
az erkélyajtóhoz lép és kinyitja
lába térdben meghajlik
combja vonalának
a lábszár íve kagylóformán visszafelel
föláll megfordul rám néz mond valamit

minden szavából
csuklója tenger-mozgásából
értem
a kézrebbenések és a vállgörbület
szétfutó hullámaiból
csöndjéből megértem
ahogy ül jár ír alszik vacog beszél
és elnehezedik vagy fölgyorsul és megnő
(lélegzete karja öle haja hőerdő)
tudom hogy ő
éppen ő
csakis ő az

és ijedten elámulva közeledek a tudáshoz
tanulom terjeszkedése mértanát
próbálom követni formáit a kimondhatóban
szavaim árnyakként forogják körül
mikor a kívül dübörgő feketeségből
viharzó holdirányból vagy
a hideg nyüzsgés telefröcskölt falából kilép
és bejön a szobába

EGÉRÚT

Egér, egér, kiséger,
szeretném, ha ismernél,

bíznál bennem: titkodat,
nem adom ki utadat,

rajzolj nekem térképet,
néhány vonal elég lesz,

egérutat hadd nyerjek,
mancsot, csapdát feledjek,

egér, egér, kiséger,
múlik a nyár, jön a tél,

de a macska nem telet,
eszik csakis egeret,

lyukba surran, aki fél,
s fél mindenki, aki él,

menekülni megtanul,
cselre cselt vet, lyukba búj,

egérút, kis boldogság,
két sírás közt vigasság,

cikkes-cakkos kanyargós,
erre édes, arra sós,

a közepe keserű,
egerentyű a derű,

eltűnik az egérfény,
kérdi minden teremtmény,

merre van az egérút,
szabaduljon ki hogy tud,

rajzolj nekem térképet,
néhány vonal elég lesz

bakancs talpa zumma-zumm,
fejem fölött csatt! és bumm!

orrom előtt szalonna,
mézes dió jó volna,

itt sincs senki, ott se nincs,
csábít, csábít a sok kincs,

ne csóváld a fejedet,
penge les rád, sejtheted,

fuss a résbe, mégis: át!
és ha meglát a világ,

hints szemébe egérport,
kerüld ki a karambolt,

egér, egér, kiséger,
ez is jobb a semminél,

fut az ember, ahogy tud,
nézi, hol az egérút.

OK

Véresre horzsolt ülepével újra meg újra
hanyatt zuhan s köröskörül erre vad hahota.
A gyűlölet fájdalma néma, trágár
mozdulatokban tör a felszínre, hideg habarcsként
arcra, kézre húl. Sajog az elnagyolt mű,
kitüremkednek eresztékein nyers félelmei,

sárgán fodrozódnak. Hírek mocskolják, szoktatják,
tart a tréning.

Az őszi zöldben
fürdő feketerigókra, mint a békesztrájkolókra
gondolok – igaz, mostanában nekem, láthatod,
elég ok bármi jelentéktelen.

DALFÉLÉK

1

köd föld be kő gyúl ki
vad had van – mi más még
sár csap föl láb fut szét
éj dong és – mi más még
vas fúr át bőr ég meg
nincs most más – mi más még

2

pörgettyűd volna mi lennél
állatok vére tűz a ház
hideg van és a szem benéz
gajdolhatsz rongyos társaság

3

ezek dalfélék mondogasd
fogadon lassan kocogtasd
én csak azt tudom szószegő
lyukas dió az esztendő
kirágott héj a hold híres
hóból vannak a tigrisek

4

gyufaláng mászik meszes porban
S.O.S.-ek de senki semmi
alávet fölfal láthatatlan

5

jéggé magányosodnék üledékké ha
magához idomítana kőtorok csússzak ha
a köd sárgás zizegésében nem látni
ujjatlan kesztyűiben nem érezni
nem kapni levegőt nem hallani nem –
szalmaszálam vagy vízözön van bűz és tűz

6

válasz érkezik-e vagy
kérdés sincs te hallgatásba
ne halj és a csöndet a némaságtól
ezt újra tanuld

7

dalfélék felmentést nem
de gyöngédséged vágyát
dünnyögnek hozzá szabadságot
hogy föl ne add bár minden
csikorog sebes szürkületben

EGY NAP ALKATRÉSZEI

Hunyorgás

Mint aki bántó napsütésre ébred,
hunyorgok egy keddi nap alkatrészeivel
magamra maradva – jó nekem, biztatom
rakosgató kezemet, és látom az őszi
erdőben párázó tavat, a sötéten izzó
fák bőrét; jó. Elhalkulok, aztán hallgatózom.
Idő kell, míg fölismerem a csendrobbanást.

Hajnalban

Hajnalban a test csónakján
visszafelé evezek, lapátolom a sötét vizet,
míg megnyikordul bordám a homokon.
Part vagy zátony? Szemet nyitok: erdő;
hunyok: moha, méz, öle kútja
 álom és ébrenlét között.

Lányaim

Azért adott az isten nektek engem,
hogy legyen kit szeretnem
 s boldoguljak, megbicsakló
ritmusba botoljak, ni csak, ló-
 lépésben vágzat az idő.

Békülés

Ujjbeggyel megérintek egyet: éget.
Hazugság és igazság között héjatlantul,
embriósüketségben nyüszögnek dolgaink.

Csak egy ujjbegy, mondom, ne
hallgass rá, tudhatod, milyen.

Kérdés

Lúdtollal kellene: lúdként és önként –
én meg szeptember villogó vánkosait
és a fecskék cikcakkját lesem,
baromfizaj véletlen csöndjében
balgán megkérdzem:
A vattacukorral kitömött száj
nem fáj?

Másik

Egy zöld szőlőszem és egy
tengercsiszolta barna kavics van itt
nálam – én kinél vagyok?

Kordon

Kerülgetem a délután döglött tönkjeit,
bokán felül gyűrűző vízben csobogok,
cipőimet nyakamba vetve hordom –
sötét pofákból rakott kordon
kiáltja némán: Szakíts, ha bírsz!

Ábránd

Csak egy tájkép, jelentéstelen kivágat:
fiatal nyír párás levelei
az önfeledt zajlásban,
és a fehér bőr is a mézbarna sávokkal.
Gyönyörködj kicsit felelőtlenül.

Árnyjáték

Kezem a szobán átvágott, a tükörnek
tüstént kalapot emelt és nyúlként
iszkolt a falon árnya – te fránya,
vicceltem vele, de el-tűnt, al-konyult,
kővé váltan a földre hullt, pohár
és tányér csörgött,

kéz nélkül

úszott a kalap: a tükör éje már várta.

Nem

Belecsorbulok – nem látom be, hogy
nincs másként; magamra rántom – nem;
romjai alatt újra nekirugaszkodom;
fejjel előre, térd és könyök vérben

Tégla

Lukacsos ez a rózsaszínű tégla,
fölmászik rá a vak giliszta, fázik,
miért nem mászol benne,

mintha alagút lenne –

borzongató levegő kéklík csöveiben,
üveg pohár füstöl,

kivénhedt kórót nyüstöl

az eső nyomában lihegő szél;

lukacsos tégla ez a délelőtt.

Utánérvés

Egy lépcsőházban a macska-mocok bűzéből
gyerekkorom padlásai szállnak fejembe

s pincéi, hogy teljes legyen a tér, hol
finnyás orromat befogva el-elkalandozom.

Közben

Grafitporból a mohó vágy kirajzolódik:
rögzíteni egy nap alkatrészeit; esernyő
bordáira feszítem égboltnak, nyelénél
pörgetem, nini, gömb,

asszonyi hashoz hasonló,
térdem államhoz koccan,
lebegek a súlytalanság lét előtti éjében.

Apám

Vízalatti éjben surran, hozzám is ér,
álmomban hal-alakban él halott apám,
látja, hogy minden a régi, a hínárok,
hogy minden megváltozott.

Telefon

Keringenek a történetek: a lépcsőn
lefelé menet egy nyír, egy fenyő...
Vagy a telefonok! Piros zsinórjuk
a holdba felkanyarog, szavuk égbe
kiált, s bár a hír sem a nyír, sem a
fenyő lelkét meg nem rázza,
meginog a ház csontváza
a csöngetésre, kibuggyan kőből a víz.

Mindegy

Csontig lenyúzva szinte és merő
vérben állnak, aztán zokogás,
aztán lecsendesedik és szétterül.
Látjuk őket, elfordulunk és látjuk,
tenyerünk jelzi a tehetetlenség
közönyét – függöny.

Nem tapsolunk. Mindegy.

Próba

Zongora próbálgatja, ceruza – szárnyas
szavakat szólni húsdarálómorajlásban?
Az okosság meddő iszonyatában? Monstrumok
habzásában?... Hallottuk. Elég.

Világít rám a papír hava,
heverek elégia-pózban. Ne!
Visszanyelem. Szétszabdalom és elrondítom.

Dallam

Távolodóban közelítség,
egy rigócsőr-fény elvakít,
üvegporhár peremén billegő
kanálon ezüst árny honol.

Lucsok

Az eső függőlegeseit a vízszintes szél
el-elmettszi, pikkelyes tetőkre csap, ússzanak,
antennák gereblyéire szellemképeket gabalyít –
mi dolgom itt? egy ablak mögül a szürke
ég hajszálait szemmel fésülöm, lucsok ül rám;
megjön az éj, fekete arc, állán a vasfű kinő,

hallgatózom, elkormolt vonásait lesem,
gyereknek néz, szájában holddal ijeszt,
felhőként sodródna fejében gondolataim.

Följegyzés

Egyik mondja: ez beálló értelmiségi,
másik mondja: ez népies vagy ellenzéki,
én meg mondom: félek, még kushadni küldenek
minket – alá –, hiába próbálunk két szék között
a pad felett, egy ujjnyival bár, megmaradni.

Őszirózsák

Pillájuk meg se rezdül, vakító-lila
szemüket úgy vetik föl a zörgő gazból,
hipnotizáló tekintetüket az üres űr
jeges szarvára lövik, szólsz hozzájuk,
hangod se hallják, nap-kazánnal fűti
lelkük az isten, maga se tudja, miért.

Éjszakai

Bot lába, kő éje, vízcsepp kútja:
háborúba viharzik, fekete a szél.
A pokróc alatt ember, álmába gabalyodva
birkózik az álarcossal, rohan ólmosan,
az állomásról most húz ki prüszkölve
az éjszakai expressz: lemaradtam.

Szellem

Szellem, de szakálla pörzsölt papiros
és disznóölőkést csúsztat a csizmaszárba,
éjszaka fölfesti a falra: „cigánymentes

övezetet” – hideglelős szellem, torz titán
vagy önmegvalósítással küszködő ifjú magyar.

Reszketés

A Holdról nézvést is, fényképszemmel,
körülbugyolálva kékes-zöld ködökkel,
– szárazföld barnája, sárga sivatag,
tajtékos tenger áttetszik – milyen
érzéki a Föld, csupa nyers reszketés;
az nem lehet, hogy birkanépek lelegetjék,
„az nem lehet”;
tébolydakolomppal nyakában
üget évezredekem.

Pont

Pont, ahonnan ráláthatnál, ha
megállhatnál – de oly hajlékonyan
fut veled a villogó folyam, hogy
nincs olyan. Az est kéksége hűvösen
árad be s ilyenkor elindul a ház is,
villanyvilágította függönyein az árnyak
fekete szája hallgat.

Lábnym

Tűbe fűzött cérna volt ez a nap,
ujjamra szerelt forgó, szeszélyes part,
óriás lábnyoma, széltől szikkadó,
hangyanép ereszkedett kráterébe,
fölnéztem, zuhant alá a lábaimhoz,
fenyőtoboz volt, magjait kiütögettem,
madaraké, csipegetik a tenyeremből.

KÖTETBE NEM KERÜLT
VERSEK

ÖRÖKSÉG

Nagyapám és többi őseim:
erdészek, kocsisok, kaucsuknyakú katonák,
keretezett arcotokon a kín
és a megkövesedett szomorúság
olyan ráncokat húz, hogy néha félek
bemenni az alacsony szobába közétek,
hátha leszálltok egyszer a falról,
késő utódotokat kérdőre vonni.

Ti meghaltatok:
mentetek a hólyagos tavaszi sárban,
vitte arcotokat, mint rózsát, a Don,
vitte a tarló, a köd, az aszály,
vitte kiálló csontú, habos lovakon
sorsotokat a szükség, a halál,
– recsegték a szegénység bádogkürtjei,
verték a marsot meztelen talpak,
felbuktak, mint a drága vérgyöngy,

halálraítélt, keserves forradalmak –
veszett a reménység, alvadt; a szándék,
mákszem-öröm és meddő szerelem,
– de mi itt maradtunk egyedül,
mint új harcos a sötét őrhelyen,
s gyönyörű szívünk moccanni sem mer
kegyetlen-tiszta örökségetekkel,
nehogy sorsotok sorsunkban elvetéljen.

Ti meghaltatok,
de számunkra nincs halál.
Eljött értünk a lángszemű Kísértet,

és bejárja most velünk a földet
örökségetek törvénye szerint.

Élet és Irodalom, 1961. 43. sz.

SZÜLETÉS

Síkos a föld,
belepte lucskos jégözön,
sötét a ház,
menedékem és börtönöm,
minden esztelenség kényszer,
döfködöm magam csorba késsel.
hogy nagyokat tudjak kiáltani.

Jaj, szökőkutak megdermedt szirmai,
hajléktalan farkasüvöltések
a szél egetverő sátrai előtt!

Jaj, nehéz fenyvesek álma:
hosszú ruhás szerelmesem!

A születés kínjait érzem
az alvadt táj rémületében,
a legelső lélegzet fájdalmát,
ősi tiltakozást a világ ellen:

tartsatok örök ígéletben,
nem kell soha félnem,
magasra emel az öröm
e mindennapos születésben.

VERS

Te sem mondhatod: nyers húst sohase ettem,
mértéket tartottam borban, félelemben,
te sem mondhatod: tiltott örömet nem kívántam,
meztelen maradtam télben, szélfújásban;
de halála okát, születése okát
ki ismeri,
ki merne csukott szemmel
kenyér és kés közt választani?

Aki hatalmas kezét, mint a hómunkások,
lila jácintként, úgy emeli föl,
ha megsimogat, azt sem tudod:
virágszirom vagy elkékült ököl;
annak se könnyebb,
aki a süppedő, sáros estét
úgy várja, mint Krisztus a keresztjét,
döngöli homlokát, de semmit se feled,
annak még nehezebb,

és aki már az öröm szirtjeit kaparja
kicsorbult kezével,
de közben még hátratekintget,
kilépne a partra,
hogy felvegye a fehér vászoninget,
s mögötte még a víz elnyeléssel fenyeget,
– annak a legnehezebb.

A KIVÁLASZTOTTAK

Kinek a végső mozdulat nehéz volt,
mellyel ellökte magát,
ágyba döntött a vérveszteség
és a korai szomorúság,
álmában még vörösre vakarja
a kés beforradt helyét,
forgolódik és fölriad,
belebotlik az odakészített hurokba,
mint télen az éhező vadak.

Ide jutottam – látod – én is,
Nem vagyok elég bátor,
megrázkódtam a tavaszi vizek szagától,
de régi bűneim itt vannak velem,
fölvonultatnám értük, ellenük
száraz dühöm és világnézetem,
de nem segít sem indulat sem eszme,
arcom a többiek arcával
el van keveredve,
suhint a szél, szigorúságra szoktat.
Érzem megkötött hatalmát
a kiválasztottaknak.

Alföld, 1962. 6.

ÍGY ÉLSZ

Mint láthatatlan műszer,
percenként mér a világ,

följegyzí pontos grafikonod
s úgy lök csak tovább
az új kapcsolatok szomjas közegébe,
hogy mindig más mércéről olvassa le:
a mélyhangú fákat érted-e,
s a nyári körutak keresztútjében
megállsz-e még,
két kézzel szorítva
a jobbágyóások világnézetét?

Így élsz,
– hajlongva a figyelem reflektorai előtt,
állandó készenlétben,
hogy percenként tudj vallani,
s minden szavadon kiütközzenek
filozófiád felhangjai;

Így élsz,
életteddel megjelölöd a létet
– születéseddal a lét már megjelölt –
s mint két összeszabott részlet
ha egyesül, és végleges a forma:
életedet az örökkévalóság
a többiekében feloldja.

Élet és Irodalom, 1962. 46. sz.

KÖTÉL NÉLKÜL

Ijesztő ez az áradat,
de ki tudja, hogy hány évig hallgattam,

szörnyeket szülő korszakok
némaságát bújtatva magamban,
ki tudja, hogy kicsorbult szájú őseim,
térdelve az istentestű tűz előtt,
nem sújtottak-e lázadással
az utánuk jövőt,
ki tudja, hogy az évmilliárdos panasz
most szakítja-e föl bennem
a gyógyult kutakat,
félve, mert az ember története
olyan vidékre ért,
hogya magára vonja ím
az elmulasztott idő tekintetét –
vagy csak testem és elmém öröme
kényszerít,
hogya kimondjam a képzeletben
tükröződő világ jelképeit:
jönnek felém összezsúfolt vagonokban,
kötél nélkül, mind boldog-riadt csorda,
beláthatatlan tömegük
minden percemet beborítja.

Kortárs, 1963. 2.

MINT A MADÁR

Ha te nem lennél,
hideg korongon forognék megfeszítve,
ha te nem lennél,
beletörne késem a kövekbe,

az utcán hanyatt esnék, vállam kifordulna
s úgy nézném éjfélkor a kopár tereket,
mint a madár, aki drótnak röpi
s a hóba leesett,
ha te nem lennél,
fogam elválna, mint a kréta,
fegyvertelenül tántorognék,
halálnak, csöndnek könnyű préda,
elbújnék a bogarakkal,
menekülnék a csillagokkal,
lefeküdnék a víz színére,
elmetszene a part szegélye,
ha te nem lennél,
vagy nem szeretnél,
úgy, ahogy szeretsz.

Kortárs, 1963. 2.

RÓZSA VAGY FÉREG

Most vagy igazán angyal,
hátára vett álmában a rét.
Vékony bőrödön átvilágít
valami esztelen nagyszerűség.

Volnék csak én is, mint a nyár,
olyan fékevesztett és szabad,
lekapnám most vállaidról
sárral ragasztott házadat.

s az is mindegy lenne akkor:
rózsa vagyok vagy lassú féreg,
tudnád már, hogy mindenképpen
énbennem kell élned.

Somogyi Írás, 1963. 3.

CSÖNDESÍTŐ

Álmomban mindig pazaroltam,
követ ettem vagy folyó voltam,

konokságom nem téríti meg
zöld kútjaival a fürgeteg.

Lehet a tavasz kíméletlen,
sikolthatsz bármit örömdben,

belátod végül: az is szükség,
nem gyávaság, nem vakmerőség,

és mindenről el kell döntened,
hogy kényszerűség vagy képzelet,

darabokra hull vagy megmarad,
ha betakaratlan arcodat

hozzáérinted óvatosan.

(Csöndesedik a táj, fázom,
Suhog a tavaszi eső lombja.
Csöndesedj te is. Választottam.)

Somogy, 1963. 3.

FEKETE LÓ

elsuhansz tőlem villansz elsuhansz
forog a tenger szökik lezuhan
lóháton ülök lóháton ülsz
szédülök félek elkerülsz
a ló nyakára ráborulva
víz alatti templomokba
homokrétekre elmegyünk
aranyhalfelhő jön velünk
 combunk között a ló ficáncol
 fekete ló az éjszakából
 fekete ló kétlábú szörny
 szemében tűzvész tündököl
 szájában sötét hegedű
 sörénye közt hét csengettyű
 patái sárga mészkövek
 sötétzöld vízben fénylenek
elsuhansz tőlem villansz visszajössz
vizek alatt és víz fölött
forog a tenger kék homok
s a pikkelyes mellű csillagok

Tiszatáj, 1963. 9.

HANGOS RÉTEKRE UTAZOM

A duzzadt szemhéjú koránkelőkkel
minden reggel együtt ébredek,
botladozok a derengésben,
alig látjuk a megroppant eget.

Egymáshoz ütődve utazunk,
álmunkra nincsen mentség.
Cinkos hallgatásra szoktat
a kényszerű közelség;
inognak a színtelen fémlemez arcok.
– kidöntött fán száraz levelek –
s mint szélben az együtemű dombok,
púposodnak a vállak.
Mindenki külön álmod gondol
a rács mögé magának.

Én téged néztelek egész éjjel,
s féltelek most a ritkás ködben.
Szurokba mártott hadseregek
ólálkodnak titokban mögöttem.

Hangos rétekre utazom előlük,
a szélütött házak lámpái
élik csak félelmemet tovább,
míg beléjük nem döfi a virradat
megmerevedett szuronyát.

Tiszatáj, 1963. 10.

CSILLAGOK HELYETT

Ha kivágnám az akácfákat,
már az sem segítene.
Gyökerekbe kapaszkodik az ember,
ha nincs háza, sem istene,
és köves hordalékba,
hátán hordozza gyermekét,
és jelekkel beszél, mint a néma,
de végigfut az utcán,
ha remeg is a térde,
beleégeti hólyagos arcát
a fák kifordult tenyerébe,
és fut, és fut,
és nyüszít, hogy ne féljen.

Arcodnak kellene kisimulni
csillagok helyett az égen.

Tiszatáj, 1963. 12.

PLAKÁT

Ősz van,
tánclépésben
közeledik a tél,
a még keményebb,
összezártabb évszak,
hátunk mögött
a rezes lombú
tölgyfa odva fölbufog.

Püffed a táj,
a törmelékes városokban
száraz fű tüntet,
élő máglya-vadon:
fölgyújtják-e Amerikát
a négerek –
faji alapon;
arcuk fölött
halálos hír lebeg:
égő hajak,
roncsolt kezek,
Európáig csapó olajbűz.

Töpreng az ember,
befordul a falnak,
hajszálrepedésekben
képzelgeti
a forradalmat,
riadtan alszik,
öklendve ébred,
nyomja fejét a vér,
nem vihog
mint a hülye,
de remél.

Minden eljövő pillanat
titok.
Birkóznak
a levegőben
az órák, napok,
próbálkozik a harmadik
ezredév:

hatmilliárd lélek
dönti hátát a télnek.

Budapest, 1967. 12.

CICERO ELSŐ MONDATA

indul a nagy ki tudja
hány fordulás
hányadik fordulója
mezben a csapatok
csákóban a lovak
láncban a katonák
a biliárdzöld gyepre
fekete-fehérre
kifutnak hirtelen
gatyájuk sárga
kimeszel kilakkoz kidíszít
megfejtésül kérjük
az idézetet beküldeni
veszélyben a királynő
lovat lépik a gyalog
ám a sánta bástya áll
s még él a hal
mi ez
héja-húsa-sincsen alma
két magocska virág-malma
héja-csőr és csirke-hús
Cicero a nagy római
mondta (első rész)
a novemberi rejtvény

megfejtése ne fejtsen
rejtsen a kevés
tudás veszélyes dolog
de még veszélyesebb
mondta Samuel Butler
a hatvanötödik négyzet
öt betű vízszintesen
hó hegy hull hirtelen
ó az a hatvanötödik
a különös alakú kutya
ó a díjak a postán
az idézet második
az idézet harmadik
és befejező része
kérjük megfejtésül
Cicero ismeretlen
beszédének első mondata
reszelő meszelő hegyező
kitöltik nyerne

Kortárs, 1972. 7.

CIPŐK

A reggeli cipők
és az estiek között
a nappal tapasztalatai.
Még egészen nyerselek.

Az esti cipők
és a reggeliek között

a mezítlábas éj nyomai.
Még céltalanul.

Láb nélkül futtatni
reggeli és esti
cipőimet,
kipróbált tragédia.

Alföld, 1971. 6.

LÁNC

1

Gólyalábakon lány, fiú.
Jeges kutya
két deszkaház között.
Gyöngybaglyok párosával
a hátráló szülőház esős ablakában.

2

Semmit se látnak
a gyöngy-szemek.
A rácsra gémberedett karmok
vak testet tartanak.
Belül, a bagoly zöld torkában
hull a toll.

3

Torkomra tapad toll, levél.
Köhögök a madáretetők,
a mézpörgetők közelében.

Hajók hánykolódnak
halványkék vödörben.

4

A hátra hanyatló hegyek kékje
visszaszáll az ég kapuira.
Jön a cinóber-lovas.
Hegyes csuklyát húz fejére.
Csörgőt csörget.
Térde, sarka csupa vér.

5

Gólyalábakon tél, tavasz.
Sajog a kanyargó forradás,
de az elhullónak
egy hajszálrepedés is elég.

6

Egymás farkát harapja két hal.
Kijárat sehol.
A dióban, ki lakik a dióban?

7

Voltam én is.
Hódolt a bodza, útifű.
Világították a petúniák.
Kígyóvér és békatetem
száradt a gyalogutakon.

Jeges kutyát húz lány, fiú.
 Szembe jön velünk tél, tavasz.
 Dió roppan a bagoly zöld torkában
 a cinóber-lovas ujjai között.

Alföld, 1972. 8.

SZERELMI JELENETEK

1

Törzs a törzssel szerepet szívesen cserél
 Szárny szeg be szárnyat szerelemben
 Hárfaként játszik a kéz haja húr
 Szavait másra idejét mire vesztegette

2

Jelenetek egy gyümölcsösben, térd magasában
 Haza, csak haza hozzá, hasa vánkosára
 Denevérek ollózzák a téli sötétséget
 Tollpihe hull a hold halként tör be a házba

3

Négy lábú székek, fehér támla, kecskeköröm
 Kerti esőben ágak fuvolái, táncosok
 Combjai függönyét lomb árnyéka nehezíti
 Kőlovas zuhan a völgybe tó partján fű hullámzik

4

Bejárat mögötti táj dombjai út sehova
Kéz láb fej könyök viharzik odakinn
Építmény lapokból a közönséges egyenes a kör
És átszíneződik áthangzik a túloldalra ér

5

Nevezzük folyónak sodródik hanyatt
Kertnek talán, angyalként csörtet köröskörül
Lehetne fa ágaival égbe gyökerező
A gömbhasú éjben időt helyet nem talál

6

Kés nyelén kilincsen poháron ott a nyom
Ezüstszálként a pillantások a szempillaszövőszék
Befejezetlen mozdulataim eltévedt hírvivők
Töredék a Szerelmi jelenetek utolsó sorához

Kortárs, 1973. 6.

ÁRNYKÉPEK

(A szekrény tetején lakók
ártatlanságában
én sohasem hittem.
A nagygompos, sárga cipők
mindig megrémítettek.
Igaz is, egy csőr, amely...
Vagy a has redői, mikor...
A hátközépre lehulló taréj...
S mégis érnek meglepetések.)

(Szöveget ne végy a szádba.
Lábszáraidat kovácshoz ne vidd.
Térdeidhez harapófogóval
ne közelítsen semmi kéz,
zárd össze térdeidet.
Sörétek a mellvérten – semmi az.
Veréblábak, pókbajszok matatása
buborékos levegőben, egy fejforma körül.)

(Ez a kékes tokát eresztő hölgy
copfos leánykát utánoz
és övtől térdig hasított
szoknyában hordja alfelét,
ez a hölgy jócskán szimbólumszerű,
már-már eszményi szerzet.
Kitakart köldöke a jelszó.
Fonatokban, mint belső szárnyak,
látványos alakzat leng
a vállfa és a térdcsont között.
Hát csak vigyázatok.)

(A parókamester álma, felesége,
kéményből kilépő szélütött angyal,
a kelmefestő és a plakátragasztó
közös ágyasa,
fészkeről menekülő,
oszlopból kiszakadó ördögfajzat,
cápaszáj mintázta,
tüskefog rajzolta női test
– ó, ötletei mindenkinek vannak,
de tárt ajtókat, terített asztalt
ki mutat neki?)

(Eljön a szakállas próbababa,
a kecs meg a csecs meg az árny,
el a lépések kimerevítése.
Mulattam táncaikon,
hajzatuk idegen volt, kinevettem,
mellükben pörgött a kocka, dőlt a ló,
de nem árthattak nekem.)

(A mintapéldányok élete,
gondolhatjuk, milyen szomorú.
A magakelletés oly megszokott lesz,
mint magányos sikoltás az éjben,
mit meg se hallunk –
nem fokozható.
Tökélye börtönében nincs egy szög,
ami beljebb verhető,
kalapjából nem röppen fel galamb,
nem ugrik ki nyúl.)

Somogy, 1976. 3.

JUDITRÓL: MIELŐTT MEGSZÜLETETT

Almának gondolom,
jár bordás csolnakon,
álmodik almavirágot,
este lepke-lángok,
bölcső-kezek,
elringatják a morgós tengerek,
hullámok hátán aztán átlebeg,
szunnyad pincemélyben,

idegen árnyak tenyerében,
zöld almák erre megborzonganak,
padlásablakban nyugszanak,
holdsugárban fáznak,
körül tündérek járnak,
alma zúg, zizeg a szalma-alom,
két part közén malom,
félig a vízben-szélben,
félig a lombok felhőjében,
magház-íz, piros héj,
ő lesz az, ő lesz, ő,
reggeltől estig mondogatom.

Vigilia, 1979. 6.